

**UCHWAŁA NR XII/144/2025
RADY GMINY PRZEWORSK
z dnia 29 sierpnia 2025 r.**

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Jarosławsko – Przeworskiego
Partnerstwa na rzecz Rozwoju**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 i 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) oraz w związku z art. 3 pkt. 3 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 324 ze zm.) – **Rada Gminy Przeworsk uchwala, co następuje:**

- §1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Ponadlokalnego Jarosławsko – Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.
- §2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Przeworsk.
- §3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**

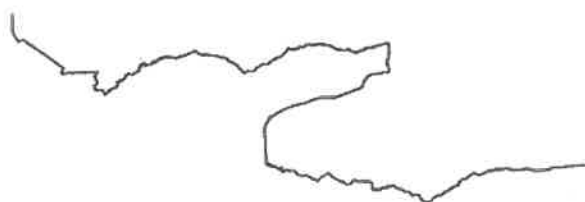
Leszek Lasek

FUNDACJA
FUNDUSZ
WSPÓŁPRACY

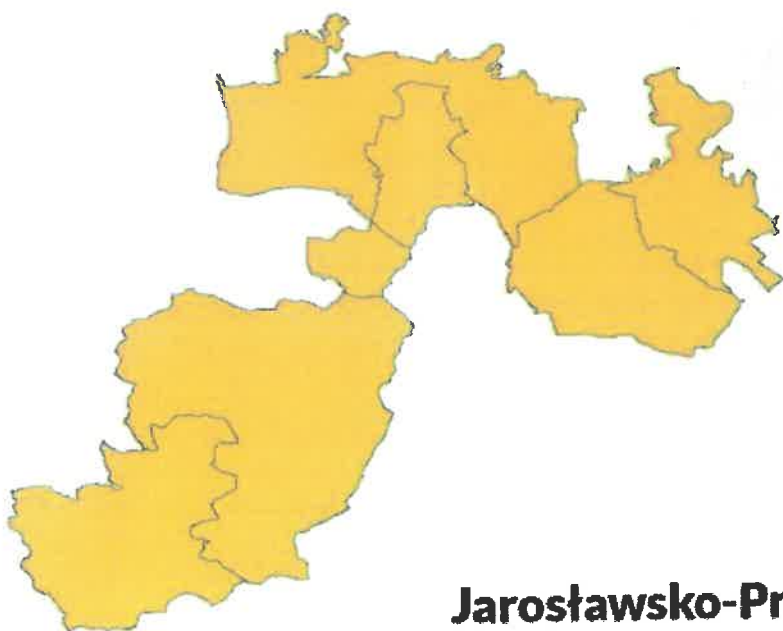

Ministerstwo Funduszy
i Polityki Regionalnej

Centrum
Wsparcia
Doradczego

Strategia rozwoju ponadlokalnego

**Jarosławsko-Przeworskie
Partnerstwo na rzecz Rozwoju**

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Fundusz Spójności

**miasto
Jarosław**

**miasto i gmina
Jawornik Polski**

**miasto i gmina
Kańczuga**

**gmina
Pawłosiów**

**miasto
Przeworsk**

**gmina
Przeworsk**

**powiat
przeworski**

Strategia rozwoju ponadlokalnego

**Jarosławsko-Przeworskie
Partnerstwo na rzecz Rozwoju**

**Centrum
Wsparcia
Doradczego**

Projekt Strategii rozwoju ponadlokalnego

Partnerstwa Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju do 2030 roku
na dzień 19.08.2025 r.

Opracowanie

Związek Miast Polskich

Zespół autorski

Grzegorz Szproch, Jacek Woźniak, Łukasz Strutyński

Zespół autorski modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej

Agata Bukała, Piotr Górka, Marta Gurgul, Bartłomiej Idzikowski, Marek Karzyński, Grzegorz Roman, Marcin Turzyński

Kierownik projektu CWD

Jarosław Komża

Projekt „Centrum Wsparcia Doradczego Plus” jest drugą edycją programu Centrum Wsparcia Doradczego, zainicjowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Obecna edycja CWD wdrażana jest przez Fundację Fundusz Współpracy oraz Związek Miast Polskich. Bezpośrednim wsparciem doradczym ekspertów FFW i ZMP objęto 77 partnerstw samorządowych. Program ma na celu popularyzowanie idei partnerstwa międzysamorządowego oraz budowanie kompetencji samorządów lokalnych do strategicznego planowania rozwoju we współpracy z innymi JST i planowania kompleksowych przedsięwzięć, rozwiązujących problemy rozwojowe i odpowiadających zidentyfikowanemu potencjałowi obszaru partnerstwa.

Dzięki współpracy Związku Miast Polskich, Fundacji Fundusz Współpracy, samorządów lokalnych i regionalnych oraz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, dla partnerstw samorządowych, w tym z obszarów borykających się z problemami rozwojowymi, przygotowywane są diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej, a następnie różnego typu strategie rozwoju oraz pakiety przedsięwzięć podnoszących jakość życia mieszkańców, a także dokumentacja konieczna do pozyskania dofinansowania.

Projekt „Centrum Wsparcia Doradczego Plus” realizowany jest w okresie od kwietnia 2022 do czerwca 2023 roku w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

2023 © Związek Miast Polskich

Skład Partnerstwa

Gmina Miejska Jarosław
Gmina Miejska Przeworsk
Gmina Przeworsk
Gmina Pawłosiów
Miasto i Gmina Kańczuga
Miasto i Gmina Jawornik Polski
Powiat Przeworski

Skład Rady Partnerstwa

Leszek Kisiel - Burmistrz Gminy Miejskiej Przeworsk, Przewodniczący Rady Partnerstwa
Daniel Krawiec - Wójt Gminy Przeworsk, Członek Rady Partnerstwa
Mariusz Reń - Wójt Gminy Pawłosiów, Członek Rady Partnerstwa
Andrzej Żygadło - Burmistrz Miasta i Gminy Kańczuga, Członek Rady Partnerstwa
Waldemar Paluch - Burmistrz Gminy Miejskiej Jarosław, Zastępca Przewodniczącego Rady Partnerstwa [kadencja 2018-2024]
Marcin Nazarewicz - Burmistrz Gminy Miejskiej Jarosław, Członek Rady Partnerstwa [kadencja 2024-2029]
Stanisław Petynia - Wójt Gminy Jawornik Polski, Członek Rady Partnerstwa, [kadencja 2018-2024]
Łukasz Kawaliło – Burmistrz Miasta i Gminy Jawornik Polski, Członek Rady Partnerstwa, [kadencja 2024-2029]
Bogusław Urban - Starosta Przeworski, Członek Rady Partnerstwa, [kadencja 2018-2024]
Dariusz Łapa - Starosta Przeworski, Członek Rady Partnerstwa, [kadencja 2024-2029]

Skład Grupy Roboczej

Edyta Pytko - Gmina Miejska Jarosław, Koordynator Grupy Roboczej,
Agnieszka Bukowa Jedynak - Gmina Przeworsk, Zastępca Koordynatora Grupy Roboczej,
Jolanta Kuźniar - Gmina Miejska Jarosław, Członek Grupy Roboczej,
Wojciech Superson - Gmina Miejska Przeworsk, Członek Grupy Roboczej,
Renata Kuk - Gmina Miejska Przeworsk, Członek Grupy Roboczej,
Jerzy Kubicki - Gmina Pawłosiów, Członek Grupy Roboczej,
Wiesław Sopol - Miasto i Gmina Kańczuga, Członek Grupy Roboczej,
Barbara Telega - Miasto i Gmina Kańczuga, Członek Grupy Roboczej,
Teresa Argasińska - Miasto Gmina Kańczuga, Członek Grupy Roboczej,
Agnieszka Czapla – Miasto i Gmina Jawornik Polski, Członek Grupy Roboczej,
Piotr Sidor - Powiat Przeworski, Członek Grupy Roboczej,
Justyna Pakosz - Powiat Przeworski, Członek Grupy Roboczej,

Katarzyna Domka - Powiat Przeworski, Członek Grupy Roboczej,
Agata Miśko - Stowarzyszenie MOF Jarosław-Przeworsk, Członek Grupy Roboczej.

Spis treści

1. Wstęp	10
1.1. Wprowadzenie.....	10
2. Synteza diagnozy, analiza uwarunkowań i powiązań strategicznych	12
2.1. Podstawowe informacje o partnerstwie	12
2.2. Wybrane wnioski z analizy statystycznej.....	16
2.3. Pogłębiona diagnoza w wybranych obszarach tematycznych.....	30
2.4. Analiza uwarunkowań rozwojowych	56
2.5. Analiza powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych	75
3. Cele partnerstwa i ich operacjonalizacja.....	76
3.1. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	76
3.2. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	91
3.3. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia.....	99
4. Wymiar przestrzenny w strategii rozwoju obszaru partnerstwa.....	102
4.1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru partnerstwa	103
4.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	130
4.3. Obszary strategicznej interwencji określone w Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030.....	156
4.4. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gmin Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju.....	169
5. Projekty	178
5.1. Proces identyfikacji i wyboru projektów	178
5.2. Lista projektów do IIT	179
5.3. Lista pozostałych projektów.	197
5.4. Powiązanie pomiędzy projektami (wiązki projektów).....	225
6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.....	238
6.1. Zarządzanie wdrażaniem strategii	238
6.2. Monitorowanie i ocena wdrażania	247
7. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych.....	249
7.1. Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania strategii	249
7.2. Partycypacja społeczna na etapie realizacji strategii	258
7.3. Partycypacja społeczna na etapie oceny efektów strategii.....	258
8. Ramy finansowe i źródła finansowania.....	260

9. Wykazy i spisy.....	275
9.1. Spis rysunków	275
9.2. Spis tabel.....	277
Załącznik.....	279

1. Wstęp

1.1. Wprowadzenie

Niniejsza Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Partnerstwa Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju do roku 2030 (zwana dalej również: Strategią) stanowi odpowiedź na potrzebę prowadzenia koordynowanej polityki rozwoju w układzie terytorialnym obszaru partnerstwa, a także na wspólne problemy, potrzeby rozwojowe, wyzwania i szanse wskazane w przeprowadzonej diagnozie obszaru partnerstwa. Strategia i jej proces przygotowywania są zgodne z ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027, ustawą o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. oraz ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r., a także z projektem z dnia 11 października 2022 r. ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw.

Strategia zawiera m.in. syntezę diagnozy, cele, do których partnerstwo dąży oraz odpowiadające im kierunki działań, wskaźniki, model struktury funkcjonalno-przestrzennej, listę projektów wraz z informacją o ich wyborze, źródła finansowania i opis systemu wdrażania.

Podejście to wpisuje się zarazem w jeden z celów polityki spójności Unii Europejskiej w ramach perspektywy finansowej na lata 2021-2027 jest zwiększenie wpływów lokalnych wspólnot na kształtowanie polityki terytorialnej. Cel 5 "Europa bliżej obywateli" skupia się na wzmocnieniu roli samorządów terytorialnych w stymulowaniu procesów rozwojowych w oparciu o działania wynikające ze strategii terytorialnych. Fundamentem do podejmowania tych interwencji jest współpraca samorządów na bazie zawiązywanych partnerstw, w ramach odpowiednich instrumentów terytorialnych polityki spójności, tj. Inne Instrumenty Terytorialne (IIT), uregulowane w polskim porządku prawnym w ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. poz. 1079).

Wskazane w strategii projekty mają charakter zintegrowany w rozumieniu wytycznych Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej przedstawione w dokumencie pn. „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce

w perspektywie 2021 -2027”. Z kolei prezentowane w strategii podejście zintegrowane oparte jest na autorskiej koncepcji Związku Miast Polskich wiązek projektowych, stanowiących fundament do wykazania powiązań między projektami, celami oraz działaniami.

Projekt Strategii Ponadlokalnego Partnerstwa Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju został przygotowany przez partnerów i zespół ekspertów Związku Miast Polskich w ramach projektu Centrum Wsparcia Doradczego Plus, zainicjowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. W pracach nad dokumentem zaangażowani zostali przedstawiciele samorządów tworzących partnerstwo (Rada Partnerstwa oraz Grupa Robocza) oraz partnerzy społeczno-gospodarczy i interesariusze różnych środowisk.

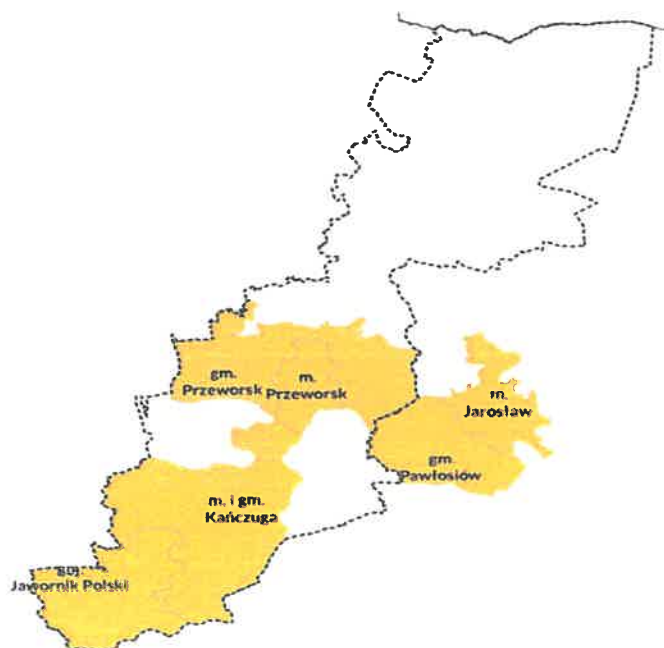
2. Synteza diagnozy, analiza uwarunkowań i powiązań strategicznych

2.1. Podstawowe informacje o partnerstwie

Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na Rzecz Rozwoju tworzy siedem jednostek samorządu terytorialnego (rys. 1), w tym jeden powiat, trzy gminy wiejskie, jedna gmina miejsko-wiejska i dwie gminy miejskie:

- Gmina Miejska Jarosław,
- Gmina Miejska Przeworsk,
- Gmina Przeworsk,
- Gmina Pawłosiów,
- Miasto i Gmina Kańczuga,
- Miasto i Gmina Jawornik Polski,
- Powiat Przeworski.

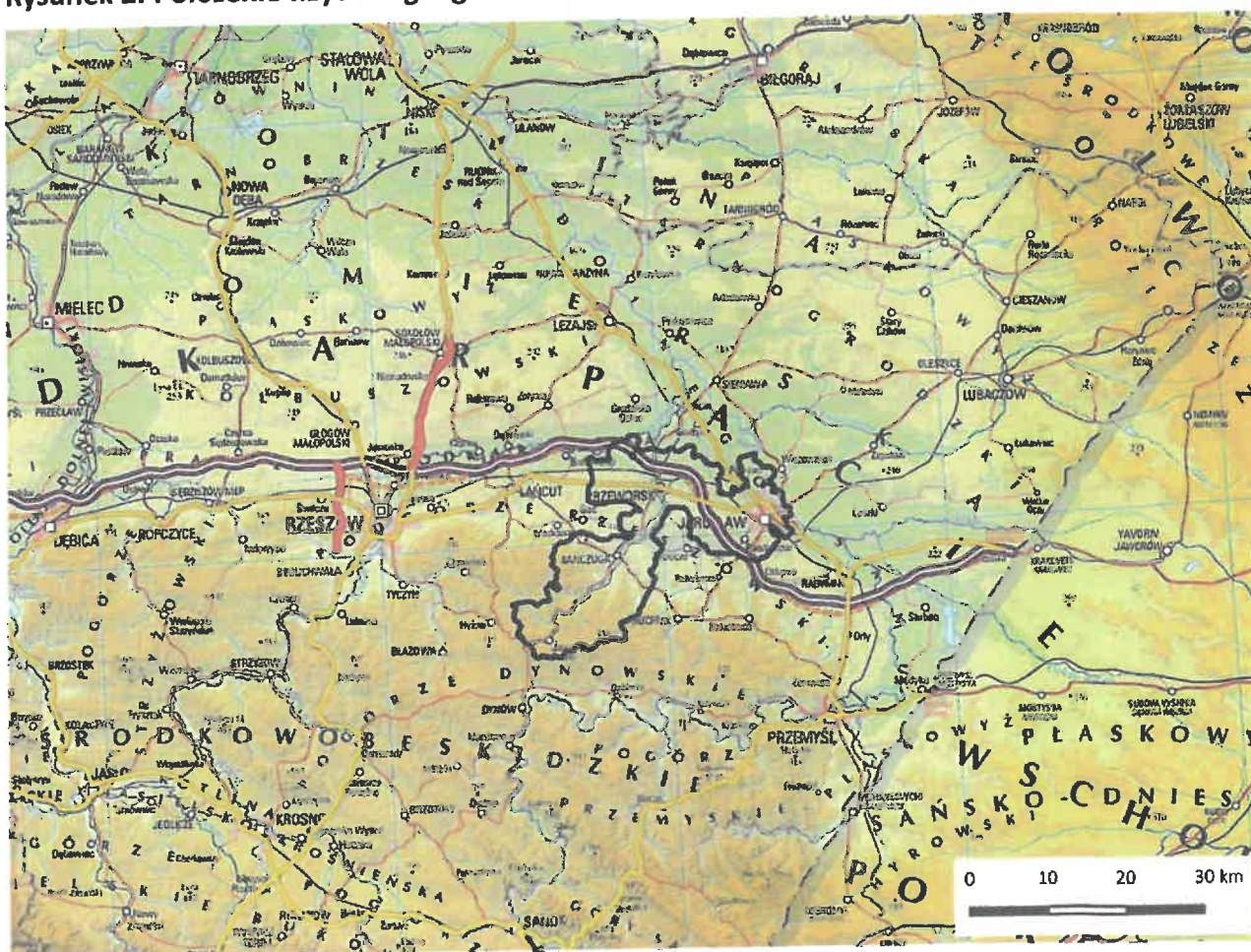
Rysunek 1. Granice obszaru Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na Rzecz Rozwoju

Źródło: Opracowanie własne

Partnerstwo zlokalizowane jest we wschodniej części województwa podkarpackiego. Pod względem fizyczno-geograficznym obszar Partnerstwa położony jest na pograniczu dwóch makroregionów: Kotliny Sandomierskiej i Pogórzy Środkowobeskidzkich, w obrębie mezoregionu Pradoliny Podkarpackiej, Podgórza Rzeszowskiego oraz Pogórza Dynowskiego (rys. 2). Obszar Partnerstwa posiada bardzo dobre warunki do rozwoju rolnictwa, w tym wysokotowarowego. Występują tu jedne z najbardziej urodzajnych gleb w Polsce, wytworzone na utworach piaszczysto-pyłowych i lessowych, a także ciepły klimat z długim okresem wegetacyjnym. Użytki rolne stanowią około 59% całego obszaru Partnerstwa. Powierzchnia gruntów leśnych wynosi 4 324 ha, co oznacza lesistość na poziomie ok. 12%. Najbardziej zalesione obszary występują w południowej części (pogórskiej): w gminach Jawornik Polski i Kańczuga. Na obszarze Partnerstwa zlokalizowane są złoża kopalin o znaczeniu strategicznym: złoża gazu ziemnego, złoża gipsów.

Rysunek 2. Położenie fizyczno-geograficzne Partnerstwa

Źródło: Opracowanie własne

Przez obszar Partnerstwa, w jego północno-wschodniej części, przebiegają trasy o charakterze tranzytowym, międzynarodowym, ujęte w sieci bazowej TEN-T:

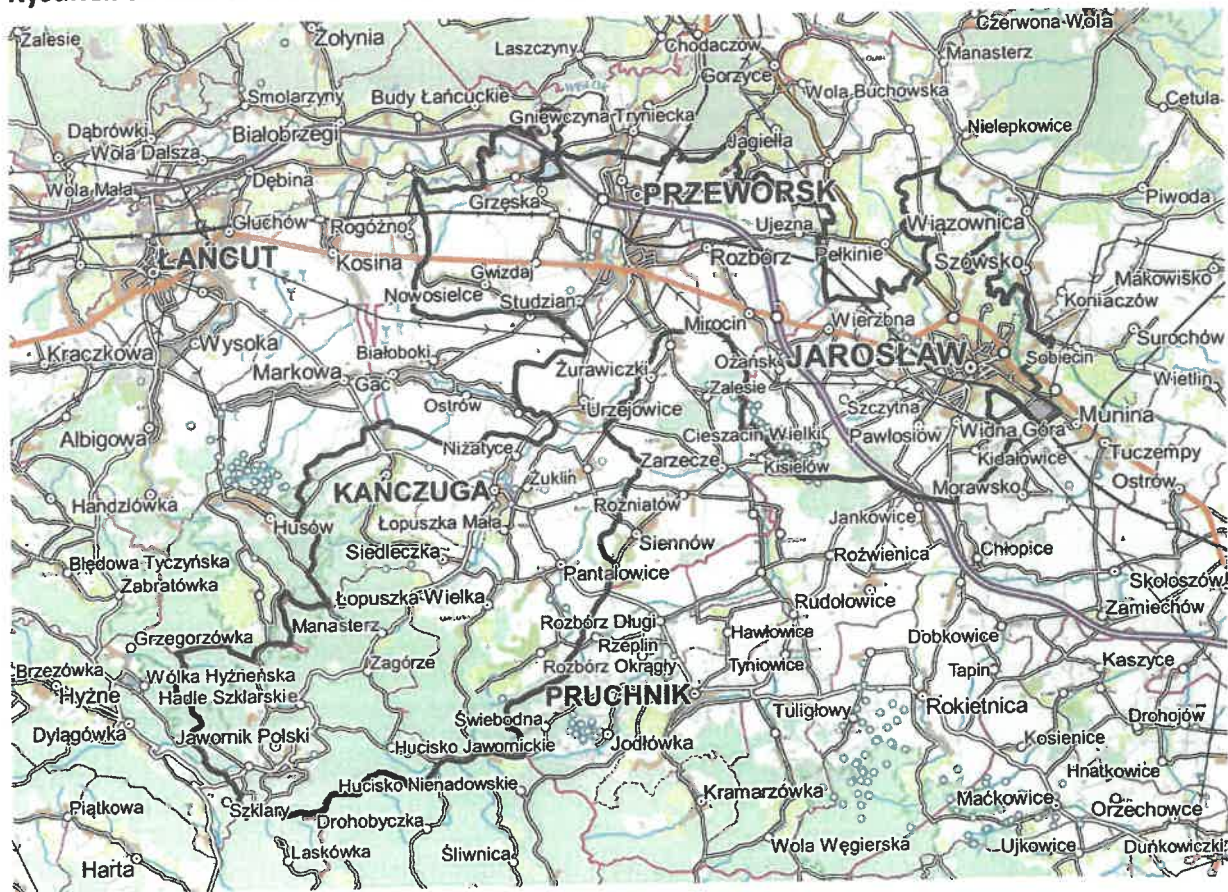
- autostrada A4 relacji (Drezno) granica państwa (Niemcy) – Jędrzychowice – Krzyżowa – Legnica – Wrocław – Opole – Gliwice – Katowice – Kraków – Tarnów – Rzeszów – Korczowa – granica państwa (Ukraina) z węzłami Przeworsk, Jarosław Zachód, Jarosław Wschód (droga międzynarodowa E40);
- linia kolejowa nr 91 relacji Kraków Główny Osobowy – Rzeszów – Przemyśl – Medyka – granica państwa (część magistrali kolejowej E30).

Podstawowy układ drogowy uzupełniają:

- drogi krajowe:
 - DK77 relacji: Lipnik – Sandomierz – Stalowa Wola – Leżajsk – Tryńcza – Jarosław – Radymno – Przemyśl przebiegająca przez miasto Jarosław;
 - DK94 relacji: węzeł „Zgorzelec” (A4) – Wrocław – węzeł „Kraków Wieliczka” (A4) – Rzeszów – węzeł Korczowa (A4) przebiegająca przez miasto Przeworsk, gminę Przeworsk, miasto Jarosław, gminę Pawłosiów;
- drogi wojewódzkie
 - DW835 relacji: Lublin – Wysokie – Biłgoraj – Sieniawa – Przeworsk – Dynów – Grabownica Starzeńska przebiegająca przez miasto Przeworsk, gminę Przeworsk, miasto i gminę Kańczuga, miasto i gminę Jawornik Polski;
 - DW865 relacji: Jarosław – Oleszyce – Cieszanów – Bełzec przebiegająca przez miasto Jarosław;
 - DW880 relacji: Jarosław – Pruchnik przebiegająca przez miasto Jarosław, gminę Pawłosiów;
 - DW 881 relacji: Sokołów Małopolski – Łańcut – Pruchnik – Żurawica przebiegająca przez miasto i gminę Kańczuga.

Układ infrastruktury kolejowej na obszarze opracowania, oprócz linii kolejowej nr 91 o znaczeniu międzynarodowym, tworzy również linia kolejowa nr 68 relacji: Lublin – Przeworsk o znaczeniu państwowym, będąca elementem sieci kompleksowej TEN-T.

Rysunek 3. Szkielet układu komunikacyjnego

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie danych GUGiK oraz GDDKiA

Poniżej przedstawiono podstawowe dane statystyczne Partnerstwa.

Tabela 1. Podstawowe dane statystyczne

Gmina	Typ	Powierzchnia (km ²)	Liczba ludności (w tym miasto)	Gęstość zaludnienia os./km ²
Gmina Miejska Jarosław	miejska	35	35 298	1 008
Gmina Miejska Przeworsk	miejska	22	14 523	660
Gmina Przeworsk	wiejska	91	14 617	160
Gmina Pawłosiów	wiejska	47	8 411	178
Miasto i Miasto i Gmina Kańczuga	miejsko-wiejska	105	11 667	111
Miasto i Gmina Jawornik Polski	wiejska	63	4 209	67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL (dane na dzień 31.12.2023r.) oraz Narodowy Spis Powszechny

2.2. Wybrane wnioski z analizy statystycznej

Metoda analizy statystycznej została oparta na Monitorze Rozwoju Lokalnego (MRL)¹. Zastosowanie MRL pozwala na przeprowadzenie analizy statystycznej, w trzech wymiarach:

- społecznym,
- gospodarczym,

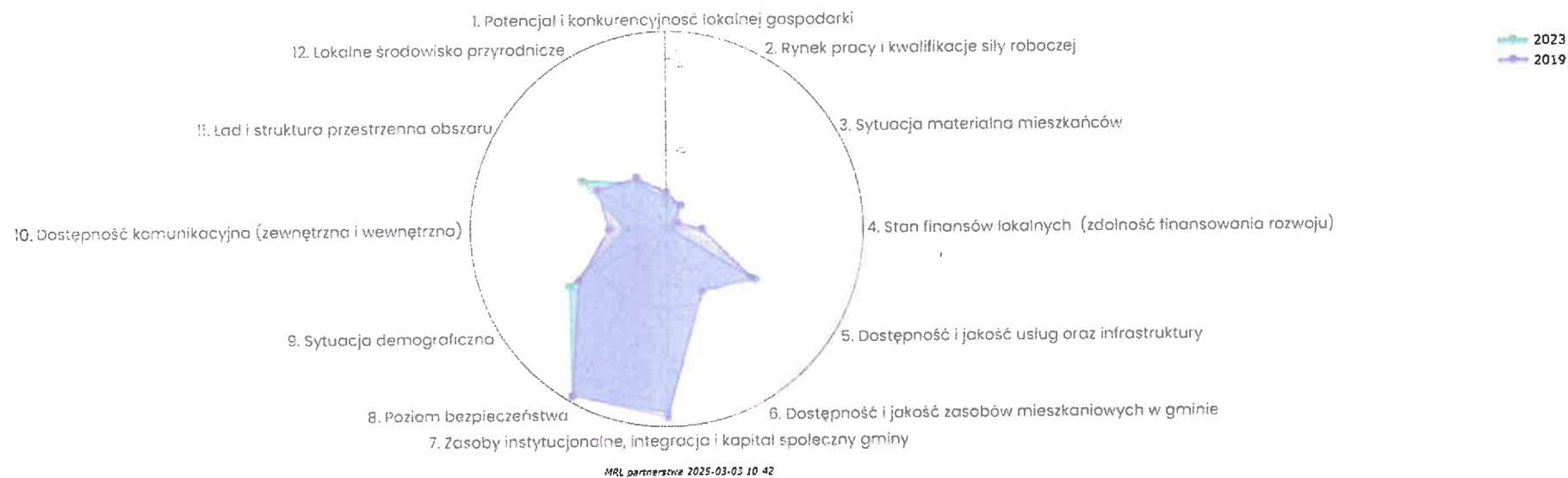
¹ Monitor Rozwoju Lokalnego (MRL) - jest narzędziem pozwalającym na syntetyczną ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego gminy w czasie i w relacji do innych gmin o podobnej funkcji w strukturze osiedleńczej kraju. Nie jest to ocena w kategoriach bezwzględnych – a zawsze w porównaniu z tym, co dzieje się w jednostkach samorządu terytorialnego, stanowiących grupę porównawczą. Nie jest to również ocena w sensie formalnym, ale punkt wyjścia do analizy.

- środowiskowo-przestrzennym.

W każdym z trzech wymienionych wymiarów występują od 3 do 5 obszarów problemowych (łącznie 12).

Podejście zastosowane w Monitorze Rozwoju Lokalnego zakłada porównywanie poszczególnych gmin Partnerstwa do właściwych im jednostek referencyjnych. Grupy te są bardzo liczne, często przekraczające 100 uwzględnionych samorządów. Podejście uśredniające pozwala zniwelować jednostkowe odchylenia, jednak posiada także mankamenty. Jeżeli w grupie porównawczej danej gminy uwzględniane są samorządy o częściowo zbieżnych, ale także i odmiennych cechach, badany samorząd może być negatywnie postrzegany na tle grupy porównawczej. Partnerstwo oraz wchodzące w jego skład gminy, będą również porównywane do najważniejszych ośrodków położonych w ich bezpośrednim sąsiedztwie, tj. powiatów leżajskiego i łańcuckiego, oraz do głównego ośrodka Podkarpacia – Rzeszowa, jak również Przemyśla, gdyż stanowią one naturalny punkt odniesienia w wielu relacjach społecznych i gospodarczych.

Rysunek 4. Wskaźnik rozwoju w 12 obszarach analizy statystycznej

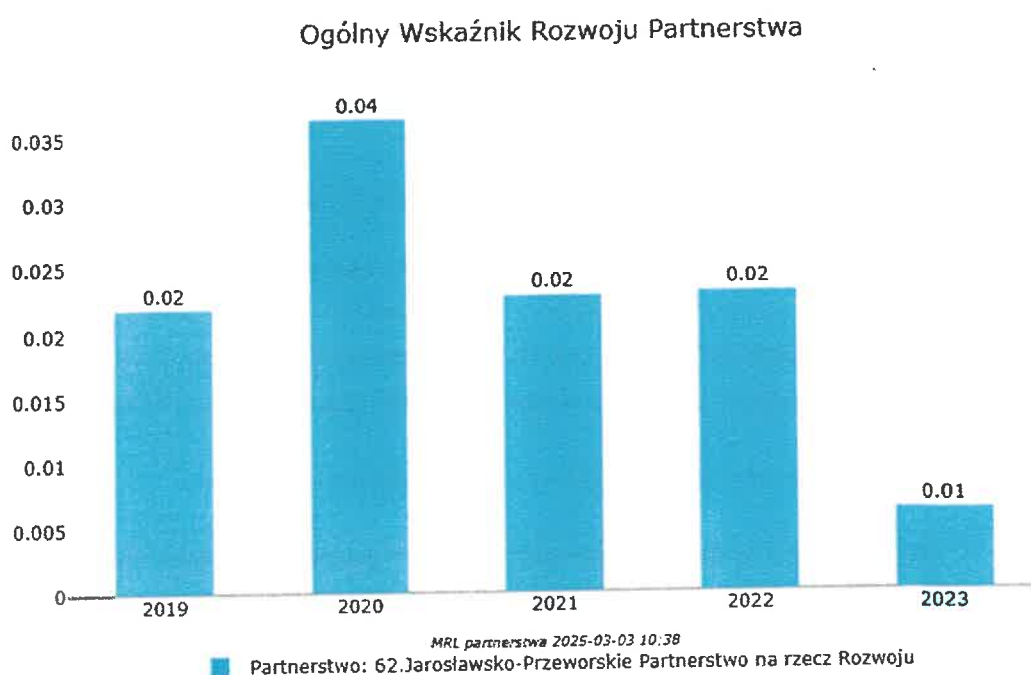

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego dla Partnerstw <https://partnerstwa.monitorrozwoju.pl/>

Powyżej zobrazowano porównywanie poszczególnych gmin Partnerstwa do właściwych im jednostek referencyjnych w 12 obszarach. W analizie porównywano dane za okres 2019, 2023. Wartości powyżej 0 świadczą o tym, że sytuacja Partnerstwa jest lepsza niż w jednostkach referencyjnych.

Ogólny wskaźnik rozwoju Partnerstwa wskazuje w analizowanym pięcioleciu na ustabilizowaną sytuację na poziomie niemal idealnie średnim dla grup porównawczych. Sytuacja staje się jednak istotnie bardziej zniuansowana, kiedy szczegółowo badane są poszczególne obszary analizy statystycznej. Wtedy też wyraźnie uwidatnia się pozytywny wpływ obszarów składających się na wymiar społeczny na ogólny wynik Partnerstwa.

Rysunek 5. Ogólny wskaźnik rozwoju Partnerstwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego dla Partnerstw
<https://partnerstwa.monitorrozwoju.pl/>

2.2.1. Kluczowe wnioski diagnostyczne w obszarze społecznym

Kluczowe wnioski diagnostyczne w obszarze społecznym:

- Spadek liczby ludności,

Z 96 042 osób w 2011 roku liczba mieszkańców na terenie Partnerstwa zmniejszyła się do 89 564 w roku 2022 (-6 478). Największy spadek liczby ludności zanotowano w mieście Przeworsk oraz Jarosław. Korzystne zmiany można tylko zaobserwować w gminie wiejskiej Przeworsk i Pawłosiów, w wyniku wewnętrznego ruchu migracyjnego w obszarze Partnerstwa, które spowodowane były decyzją mieszkańców miast Przeworska i Jarosławia o osiedleniu się w gminach sąsiadujących z ww. miastami. Niepokojąco w tym kontekście wyglądają tendencje odnośnie poziomu umieralności na nowotwory i choroby układu krążenia, gdzie w analizowanym okresie nie zanotowano właściwie poprawy.

- Starzenie się społeczeństwa,

Prognozy wskazują, że na obszarze Partnerstwa przeważać będzie liczba osób w wieku poprodukcyjnym względem osób w wieku przedprodukcyjnym. W dużej mierze będzie to efektem zjawiska migracji, w szczególności ludzi młodych, przy jednoczesnym ujemnym przyroście naturalnym, czego skutkiem będzie brak zastępowalności pokoleniowej.

- Zmniejszenie się liczby osób w wieku produkcyjnym

Systematycznie zmniejsza się liczba osób w wieku produkcyjnym - 6 867 osób (w porównaniu 2021/2010). Może to prowadzić do deficytu pracowników na rynku pracy. W badaniach jakościowych przywoływano pojawiający się już problem dostępności osób z odpowiednimi (specjalistycznymi) kwalifikacjami.

- Potrzeby inwestycyjne w infrastrukturę społeczną

Mieszkańcy w badaniach zwracają uwagę na potrzeby rozwoju infrastruktury społecznej. Analiza statystyczna potwierdza takie potrzeby w szczególności w obszarze ochrony zdrowia. Z drugiej strony należy mieć na uwadze, iż inwestycje, np. w infrastrukturę edukacyjną, przy wskazanych wyżej tendencjach depopulacyjnych, mogłyby prowadzić do jej nadmiarowego rozwoju, a w konsekwencji – do wzrostu kosztów jej utrzymania przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby jej potencjalnych użytkowników (uczniów).

- Słaba dostępność mieszkań

Aby móc przeciwstawić się problemom depopulacji należy tworzyć odpowiednie warunki mieszkalnictwa poprzez rozwój budownictwa wielorodzinnego. Zwracają na to uwagę respondenci badań ankietowych. Atrakcyjność osiedleńcza obszaru Partnerstwa jest z kolei zwiększana m.in. poprzez wysoki poziom bezpieczeństwa

osobistego. Zwiększenie podaży mieszkań potencjalnie mogłoby choćby częściowo hamować proces odpływu mieszkańców.

- Bezpieczeństwo osobiste, bezpieczeństwo zdrowotne

W kontekście bezpieczeństwa osobistego, analiza wskaźników przestępczości przeciwko mieniu pozwala wysnuć ciekawe wnioski porównawcze. Obszar ten wydaje się utrzymywać zbliżony poziom bezpieczeństwa do sąsiednich powiatów, takich jak leżajski czy łańcucki. Jednakże, rzucając spojrzenie na większe ośrodki, jak Rzeszów czy Przemyśl, nasze społeczności mogą czuć się zdecydowanie bezpieczniej. Warto jednak zauważyć, że bezpieczeństwo zdrowotne nie podąża tą samą ścieżką. Ocena tego obszaru jest niższa niż bezpieczeństwo osobiste. Wskaźniki dostępności do usług zdrowotnych, takie jak liczba lekarzy czy łóżek szpitalnych na 1000 mieszkańców, wyraźnie odbiegają od standardów miast na prawach powiatu, zwłaszcza Rzeszowa i Przemyśla. Interesującym spostrzeżeniem jest również fakt, że powiat łańcucki osiąga zbliżone wartości do Partnerstwa Jarosławsko-Przeworskiego w przypadku liczby lekarzy, natomiast leżajski plasuje się pomiędzy wynikami Partnerstwa a miastami na prawach powiatu w kontekście liczby łóżek szpitalnych. Jednakże, należy zaznaczyć, że wartości wskaźników zdrowotnych w Partnerstwie utrzymują się na podobnym poziomie w badanym okresie, nie wykazując istotnych zmian. Warto również zwrócić uwagę na kwotę środków przeznaczanych na ochronę zdrowia na 1000 mieszkańców, która mimo pewnych fluktuacji w ostatniej dekadzie, wróciła w 2020 roku do poziomu sprzed 2011 roku, sugerując realne zmniejszenie nakładów na opiekę zdrowotną. W kwestii zagrożenia związanego z najczęstszymi przyczynami zgonów, jak nowotwory czy choroby układu krążenia, sytuacja pozostaje stabilna. Jednakże, istnieje wyraźny postęp w zakresie przedwczesnej umieralności, co jest pozytywnym zjawiskiem, widocznym w ponad dwudziestoprocentowym spadku zgonów w tej grupie wiekowej.

2.2.2. Kluczowe wnioski diagnostyczne w obszarze gospodarczym

Kluczowe wnioski diagnostyczne w obszarze gospodarczym:

- Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych działających na terenie Partnerstwa to mikro-przedsiębiorcy, działający głównie w branży handlu, budownictwa.
- Pomimo niewątpliwego potencjału w postaci występujących korzystnych warunków do prowadzenia działalności rolniczej, potencjał ten nie jest w wystarczający sposób wykorzystany.
- Systematycznie pogarsza się zastępowalność pokoleń co wpływa na sytuację na rynku pracy - wskaźnik różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gmin w całym analizowanym okresie przyjmuje

wartość ujemną. Oznacza to, że w najbliższych latach, uwzględniając aktualne prognozy wzrostu gospodarczego dla kraju, dojdzie do istotnych braków siły roboczej w lokalnej i regionalnej gospodarce.

- Niedobory na rynku pracy uzupełniają migranci (głównie z Ukrainy) a także seniorzy aktywni zawodowo mimo osiągnięcia wieku emerytalnego.
- Mieszkańcy z obszaru Partnerstwa szukają lepszej pracy poza nim, a jednocześnie oferty pracodawców z obszaru Partnerstwa przyciągają mieszkańców innych gmin.
- Wśród oddanych do użytku nowych powierzchni komercyjnych dominują obiekty o charakterze handlowo-usługowym, co pokrywa się ze strukturą branżową przedsiębiorczości na obszarze Partnerstwa.
- Partnerstwo charakteryzuje się niewielką liczbą obiektów noclegowych. Na przestrzeni ostatnich sześciu lat nie zaszły istotne zmiany w tym zakresie, co świadczy o stagnacyjnych tendencjach rozwojowych w turystyce. Dominują obiekty całonocne o charakterze hoteli i innych obiektów hotelowych. Obiekty hotelowe są wyposażone w restauracje.

Na przestrzeni lat 2015-2021 odnotowano dodatnią dynamikę (134,36%) miejsc noclegowych wśród: hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe. Natomiast w przypadku innych obiektów odnotowano spadek liczby miejsc noclegowych (57,05%). Łącznie na terenie Partnerstwa w analizowanym okresie było 533 miejsc noclegowych.

Brak znaczącej liczby miejsc noclegowych w obszarze Partnerstwa może wynikać z kilku czynników, które wpływają na percepcję regionu jako atrakcyjnego miejsca turystycznego. Kilka kwestii, które są związane z brakiem miejsc noclegowych, to:

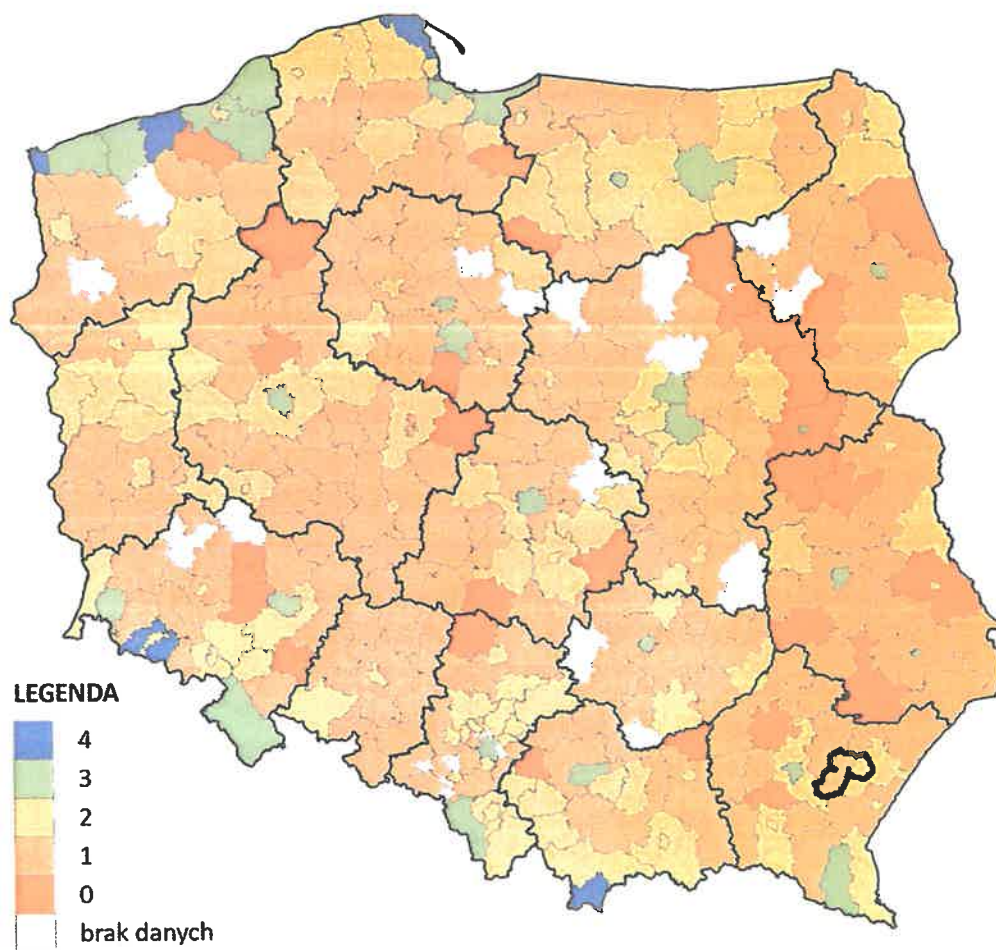
- Brak rozpoznawalnej marki: Wielu potencjalnych turystów może nie być świadomych atrakcji i walorów turystycznych obszaru Partnerstwa. Brak rozpoznawalnej marki czy spójnej promocji może sprawiać, że region nie jest postrzegany jako atrakcyjna destynacja, co z kolei ogranicza zapotrzebowanie na miejsca noclegowe.
- Brak zróżnicowanej oferty turystycznej: Jeśli region nie oferuje różnorodnych atrakcji turystycznych, może to ograniczać zainteresowanie turystów, a co za tym idzie, popyt na miejsca noclegowe. Brak różnorodności w ofercie turystycznej może sprawić, że region staje się mniej atrakcyjny dla różnych grup turystów.
- Brak inwestycji w infrastrukturę turystyczną: Jeśli w ostatnich latach nie dokonywano znaczących inwestycji w rozwój infrastruktury

turystycznej, takiej jak nowe obiekty noclegowe czy udogodnienia dla turystów, to brak miejsc noclegowych może być wynikiem niedostatecznego dostosowania się regionu do rosnącego zainteresowania turystycznego.

- Brak wspólnej wizji i produktu turystycznego: Brak wspólnej strategii i zdefiniowanego produktu turystycznego dla obszaru Partnerstwa może sprawić, że różne lokalne społeczności nie współpracują efektywnie w celu tworzenia atrakcyjnej oferty turystycznej. To brak spójności może wpływać na słabszą promocję regionu.
- Pomimo tego, że Partnerstwo dysponuje stosunkowo wysokim potencjałem w sferze dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, oraz należy do obszarów atrakcyjnych pod względem turystycznym, to wskaźnik rozwoju funkcji turystycznej² pozostaje dla powiatów Partnerstwa na poziomie 1 i 2. Zatem, konfrontacja atrakcyjności walorów przyrodniczych i kulturowych Partnerstwa z ich aktualną pozycją funkcji turystycznej, pozwala wnioskować o dużym, niewykorzystanym potencjale. Świadczy o tym również brak wypracowanego wspólnie produktu turystycznego i marki. Na poniższej rycinie zobrazowano rozwój funkcji turystycznej (PRFT) w roku 2019 dla Partnerstwa. Wskaźnik ten został opracowany zgodnie z metodyką zaproponowaną przez A. Szromka, ma charakter syntetyczny i powstaje w oparciu o 4 wskaźniki składowe: dwa wskaźniki intensywności ruchu turystycznego oraz dwa wskaźniki zagospodarowania turystycznego. Są to wskaźniki informujące o:
 - zagospodarowaniu turystycznym, w tym o: liczbie miejsc noclegowych w danym roku przypadających na 100 mieszkańców, liczbie miejsc noclegowych przypadających na 1 km² powierzchni.
 - intensywności ruchu turystycznego, w tym o liczbie turystów przypadających na 100 mieszkańców, liczbie turystów przypadających na 1 km² powierzchni.

² Wskaźnik rozwój funkcji turystycznej (PRFT) został opracowany przez ZMP, zgodnie z metodyką zaproponowaną przez A. Szromka [https://www.ue.katowice.pl/fileadmin/_migrated/content_uploads/8_A.R.Szromek_Pomiar_Funkcji_Turystycznej....pdf], ma charakter syntetyczny i powstaje w oparciu o 4 wskaźniki składowe: dwa wskaźniki intensywności ruchu turystycznego oraz dwa wskaźniki zagospodarowania turystycznego. Dla porównania, w województwie podkarpackim znajdują się tylko dwa powiaty, które w skali wskaźnika otrzymały pozycję na poziomie 3: leski oraz m. Rzeszów.

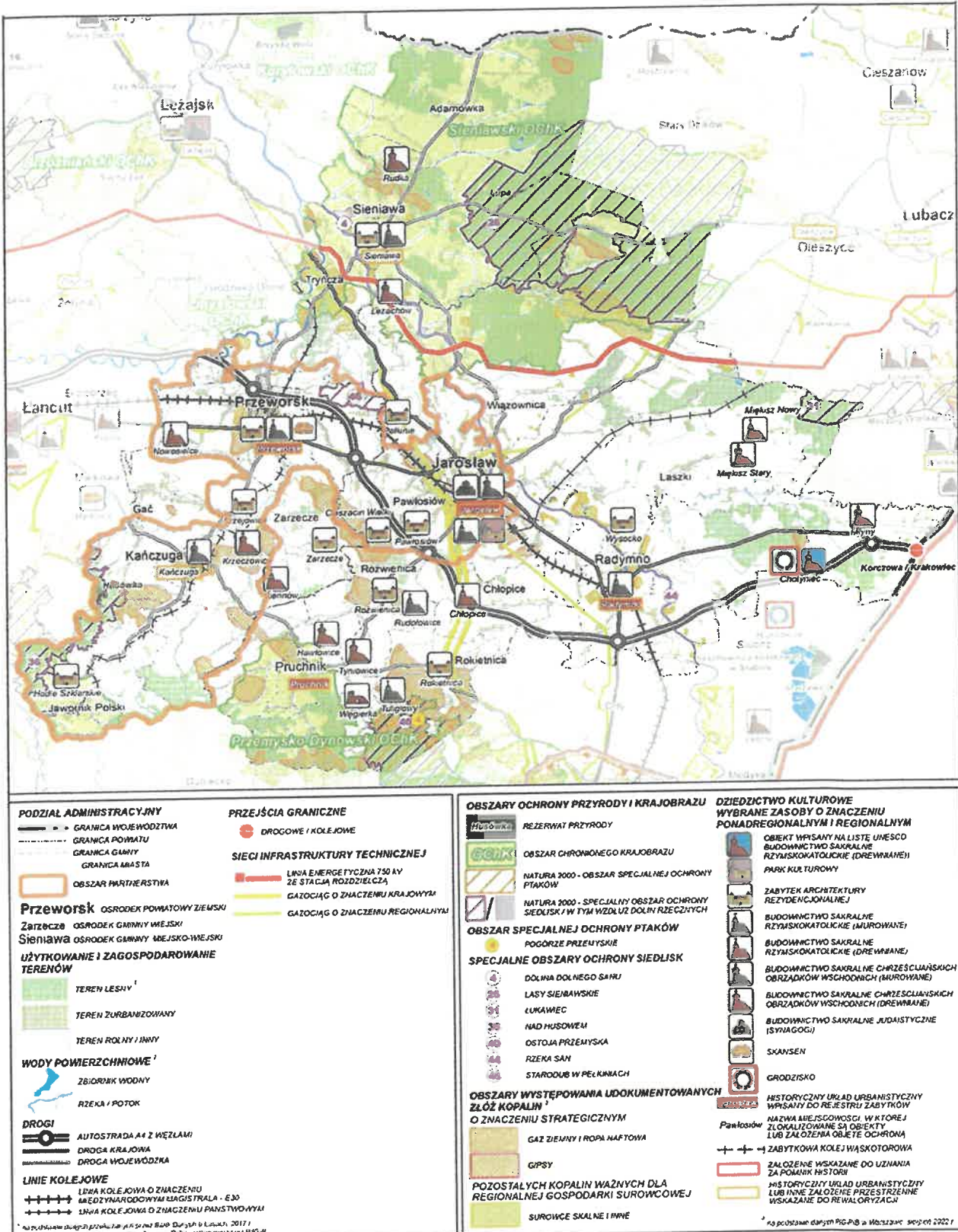
Syntetyczny wskaźnik rozwoju funkcji turystycznej (WRFT) jest wystandaryzowany i przyjmuje wartość od 0 do 1. Na podstawie wartości wskaźnika można określić pozycję rozwoju funkcji turystycznej jednostki terytorialnej (PRFT) w zakresie od 0 do 4, gdzie 0 to bardzo niska, zaś 4 to bardzo wysoka pozycja określająca stopień rozwoju funkcji turystycznej obszaru.

Konfrontacja atrakcyjności walorów przyrodniczych i kulturowych Partnerstwa z ich pozycją rozwoju funkcji turystycznej, pozwala wnioskować o dużym niewykorzystanym potencjale. W województwie podkarpackim znajdują się dwa powiaty, które w skali wskaźnika otrzymały pozycję na poziomie trzy: leski oraz m. Rzeszów.

- Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – środowisko przyrodnicze i kulturowe.

Rysunek 6. Środowisko przyrodnicze i kulturowe na obszarze Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju

Źródło: opracowanie własne.

- Krajobraz kulturowy obszaru Partnerstwa jest materialnym świadectwem jego historii, bogatych i różnorodnych tradycji regionalnych. Jarosław, Przeworsk i Kańczuga posiadają historyczne układy urbanistyczne wpisane do rejestru zabytków, jeden z nich – jarosławski - został wskazany do uznania za pomnik historii. Istotnym elementem dziedzictwa kulturowego są murowane i drewniane kościoły rzymskokatolickie (Jarosław, Przeworsk, Nowosielce), a także budownictwo sakralne chrześcijańskich obrządków wschodnich (Jarosław, Kańczuga, Krzeczowice). Świadkie wielokulturowości są również dwie synagogi żydowskie zlokalizowane w Jarosławiu: Duża Synagoga z początku XIX w., wybudowana w stylu zbliżonym do koszarowego oraz w jej pobliżu Mała Synagoga wzniesiona pod koniec XIX w. W krajobrazie kulturowym zachowały się zabytki architektury rezydencjonalnej z XIX i początku XX wieku. Do najciekawszych należy zaliczyć pałace i dwory występujące w Przeworsku, Urzejowicach (gmina Przeworsk), Hadlach Szklarskich (gmina Jawornik Polski), Cieszacinie Wielkim i Pawłosiowie (gmina Pawłosiów). W skład siedzib szlacheckich wchodziły również budynki mieszkalne dla służby, gospodarcze, usługowe, a nawet produkcyjne (np. cukrownia w Przeworsku), założenia parkowe i ogrodowe. Dla pracowników przeworskiej cukrowni powstała zabudowa willowa, zlokalizowana dziś przy ulicy Lubomirskich. W Przeworsku, na terenie dawnego majątku dworskiego Lubomirskich, funkcjonuje skansen Pastewnik, muzeum gromadzące zabytki architektury drewnianej z okolicznych terenów. W Jarosławiu i Przeworsku powstały budynki Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, funkcjonujące dziś jako obiekty kultury. Jednym z najpiękniejszych zabytków jest późnorenansowa kamienica Orsettich zlokalizowana przy jarosławskim rynku z charakterystyczny podcieniami i attyką zwieńczającą dach. Przez obszar Partnerstwa przebiega Kolej Wąskotorowa Przeworsk – Dynów, biegnąca doliną rzeki Mleczki, wpisana do rejestru zabytków. Zwraca uwagę niewystarczająca współpraca między samorządami terytorialnymi z przedsiębiorcami, jak również przedsiębiorców między sobą, na rzecz wspierania rozwoju gospodarczego.

2.2.3. Kluczowe wnioski diagnostyczne w obszarze przestrzenno-środowiskowym

Kluczowe wnioski diagnostyczne w obszarze przestrzenno-środowiskowym:

- Struktura osadnicza jest zorganizowana wokół dwóch ośrodków miejskich o charakterze ponadlokalnym, tworzących duopol funkcjonalny, wspieranych przez ośrodek lokalny - miasto Kańczugę, które otaczają tereny wiejskie.

- Cechą charakterystyczną obszaru partnerstwa jest niski poziom urbanizacji przy jednoczesnym rozlewaniu się zabudowy, co prowadzi do systematycznej ingerencji i kolizji ze środowiskiem naturalnym i krajobrazem.
- Na terenie Partnerstwa występują strategiczne zasoby surowców naturalnych tj. gazu ziemnego, kruszyw naturalnych.
- Pozamiejskie zespoły osadnicze ukształtowały się wzdłuż ciągów komunikacyjnych, tworząc często układy zabudowy polegające na długich pasach zabudowy po jednej lub po obu stronach drogi (nawet do 7 km). Tak rozciągnięta zabudowa wiąże się ze zwiększonymi kosztami inwestycyjnymi oraz operacyjnymi w porównaniu do zabudowy zwartej.
- Na terenie miasta Jarosław funkcjonuje podstrefa Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO – Park Mielec, która obejmuje powierzchnię ok. 14,5 ha i może zostać wykorzystana na potrzeby rozwoju działalności gospodarczej w Partnerstwie. Natomiast na terenie Miasta Przeworsk znajdują się tereny inwestycyjne o powierzchni 16 ha położone w północnej części miasta objęte Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego uchwalonym Uchwałą Nr XXXVI/478/2021 Rady Miasta Przeworska z dnia 30 września 2021 r.
- Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową do roku 2040 wyniesie około 332 tys. m² PUM, dla około 9,6 tys. osób.
- W czterech gminach pokrycie planami jest niezwykle niskie: Jawornik Polski 0%, Pawłosiów 0,7%, Przeworsk 1,5%, Kańczuga 4,2%. Pokrycie planami miejscowymi w gminach Przeworsk m. i Jarosław m. wynosi 10,1% i 16,3% - również jest niewysokie. Oznacza to, że warunki zabudowy i zagospodarowania terenów w większości przypadków nie wynikają z ustaleń planów miejscowych, a są określane indywidualnie w drodze decyzji administracyjnych.
- Położenie obszaru Partnerstwa zapewniające dojazd z Rzeszowa w czasie około 30-40 minut, daje możliwość wykorzystania atrakcji turystycznych lub rekreacyjno-wypoczynkowych obszaru w ofercie jednodniowej lub weekendowej skierowanej do mieszkańców Rzeszowa.
- Partnerstwo w kierunku północ-południe jest słabo skomunikowane. Należy też podjąć działania zmierzające do rozwoju kolei PKA w kierunku Jarosławia.
- Bariere rozwojową stanowi zróżnicowana wewnętrzna dostępność transportowa oraz oferta transportu zbiorowego, pogarszająca się istotnie wraz z oddaleniem od głównych szlaków transportowych. Tylko miasto Jarosław posiada transport zbiorowy, który fragmentarycznie przebiega przez gminę Pawłosiów. Komunikacja publiczna na trasach do małych

miejsowości została ograniczona do pojedynczych kursów, utrudniając mobilność mieszkańców, dlatego też większość z nich korzysta z transportu indywidualnego, co stwarza jednocześnie problem zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

- Niska świadomość ekologiczna mieszkańców.
- Słabość lokalnego kapitału do finansowania przedsięwzięć związanych z OZE i transformacją energetyczną.
- Niski stopień wiedzy wśród mieszkańców, urzędników i przedsiębiorców o możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii dla potrzeb gospodarczych i komunalnych.
- Partnerstwo posiada odpowiednie warunki do produkcji energii z wiatru, słońca. Jednocześnie, występuje problem z niewystarczającą infrastrukturą energetyczną, w szczególności gminy Jawornik Polski oraz Kańczuga. Partnerstwo w przyszłości prawdopodobnie będzie miało większe zapotrzebowanie na energię spowodowany m.in. spodziewanym rozwojem gospodarczym w związku z odbudową Ukrainy. Dlatego też powinno podejmować działania zmierzające do zwiększenia produkcji OZE.
- Ochrona środowiska, a przede wszystkim dostosowanie do zmian klimatycznych staje się coraz większym priorytetem działań samorządowych. Partnerstwo będzie podejmowało działania zmierzające do zminimalizowania skutków zmian klimatycznych.
- Aby móc przeciwstawić się problemom depopulacji i bezrobociu oraz wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców, przedsiębiorców należy stworzyć odpowiednie plany przestrzenne, które pozwolą na szybką realizację inwestycji.
- W 2020 roku aż 88,8% mieszkańców Partnerstwa miało dostęp do sieci wodociągowej, co plasuje nas ponad przeciętnym poziomem województwa podkarpackiego (81,1%) i tylko nieznacznie poniżej ogólnopolskiej średniej (92,2%). Co ciekawe, korzystanie z sieci kanalizacyjnej było jeszcze bardziej powszechne – 80,4% populacji, co stanowi znaczny awans w porównaniu zarówno z polską normą (71,5%), jak i średnią dla naszego województwa (71,8%). Jednakże, kiedy przyjrzymy się konkretnym gminom, to widzimy, że infrastruktura wodociągowa i kanalizacyjna nie jest równomiernie rozwinięta. Miasto i Gmina Jawornik Polski wypada tutaj najmniej korzystnie, zaledwie 21,3% populacji korzystającej z sieci wodociągowej i 25,0% z kanalizacyjnej. Niemniej jednak, wskaźniki długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, patrząc na odsetek korzystającej z niej ludności, prezentują się zróżnicowanie. Wartości te są niższe od średnich krajowych dla sieci wodociągowej, ale znacznie wyższe dla sieci kanalizacyjnej, co stanowi pewne wyzwanie i może wpływać na koszty budowy i utrzymania tych infrastruktur.

- Na obszarze Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa istnieje możliwość wykorzystania biomasy na cele energetyczne. Potencjał techniczny biomasy leśnej na terenie powiatu przeworskiego został oceniony na poziomie 11 – 20 GWh, nieco większy występuje w powiecie jarosławskim – od 20 do 40 GWh. Potencjał techniczny biomasy z roślin energetycznych szacuje się na 100 do 200 GWh. Do tej pory nie prowadzono upraw energetycznych na większą skalę. Istnieje również możliwości wykorzystania na potrzeby energetyczne potencjałów tkwiących w produkcji biogazu rolniczego oraz z osadów ściekowych – od 1 do 5 GWh. W Jarosławiu funkcjonuje instalacja produkująca energię z biogazu z osadów ściekowych o łącznej mocy 0,13 MW. Na obszarze Partnerstwa do źródeł odnawialnych o największym potencjale ekonomicznym, należy zaliczyć energię wiatru i słońca, a także wykorzystanie biomasy i biogazu. Z przeprowadzonych do tej pory badań i analiz wynika jednak, iż ze względu na duże ryzyko konfliktów społecznych będą one miały jedynie lokalne znaczenie. Ze względu na rozproszenie źródeł odnawialnych będzie musiało nastąpić przystosowanie powiatowej sieci przesyłowej i dystrybucyjnej do odbioru energii z tych źródeł.
- Analiza gospodarki odpadowej dla obszaru Partnerstwa w latach 2012-2022 ukazuje złożony obraz dynamiki i tendencji w zarządzaniu odpadami, co pozwala na zrozumienie ewolucji podejść i skutków podejmowanych działań w obszarze ochrony środowiska.

W kontekście ilości zmieszanych odpadów komunalnych zebranych na 1 mieszkańca, obserwujemy istotne zmiany w okresie badanym. Wzrost od 2012 do 2016 roku, osiągając maksimum w 2016 roku (222,3 kg/mieszkańca), sygnalizuje potencjalne wyzwania związane z gospodarowaniem odpadami. Jednakże, po tym okresie, obserwujemy stopniowy spadek do 193,1 kg/mieszkańca w 2022 roku. Ten trend sugeruje skuteczność działań związanych z recyklingiem, edukacją ekologiczną oraz ewolucję postaw społeczeństwa w kierunku bardziej zrównoważonego konsumowania.

Warto zwrócić szczególną uwagę na rok 2014, gdzie ilość odpadów wytworzonych na 1 ha powierzchni Partnerstwa znacząco wzrosła do 4,3 tys. ton/ha. Po tym szczytowym okresie, obserwujemy tendencję spadkową, co może świadczyć o skuteczności działań restrukturyzacyjnych czy inwestycji w bardziej efektywne praktyki gospodarowania odpadami.

Ogólnie, analiza wskazuje na ewolucję podejść w zarządzaniu odpadami na badanym obszarze, z widocznym wpływem działań społecznych i środowiskowych. Długoterminowy sukces w tym obszarze będzie wymagał ciągłego monitorowania, adaptacji do zmieniających się warunków oraz utrzymania wysokich standardów efektywnego zarządzania odpadami.

2.3. Pogłębiona diagnoza w wybranych obszarach tematycznych

Przedstawiona w tym rozdziale pogłębiona diagnoza uszczegóławia trzy wybrane obszary, kluczowe dla projektów zaprezentowanych w rozdziale 5.2, zaprezentowane w diagnozie opracowanej w 2023 r. w ramach projektu CWD Plus. Diagnoza ta stanowi odrębny dokument³ i została załączona do strategii ponadlokalnej.

2.3.1. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury

Obszar Miasta i Gminy Jawornik Polski oraz Miasta i Gminy Kańczuga, podobnie jak obszar powiatu przeworskiego, a szczególnie jego południowa część, posiadają liczne obiekty świadczących o bogactwie zasobów kulturowych.

W Mieście i Gminie Kańczuga ponad 30 obiektów jest wpisanych do Rejestru Zabytków Województwa Podkarpackiego⁴. Spośród nich warto wymienić kilka, które tworzą unikatowe walory dziedzictwa kulturowego miasta:

- Kościół Parafialny pw. św. Michała Archanioła w Kańczudze - wzniesiony w 1605 roku, przebudowany w latach 1924–1928 według projektu architekta W. Rawskiego. Uznawany za jeden z najpiękniejszych przykładów późnorenesansowej architektury sakralnej w Polsce. Wnętrze zdobią m.in. łąwy gdańskie z XVII wieku oraz okna w stylach gotyckim, renesansowym i barokowym.
- Cerkiew Greckokatolicka pw. Opieki Najświętszej Panny Marii w Kańczudze - murowana świątynia z XVII wieku, położona na wzniesieniu przy drodze na Pruchnik. Obok cerkwi znajduje się XVIII-wieczna dzwonnica.

³ Raport diagnostyczny. Portret Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju,

https://kanczuga.biuletyn.net/fls/bip_pliki/2025_04/BIPF632D0DDBB25BAZ/Raport_diagnostyczny_PODK_J-P_24.10.pdf

⁴ Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa podkarpackiego - stan na dzień 31.12.2022 r., <https://wuozprzemysl.pl/rejestr-zabytkow.html>; Zabytki na terenie powiatu przeworskiego,

https://www.powiatprzeworsk.pl/informator/informacja-turystyczna/zabytki/?utm_source=chatgpt.com

- Kapliczka św. Barbary w Kańczudze - usytuowana przy wylocie miasta, stanowi przykład lokalnej architektury sakralnej.
- Kaplica Kellermanów w Nizatycach - znajduje się przy wylocie do Przeworska, stanowiąc element dziedzictwa kulturowego regionu.
- Zespół Pałacowo-Parkowy w Sieteszy - pozostałości XIX-wiecznego zespołu pałacowego, świadczące o dawnej świetności tego miejsca.
- Kościół Parafialny w Sieteszy - wzniesiony w 1910 roku, stanowi ważny element lokalnego dziedzictwa sakralnego.
- Zespół Dworski Pogodowskich w Łopuszce Małej - pochodzący z połowy XIX wieku, obecnie pełni funkcję ośrodka Fundacji Jana Pawła II "Wzrastanie". Otoczony stawem z wysepką, na której znajduje się kapliczka.
- Kaplica Grobowa rodziny Scipio del Campo w Łopuszce Wielkiej – jest to XIX-wieczna kaplica rodziny, do której należał hrabia Karol Scipio del Campo – budowniczy kolejki wąskotorowej.
- Cerkiew Greckokatolicka w Krzeczowicach - drewniana świątynia z 1793 roku, obecnie pełniąca funkcję kaplicy pogrzebowej.
- Pałac w Żuklinie - XIX-wieczny pałac otoczony parkiem ze stawem i kordegardą.
- Wieża Ciśnień w Kańczudze - zbudowana w 1953 roku, stanowi istotny element zespołu stacji kolejowej w Kańczudze.

Na terenie **Miasta i Gminy Jawornik Polski** można znaleźć szereg interesujących obiektów o walorach zabytkowych i kulturowych, które mogą przyczyniać się do rozwoju turystyki i wzrostu zainteresowania gminą jako miejscem o unikalnym charakterze historycznym. Oprócz wspomianej już kolejki wąskotorowej są to⁵:

- Zespół Pałacowo-Parkowy w Hadlach Szklarskich, w skład którego wchodzi dwór, stajnia, oranżeria, kuźnia, otoczone parkiem krajobrazowym. Obiekty te pochodzą z przełomu XIX i XX wieku i należą do jednych z najpiękniejszych zespołów dworskich regionu. Zespół ten oferuje także obiekty rekreacyjne, jak odkryty basen, boisko sportowe, pole namiotowe czy miejsce od ujeżdżania koni.
- Cerkiew greckokatolicka w Hadlach Szklarskich pw. Przemienienia Pańskiego - murowany budynek z 1792 roku, obecnie funkcjonujący jako kościół rzymskokatolicki pw. Niepokalanego Poczęcia NMP.
- Rzymskokatolickie kościoły w Jaworniku Polskim (1838 r.) i Manasterzu (1881 r.).

⁵ Strategia rozwoju gminy Jawornik Polski na lata 2008-2020, styczeń 2008, <https://jawornikpolski.itl.pl/bip/index.php?page=position.php&id=167&grp=2>

- Obiekty drewnianej zabudowy zagrodowej, zarówno mieszkalnej, jak i gospodarczej, pochodzące z XIX i XX wieku.
- Historyczne cmentarze znajdujące się w Manasterzu, Hadlach Szklarskich i Jaworniku Polskim.
- Zabytkowe kapliczki i krzyże przydrożne rozmieszczone w różnych miejscowościach gminy, w tym Hucisku Jawornickim, Hadlach Szklarskich, Jaworniku Polskim, Widaczowie i Zagórzcu.

Na terenie innych miejscowości **powiatu przeworskiego**, które znajdują się w pobliżu dwóch wyżej wspomnianych miast, warto wskazać ponad sto kapliczek i krzyży przydrożnych w Gminie Przeworsk. Wiele z nich powstało przed II wojną światową. Najcenniejsze z tych obiektów małej architektury sakralnej wpisane są do rejestru zabytków i objęte szczególną ochroną. Z kolei w Gminie Miejskiej Przeworsk położony jest klasycystyczny Pałac książąt Lubomirskich, który został wzniesiony z inicjatywy księżnej Izabeli Lubomirskiej w 1807 r. Dzisiaj w obiekcie znajduje się muzeum gromadzące m.in. pamiątki i archiwalia związane z historią rodu książąt Lubomirskich. Z kolei w Parku Dworskim otaczającym pałac znajduje się część z siedmiu form ochrony przyrody zarejestrowanych w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody. Zespół pałacowo-parkowy dysponuje salą balową z 70 miejscami oraz oranżerią ze 100 miejscami, w których mogą odbywać się przedstawienia raz występy. W ostatnich latach aktywność Muzeum w Przeworsku na terenie zespołu pałacowo-parkowego rosła. W 2022 r. zorganizowano 35 wydarzeń, w których wzięło udział 7189 os.; w 2023 r. w 38 wydarzeniach uczestniczyło 6 430 os., zaś w 2024 r. w 45 wydarzeniach uczestniczyło 9 850 os.

Kolejny zespół pałacowo-parkowy znajduje się w mieście Sieniawa, położonym na północ od Przeworska. Obiekt powstał w XVIII w. i w późniejszych latach służył za rezydencję rodu Czartoryskich. Dzisiaj na jego terenie działa hotel wraz z restauracją i salami konferencyjnymi.

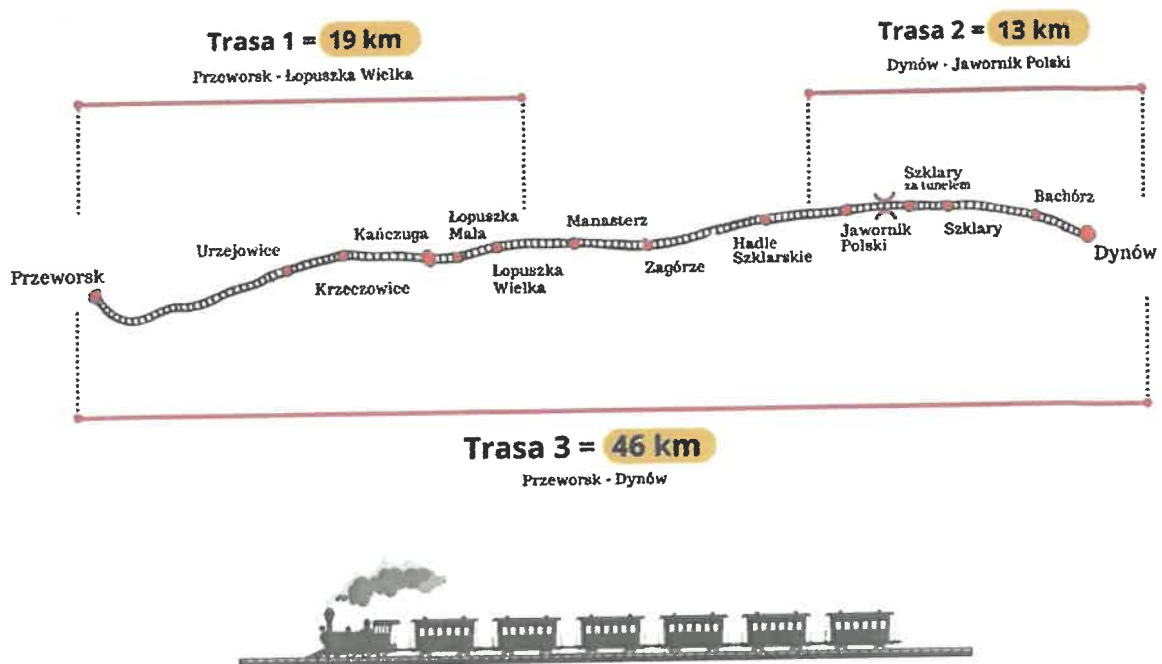
W historię regionu od początku XX w. silnie wpisała się kolej wąskotorowa Pogórzanin. Znana również jako Przeworska Kolej Dojazdowa, odegrała istotną rolę w rozwoju regionu Podkarpacia, zarówno pod względem gospodarczym, jak i społecznym. Jej początki sięgają końca XIX wieku, kiedy to dr Karol Lewakowski zaproponował budowę linii wąskotorowych, jednak projekt ten napotkał sprzeciw władz wojskowych Austro-Węgier. Dopiero książę Andrzej Lubomirski, wykorzystując swoje wpływy w Wiedniu, uzyskał zgodę na realizację inwestycji, co zaowocowało otwarciem linii kolejowej Przeworsk – Dynów w 1904 roku. Kolej miała kluczowe znaczenie dla transportu buraków do przeworskiej cukrowni, a także dla przewozu osób i towarów. Jej budowa wymagała innowacyjnych rozwiązań inżynierskich, takich jak drażenie tunelu o długości 600 metrów, który stał się najdłuższym tego typu obiektem w Polsce wąskotorowej. W czasie I wojny

światowej kolej została częściowo zniszczona przez wycofujące się wojska rosyjskie, lecz szybko odbudowana przez niemieckie oddziały kolejowe.

W XX wieku kolej przechodziła liczne modernizacje i zmiany własnościowe, lecz od lat 60. stopniowo traciła na znaczeniu ze względu na rozwój komunikacji autobusowej. W 1991 roku cała linia została wpisana do rejestru zabytków, co uchroniło ją przed likwidacją. W 1993 roku uruchomiono regularne przewozy turystyczne pod nazwą „Pogórzanin”, które stały się atrakcją regionu Pogórza Dynowskiego. W 2002 roku samorząd przejął zarządzanie koleją, powierzając przewozy turystyczne Stowarzyszeniu Kolejowych Przewozów Lokalnych, a od 2012 roku nadzór nad trasą sprawuje Powiatowy Zarząd Dróg w Przeworsku. Dzięki wysiłkom społeczności lokalnej i pasjonatów kolei, Pogórzanin pozostaje jednym z najlepiej zachowanych przykładów kolei wąskotorowych w Polsce, pełniąc zarówno funkcję turystyczną, jak i kulturową, przypominając o bogatej historii i dziedzictwie regionu.

Trasa kolei wąskotorowej pomiędzy, mająca długość 46,248 km, pomiędzy Przeworskiem a Dynowem przebiega przez dwanaście stacji, z których znaczna część ma charakter historyczny. Nie wszystkie jednak są w dobrym stanie technicznym. Sukcesywnie jednak władze powiatu przeworskiego podejmują działania mające przywrócić świetność tym obiektom.

Rysunek 7. Stacje na trasie kolejki wąskotorowej Pogórzanin

<p style="text-align: center;">Przeworsk Wąski</p> 	<p>Początkowa stacja linii Przeworsk – Dynów, której budynek dworca odegrał kluczową rolę w historii kolejki. Podczas I wojny światowej został częściowo zniszczony, a następnie odbudowany w 1916 roku, jednak w czasie II wojny światowej ponownie ucierpiał podczas bombardowań w 1939 roku. Po wojnie został odbudowany w 1951 roku, a w latach 2021-2022 przeszedł gruntowną modernizację. Obecnie pełni funkcję administracyjną dla Przeworskiej Kolei Dojazdowej, a także mieści wystawę historyczną poświęconą kolejce. Oprócz poczekalni i kasy biletowej turyści mogą obejrzeć zrekonstruowany pokój zawiadowcy stacji oraz oryginalne elementy wyposażenia. Modernizacja znacząco poprawiła estetykę obiektu oraz komfort obsługi pasażerów.</p>
<p style="text-align: center;">Urzejowice</p>	<p>Stacja kolejowa pozostająca w rękach prywatnych.</p>
<p style="text-align: center;">Krzeczowice</p> 	<p>Dawna stacja kolejowa, która przez dekady pełniła funkcję przystanku pośredniego na trasie Przeworsk – Dynów. W okresie II wojny światowej stacja prawdopodobnie nie ucierpiała. Po zakończeniu wojny wznowiono tu ruch pasażerski, jednak z czasem stacja straciła na znaczeniu. W latach 80. XX wieku podupadła. W 1991 r. dworzec wraz z linią kolejową został wpisany do rejestru zabytków. W 1992 r. dworzec wyłączono z eksploatacji, a w kolejnych dekadach stacja popadła w ruinę.</p>
<p style="text-align: center;">Kańczuga</p> 	<p>Stacja kolejowa w Kańczudze była jedną z najważniejszych na trasie kolei wąskotorowej Przeworsk – Dynów, pełniąc kluczową rolę w transporcie buraków cukrowych i obsłudze ruchu pasażerskiego. Znajdowały się tu trzy główne tory oraz bocznicę prowadzące do placu składowego i magazynów. Budynek dworca, wzniesiony ok. 1900 roku, jest murowany, podpiwniczony, z piętrowym ryzalitem centralnym i charakterystyczną werandą. Naprzeciw dworca</p>

zachowała się wieża ciśnień z 1904 roku, dawniej zasilająca żuraw wodny do tankowania parowozów. Stacja przeszła gruntowną renowację w latach 2021-2023, przywracając historyczne elementy i dostosowując ją do celów muzealnych. Obecnie mieści ekspozycję historyczną z oryginalnym wyposażeniem kolejowym z przełomu XIX i XX wieku. Dzięki modernizacji i staraniom lokalnych władz stacja pozostaje ważnym punktem na trasie turystycznej kolejki „Pogórzanin”.

<p>Łopuszka Mała</p>	<p>Przystanek powstał w 2023 r. Dzięki dogodnej lokalizacji stanowi punkt startowy dla wielu pieszych i rowerowych szlaków turystycznych</p>
<p>Łopuszka Wielka</p>	<p>Stacja kolejowa pozostająca w rękach prywatnych.</p>
<p>Manasterz</p>	<p>Obecnie budynek należy do PKP Nieruchomości.</p>
<p>Zagórze</p>	<p>Obecnie parterowy budynek stacji, wykonany z drewna, znajduje się w bardzo złym stanie technicznym i wymaga kapitalnego remontu.</p>
<p>Hadle Szklarskie</p>	<p>Budowę przystanku osobowego i ładowni w Hadlach Szklarskich rozpoczęto na początku 1902 roku. Drewniany budynek dworca, w którym mieściły się poczekalnia, kasa biletowa, niewielki hall kasowy, pomieszczenia dyżurnego ruchu i niewielkie mieszkanie służbowe, obecnie nie jest użytkowany. Opracowana została dokumentacja rewitalizacji, co daje nadzieję na przywrócenie jej do życia.</p>
<p>Jawornik Polski</p>	<p>Został otwarty 8 września 1904 roku wraz z linią wąskotorową Przeworsk – Dynów. Murowany, podpiwniczony budynek dworca mieścił poczekalnię i kasę biletową, a w jego otoczeniu znajdowały się peron żwirowy, plac ładunkowy oraz magazyny, z których część rozebrano w 1988 roku. Ważnym elementem infrastruktury stacyjnej była studnia z pompą</p>

	<p>Worthingtona i żuraw wodny do wodowania parowozów. W 1956 roku zamontowano semafony kształtowe, które funkcjonowały do 1997 roku i są zachowane do dziś. W latach 80. XX wieku dworzec przebudowano, a część pomieszczeń zaadaptowano na mieszkania, natomiast kasę i poczekalnię przeniesiono do zabudowanej wiaty peronowej. W 1991 roku dworzec wpisano do rejestru zabytków, co uchroniło go przed likwidacją, a w latach 2021-2022 przeprowadzono remont torów i zwrotnic, eksponując odnaleziony kanał oczyszczkowy. Obecnie trwają prace nad dokumentacją projektową dotyczącą rewitalizacji budynku i jego otoczenia.</p>
<p style="text-align: center;">Szklary</p> 	<p>Dworzec został całkowicie rozebrany.</p> <p>W Szklarach, przed stacją, jadąc od Przeworska, znajduje się tunel o długości 602 m. Powstał on w okresie od 25 maja 1903 do 1 maja 1904 r. Wyloty tunelu zaopatrzone są w drewniane przedsionki zamykane bramami. Dobrze zachowany tunel kolejowy jest jedynym w Polsce i jednym z najdłuższych w Europie czynnych tuneli na liniach wąskotorowych.</p>
<p style="text-align: center;">Bachórz</p>	<p>Stacja obecnie pozostaje w rękach prywatnych.</p>
<p style="text-align: center;">Dynów</p>	<p>Dworzec w Dynowie, będący końcową stacją 46-kilometrowej linii kolejowej Przeworsk – Dynów, został oficjalnie otwarty 8 września 1904 roku. Jest to największy budynek dworcowy na trasie, murowany, piętrowy i podpiwniczony, z zachowanym drewnianym magazynem stacyjnym oraz jednostanowiskową parowozownią zwrotną. W okresie międzywojennym nie podlegał większym przebudowom, a podczas II wojny światowej uniknął zniszczeń. W latach powojennych rozbudowano infrastrukturę stacyjną, w tym budynek gospodarczy w 1954 roku i wagę wagonową w 1962 roku. Do końca lat 90. XX wieku pełnił funkcję aktywnego dworca kolejowego, a na jego piętrze znajdowało się mieszkanie zawiadowcy stacji. Pomieszczenia na parterze, mimo że zachowane w pierwotnym układzie,</p>

	nie są obecnie użytkowane, a piętro zostało przekształcone na mieszkania.
--	---

Oprócz stacji na trasie kolejki wąskotorowej Pogórzanin, dziedzictwo kulturowe i historyczne tworzy także obiekty inżynieryjne, takie jak mosty, oraz tabor kolejowy. Jednym z wartych wspomnienia jego elementów jest parowóz Px48-1734. Został on wyprodukowany w 1951 roku w zakładach „Fablok” w Chrzanowie i początkowo eksploatowany na torach w Jędrzejowie. Jego konstrukcja obejmuje belkową ramę, podgrzewacz pary Schmidta, mechanizm parorozdzielczy Heusingera oraz tender skrzyniowy Ptx48 o pojemności 6 m³ wody i 4 ton węgla. Po zakończeniu eksploatacji w 1986 roku trafił do lokomotywowni w Dynowie, a od 2001 roku znajduje się na stacji Przeworskiej Kolei Dojazdowej. Niestety, długotrwały brak konserwacji oraz celowe dewastacje doprowadziły do znacznej korozji i utraty wielu elementów wyposażenia, w tym armatury kotła i układu hamulcowego. Obecnie planowane są kompleksowe prace konserwatorsko-restauratorskie, mające na celu zatrzymanie dalszej degradacji oraz przywrócenie historycznej wartości obiektu. Po renowacji parowóz ma zostać wyeksponowany na bocznym torze stacji Jawornik Polski-Przedmieście.

Tabela 2. Uczestnicy kultury i wydatki na kulturę w wybranych gminach Partnerstwa oraz powiecie przeworskim

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Różnica
Uczestnicy kultury*	Kańczuga	18 800	8 930	9 150	10 870	11 120	11 750	2 350	2 620	3 560	14 300	-4 500
	Jawornik Polski	3 730	3 630	3 630	3 530	3 530	4 450	280	1 138	203	606	-3 124
	Powiat przeworski	92 067	102 116	110 517	125 364	120 359	133 309	29 758	45 093	47 767	8 7424	-4 643
Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe (PLN)	Kańczuga	1 019 000	993 723	1 059 290	1 194 000	1 200 000	1 341 000	1 266 388	1 722 277	2 019 189	1 717 937	698 937
	Jawornik Polski	438 220	595 200	524 800	678 668	614 053	764 600	707 500	919 220	797 576	1 107 996	669 776
	Powiat przeworski	675 402	750 370	864 921	1 002 921	975 712	1 381 574	1 877 731	6 035 932	29 111 874	36 550 872	35 875 470

*liczba osób odwiedzających filharmonie, muzea, wystawy, koncerty

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego.

W powiecie przeworskim odnotowano duży wzrost nakładów na kulturę – z poziomu 675 402 PLN w 2014 roku do 36 550 872 PLN w 2023 roku. To wzrost o ponad 35 milionów PLN, co wskazuje na poczynione inwestycje w rozwój infrastruktury kulturalnej i wsparcie dla instytucji. Wydatki wzrosły również w Kańczudze (+698 937 PLN) i Jaworniku Polskim (+669 776 PLN), choć skala wzrostu jest znacznie mniejsza niż w skali powiatu.

Dane z dłuższego przedziału czasowego pokazują spadek uczestników kultury w okresie pandemii, jednak to co istotne po 2020 r. nie nastąpiła wyraźna poprawa w tym zakresie. Choć w 2023 roku liczba uczestników wzrosła względem okresu pandemii, nadal liczby też są znacznie niższe niż w latach 2014-2019. W 2023 r. muzea, wystawy i koncerty w powiecie przeworskim odwiedziło 87 424 osób (spadek o 4 643 względem 2014), w Kańczudze - 14 300 osób (spadek o 4 500 względem 2014), w Jaworniku Polskim - 606 osób (spadek o 3 124 względem 2014).

Odbudowa uczestnictwa w kulturze pandemii przebiega wolno, wskazane jest więc wdrożenie działań aktywizujących mieszkańców – np. zróżnicowanie oferty, darmowe wydarzenia, edukacja kulturalna. Szczególne zainteresowanie powinien wzbudzić Jawornik Polski, gdzie liczba uczestników kultury w latach 2014-2023 spadła o 83%, podczas gdy wydatki na ten sektor wzrosły.

Na terenie Miasta i Gminy Kańczuga w latach 2022-2024 działały jeden ośrodek kultury, 10 domów ludowych (w Chodakówce, Siedlecze, Krzeczowicach, Sieteszy, Bóbrce, Żuklinie, Rączynie, Pantalowicach, Medyni Kańczuckiej, Łopuszce Małej) oraz dwa domy kultury (w Łopuszce Wielkiej, Nizatycach). Oprócz tego dla mieszkańców dostępne były jedna świetlica w Pantalowicach, a także dwie biblioteki publiczne w Pantalowicach i w mieście Kańczuga. Wkład w budowanie oferty usług kultury na terenie miasta i gminy wnoszą także koła gospodyń wiejskich. Tych w Kańczudze latach 2022-2024 działało 7, gromadząc ok. 200 członków.

Mimo braku odpowiedniej do potrzeb infrastruktury np. sal i przestrzeni dostosowanych do organizacji występów powyższe podmioty zorganizowały w ostatnich trzech latach ok. 50 wydarzeń kulturalnych (domy i ośrodki kultury – 30; koła gospodyń wiejskich – 20).

Na terenie Miasta i Gminy Jawornik Polski działało pięć domów i ośrodków kultury, dwie biblioteki oraz kino dysponujące ok. 150 miejscami, w którym mogą odbywać się przedstawienia oraz występy. Domy i ośrodki kultury w ostatnich latach organizowały średnio 11 wydarzeń rocznie. Zdecydowanie bardziej aktywne były biblioteki. W 2022 r. zorganizowały 87 wydarzeń, w 2023 r. – 77 wydarzeń, a w 2024 r. – 81 wydarzeń. Ważnym zasobem budującym kapitał społeczny i kulturowy

w mieście jest aktywność organizacji pozarządowych. W Jaworniku Polskim działało 13 stowarzyszeń, w tym 7 zespołów ochotniczych straży pożarnych. Funkcjonowało także 7 kół gospodyń wiejskich zrzeszających ok. 140 os.

W tym miejscu należy podkreślić jeden z postulatów zgłaszanych przez mieszkańców gmin Kańczuga i Jawornik Polski podczas spotkań konsultacyjnych (m.in. w dniu 13 marca 2025 r.). Była nim potrzeba posiadania takiej infrastruktury kultury, która pozwoli organizować wydarzenia niezależnie od niekorzystnych warunków atmosferycznych na zewnątrz.

Powyższe działania uzupełniają wydarzenia organizowane wokół kolejki wąskotorowej Pogórzanin w Kańczudze i Jaworniku Polski przez powiat przeworski. W 2022 r. takich imprez były 4; w 2023 -10; w 2024 – 17. Przekład się to oczywiście na systematyczny wzrost uczestników tych wydarzeń – w 2022 r. były to 550 os.; w 2023 r. – 1260 os.; w 2024 r. – 4000 os.

Tabela 3. Wydarzenia kulturalne organizowane wokół kolejki wąskotorowej Pogórzanin w Kańczudze i Jaworniku Polski przez powiat przeworski w latach 2023-2024

2022	2023	2024
14.05.2022 - Rozpoczęcie sezonu turystycznego	01.06.2023 - Rozpoczęcie sezonu "Dzień Dziecka z Pogórzaninem"	19.03.2024 - Międzynarodowa Konferencja "Z tradycją w nowoczesność"
05.06.2022 - Dzień Dziecka z Pogórzaninem	14.07.2023 - Kurs specjalny "Gramy dla Brutusa"	01.05 - Rozpoczęcie sezonu turystycznego
25.09.2022 - Zakończenie sezonu turystycznego "Połączeni dziedzictwem kolejki"	29.07.2023 - Oferta specjalna połączona przy współpracy z Gminą Jawornik Polski i ZPP Hadle Szklarskie	02.05 - 05.05.2024 - Majówka z Pogórzaninem
06.12.2022 - Mikołaj z Pogórzaninem	30.07.2023 - Pogórzanin na torach podczas Dni Jawornika Polskiego	11.05 - 12.05.2024 - "20 lat w Unii Europejskiej" z Pogórzaninem
	13.08.2023 - Stacja Kańczuga - otwarcie dworca w Kańczudze z Parowozem na czele	19.05.2024 - Noc Muzeów z Pogórzaninem
	02.09.2023 - Napad na Pogórzanina	01.06.2024 - Dzień Dziecka z Pogórzaninem
		08.06.2024 - Międzynarodowy Złot Drezyn

	23.09.2023 - Powitanie Jesieni z Pogórzaninem	21.06.2024 - Dni Kańczugi z Pogórzaninem
	29.10.2023 - Zakończenie sezonu turystycznego	23.06.2024 - Kolej na wianki z Pogórzaninem
	25.11.2023 - Dzień Kolejarza	14.07.2024 - Kolejowa Podróż w czasie
	06.12.2023 - Mikołaj z Pogórzaninem	28.07.2024 - Weterani Szos z Pogórzaninem
		28.07.2024 - Nocny kurs Pogórzanina podczas Dni Jawornika Polskiego
		30.08.2024 - Disco Pogórzanin na zakończenie Wakacji
		08.09.2024 - Jubileusz 120lecia Pogórzanina z Parowozem
		26.10.2024 - Disco Pogórzanin na zakończenie sezonu
		22.11.2024 - Dzień Kolejarza
		06.12.2024 - Mikołaj z Pogórzaninem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych powiatu przeworskiego.

Mimo podejmowanych działań przez władze powiatu mających na celu zachowanie dziedzictwa dworców kolejowych Przeworskiej Kolei Dojazdowej, wciąż wiele z obiektów podupada, a ich elementy techniczne tracą wartość historyczną. W celu zachowania tego unikalnego dziedzictwa konieczne jest podjęcie kompleksowych działań obejmujących rewitalizację budynków stacyjnych, zabezpieczenie zabytkowego taboru, odbudowę zniszczonych elementów infrastruktury oraz systematyczną konserwację ocalałych obiektów. Kluczowe jest także pozyskanie funduszy na renowację, wdrożenie programów edukacyjnych popularyzujących

historię kolei wąskotorowej oraz rozwój turystyki kolejowej, co może przyczynić się do lepszego wykorzystania potencjału kulturowego i gospodarczego regionu.

Chociaż na terenie analizowanych gmin Partnerstwa funkcjonuje łącznie 23 instytucji kultury, to brak wystarczającej liczby dostosowanych przestrzeni do organizacji występów ogranicza możliwości rozwoju oferty kulturalnej. Wskazuje to na deficyt jakościowy infrastruktury, adekwatnej do potrzeb lokalnej społeczności. W porównaniu do liczby miejscowości, dostępnego potencjału kulturowego oraz potencjalnych odbiorców, stosunkowo niewielka jest liczba organizowanych wydarzeń kulturalnych przez domy i ośrodki kultury. Na rosnący popyt na usługi kulturalne wskazuje wzrost liczby uczestników wydarzeń organizowanych wokół kolejki wąskotorowej (z 550 w 2022 r. do 4000 w 2024 r.). Potwierdza to tezę, że rozwój oferty kulturalnej mógłby przyciągnąć większą liczbę mieszkańców i turystów.

Na podstawie zidentyfikowanych deficytów, racjonalne jest podjęcie działań w następujących kierunkach. Po pierwsze, należy poprawić jakość infrastruktury kulturowej. Inwestycje w rozbudowę i modernizację sal (gdzie mogą odbywać się spotkania, czy występy), domów kultury, świetlic ale także zadaszonych obiektów scenicznych umożliwiłyby organizację większej liczby wydarzeń, przyciągając mieszkańców i zwiększając ich udział w życiu kulturalnym. Po drugie, istnieje zapotrzebowanie na zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych i ich różnorodności na bazie już istniejących potencjałów. Wsparcie organizacyjne i finansowe dla instytucji kultury oraz organizacji społecznych (np. kół gospodyń wiejskich) mogłoby zwiększyć częstotliwość wydarzeń i ich atrakcyjność. W dalszej kolejności rozsądne byłoby wprowadzenie nowych form wydarzeń (np. warsztatów artystycznych, festiwali tematycznych, plenerowych pokazów teatralnych), które mogłoby skutecznie odpowiadać na rosnące zainteresowanie mieszkańców.

Skuteczność w realizacji zaproponowanych wyżej działań spowodowałaby rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej, co pozytywnie wpłynęłoby na jakość życia mieszkańców, wzmocnienie tożsamości lokalnej i zwiększenie atrakcyjności regionu dla turystów. W konsekwencji, przyniosłoby to korzyści ekonomiczne, dzięki pobudzeniu lokalnej gospodarki (np. wzrost ruchu turystycznego, większa liczba miejsc pracy w sektorze kreatywnym).

2.3.2. Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych

Kluczową atrakcją turystyczną na obszarze Miasta i Gminy Jawornik Polski, Miasta i Gminy Kańczuga oraz w południowej części powiatu przeworskiego jest Przeworska

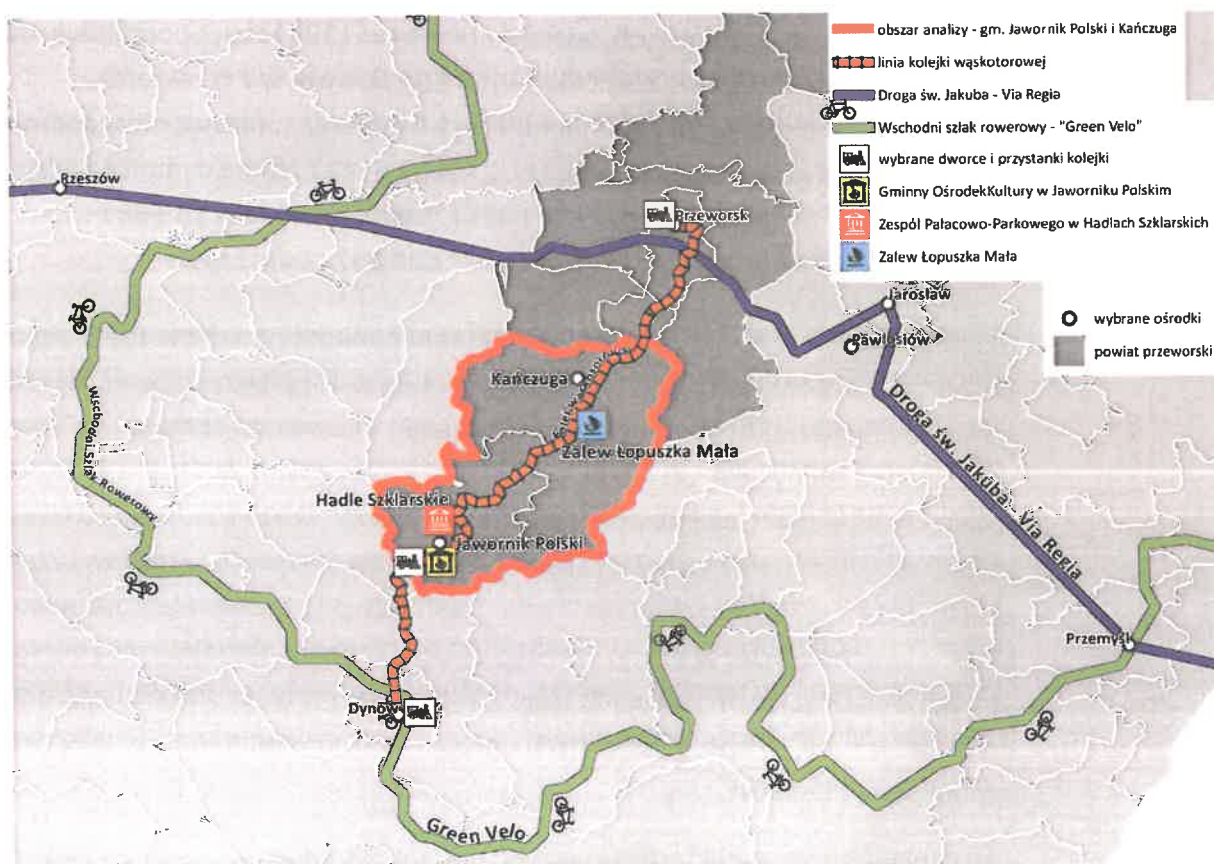
Kolejka Wąskotorowa „Pogórzanin”. Jej budowa została zainicjowana przez lokalnych działaczy i właścicieli ziemskich pod koniec XIX wieku, stanowi ważną część historii regionu Pogórza Dynowskiego. Po licznych przeszkodach, w tym sprzeciwach władz wojskowych, została otwarta w 1904 roku, początkowo służąc głównie do transportu buraków cukrowych do cukrowni w Przeworsku. Współcześnie kolejka pełni głównie funkcję turystyczną, oferując niezapomniane przejazdy przez malownicze krajobrazy. Z roku na rok rośnie dynamika liczby turystów korzystających z kolejki – w 2021 r. podróżowało nią 14 969 os.; w 2022 r. – 15 729; w 2023 r. – 23 827, a w 2024 r. – aż 35 357 podróżnych.

Uzupełnieniem oferty turystycznej o znaczeniu ponadregionalnym jest fragment Podkarpackiej Drogi św. Jakuba. Jest to szlak turystyki pielgrzymkowej. Nawiązuje on do dawnego traktu handlowego, który biegł z Kijowa do Santiago de Compostela. W XIII wieku znany jako Via Regia, czyli Droga Królewska, pełnił głównie funkcję szlaku kupieckiego. Obecnie Podkarpacka Droga św. Jakuba Via Regia to trasa licząca ponad 200 kilometrów, prowadząca z Medyki przez Przemyśl, Jarosław, Przeworsk, Łańcut, Rzeszów, Ropczyce aż do Pilzna. Tam łączy się z zachodnimi odcinkami biegnącymi dalej przez Niemcy, Francję, aż do Hiszpanii. Aktualnie nie prowadzi się szczegółowych i systematycznych rejestrów pielgrzymów po polskich odcinkach drogi św. Jakuba. W specjalistycznych opracowaniach wspomina się tylko o danych sprzed ponad dekady⁶.

Warto także wspomnieć o biegnącej na południe od powiatu przeworskiego trasie rowerowej Green Velo. Jest to fragment blisko 2000-kilometrowej „Trasy rowerowej Polski Wschodniej”, która prowadzi przez pięć województw we wschodniej Polsce. Szlak ten biegnie przez parki narodowe, krajobrazowe, niziny, a także doliny rzek, jest idealny dla rekreacyjnych rowerzystów.

⁶ „(...) w Księżdzie pielgrzymów do grobu św. Jakuba Starszego Apostoła z parafii w Kotuszowie w 2010 r. zarejestrowano 105 osób pielgrzymujących Małopolską Drogą św. Jakuba (58 osób pieszo, 47 osób rowerem), natomiast w 2012 r. było to już 384 pątników – przy czym 257 osób pielgrzymowało pieszo, 25 rowerem i 102 osoby odbyły pielgrzymkę autokarem” za: F. Mróz, Ł. Mróz, 5000 km polskich odcinków Drogi św. Jakuba : to nadal początek drogi?, [w] A. Jackowski, F. Mróz, Ł. Mróz (red.), 1200 lat pielgrzymek do grobu św. Jakuba w Santiago de Compostela, Wydawnictwo "Czuwajmy", Kraków 2013, s. 279.

Rysunek 8. Wybrane atrakcje turystyczne na obszarze Miasta i Gminy Jawornik Polski, Miasta i Gminy Kańczuga oraz w południowej części powiatu przeworskiego

Źródło: opracowanie własne

Powyższe atrakcje turystyczne regionu wpisują się w szereg aktualnych trendów turystycznych, które dają nadzieję na utrzymanie, a nawet zwiększenie popytu na atrakcyjną ofertę turystyczną. Do takich trendów należy zaliczyć przede wszystkim:

- turystyka hobbystyczna – pozwala na łączenie podróży z pasjami, np. historią kolejnictwa i techniką;
- aktywny ekoturizm – czyli promowanie turystyki opartej na aktywności fizycznej (np. piesze wędrówki, jazda na rowerze) i ochronie środowiska (np. zrównoważona mobilność);
- turystyka nostalgiczna – takie atrakcje jak zabytkowa kolejka „Pogórzanin” przyciąga miłośników historii i dawnych środków transportu;
- turystyka edukacyjna i kreatywna – łączenie podróży z nauką o historii, technologii i dziedzictwie jest atrakcyjną formą urozniczenia krótko- i długookresowych podróży;

- slow travel – bardzo silny trend w Europie i na świecie, polegający na podróżowaniu bez pośpiechu, w harmonii z naturą, co pozwala na bardziej świadome odkrywanie lokalnej kultury;
- work-life balance i zdrowy tryb życia – coraz szybsze tempo życia sprawia, że w czasie wolnym szukamy atrakcji (np. grot solnych, tężni solankowych) oraz aktywności (np. strefy relaksu nad wodą) pozwalających na regenerację i dbanie o zdrowie.

Powyższe atrakcje przyciągają określone grupy turystów. Są to po pierwsze, turyści krajowi i międzynarodowi zorientowani na turystykę kulturową i historyczną, którzy poszukują autentycznych doświadczeń i są zainteresowani dziedzictwem technicznym, jak kolejki wąskotorowe. Po drugie, atrakcje analizowanego obszaru są interesujące dla rodzin z dziećmi, szczególnie ze względu na rekreacyjno-rozrywkowy charakter takich atrakcji, takich jak strefa aktywności wokół zalewu Łopuszka Mała. Po trzecie, powiat przeworski chętnie odwiedzają miłośnicy aktywnego wypoczynku i ekoturystyka ze względu na ofertę szlaków Green Velo i Drogi św. Jakuba. Po czwarte wreszcie zabytkowa kolejka wąskotorowa „Pogórzanin” z zachowanymi w dobrym stanie zabytkami techniki przyciąga i będzie przyciągać pasjonatów historii i kolejnictwa.

Wykorzystując potencjał turystycznych kolejki wąskotorowej, a także szlaku Green Velo i Drogi św. Jakuba, władze gmin partnerstwa starają się zachęcić określone segmenty turystów do korzystania także z innych atrakcji turystycznych w regionie. Jedną z nich jest zalew w Łopuszce Małej. Jest to akwen o powierzchni 7,8 ha, wokół którego na ponad 12 ha działce znajduje się piaszczysta plaża, budynek szatniowo-magazynowy, budynek sauny wraz z tarasem, dwie wiaty grillowe, plac zabaw oraz boisko do siatkówki plażowej. Całość uzupełniają obiektu małej architektury (ławki, kosze na odpady oraz stojaki rowerowe). Przez teren działki wokół zalewu biegnie ścieżka pieszo-rowerowa o długości 1360 m, przy której znajduje się jedna altana rowerowa wraz ze stacją naprawy rowerów. Odwiedzający zalew mogą korzystać z niewielkiego utwardzonego szutrowego parkingu (0,2 ha). Teren wokół zalewu jest tylko częściowo oświetlony – znajduje się tam 11 słupów oświetleniowych, z czego jedynie dwa na parkingu. Powyższa inwentaryzacja wskazuje na potrzebę rozbudowy infrastruktury przy zbiorniku wodnym w Łopuszce Małej, biorąc pod uwagę plany wykorzystania potencjału turystycznego kolejki wąskotorowej i oczekiwany w związku z tym wzrost liczby turystów odwiedzających region.

W ostatnich latach ważną rolę w promowaniu walorów turystycznych odgrywiają szlaki i ścieżki rowerowe, które są wykorzystywane nie tylko jako forma wypoczynku i rekreacji, ale również umożliwiają przemieszczania się rowerem do pracy, na zakupy itp. Przez obszar Partnerstwa przebiegają trzy szlaki rowerowe: czerwony (Jodłówka) i zielony (3 Dni Rowerem po Ziemi Jarosławskiej) położone we

wschodniej części obszaru, oraz szlak niebieski (Pętla wokół Przeworska). Dodatkowo Miasto i Gmina Kańczuga posiada 5 Gminnych Szlaków Rowerowych (GSR) o zróżnicowanych poziomach trudności i urozmaiconej tematyce. Przebieg wyznaczonych szlaków można odnaleźć w aplikacjach rowerowych Bikemap i Strava. Trasy zostały opracowane przy współpracy z lokalnym Stowarzyszeniem Rowerowym QBC Qlarze z Kańczugi:

- GSR "MAX" KAŃCZUCKA PĘTLA - 70-kilometrowa trasa poprowadzona urozmaiconymi pod względem rodzaju nawierzchni drogami praktycznie przez teren całej gminy.
- GSR "PAMIĘCI OFIAR I BOHATERÓW II WŚ" - szlak tematyczny przebiegający przez miejscowości, w których znajdują się pomniki i miejsca upamiętniające ofiary i bohaterów II wojny światowej.
- GSR "MINI" – FAMILIJNY - trasa szlaku jest łatwa, niemal płaska, odpowiednia dla rodzinnych przejazdów w spokojnym tempie.
- GSR "JUNIOR" - dedykowany dla niemal wszystkich typów rowerów.
- GSR "EDU" 9 - szlak łączący wszystkie miejscowości w gminie, w których znajdują się placówki edukacyjne.

Tabela 4. Obiekty noclegowe, miejsca noclegowe i udzielone noclegi w powiecie przeworskim w latach 2014-2023

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Dynamika
Obiekty całoroczne	9	8	8	6	6	5	5	5	5	4	-5
Miejsca noclegowe (ogółem)	632	637	608	448	448	303	312	341	315	284	-348
Turyści korzystający z noclegów	12 401	15 276	15 633	11 483	11 339	6 429	3 844	4 394	7 866	4 957	-7 444
Noclegi udzielone (ogółem)	23 941	36 643	33 568	27 654	23 086	21 248	12 334	10 253	16 445	15 693	-8 248
Noclegi udzielone turystom zagranicznym	3 274	3 151	3 294	2 475	2 198	1 377	336	283	1 702	1 061	-2 213

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

W Gminie i Mieści Jawornik Polski w latach 2022-2024 zlokalizowane były cztery całoroczne obiekty noclegowe⁷. Posiadały one łącznie 120 miejsc noclegowych. Odmienna sytuacja ma miejsce na terenie Miasta i Gminy Kańczuga, gdzie znajduje się tylko jeden obiekt noclegowy, posiadający wyraźnie mniejszą liczbę miejsc noclegowych niż znajduje się w Jaworniku Polskim, bo tylko osiem. Przekłada się to na dynamikę ruchu turystycznego. W Jaworniku Polskim liczba turystów wynosiła w 2022 r. – 1216 os., w 2023 r. – 1222 os., w 2024 r. – 1020 os. W efekcie liczba noclegów udzielonych turystom w tych latach wyniosła kolejno w 2022 r. – 5417, w 2023 r. – 2910, w 2024 r. – 1020. W przypadku obu wskaźników widzimy tendencję spadkową.

Nieco lepiej niż w Kańczudze, wygląda dostęp do obiektów noclegowych w powiecie przeworskim. Muzeum w Przeworsku, będące instytucją kultury powiatu przeworskiego, zarządza zespołem pałacowo-parkowym w tym mieście. Na jego terenie znajdują się dwa obiekty noclegowe z łącznie 19 miejscami noclegowymi. Przy pałacu oraz muzeum pożarnictwa zlokalizowanych jest także 20 miejsc parkingowych. Z roku na rok rośnie liczba turystów korzystających z usług muzeum (w 2022 r. – 14 896 os.; w 2023 r. – 16 370 os.; w 2024 r. – 18 460 os.).

Na obszarze wspomnianych gmin, jak również w powiecie przeworskim brakuje dostępnych dla turystów obiektów krótkotrwałego zakwaterowania w postaci pól namiotowych oraz kempingowych. Ich dostępność zróżnicowałaby ofertę turystyczną oraz zwiększyła liczbę miejsc noclegowych.

W przypadku osób odwiedzających region, czy też turystów naturalnym odruchem jest poszukiwanie informacji o dostępnych atrakcjach. O ile wiedzę na ten temat można zdobyć w Internecie, o tyle w obu gminach, jak również południowej części powiatu przeworskiego brakuje kompleksowego systemu informacji turystycznej, który pozwoliłby w pełniejszy sposób zaplanować wizytę w regionie. Potrzebę podjęcia działań w tym kierunku sygnalizowali także mieszkańcy oraz mieszkanki, a także członkowie Zespołu Partnerów Społeczno-Gospodarczych m.in. podczas spotkania konsultacyjnego w dniu 13 marca 2025 r.

⁷ Do kategorii „obiekt noclegowy” zaliczają się hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe, domy wycieczkowe, schroniska, schroniska młodzieżowe, szkolne schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych, pola biwakowe, kempingi, obiekty do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, zakłady uzdrowiskowe.

Na terenie Gminy i Miasta Kańczuga brak jest wyznaczonych i publicznie dostępnych miejsc parkingowych, z których mogliby korzystać mieszkańcy oraz turyści. Jest to szczególnie ważne biorąc pod uwagę atrakcyjność kolejki wąskotorowej, która już teraz przyciąga rosnącą liczbę turystów. Miasto i Gmina Jawornik Polski dysponuje 60 miejscami parkingowymi.

Kluczowym czynnikiem rozwoju turystyki w regionie jest Przeworska Kolej Dojazdowa „Pogórzanin”, która łączy walory historyczne z malowniczym krajobrazem Pogórza Dynowskiego. Dzięki zachowanej i rewitalizowanej infrastrukturze, kolejka nie tylko przyciąga pasjonatów kolejnictwa, ale także turystów poszukujących unikalnych form podróży i kontaktu z dziedzictwem technicznym. Licząca ponad 46 km trasa biegnie przez urokliwe tereny oraz zabytkowe stacje, co czyni przejazd wyjątkowym doświadczeniem. Rewitalizacja wybranych stacji, takich jak Przeworsk Wąski i Kańczuga, podniosła atrakcyjność kolejki, wzbogacając ją o przestrzenie edukacyjne i muzealne. Modernizacja kolejnych obiektów, w tym stacji Jawornik Polski i Hadle Szklarskie, ma na celu nie tylko ochronę dziedzictwa, ale także dalszy rozwój oferty turystycznej. Działania te sprawiają, że kolejka staje się coraz popularniejszą atrakcją, przyciągającą turystów zarówno z Polski, jak i z zagranicy.

Oprócz zagadnień dotyczących kolejki wąskotorowej, diagnoza w obszarze turystyki pozwoliła zidentyfikować także szereg deficytów występujących w Jaworniku Polski, Kańczudze oraz powiecie przeworskim. Pierwszym z nich jest niedobór infrastruktury noclegowej w Kańczudze. Jest to szczególnie widoczne, biorąc pod uwagę potencjał turystyczny wynikających z posiadanego bogatego dziedzictwa kulturowego oraz istotnych atrakcji turystycznych. Niedobór ten dotyczy zarówno obiektów noclegowych, tych długoterminowego, ale też krótkoterminowego zakwaterowania. W efekcie na całym obszarze maleje liczba turystów korzystających z noclegów (z 12 401 w 2014 r. do 4 957 w 2023 r.).

W związku z planowanym wykorzystaniem potencjału turystycznego kolejki wąskotorowej Pogórzanin, które zwiększy ruch turystycznych, uzasadnioną potrzebą staje się modernizacja infrastruktury turystycznej przy zbiorniku wodnym w Łopuszce Małej.

Kolejnym deficytem jest dostępnością do atrakcji turystycznych. Przejawia się to po pierwsze niewystarczającą liczbą wyznaczonych, publicznie dostępnych parkingów, co jest istotnym utrudnieniem dla turystów odwiedzających region, szczególnie w kontekście rosnącej popularności Przeworskiej Kolejki Wąskotorowej „Pogórzanin”.

Po drugie zaś brakuje kompleksowego systemu informacji turystycznej, który pozwoliłby zaplanować wizytę w regionie.

Wreszcie brakuje strategii pozwalającej tworzyć kompleksowe pakiety usług łączących różne atrakcje skierowane do różnych odbiorców, wpisując się tym samym w zróżnicowane trendy turystyczne obecne w regionie.

Na podstawie zidentyfikowanych deficytów, zasadne jest podjęcie działań w następujących kierunkach. Po pierwsze, należy rozwijać infrastrukturę turystyczną (np. obiektów noclegowych, parkingów, miejsc rekreacyjnych) zwiększy napływ turystów, co przyczyni się do wzrostu przychodów lokalnych przedsiębiorców, w tym właścicieli restauracji, sklepów czy przewoźników. Po drugie, należy podejmować działania inwestycyjne na rzecz poprawy warunków dla turystyki zrównoważonej i slow travel. Powinny one polegać na rozbudowie infrastruktury związanej z ekoturystyką (np. stref relaksu, małej architektury turystycznej, punktów gastronomii ekologicznej), a także rozbudowie oferty edukacyjnej w zakresie turystyki świadomej i hobbystycznej.

Po trzecie, kluczowym działaniem spinającym poprzednie inicjatywy jest stworzenie kompleksowej oferty turystycznej łączącej różne formy wypoczynku: historyczne (kolejka wąskotorowa), aktywne (szlaki rowerowe, turystyka piesza), duchowe (Droga św. Jakuba), edukacyjne i rekreacyjne. W konsekwencji czego należy podjąć działania na temat lepszego informowania o atrakcjach turystycznych dostępnych na obszarze Jawornika Polskiego, Kańczugi i południowej części powiatu przeworskiego. Elementem kompleksowego systemu informacji turystycznej powinny być punkty informacji turystycznej zlokalizowane w ciągu trasy kolejki wąskotorowej.

2.3.3. Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych

Fizyczna odnowa i zapewnienie bezpieczeństwa przestrzeni publicznych odgrywają kluczową rolę w rozwoju lokalnym, szczególnie w obszarach charakteryzujących się rozproszoną zabudową i słabą urbanizacją, jak w przypadku Jarostawsko-Przeworskiego Partnerstwa. Przestrzenie publiczne, takie jak rynki, place czy centra miast, stanowią rdzeń życia społecznego, a ich rewitalizacja sprzyja integracji mieszkańców, wspierając lokalny handel i przedsiębiorczość. Dodatkowo poprawa jakości przestrzeni miejskich i ich bezpieczeństwa wpływa na atrakcyjność osadniczą, co może przeciwdziałać problemowi depopulacji oraz wspierać rozwój gospodarczy poprzez przyciąganie inwestorów i turystów.

Bezpieczeństwo i estetyka przestrzeni publicznych mają również istotne znaczenie w kontekście transportu oraz ochrony środowiska. W regionie, gdzie dominuje transport indywidualny ze względu na niewystarczającą ofertę komunikacji publicznej, poprawa infrastruktury pieszej i rowerowej może przyczynić się do ograniczenia zanieczyszczenia środowiska oraz zwiększenia mobilności mieszkańców. Jednocześnie odpowiednie oświetlenie, monitoring oraz zagospodarowanie terenów publicznych wpływają na wzrost poczucia bezpieczeństwa, co sprzyja aktywizacji społecznej i poprawie jakości życia. W kontekście przewidywanego wzrostu zapotrzebowania na energię, dobrze zaplanowana przestrzeń publiczna może również sprzyjać wdrażaniu rozwiązań związanych z odnawialnymi źródłami energii, wspierając tym samym długofalowy, zrównoważony rozwój lokalny.

Władze samorządowe na terenie partnerstwa sukcesywnie dbają o rozwój Przeworskiej Kolei Dojazdowej, wdrażając szereg inwestycji, które mają na celu nie tylko poprawę funkcjonowania kolei, ale także ochronę i rewitalizację jej architektonicznego dziedzictwa. Znacząco poprawia to komfort podróży oraz bezpieczeństwo pasażerów.

W ostatnich latach podjęto szereg działań mających na celu ochronę i przywrócenie dawnego blasku Przeworskiej Kolei Dojazdowej, koncentrując się zarówno na infrastrukturze stacyjnej, jak i torowiskach. Jednym z kluczowych projektów była odnowa budynku dworca kolejki wąskotorowej w Przeworsku, której wartość wyniosła blisko 2 mln zł, z czego ponad 1,2 mln zł pochodziło z dofinansowania z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Zakres prac obejmował gruntowną renowację obiektu, przywrócenie jego funkcjonalności oraz stworzenie przestrzeni administracyjno-turystycznej z ekspozycją historyczną poświęconą kolejce.

Kolejnym istotnym przedsięwzięciem była rewitalizacja stacji w Kańczudze, obejmująca remont budynku stacyjnego, wieży ciśnień oraz magazynu spedycji kolejowej. W ramach inwestycji, finansowanej ze środków Powiatu Przeworskiego (2,25 mln zł), przeprowadzono również zagospodarowanie terenu wokół stacji, budowę parkingu i rozbudowę peronu. Dodatkowo opracowano projekt zagospodarowania przestrzeni obok dworca, zgodnie z wytycznymi Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Na trasie kolejki prowadzone są również prace związane z rewitalizacją torowiska i obiektów inżynierskich. W tunelu w Szklarach odbudowano torowisko oraz wykonano odwodnienie, łącznie na kwotę ponad 124 tys. zł. Przeprowadzono także konserwację i remonty kanałów oczyszczkowych na stacjach w Jaworniku Polskim i Kańczudze oraz prace ziemne związane z renowacją i zabezpieczeniem

infrastruktury kolejowej na wybranych odcinkach torowiska (łącznie koszt: ponad 346 tys. zł).

Działania rewitalizacyjne objęły także przygotowanie dokumentacji projektowej dla kolejnych stacji – Hadle Szklarskie i Jawornik Polski. Na opracowanie pełnej dokumentacji tych obiektów przeznaczono środki z budżetu Powiatu Przeworskiego w wysokości 58 tys. zł dla Hadli Szklarskich oraz 147,6 tys. zł dla Jawornika Polskiego.

Tabela 5. Dane dotyczące jakości i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych w Mieście i Gminie Kańczuga, Mieście i Gminie Jawornik Polski oraz powiecie przeworskim

		2018	2019	2020	2021	2022	2023	Różnica
Obszary prawnie chronione (ha)	Miasto i Gmina Kańczuga	72,02	72,02	72,02	72,02	72,02	72,02	0
	Miasto i Gmina Jawornik Polski	2 625,5	2 625,5	2 625,5	2 625,5	2 625,5	2 625,5	0
	Powiat przeworski	31 420,34	31 422,19	31 455,72	31 455,72	31 456,8	31 456,8	36,46
Parki spacerowo-wypoczynkowe (ha)	Miasto i Gmina Kańczuga	4,30	4,30	4,65	4,65	4,65	4,65	0,35
	Miasto i Gmina Jawornik Polski	0,00	0,00	0,00	2,00	2,00	2,00	2
	Powiat przeworski	72,14	72,14	72,49	74,49	74,51	74,51	2,37
Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej (ha)	Miasto i Gmina Kańczuga	6,27	6,27	6,62	6,62	6,43	6,43	0,16
	Miasto i Gmina Jawornik Polski	0,18	0,18	0,18	2,18	2,06	2,06	1,88
	Powiat przeworski	94,18	94,18	94,53	96,53	96,66	100,99	6,81
Grunty leśne (ha)	Miasto i Gmina Kańczuga	1 732,18	1 742,68	1 771,67	1 784,32	1 785,89	1 783,75	51,57
	Miasto i Gmina Jawornik Polski	1 871,42	1 883,86	1 890,72	1 895,17	1 903,33	1 901,31	29,89
	Powiat przeworski	17 643,82	17 591,03	17 663,83	17 783	17 805,73	17 822,01	178,19
Długość ścieżek rowerowych (km)	Powiat przeworski	0	2,2	3,1	3,1	3,6	4,7	4,7
Przestępstwa przeciwko mieniu na 10 tys. mieszkańców	Powiat przeworski	31,4	36,6	52,4	66,9	50,1	33,7	2,3
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu na 10 tys. mieszkańców	Powiat przeworski	1,5	2,7	1,2	2,4	2	3,4	1,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS i Monitora Rozwoju Lokalnego ZMP.

Analizując dostępne dane, można zauważyć kilka pozytywnych trendów, które mają korzystny wpływ na jakość życia mieszkańców i rozwój regionu. Przede wszystkim, w powiecie przeworskim odnotowano wzrost długości ścieżek rowerowych o 4,7 km, co sprzyja rozwojowi ekologicznych form transportu oraz aktywności fizycznej. Kolejnym pozytywnym aspektem jest zwiększenie powierzchni terenów zielonych i parków, szczególnie w Jaworniku Polskim i powiecie przeworskim, co poprawia jakość przestrzeni publicznej i oferuje mieszkańcom więcej możliwości aktywności. Dodatkowo, powierzchnia gruntów leśnych w powiecie przeworskim wzrosła o 178,19 ha, co może świadczyć o skutecznie prowadzonych działaniach proekologicznych. Na pewno pozytywnym elementem przestrzeni publicznych jest dostępność do placów zabaw (Kańczuga – 15, Jawornik Polski - 6) oraz siłowni na wolnym powietrzu (Kańczuga – 7, Jawornik Polski - 1). W Jaworniku Polskim działa także jeden park sensoryczny.

Jednak w danych widoczne są też pewne niepokojące tendencje. W Jaworniku Polskim oraz Kańczudze w latach 2018-2023 można zaobserwować bardzo małe tempo wzrostu powierzchni parków spacerowo-wypoczynkowych oraz innych typów terenów zielonych. Mimo wzrostu liczby ścieżek rowerowych w powiecie przeworskim, widoczny jest potencjał i zapotrzebowanie na tego typu inwestycje. W Jaworniku Polskim brak jest ścieżek rowerowych. Z kolei w przeciągu ostatnich dwóch lat na terenie Miasta i Gminy Kańczuga powstały dwa obiekty infrastruktury rowerowej: ścieżka pieszo rowerowa w Łopuszce Małej oraz ścieżka rowerowa w Pantalowicach. Oprócz powyższych warto wspomnieć, że na terenie wsi Chodakówka znajdują się cztery rowerowe trasy enduro, które przyciągają bardziej zaawansowanych rowerzystów.

Przestępczość przeciwko mieniu w powiecie przeworskim w latach 2018–2021 wykazywała gwałtowne wzrosty – z poziomu 31,4 do 66,9 na 10 tys. mieszkańców. Mimo że w 2023 roku nastąpił spadek do wartości 33,7, wymaga to dalszego monitorowania, aby sprawdzić, czy jest to trwała tendencja, czy jedynie chwilowa zmiana. Widoczny jest także wzrost przestępczości przeciwko życiu i zdrowiu, który zwiększył się z 2 przypadków w 2022 roku do 3,4 w 2023 roku. Niezależnie od przyczyn tych incydentów, zobowiązaniem władz samorządowych wobec społeczności lokalnej jest dokładanie starań do ciągłej poprawy bezpieczeństwa przestrzeni publicznych m.in. poprzez ich odnowę i modernizację. Służyć temu może nadanie istniejącym przestrzeniom nowych funkcji poprzez zamontowanie nowych obiektów, których na terenie gminy bogatej w atrakcje turystyczne brakuje – np. tężni czy też sceny widowiskowej w miejscach wzmożonej aktywności mieszkańców. Działania takie mogą polegać także na przywróceniu tych funkcji przestrzeniom, które zanikły ze względu na niedostateczną jakość infrastruktury. Widoczne jest to na przykładzie stawów i parków, gdzie odnowienie takich

elementów jak alejki, ławki czy mola z pewnością ożywi te przestrzenie. Dodatkowo, w gminach Kańczuga i Jawornik Polski nie zwiększono powierzchni terenów prawnie chronionych, co może wskazywać na brak nowych inicjatyw związanych z ochroną środowiska i konieczność intensyfikacji działań w tym zakresie.

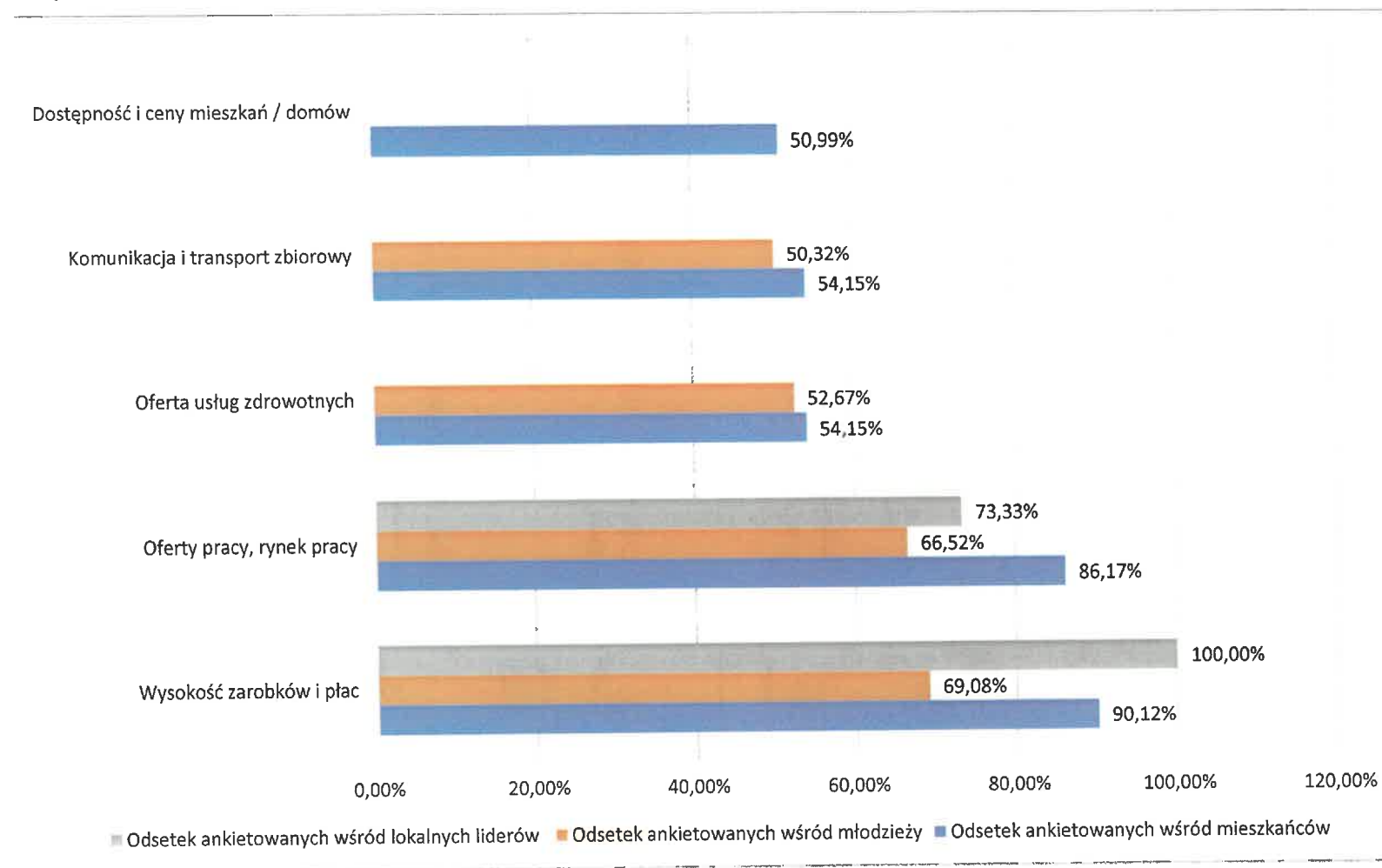
Diagnoza w obszarze odnowy i zabezpieczenia przestrzeni publicznych pozwala na zidentyfikowanie szeregu deficytów. Po pierwsze, brak jest kompleksowej rewitalizacji otoczenia wszystkich stacji kolejki wąskotorowej Pogórzanin. Po drugie, widoczny jest niski przyrost terenów zielonych i obszarów dla aktywności i integracji mieszkańców. W Miastach i Gminach Kańczuga oraz Jawornik Polski powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych oraz terenów zieleni osiedlowej wzrosła w minimalnym stopniu w latach 2018–2023. Choć w powiecie przeworskim wzrost ten był bardziej zauważalny (6,81 ha nowych terenów zielonych), w skali poszczególnych gmin pozostaje on niewystarczający wobec rosnących potrzeb mieszkańców. Po trzecie, wciąż niewystarczająca pozostaje infrastruktura rowerowa. Pomimo wzrostu długości ścieżek rowerowych w powiecie przeworskim, infrastruktura ta nadal pozostaje ograniczona. Brakuje chociażby połączeń między poszczególnymi miejscowościami oraz infrastruktury uzupełniającej, takiej jak stojaki rowerowe czy miejsca odpoczynku. Potrzebę taką podkreślali mieszkańcy podczas spotkań konsultacyjnych. Ich zdaniem tego typu inwestycje mogłyby zwiększyć atrakcyjność planowanych nowych szlaków rowerowych np. pomiędzy Hadlami Szklarskimi a Jawornikiem Polskim. Po czwarte, aby zadbać o bezpieczeństwo przestrzeni konieczne jest utrzymanie jej na odpowiednim poziomie. Brak modernizacji niektórych obiektów (stawy, parki, tereny zielone) skutkuje ich ograniczoną funkcjonalnością. Niedostateczna jakość infrastruktury, takiej jak alejki, ławki, mola czy oświetlenie, sprawia, że przestrzenie te tracą swoje funkcje społeczne.

2.4. Analiza uwarunkowań rozwojowych

2.4.1. Kluczowe problemy rozwojowe Partnerstwa

W trakcie prac diagnostycznych przeprowadzone zostały badania ankietowe skierowane do mieszkańców, młodzieży szkół średnich oraz lokalnych liderów. Ankietowani wskazali jako najważniejsze problemy:

Rysunek 9. Podsumowanie badań ankietowych na pytanie: „Co jest słabą stroną – minusem gminy? / Co zachęca do opuszczenia Twojej gminy / miejscowości? / Co jest słabą stroną – deficytem gminy?”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

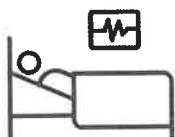
W wyniku przeprowadzonych studiów diagnostycznych, wywiadów i ankiety o charakterze ilościowym i jakościowym oraz rezultatów przywołanych wyżej warsztatów, można zgeneralizować w podsumowaniu **najważniejsze problemy obszaru Partnerstwa:**

- **deficyty demograficzne** związane z spadkiem liczby ludności, wzrostem odsetka mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym spadku w wieku produkcyjnym, prowadzące do wzrostu wskaźnika obciążenia demograficznego,

- **deficyty rynku pracy** – braku atrakcyjnych ofert pracy. Niskie wynagrodzenia, niekonkurencyjne w stosunku do pobliskich rynków pracy (szczególnie – miasta Rzeszowa),

- **niedostateczna oferta usług ochrony zdrowia**, w szczególności w jej specjalistycznym według ankietowanych,

- **negatywne skutki pogłębiającego się rozproszenia zabudowy**,

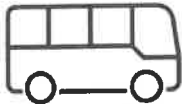
- **niska dostępność mieszkań**, „płytki” rynek nieruchomości,

- **niewykorzystany potencjał do prowadzenia działalności rolniczej**,
 - **niewystarczające w stosunku do potrzeb działania w zakresie wykorzystania OZE oraz przeciwdziałania zmianom klimatu**,

- **niewykorzystany potencjał dla rozwoju turystyki, brak spójnego, zintegrowanego produktu turystycznego oraz marki miejsca z atrakcyjną i zróżnicowaną ofertą turystyczną,**

- **transport publiczny nie zaspokaja potrzeb mieszkańców obszarów peryferyjnych,**

- **brak przygotowanych, większych terenów pod inwestycje.**

- **Niewystarczające wykorzystanie potencjału kulturowego.** W porównaniu do liczby miejscowości, dostępnego potencjału kulturowego oraz potencjalnych odbiorców, stosunkowo niewielka jest liczba organizowanych wydarzeń kulturalnych przez domy i ośrodki kultury.

Dopełnieniem analizy problemów i barier rozwojowych w Partnerstwie jest **matryca przyczynowo-skutkowa wybranych problemów.**

Tabela 6. Matryca przyczynowo-skutkowa wybranych problemów obszaru Partnerstwa

Przyczyny	Problemy	Skutki
<ul style="list-style-type: none"> - Niski poziom wynagrodzeń, niekonkurencyjnych w stosunku do pobliskich rynków pracy (szczególnie Rzeszowa), - Niska dostępność atrakcyjnych ofert pracy. - Konkurencja ze strony większych ośrodków (Rzeszów, Kraków). - Migracja osób w celach zarobkowych. 	<p>Brak atrakcyjnych miejsc pracy, szczególnie dla ludzi młodych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Odływ ludzi młodych w wieku produkcyjnym. - Ograniczone wpływy do budżetu z tytułu podatków. - Ograniczone środki na inwestycje prywatne i utrzymanie majątku. - Wzrost zagrożenia ubóstwem. - Narastający deficyt cywilizacyjny spowodowany odpływem ludzi młodych przygotowanych do funkcjonowania w nowoczesnym społeczeństwie.
<ul style="list-style-type: none"> - Brak miejsc noclegowych. - Słaba, nie skoordynowana promocja turystyczna obszaru, brak wykreowanej marki - Brak zintegrowanego produktu turystycznego 	<p>Niewykorzystany potencjał do rozwoju turystyki</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Słabe struktury gospodarcze oparte na turystyce. - Niska aktywność społeczna. - Odływ ludności w celach zarobkowych;

<ul style="list-style-type: none"> - Brak wystarczającej liczby dostosowanych przestrzeni do organizacji występów ogranicza możliwości rozwoju oferty kulturalnej 	<p>Niewystarczające wykorzystanie potencjału kulturowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - brak jakościowej infrastruktury pogłębi niechęć do uczestnictwa w kulturze - Ryzyko degradacji potencjału utlurowego obszaru
<ul style="list-style-type: none"> - Ujemny przyrost naturalny. - Ujemne saldo migracji. 	<p>Niekorzystne trendy demograficzne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Procesy depopulacyjne. - Spadek liczby ludności. - Wzrost kosztów utrzymania infrastruktury komunalnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca. - Zmniejszenie bazy podatkowej. - Wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego.
<ul style="list-style-type: none"> - Problemy z dostępnością kadry medycznej - Brak dostatecznego finansowania publicznej ochrony zdrowia 	<p>Niedostateczna oferta specjalistycznych usług ochrony zdrowia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Konieczność wyjazdów w celu zaspokojenia usług zdrowotnych. - Problemy z odpowiednio wczesnym diagnozowaniem chorób prowadzące do wzrostu kosztów leczenia przy spadku jego skuteczności.

<ul style="list-style-type: none"> - „Płytki” rynek nieruchomości. - Niewielka podaż budownictwa komunalnego - Wysokie koszty inwestycji mieszkaniowych. 	<p>Niska dostępność mieszkań, „płytki” rynek nieruchomości,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Brak możliwości skorzystania z zachęty dla młodych osób do pozostania na miejscu po zakończeniu nauki / powrotu ze studiów. - Utrudnienia w przyciąganiu nowych mieszkańców / pracowników.
<ul style="list-style-type: none"> - Niedostatecznie rozwinięty w stosunku do potencjału sektor rolny. - Rozdrobnienie gospodarstw rolnych. - Niedostatecznie rozwinięty - w stosunku do możliwości- sektor przetwórstwa rolnego 	<p>Niewykorzystany potencjał do prowadzenia działalności rolniczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Utracone potencjalne wpływy (bezpośrednio wynikające z produkcji rolnej, podatkowe, wynikające ze wzrostu obrotów firm obsługujących producentów rolnych) związane z działalnością rolniczą.
<ul style="list-style-type: none"> - Niedostateczna oferta transportu publicznego ze szczególnym uwzględnieniem ośrodków bardziej oddalonych od głównych szlaków komunikacyjnych. 	<p>Organizacja transportu publicznego nie uwzględniająca potrzeb mieszkańców terenów wewnątrznie peryferyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Luka transportowa dla ośrodków peryferyjnych. - Brak dostatecznej mobilności mieszkańców ośrodków peryferyjnych skutkujący mniejszą możliwością skorzystania z ofert pracy w innych ośrodkach.

<p>- Nieefektywne planowanie przestrzenne i brak spójnej polityki urbanistycznej prowadzą do niekontrolowanego rozpraszania zabudowy.</p>	<p>Pogłębiające się rozproszenia zabudowy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rozproszenie zabudowy wymaga większych nakładów na rozbudowę infrastruktury, co z kolei generuje dodatkowe koszty dla samorządów i mieszkańców. - Zbyt duże rozproszenie zabudowy sprzyja zwiększeniu liczby krótkich podróży samochodem, co przyczynia się do korków, zanieczyszczenia powietrza i spadku jakości życia. - W przypadku rozproszonej zabudowy trudniej jest zapewnić efektywny dostęp do usług publicznych, co może negatywnie wpływać na jakość życia mieszkańców
---	---	--

Źródło: Opracowanie własne

2.4.2. Kluczowe potrzeby, potencjały i wyzwania rozwojowe Partnerstwa

Poniższa analiza SWOT Partnerstwa stanowi podsumowanie wątków dotyczących potencjałów, problemów i barier rozwojowych Partnerstwa.

Tabela 7. Analiza SWOT

.

WYMIAR SPOŁECZNY	
Silne strony	Słabe strony
Aktywność społeczna, działalność organizacji pozarządowych	Spadek liczby ludności
Wysoki poziom bezpieczeństwa osobistego	Starzenie się społeczeństwa
Doświadczenie współpracy w ramach miejskiego obszaru funkcjonalnego	Zmniejszanie się liczby osób w wieku produkcyjnym
Silne tradycje kulturalne, religijne i ludowe	Niska dostępność mieszkań
Więzy rodzinne, relacje międzyludzkie, poczucie tożsamości	Słaby dostęp do specjalistycznych usług ochrony zdrowia
Relatywnie niski odsetek mieszkańców objętych pomocą społeczną	
Szanse	Zagrożenia
Wzrost poczucia lokalnej tożsamości	Ogólnokrajowe, niekorzystne trendy demograficzne
Wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych	Niekontrolowane migracje zewnętrzne

Programy (krajowe) wsparcia budownictwa mieszkaniowego	Niedostosowanie programów nauczania do potrzeb rynku pracy
Aktywizacja lokalnych społeczności, angaż i partycypacja w procesach rozwojowych	
WYMIAR GOSPODARCZY	
Silne strony	Słabe strony
Położenie w strefie przygranicznej	Stosunkowo mała wartość wskaźnika liczby osób pracujących w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
Bliskość aglomeracji Rzeszowskiej oraz międzynarodowego portu lotniczego w Jasionce k. Rzeszowa	Niska podaż dobrze płatnych i atrakcyjnych miejsc pracy
Położenie na głównym szlaku komunikacyjnym południowej Polski – autostradzie A4	Niewystarczająco rozwinięte instrumenty wspierające rozwój lokalnej przedsiębiorczości
Wolne tereny z przeznaczeniem pod inwestycje	Relatywnie wysokie bezrobocie
Potencjał gospodarczy w postaci znaczącej grupy już istniejących przedsiębiorstw	Niski poziom wykorzystania potencjału turystycznego, brak produktu i marki turystycznej
Korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa, w tym ekologicznego	Sytuacja materialna mieszkańców

Potencjał i dziedzictwo kulturalne	Brak wystarczającej liczby wykwalifikowanych pracowników, duża emigracja zarobkowa osób wykształconych i młodych do dużych ośrodków miejskich lub za granicę
Infrastruktura i oferta sportowo-rekreacyjna	Brak jakościowej infrastruktury kulturalnej, adekwatnej do potrzeb lokalnej społeczności
Szanse	Zagrożenia
Wykorzystanie krajowych i unijnych funduszy w perspektywie 2021-2027	Niewystarczająca podaż siły roboczej
Wykorzystaniu położenia blisko granicy z Ukrainą dla zbudowania potencjału do wykorzystania w spodziewanym procesie odbudowy Ukrainy	Niestabilna sytuacja ekonomiczna, możliwe szoki kryzysowe
Wykorzystanie położenia blisko granicy z Ukrainą na z mocnienia lokalnego rynku pracy	Pogorszenie się sytuacji materialnej mieszkańców w związku ze wzrostem cen energii oraz inflacją
Rozwój nowoczesnego, w tym ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa	Ograniczenia w rozwoju handlu transgranicznego i współpracy gospodarczej z Ukrainą

Rosnące zapotrzebowanie na ekologiczną żywność	Niepewność w relacjach międzynarodowych (ewentualność destabilizacji w Europie na skutek konfliktów zbrojnych, kryzysu gospodarczego, niekontrolowanej emigracji, innych zjawisk)
Postępująca cyfryzacja umożliwiająca pracę zdalną	
WYMIAR ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY	
Silne strony	Słabe strony
Duża ilość terenów o znacznych walorach przyrodniczych	Słabo rozwinięta baza turystyczna, hotelowa, noclegowa
Urozmaicona struktura geomorfologiczna terenu	Niezadawalający stan dróg lokalnych
Bogactwo walorów krajobrazowo – przyrodniczych	Zanieczyszczenie powietrza ze źródeł tzw. niskiej emisji
Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa i energetyczna	
Brak dużych zakładów stanowiących zagrożenie dla środowiska lub generujących nadmierne emisje	
Dobra jakość gleb umożliwiająca rozwój ekologicznego rolnictwa	
Szanse	Zagrożenia

Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców	Zmiany klimatyczne (spadek bioróżnorodności, upały, susze, inne ekstremalne zjawiska pogodowe)
Rozwój turystyki w oparciu o walory dziedzictwa kulturowego i rekreacyjne	Duże obszary o walorach przyrodniczych i krajobrazowych, objęte ochroną prawną, co ogranicza możliwości inwestycyjne
Rosnące zainteresowanie turystyką krajową w formie aktywnego wypoczynku, w środowisku naturalnym – turystyka piesza, rowerowa, nordic walking	Pogorszenie jakości powietrza, w związku ze wzrostem cen energii i zwiększonym spalaniem węgla w gospodarstwach domowych
Dostępność środków finansowych na działania proekologiczne i prośrodowiskowe	
Wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii	

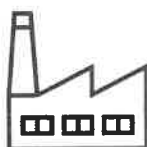
Źródło: Opracowanie własne

Kluczowe wyzwania rozwojowe

Analizy danych statystycznych, weryfikacja dokumentów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego i wykonane badania ankietowe mieszkańców, młodzieży, przedsiębiorców i liderów oraz warsztaty problemowe, pozwalają sformułować generalne wnioski zmierzające do wytyczenia oczekiwanych kierunków rozwoju Partnerstwa. Wykorzystanie zdefiniowanych potencjałów (produktów i zasobów) umożliwia świadome podjęcie decyzji, co do charakteru interwencji i rodzaju procesów rozwojowych, które powinny poprawić sytuację społeczno-gospodarczą obszaru.

Odpowiedź na wyzwania będzie kluczem do osiągnięcia celów jakie stawia przed sobą Partnerstwo.

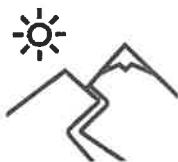
Podsumowując analizy oraz dialog prowadzony z uczestnikami spotkań i warsztatów diagnostycznych można stwierdzić, iż **zasadnicze wyzwania stojące przed Partnerstwem** ogniskują się wokół takich kwestii jak:

1. **Rozwijanie przedsiębiorczości na obszarze Partnerstwa, w tym stwarzanie dogodnych warunków do wzmocnienia lokalnych inicjatyw przedsiębiorczych oraz pozyskiwania inwestorów zewnętrznych, m.in. poprzez:**

- **umiejętne wykorzystanie premii położenia geograficznego** —relatywnie wysokiej zewnętrznej dostępności komunikacyjnej (drogowej i kolejowej), w tym komunikacyjnej bliskości Rzeszowa;
- **aktywne włączenie się w proces odbudowy Ukrainy;**
- **wykorzystanie renty położenia** (Jarosław i Przeworsk to dwa najdalej wysunięte na wschód ośrodki miejskie w Polsce, położone bezpośrednio przy autostradzie A4) **dla zbudowania hubu logistycznego** (odbudowa Ukrainy, zaplecze dla wojska) **oraz centrum handlu przygranicznego** (w zasięgu 30 minut dojazdu samochodem od granicy Polsko-Ukraińskiej);
- **przełamanie postrzegania zwiększonego ryzyka inwestycyjnego** (ze względu na bliskość granicy);
- **tworzenie warunków i zachęt dla ukraińskich przedsiębiorców** zainteresowanych relokacją działalności gospodarczej do Unii Europejskiej;
- skuteczne **odwołanie się do Złotego Wieku Jarosławia**, w działaniach promocyjnych i budowania marki;
- Przygotowanie terenów inwestycyjnych, o powierzchni oczekiwanej przez inwestorów, także większych, we współpracy gmin miejskich i wiejskich;

- **rozwój tradycyjnego przetwórstwa** w tym przetwórstwo mięsne, cukiernicze, zbozowe, owocowe;
- **skuteczne wykorzystanie procesów migracyjnych**, w perspektywie średnio i długookresowej (funkcja kompensacyjna dla wewnętrznych zjawisk depopulacyjnych);
- **wykorzystanie szkolnictwa zawodowego i technicznego** dla wzmacniania kadr lokalnej gospodarki i stwarzania na miejscu perspektyw atrakcyjnej pracy dla młodych mieszkańców obszaru Partnerstwa;
- **wykorzystanie możliwości współpracy z uczelniami wyższymi z regionu** dla rozwoju przedsiębiorczości i szeroko pojętej innowacyjności;
- **wykorzystanie technologii cyfrowych dla rozwoju przedsiębiorczości** wewnątrz obszaru oraz możliwości świadczenia usług i pracy w formie zdalnej;
- **wzmacnianie współpracy między przedsiębiorcami.**

2. Wykorzystanie potencjałów przyrodniczo-krajobrazowych oraz unikatowego dziedzictwa kulturowego dla tworzenia atrakcyjnego produktu turystycznego, m.in. poprzez:

- **wykreowanie marki miejsca z atrakcyjną, zróżnicowaną i dostępną ofertą turystyczno-rekreacyjną**, a także - odwołującej się do mitu kresów wschodnich Rzeczypospolitej, jako wielokulturowej krainy z silnymi wpływami polskiej kultury;
- **prowadzenie dialogu z osobami i instytucjami** (w tym także w sąsiedztwie obszaru Partnerstwa) zajmującymi się szeroko rozumianą kulturą i turystyką, który winien zaowocować wspólnymi inicjatywami w zakresie rozwoju produktu turystycznego;
- **rozbudowa infrastruktury turystycznej**, w tym Przeworskiej Kolejki Wąskotorowej, zagospodarowanie zalewu Łopuszka Mała, ścieżek rowerowych łączących atrakcje obszaru;
- **wzmocnienie podstaw rozwoju turystyki kulinarnej** na obszarze Partnerstwa;
- **intensyfikacja wspólnej promocji obszaru Partnerstwa;**
- **rozwijanie, sieciowanie i standaryzacja bazy noclegowej.**

3. Świadome rozwijanie energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii jako elementu podnoszącego konkurencyjność gospodarczą obszaru, m.in. poprzez:

- wykorzystanie doskonałych warunków nasłonecznienia przy jednoczesnej dostępności terenów o mniejszych walorach rolniczych dla rozwijania energetyki w oparciu o słońce;
- wykorzystanie odpadów z rolnictwa dla rozwijania energetyki opartej o biogaz oraz biomasę;
- wspieranie transformacji gmin tworzących Partnerstwo w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej, z zastosowaniem potencjału "czystej energii";
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii dla dostarczenia obecnym i potencjalnym przedsiębiorcom taniej i pewnej energii oraz uczynienie z tego przewagi konkurencyjnej;
- prowadzenie prawidłowej i efektywnej polityki inwestycyjnej w zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej
- obniżenie kosztów funkcjonowania wielu instytucji publicznych dzięki wykorzystaniu taniej energii, a w konsekwencji – obniżenie kosztów świadczenia szeregu usług publicznych.

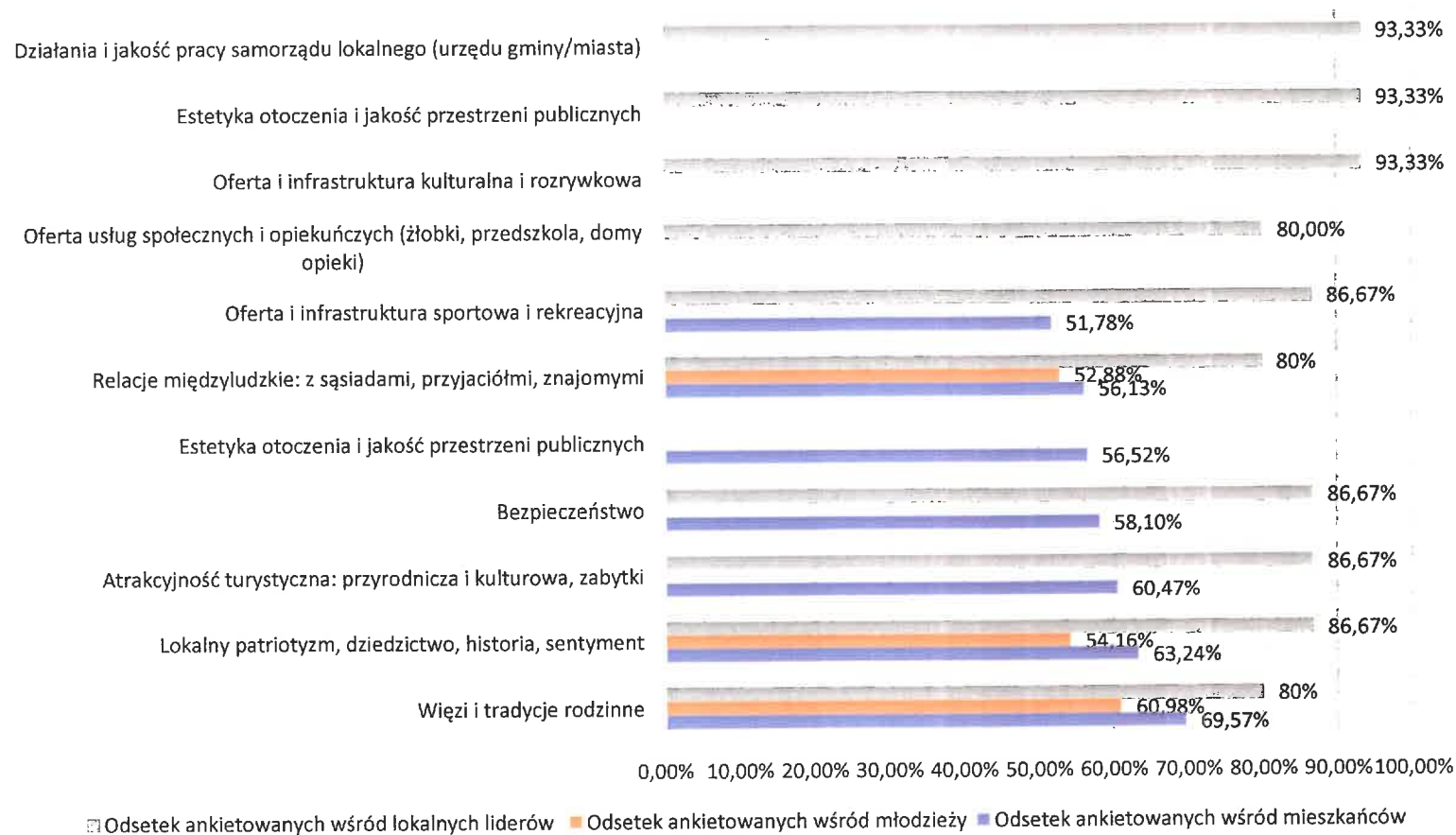
4. Przeciwdziałanie zjawisku depopulacji, poprzez zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej obszaru Partnerstwa. W tym celu konieczne jest m.in.:

- wprowadzenie przez gminy wchodzące w skład Partnerstwa stałej praktyki uzgodniania ze sobą wspólnych i ważnych działań oraz konsekwentnego wdrażania przyjętych ustaleń;
- poprawa jakości i dostępności podstawowych usług publicznych (wychowawczych, edukacyjnych, zdrowotnych, związanych z kulturą, sportem i rekreacją), a także usług o charakterze komercyjnym;
- poprawa szczególnie wewnętrznej dostępności komunikacyjnej, aby mieszkańcy miejscowości peryferyjnych nie będą mieli poczucia wykluczenia komunikacyjnego;
- stworzenie warunki do rozwoju mieszkalnictwa, nacisk na budownictwo komunalne oraz stwarzanie warunków i przyciąganie budownictwa komercyjnego wielorodzinnego;

- **niepogłębiane i ograniczanie negatywnych skutk rozpraszania zabudowy;**
- **szersze otwarcie na możliwości przyjmowania osób spoza granic naszego kraju oraz stworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju nowych mieszkańców.**

Wskazówką dla wylistowania potencjałów są wyniki badań ankietowych mieszkańców, młodzieży szkół średnich oraz lokalnych liderów. W odniesieniu do potencjałów rozwojowych uzyskano następujące wyniki.

Rysunek 10. Podsumowanie badań ankietowych na pytanie: „Co jest silną stroną – plusem gminy?” / „Co zachęca do mieszkania w Twojej gminie / miejscowości?” / „Co jest silną stroną – atutem gminy?”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

2.5. Analiza powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych

Partnerstwo posiada wystarczające zasoby, aby istotnie poprawić kluczowe obszary jego funkcjonowania. Potencjał rolniczy tworzy jedną z możliwości ścieżek rozwoju. Atrakcyjny rynek pracy w branżach pozarolniczych oparty o sektor małej i średniej przedsiębiorczości rozwijający się w takich branżach jak turystyka, handel, posiada potencjał wyhamowania negatywnych trendów demograficznych zapewniając mieszkańcom odpowiedni poziom życia i stabilizacji. W tym celu należy zapewnić dobrej jakości usługi otoczenia biznesu, praktyczną edukację zawodową, jak również w zakresie przedsiębiorczości wykorzystującą istniejące postawy przedsiębiorcze wśród młodzieży. Wsparcie tych działań przyczyni się do napływu inwestorów zewnętrznych, którzy dzięki ofercie inwestycyjnej, powinni wygenerować wystarczającą liczbę inicjatyw gospodarczych.

Aby możliwe było odwrócenie negatywnych trendów demograficznych poprzez przyciąganie nowych mieszkańców osiedlających się na terenie Partnerstwa, niezbędnej interwencji wymaga szereg usług społecznych. Począwszy od usług ochrony zdrowia, kończąc na usługach umożliwiających powrót na rynek pracy matek wychowujących małe dzieci, osób z problemami osobistymi lub zdrowiem bliskich. Uczynienie życia codziennego na terenie Partnerstwa atrakcyjnym, jest możliwe poprzez wykorzystanie silnych stron obszaru Partnerstwa, takich jak: korzystne położenie, aktywność społeczna i przedsiębiorczość oraz niwelowanie słabości obszaru – przez poprawę jakości usług społecznych, a także dostępności do oferty spędzania czasu wolnego. Pozwoli to na podniesienie atrakcyjności osiedleńczej, inwestycyjnej oraz wykorzystanie potencjału naturalnych zasobów, w tym OZE.

3. Cele partnerstwa i ich operacjonalizacja

3.1. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

3.1.1. Cel nadrzędny (misja) Partnerstwa

Misja Partnerstwa to jego cel nadrzędny, stanowiący przyczynę zawarcia partnerstwa i niezmienny w całym okresie jego trwania. Misja została oparta o kluczowe wartości, wokół których zawiązało się i chce działać Partnerstwo.

Misja Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju brzmi:

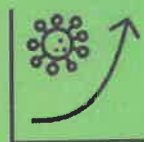
Współpraca samorządów oraz lokalnej społeczności dla rozwoju Partnerstwa.

Celem Partnerstwa jest dążenie do zrównoważonego rozwoju obszaru w warunkach współpracy wielu stron. Rozwój ma zapewnić przestrzeń przyjaznej rodzinie wraz z tworzeniem warunków do rozwoju aktywności społecznych i gospodarczych, pozwalające osiągnąć wysoki poziom życia. Dążenie do podwyższania poziomu życia mieszkańców, począwszy od zapewnienia podstawowych potrzeb związanych z odpowiedniej jakości infrastrukturą, gospodarką i edukacją, poprzez zachowanie równowagi środowiskowej i ekonomicznej, możliwości rozwoju osobistego, kulturalnego, zagwarantowania odpowiedniej opieki nad młodzieżą i seniorami.

3.1.2. Wizja strategiczna Partnerstwa

Wizja jest także punktem wyjścia dla zdefiniowania celów strategicznych. Wizja, określa docelowy stan funkcjonowania obszaru oraz dalekosiężne aspiracje Partnerstwa. Jest obrazem przyszłości, który chcą samorzady wykreować.

Wizja Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju została sformułowana w następujący sposób:

Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju, nowoczesnym, rozwijający się obszarem, wykorzystującym walory wyjątkowego położenia geograficznego i potencjału kulturowego.

Trwała poprawa jakości życia mieszkańców jest najważniejszym zadaniem stojącym przed władzami samorządowymi z terenu Partnerstwa. Można ją osiągnąć dzięki połączeniu i wykorzystaniu kapitału społecznego, gospodarczego i środowiskowo-przestrzennego. Zaangażowanie mieszkańców, przedsiębiorców, instytucji pozarządowych i wielu innych interesariuszy będzie gwarantowało, że zmiany będą trwałe i społecznie akceptowalne. Aby wzmocnić pozycję obszaru, istotnym będzie wykorzystanie potencjałów w obszarach: gospodarczym, środowiskowo-przestrzennym oraz społecznym.

3.1.3. Cele strategiczne strategii Partnerstwa

Do określenia celów strategicznych w pierwszej kolejności wykorzystano zidentyfikowane w procesie diagnostycznym kluczowe wyzwania. Cele były formułowane w trakcie warsztatów, w którym udział wzięła reprezentacja Partnerstwa oraz pozostali interesariusze włączeni w prace na wcześniejszych etapach procesu. Formułując cele wykorzystano podejście zintegrowane.

Strategia Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju koncentruje się na osiągnięciu trzech celów strategicznych.

Rysunek 11. Cele strategiczne i szczegółowe Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju

Cel strategiczny 1.
Wykorzystanie gospodarczego potencjału Partnerstwa

1.1. Wzrost i lepsze wykorzystanie kapitału ludzkiego na rynku pracy

1.2. Stworzenie kompleksowej oferty dla rozwoju współpracy przygranicznej

1.3. Stworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej

1.4. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki Partnerstwa

Cel strategiczny 2.
Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska naturalnego

2.1. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego

2.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej

2.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej

2.4. Poprawa struktury przestrzennej

Wzmacnianie poczucia wspólnoty i umiejętności współpracy

3.1. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego Partnerstwa oraz potencjału współpracy jednostek samorządu terytorialnego

3.2. Poprawa jakości i dostępności do usług koordynowanych w ramach obszaru Partnerstwa

3.3. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom, wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa

3.4. Budowanie odporności na pojawiające się wyzwania współczesności

3.5. Wspieranie rozwoju i rewitalizacja obszarów wiejskich i miejskich

Poniżej przedstawiono logikę danego celu w odniesieniu do najważniejszych problemów, potencjałów i wyzwań.

 <p>CEL STRATEGICZNY 1</p> <p>Wykorzystanie gospodarczego potencjału Partnerstwa</p>	
<p>W celu wyhamowania niekorzystnych trendów demograficznych Partnerstwo podejmie działania zmierzające do zwiększenia liczby miejsc pracy oraz dostosuje potrzeby edukacyjne do potrzeb rynku pracy. Partnerstwo wykorzysta szansę wynikającą z możliwości odbudowy Ukrainy. Wykorzystuje potencjał środowiskowy, w tym zasoby kulturowe, dla rozwoju turystyki.</p>	
<p>Problemy na jakie odpowiada cel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca lub niedoinwestowana możliwości nauki i kształcenia odpowiadającej na aktualne wyzwania rynku pracy. • Mała liczba firm oferująca nowe technologie, innowacje. • Mało zróżnicowany i jednocześnie płytki lokalny rynek pracy, brak atrakcyjnych ofert pracy. • Konkurencja ze strony większych ośrodków (Rzeszów, Kraków). • Migracja osób w celach zarobkowych <ul style="list-style-type: none"> • Niedostatek nowoczesnych miejsc noclegowych. • Słaba, rozdrobniona promocja turystyczna obszaru. • Niski stopień integracji środowiska turystycznego. • Niedostatecznie rozwinięty w stosunku do potencjału sektor rolny. <p>Rozdrobnienie gospodarstw rolnych.</p>

<p>Potencjały Partnerstwa, do wykorzystania i wzmocnienia w związku z realizacją celu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zasoby przyrodnicze i krajobrazowe, jakość i czystość środowiska naturalnego. • Położenie w strefie przygranicznej. • Bliskość aglomeracji rzeszowskiej oraz międzynarodowego portu lotniczego w Jasionce k. Rzeszowa. <ul style="list-style-type: none"> • Położenie na głównym szlaku komunikacyjnym południowej Polski – autostradzie A4. • Wolne tereny z przeznaczeniem pod inwestycje. <ul style="list-style-type: none"> • Potencjał gospodarczy w postaci znaczącej grupy już istniejących przedsiębiorstw. • Korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa w tym dla rozwoju rolnictwa ekologicznego • Zróżnicowane szkolnictwo – szkoły podstawowe, szkoły średnie (zawodowe, licea, technika), uczelnie wyższe i możliwość dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.
<p>Wyzwania, na które odpowiada cel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Umiejętnie wykorzystanie położenia geograficznego o relatywnie wysokiej dostępności komunikacyjnej (drogowej i kolejowej), w tym komunikacyjnej bliskości Rzeszowa. • Wykorzystanie położenia pomiędzy wschodem a zachodem Europy. <ul style="list-style-type: none"> • Przełamanie postrzegania zwiększonego ryzyka inwestycyjnego (bliskość granicy). • Tworzenie warunków i zachęt dla ukraińskich przedsiębiorców

	<p>zainteresowanych relokacją działalności gospodarczej do Unii Europejskiej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skuteczne odwołanie się do kupieckich tradycji wielkiego Jarosławia, <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój tradycyjnego przemysłu przetwórczego. • Wykorzystanie doświadczeń szkolnictwa zawodowego i technicznego dla wzmacniania kadr lokalnej gospodarki i stwarzania na miejscu perspektyw atrakcyjnej pracy dla młodych mieszkańców obszaru Partnerstwa. • Wykorzystanie możliwości współpracy z uczelniami wyższymi z regionu dla rozwoju przedsiębiorczości i szeroko pojętej innowacyjności. • Włączenie się w proces odbudowy Ukrainy (stworzenie bazy dla podmiotów w nim uczestniczących). <ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie położenia dla zbudowania hubu logistycznego (odbudowa, wojsko) oraz centrum handlu przygranicznego (w zasięgu 30 minut). • Wykorzystanie technologii cyfrowych dla rozwoju przedsiębiorczości wewnątrz obszaru oraz możliwości świadczenia usług i pracy w formie zdalnej. <ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie dialogu z osobami i instytucjami (w tym także spoza obszaru Partnerstwa) zajmującymi się szeroko rozumianą kulturą i turystyką, który winien zaowocować wspólnymi inicjatywami w zakresie rozwoju produktu turystyczno-rekreacyjnego.
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Wykreowanie marki miejsca z atrakcyjną, zróżnicowaną i dostępną ofertą turystyczno-rekreacyjną. • Rozbudowa infrastruktury turystycznej, w tym np. turystycznej linii kolejowej, ścieżek rowerowych łączących atrakcje obszaru. • Wzmocnienie podstaw rozwoju turystyki kulinarnej na obszarze Partnerstwa. <ul style="list-style-type: none"> • Intensyfikacja promocji gmin Partnerstwa. • Wykorzystanie mitu kresów. • Rozwijanie, sieciowanie i standaryzacja bazy noclegowej.
Terytorialność celu (wykazanie, że interwencje w jego ramach obejmują w sposób spójny całość lub większość obszaru)	Interwencje w ramach celu obejmują cały obszar Partnerstwa.
Spójność celu ze strategiami wyższego rzędu (strategią województwa oraz KSRR)	<p>Cel jest spójny z celem 1. Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030:</p> <p>Gospodarka i nauka. Wzmacnianie potencjału regionalnej gospodarki oraz zwiększanie udziału nauki i badań dla innowacyjnego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego województwa.</p> <p>Cel jest spójny z celem 2. Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych, 2.2. Wzmacnianie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym oraz 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.</p>

CEL STRATEGICZNY 2

Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska naturalnego

Partnerstwo rozwija infrastrukturę niezbędną do oferowania odpowiednich usług publicznych na swoim obszarze. Jednocześnie prowadzi działania chroniące środowisko naturalne. Partnerstwo zmierza do rozwoju transportu publicznego. Partnerstwo dąży do wykorzystania możliwości pozyskania energii ze źródeł odnawialnych. Partnerstwo wprowadza działania zmierzające do ochrony przestrzeni.

Problemy na jakie odpowiada cel

- Nierównomierny rozwój infrastruktury w Partnerstwie, szczególnie kanalizacji.
- Niska świadomość ekologiczna mieszkańców.
- Słabość lokalnego kapitału do finansowania przedsięwzięć związanych z OZE i transformacją energetyczną.
- Niski stopień wiedzy wśród mieszkańców, urzędników i przedsiębiorców o możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii dla potrzeb gospodarczych i komunalnych.
- Niska świadomość ekologiczna mieszkańców.
- Brak systemowych rozwiązań dla ponownego wykorzystania wody - zbiorników retencyjnych.
- Niewystarczający system gospodarki obiegu zamkniętego.
 - Wysoki poziom niskiej emisji.

	<ul style="list-style-type: none"> • Konieczność dojazdów do pracy i związana z tym utrata czasu i generowanie zanieczyszczeń. • Trudności w organizacji sprawnego i wydajnego systemu komunikacji publicznej. Komunikacja oparta niemal wyłącznie o samochód osobowy. • Pogarszający się średni poziom zdrowotności populacji – choroby cywilizacyjne. • Wysokie koszty obsługi infrastruktury w warunkach rozproszonej zabudowy.
<p>Potencjały Partnerstwa, do wykorzystania i wzmocnienia w związku z realizacją celu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Duża ilość terenów o znacznych walorach przyrodniczych. <ul style="list-style-type: none"> • Urozmaicona struktura geomorfologiczna terenu. • Bogactwo walorów krajobrazowo – przyrodniczych. • Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa i energetyczna. • Brak dużych zakładów stanowiących zagrożenie dla środowiska lub generujących nadmierne emisje. • Dobra jakość gleb umożliwiająca rozwój ekologicznego rolnictwa.
<p>Wyzwania, na które odpowiada cel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie doskonałych warunków nasłonecznienia przy jednoczesnej dostępności terenów o mniejszych walorach rolniczych dla rozwijania energetyki w oparciu o słońce. • Wykorzystanie odpadów z relatywnie dobrze rozwiniętego rolnictwa dla

	<p>rozwijania energetyki opartej o biogaz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie transformacji gmin tworzących Partnerstwo w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej, z zastosowaniem potencjału "czystej energii". • Obniżenie kosztów funkcjonowania wielu instytucji publicznych dzięki wykorzystaniu taniej energii, a w konsekwencji – obniżenie kosztów świadczenia szeregu usług publicznych. • Ochrona środowiska naturalnego, w tym krajobrazu. • Prowadzenie polityki przestrzennej, zorientowanej na koncentrację, tworzenie struktur zabudowy miejskiej. • Zmiana paradygmatu dostępności transportowej, ukierunkowanie na transport kolejowy w relacjach zewnętrznych oraz pieszy i rowerowy w relacjach wewnętrznych.
<p>Terytorialność celu (wykazanie, że interwencje w jego ramach obejmują w sposób spójny całość lub większość obszaru)</p>	<p>Interwencje w ramach celu obejmują cały obszar Partnerstwa.</p>
<p>Spójność celu ze strategiami wyższego rzędu (strategią województwa oraz KSRR)</p>	<p>Cel jest spójny z celem 3. Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030:</p> <p>Infrastruktura dla zrównoważonego rozwoju i środowiska.</p> <p>Rozbudowa infrastruktury służącej rozwojowi oraz optymalizacja</p>

	<p>wykorzystania zasobów naturalnych i energii przy zachowaniu dbałości o stan środowiska przyrodniczego.</p> <p>Cel jest spójny z celem 1. Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, 1.1. Wzmacnianie ram rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo- wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją.</p>
--	--

 <p>CEL STRATEGICZNY 3</p> <p>Wzmacnianie poczucia wspólnoty i umiejętności współpracy</p>	
<p>Partnerstwo jest obszarem atrakcyjnym do życia, przyciągającym nowych mieszkańców. Mieszkańcy czerpią satysfakcję z mieszkania tutaj, doceniając komfort życia, w tym bezpośredni kontakt z naturalnym środowiskiem i wysokie poczucie bezpieczeństwa. Mieszkańcy potrafią współpracować, tworzyć trwale relacje. Społeczność mądrze inwestuje w przyszłość i edukację swoich dzieci, równocześnie otaczając opieką starsze pokolenia. Wzmacnianie poczucia tożsamości miejsca, w tym tradycji kresów, jest kluczem do przyszłości mieszkańców Partnerstwa.</p>	
<p>Problemy na jakie odpowiada cel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucje publiczne nie są przystosowane do obsługi osób niepełnosprawnych. • Ograniczona dostępność do różnego rodzaju usług w poszczególnych gminach Partnerstwa. • Niewystarczająca oferta mieszkaniowa, drogie mieszkania.

	<ul style="list-style-type: none"> • Problemy demograficzne, młodzi ludzie nie widzą perspektyw znalezienia odpowiedniej pracy oraz dobrych warunków do życia. <ul style="list-style-type: none"> • Ujemny przyrost naturalny. <ul style="list-style-type: none"> • Ujemne saldo migracji. • Podstawowy profil szpitali powiatowych. • Problemy z dostępnością kadry medycznej. • Brak dostatecznego finansowania publicznej ochrony zdrowia.
<p>Potencjały Partnerstwa, do wykorzystania i wzmocnienia w związku z realizacją celu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywność społeczna, działalność organizacji pozarządowych. <ul style="list-style-type: none"> • Wysoki poziom bezpieczeństwa osobistego. • Doświadczenie współpracy w ramach miejskiego obszaru funkcjonalnego. • Tradycje kulturalne, religijne i ludowe. <ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktura i oferta kulturalna. • Infrastruktura i oferta sportowo-rekreacyjna. • Więzy rodzinne, relacje międzyludzkie. • Umiarkowany odsetek mieszkańców objętych pomocą społeczną.
<p>Wyzwania, na które odpowiada cel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie długofalowej polityki migracyjnej (funkcja kompensacyjna dla zjawisk depopulacyjnych). • Gminy wchodzące w skład Partnerstwa uzgodnią ze sobą wspólne i ważne dla nich kierunki rozwoju oraz będą konsekwentnie wdrażały przyjęte ustalenia. <ul style="list-style-type: none"> • Poprawi się jakość i dostępność podstawowych usług publicznych (wychowawczych, edukacyjnych,

	<p>zdrowotnych, związanych z kulturą, sportem i rekreacją), a także usług o charakterze komercyjnym.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawi się wewnętrzna i zewnętrzna dostępność komunikacyjna, a mieszkańcy miejscowości peryferyjnych nie będą mieli poczucia wykluczenia komunikacyjnego. • Stworzone zostaną warunki do rozwoju mieszkalnictwa, w tym w oparciu o dostępne zasoby mieszkaniowe oraz przygotowane tereny pod rozwój funkcji mieszkaniowych. <ul style="list-style-type: none"> • Niepogłębiane i ograniczane będą negatywne skutki rozpraszania zabudowy. • Mieszkańcy i instytucje na obszarze Partnerstwa jeszcze szerzej otworzą się na możliwości przyjmowania gości spoza granic naszego kraju oraz stworzone zostaną warunki do wszechstronnego rozwoju nowych mieszkańców z poszanowaniem ich odrębności i tożsamości kulturowej.
<p>Terytorialność celu (wykazanie, że interwencje w jego ramach obejmują w sposób spójny całość lub większość obszaru)</p>	<p>Interwencje w ramach celu obejmują cały obszar Partnerstwa.</p>
<p>Spójność celu ze strategiami wyższego rzędu (strategią województwa oraz KSRR)</p>	<p>Cel jest spójny z celem 2. Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030:</p> <p style="text-align: center;">Kapitał ludzki i społeczny.</p> <p style="text-align: center;">Wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego jako podstawy umożliwiającej</p>

	<p>rozwój regionu oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców.</p> <p>Cel jest spójny z celem 2. Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych, 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego oraz z celem 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, 1.1. Wzmacnianie ram rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo- wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją.</p>
--	---

3.2. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Partnerstwo zlokalizowane jest we wschodniej części województwa podkarpackiego położone ok. 50 km od granicy z Ukrainą. Partnerstwo posiada infrastrukturę drogową oraz kolejową, która umożliwia w szybki sposób dotarcie na wschód Europy. Jak wynika z analizy przeprowadzonej przez ekonomistów Pekaio S.A. (Największa odbudowa nowoczesnej Europy – Wyzwania związane z powojenną rekonstrukcją ukraińskiej gospodarki. 4.10.2022) Polska, pomagając Ukrainie w odbudowie, może zyskać 32,5 mld zł, czyli 0,9 proc. PKB. Budowanie rozwoju gospodarczego na wykorzystaniu położenia Partnerstwa pomiędzy wschodem a zachodem, na bazie potencjału odbudowującej się gospodarko Ukrainy jest jednym z największych wyzwań stojących przed Partnerstwem. W związku z tym, Partnerstwo będzie podejmowało działania, które będą sprzyjały wykorzystaniu nadarzającej się szansy.

Biorąc pod uwagę przeprowadzone badania podczas procesu diagnozy niewątpliwym atutem obszaru Partnerstwa jest atrakcyjność turystyczna, przyrodnicza i kulturowa a także czyste powietrze, estetyka otoczenia oraz co ważne więzi i tradycje rodzinne. Chęć wykorzystania tych walorów poprzez stworzenie odpowiedniej oferty z pewnością przyczyni się do zahamowanie negatywnego zjawiska marginalizacji obszaru i stwarza możliwość realizacji sieci usług turystyczno-rekreacyjno-edukacyjno-wychowawczych. Spójna i dobrze rozwinięta oferta turystyczna wsparta infrastrukturą pozwoli na wszechstronny rozwój obszaru Partnerstwa. Naturalną wartością będą nowe miejsca pracy dla mieszkańców z terenu Partnerstwa a także stymulacja rozwoju bazy noclegowo – gastronomicznej oraz agroturystyki.

Działalność gospodarcza to aktywność przedsiębiorców działających na rynku, zarówno lokalnym, regionalnym jak ponadregionalnym. Poprzez rozwój przedsiębiorczości/przedsiębiorców ich aktywność i kreatywność kształtowany jest postęp gospodarczy obszaru, wpływający na jego atrakcyjność i możliwości rozwojowe dla społeczeństwa. Zapewnienie terenów inwestycyjnych wyposażonych w infrastrukturę techniczną oraz wdrożenie przez samorządy form wsparcia

powinny przyczynić się do rozwoju, inwestowania a także do wzrostu zatrudnienia na terenie Partnerstwa.

Tabela 8. Cele, kierunki działań - w wymiarze gospodarczym

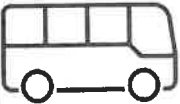

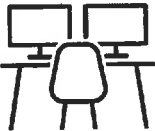
 CEL STRATEGICZNY 1 Wykorzystanie gospodarczego potencjału Partnerstwa	
Cel szczegółowy	Kierunek działań
 1.1. Wzrost i lepsze wykorzystanie kapitału ludzkiego na rynku pracy	1.1.1 <i>Poprawa jakości edukacji i kształcenia, w tym dopasowanie do potrzeb rynku pracy</i>
	1.1.2 <i>Wzrost kompetencji osób dorosłych i ich udziału w kształceniu ustawicznym</i>
 1.2. Stworzenie kompleksowej oferty dla rozwoju współpracy przygranicznej	1.2.1 <i>Stworzenie kompleksowej oferty na potrzeby udziału w odbudowie Ukrainy i współpracy gospodarczej z Ukrainą (w tym usługi magazynowe, logistyczne, handlowe, obsługi biznesu)</i>
	1.2.2 <i>Wsparcie rozwoju branży logistycznej, transportowej, budowlanej, wytwórstwa części, prefabrykatów</i>
	1.2.3 <i>Tworzenie warunków do budowania powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw z biznesem Ukrainy</i>

	1.3. Stworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej	1.3.1	<i>Budowa ofert turystycznych</i>
	1.4. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki Partnerstwa	1.4.1	<i>Rozwój sektora rolnictwa</i>
		1.4.2	<i>Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego</i>
		1.4.3	<i>Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Partnerstwa oraz innowacyjności i umiędzynarodowienia MŚP</i>
		1.4.4	<i>Rozwój infrastruktury teleinformatycznej umożliwiającej pracę zdalną</i>
		1.4.5	<i>Doskonalenie systemu obsługi przedsiębiorców, w tym wspomaganie rozwoju instytucji otoczenia biznesu</i>
		1.4.6	<i>Rozwój oferty miejsc pracy wysokiej jakości dla osób z wyższymi kwalifikacjami, dobrze płatnych, dających perspektywę rozwoju</i>
		1.4.7	<i>Wzrost aktywności zawodowej, w szczególności kobiet</i>

Źródło: Opracowanie własne

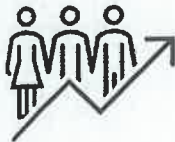
Tabela 9. Cele, kierunki działań - w wymiarze środowiskowo-przestrzennym

 CEL STRATEGICZNY 2 Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska naturalnego	
Cel szczegółowy	Kierunek działań
 2.1. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego	2.1.1 <i>Zwiększanie i ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości</i>
	2.1.2 <i>Poprawa jakości powietrza</i>
	2.1.3 <i>Poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami</i>
	2.1.3 <i>Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej</i>
	2.1.4 <i>Poprawa przyrodniczych warunków dla rolnictwa</i>
	2.1.5 <i>Poprawa bezpieczeństwa powodziowego, w tym retencji</i>
	2.1.6 <i>Kształtowanie świadomości i postaw ekologicznych społeczeństwa, wzmacnianie bezpieczeństwa ekologicznego i środowiskowego</i>
2.1.7 <i>Podejmowanie działań w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa publicznego i osobistego.</i>	

	2.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej	2.2.1	<i>Rozwój infrastruktury transportowej, w tym przedłużenie PKA do Jarosławia</i>
		2.2.2	<i>Rozwój komunikacji zbiorowej w Partnerstwie w szczególności północ-południe</i>
		2.2.3	<i>Budowa, modernizacja, rozbudowa infrastruktury transportowej</i>
	2.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	2.3.1	<i>Zwiększenie wykorzystania alternatywnych źródeł energii, w tym OZE i wodoru</i>
		2.3.2	<i>Optymalizacja gospodarowania energią</i>
		2.3.3	<i>Zapewnienie stabilnych i pewnych dostaw paliw i energii wraz z niezbędną infrastrukturą, rozwój linii energetycznych wysokiego napięcia (niezbędna rozbudowa)</i>
	2.4 Poprawa struktury przestrzennej	2.4.1	<i>Zapewnienie efektywnego wdrażania zapisów nowelizacji UoPZP Rozpoczęcie prac nad przygotowaniem uchwał krajobrazowych w gminach Partnerstwa.</i>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 10. Cele, kierunki działań - wymiarze społecznym

CEL STRATEGICZNY 3	
Wzmacnianie poczucia wspólnoty i umiejętności współpracy	
Cel szczegółowy	Kierunek działań
 <p>3.1. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego Partnerstwa oraz potencjału współpracy jednostek samorządu terytorialnego</p>	<p>3.1.1 <i>Kształtowanie i wzmacnianie postaw prospołecznych, współpracy, w tym współpracy w układach terytorialnych, równościowych, kultury innowacji, w tym rozwój innowacji społecznych</i></p>
	<p>3.1.2 <i>Wzmacnianie poczucia wspólnoty, patriotyzmu lokalnego, poczucia dumy z dziedzictwa kulturowego, wzmacnianie rodziny, wzmacnianie życia kulturowego</i></p>
	<p>3.1.3 <i>Rozwój kultury przedsiębiorczości, promocja sukcesów lokalnych ludzi, firm i produktów</i></p>
 <p>3.2. Poprawa jakości i dostępności do usług koordynowanych w ramach obszaru Partnerstwa</p>	<p>3.2.1 <i>Poprawa dostępu i standardów usług publicznych m.in. edukacyjnych, społecznych, kulturalnych,</i></p>
	<p>3.2.2 <i>Wsparcie rozwoju usług (publicznych i prywatnych) w zakresie m.in. opieki nad dziećmi (żłobków, klubów dziecięcych, przedszkoli), zdrowotnych, opieki nad seniorami</i></p>
	<p>3.2.3 <i>Podejmowanie działań służących poprawie sprawności obsługi społeczeństwa przez instytucje administracji publicznej, w tym e-usług publicznych.</i></p>
	<p>3.2.4 <i>Nowoczesna infrastruktura dla edukacji, sportu, turystyki, kultury, ochrony zdrowia, opieki społecznej.</i></p>
	<p>3.3.1 <i>Poprawa dostępu i standardów usług (dostęp do kultury, mieszkań socjalnych,</i></p>

 <p>3.3. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom, wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa</p>		<i>komunikacji), oraz funkcjonowania infrastruktury społecznej</i>
	3.3.2	<i>Wyrównywanie szans edukacyjnych</i>
	3.3.3	<i>Rozwijanie sektora ekonomii społecznej i solidarnej</i>
 <p>3.4. Budowanie odporności na pojawiające się wyzwania współczesności</p>	3.4.1	<i>Wzrost atrakcyjności osiedleńczej regionu</i>
	3.4.2	<i>Promocja zdrowego stylu życia, rozwój opieki i infrastruktury zdrowotnej</i>
	3.4.3	<i>Rozbudowa infrastruktury, w tym mieszkaniowej, udogodnień dla osób niepełnosprawnych oraz dla osób starszych</i>
	3.4.4	<i>Integracja migrantów, w tym rynek pracy</i>
	3.4.5.	<i>Adaptacja dla zmian klimatycznych</i>
 <p>3.5. Wspieranie rozwoju i rewitalizacja obszarów wiejskich i miejskich</p>	3.5.1	<i>Rewitalizacja zdegradowanych obszarów wiejskich, miejskich</i>
	3.5.2	<i>Wspieranie działań na rzecz odnowy zabytkowych obiektów i zespołów urbanistycznych, i ich odpowiednie wykorzystanie.</i>

3.3. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Przyjęto poniższe wskaźniki realizacji celów strategicznych. Stanowią one punkt wyjścia dla działań w zakresie monitorowania i oceny realizacji Strategii.

Tabela 11. Rezultaty strategiczne poszczególnych celów i ich wskaźniki

Wskaźnik rezultatu strategicznego	Rok bazowy	Wartość bazowa	Rok docelowy	Tendencje docelowa	Źródło wskaźnika
 CEL STRATEGICZNY 1 Wykorzystanie gospodarczego potencjału Partnerstwa					
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	2022	8,3	2031	↓	Bank Danych Lokalnych
Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą [osoby]	2022	6361	2031	↑	Bank Danych Lokalnych
Liczba całorocznych miejsc noclegowych [miejsc]	2022	348	2031	↑	Monitor Rozwoju
Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	2022	0	2031	↑	Bank Danych Lokalnych

CEL STRATEGICZNY 2

Rozwój infrastruktury z poszanowaniem
środowiska naturalnego

Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	2022	400	2031	↑	Bank Danych Lokalnych
Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury na obszarach wiejskich	2022	90 004	20231	↑	Bank Danych Lokalnych

				 CEL STRATEGICZNY 3 Wzmacnianie poczucia wspólnoty i umiejętności współpracy	
Liczba ludności ogółem [osoby]	2022	90 004	2031	↑	Bank Danych Lokalnych
Odsetek osób w wieku produkcyjnym [%]	2022	58,90	2031	↑	Bank Danych Lokalnych
Liczba osób biorących udział w imprezach kulturalnych (artystyczno-rozrywkowych) [osób]	2022	43418	2031	↑	Bank Danych Lokalnych
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej ze względu na kryterium dochodowe [gosp.]	2022	1825	2031	↑	Bank Danych Lokalnych

Źródło: Opracowanie własne

4. Wymiar przestrzenny w strategii rozwoju obszaru partnerstwa

Proces opracowania części przestrzennej strategii rozwoju

I ETAP: Ustalenie wizji i celów strategicznych

Odzwierciedlają długoterminowe aspiracje i cele społeczno-gospodarcze społeczności lokalnych. Kierunkują definiowanie celów przestrzennych.

II ETAP: Opracowanie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej jest docelowym układem elementów składowych przestrzeni, w tym:

- struktury sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,
- systemu powiązań przyrodniczych,
- głównych korytarzy i elementów sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych,
- głównych elementów infrastruktury technicznej i społecznej.

III ETAP: Określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Ustalenia – mają charakter wiążący, sine qua non, w procesie ustalania i uchwalania planów miejscowych i ogólnych.

Rekomendacje – stanowią silne wytyczne lub zalecenia dotyczące najlepszych praktyk w zakresie lokalnego planowania przestrzennego, w tym głównie w procesie opracowania i uchwalania planów ogólnych, planów miejscowych lub w procesie decyzyjnym dotyczącym ustalania lokalizacji inwestycji.

Nieuwzględnienie rekomendacji w planach ogólnych wymaga uzasadnienia – szczegółowego i zaakceptowanego przez organy gminy.

IV ETAP: Wskazanie Obszarów Strategicznej Interwencji

Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) – to obszary o wyjątkowym potencjale lub barierach rozwojowych, wyznaczone terytorialnie jako kluczowe dla osiągnięcia celów rozwojowych obszaru; ich wspieranie wymaga zintegrowanych działań dostosowanych do specyficznych uwarunkowań.

W dokumencie przytoczone zostały OSI regionalne oraz wskazane OSI lokalne.

4.1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru partnerstwa

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju to docelowy układ elementów składowych przestrzeni wskazujący:

- strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,
- system powiązań przyrodniczych,
- główne korytarze i elementy sieci transportowych (w tym pieszych i rowerowych),
- główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej.

Model prezentowany jest na 6 mapach odnoszących się do ww. elementów przestrzeni oraz na 3 rysunkach pomocniczych.

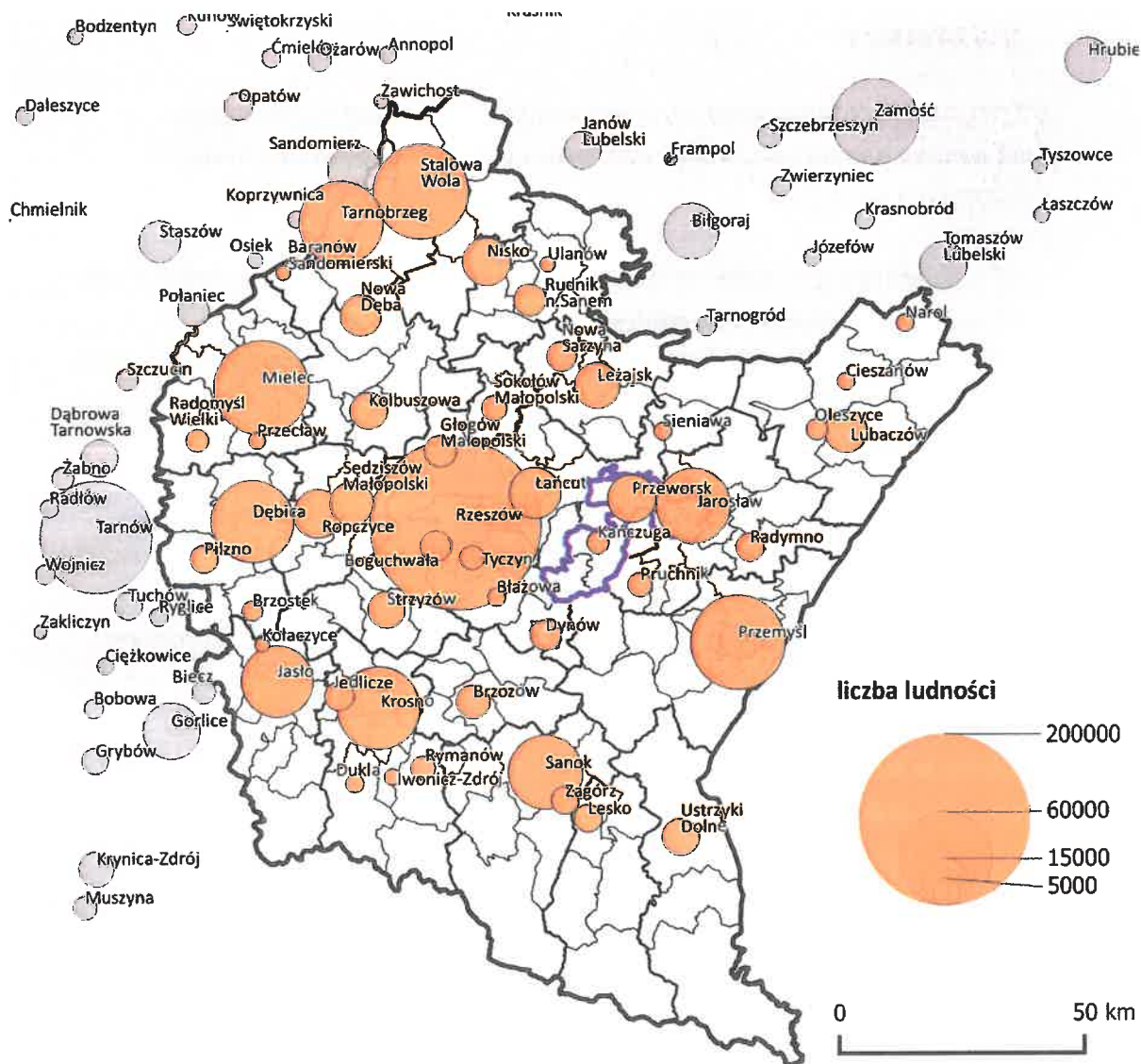
Model zakłada kształtowanie przestrzeni w sposób odpowiadający potrzebom dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego Partnerstwa. Uwzględnia także trendy rozwojowe regionu oraz zróżnicowany charakter osadniczy, integrując przestrzenie miejskie i wiejskie oraz wymogi ochrony środowiska, w tym rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury.

Model ten w szczególności uwzględnia wyzwania harmonijnego rozwoju przestrzennego, w tym rozwoju urbanistycznego gmin Partnerstwa, zgodnego z wizją i celami strategicznymi.

Model stanowi również ramę dla realizacji swoich interesów (w tym prowadzenia procesów rozwojowych) na obszarze gmin Partnerstwa przez różnych interesariuszy: władze samorządowe, inwestorów, właścicieli nieruchomości (a także organy nimi zarządzające i gospodarujące) lub inne zainteresowane osoby fizyczne i prawne.

4.1.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Rysunek 12. Sieć miast Partnerstwa i w jego otoczeniu wg liczby ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W Jarosławsko-Przeworskim Partnerstwie na rzecz Rozwoju znajdują się 4 miasta oraz 43 miejscowości wiejskie. Odsetek ludności miejskiej wynosi 59,8%. Jest na poziomie wskaźnika krajowego (59,8%) i jest wyższy od wskaźnika dla województwa podkarpackiego (41,4%). Spośród trzech miast na obszarze Partnerstwa Jarosław liczący 36,6 tys. mieszkańców, jest miastem zaliczanym do miast średniej wielkości – do grupy miast liczących od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców. Przeworsk liczący 15,0 tys. mieszkańców, zaliczany jest do miast małych – liczących od 5 tys. do 20 tys. mieszkańców, a Kańczuga (3,1 tys.) i Jawornik Polski (1,1 tys.) to miasta bardzo małe – poniżej 5 tys. mieszkańców. Pozamięskie zespoły osadnicze ukształtowały się

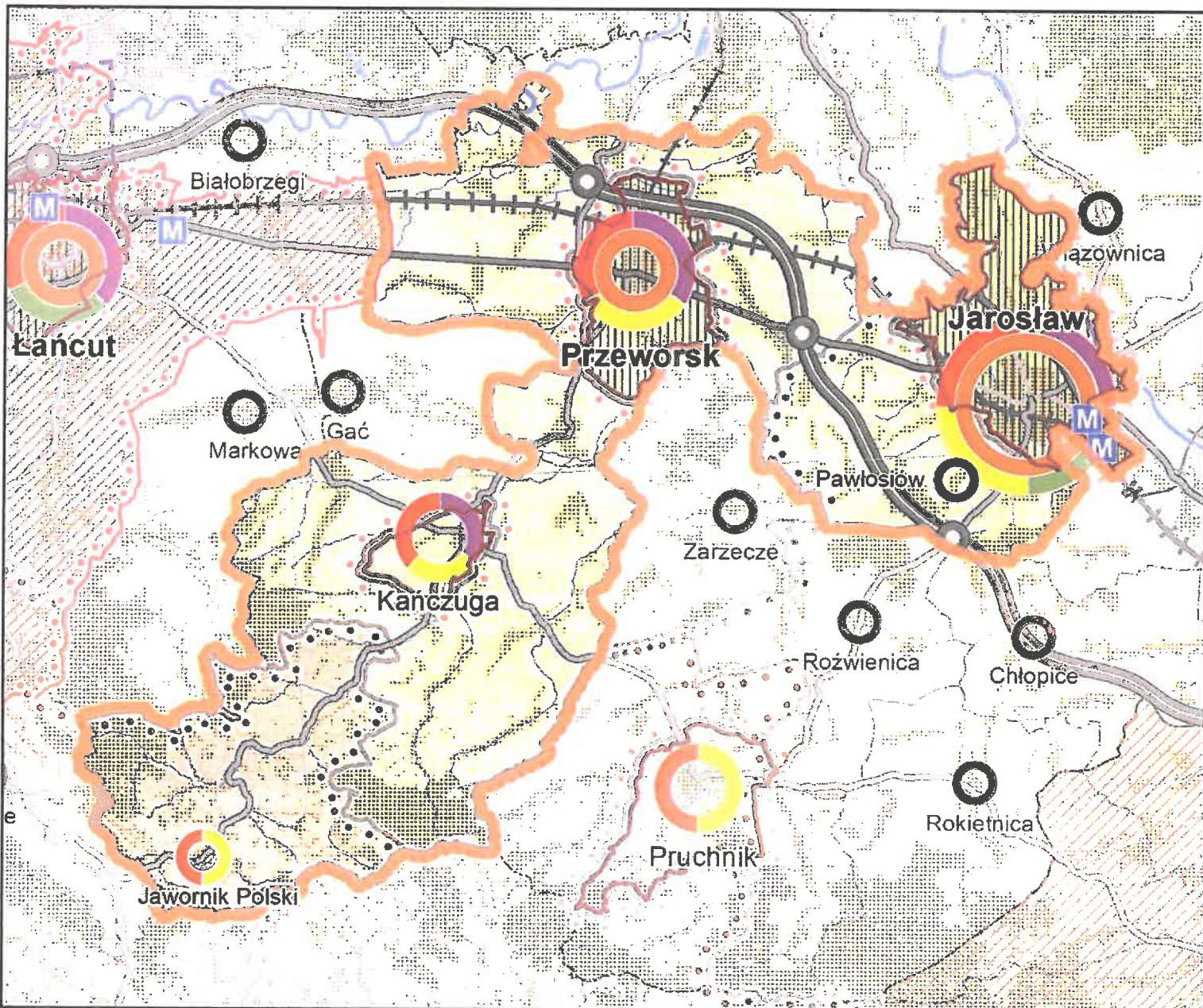
wzdłuż ciągów komunikacyjnych, tworząc układy długich pasów zabudowy po jednej lub po obu stronach drogi.

Obszar Partnerstwa położony jest na wschód od Rzeszowa (198,6 tys. mieszkańców) – stolicy województwa podkarpackiego, do którego odległość drogowa z Jarosławia, zlokalizowanego przy wschodniej granicy Partnerstwa, wynosi około 60 km, a czas dojazdu samochodem 40 minut. Czas dojazdu z Przeworska do stolicy województwa wynosi około 30 minut. Położenie Partnerstwa daje możliwość wykorzystania atrakcji turystycznych lub rekreacyjno-wypoczynkowych obszaru w ofercie jednodniowej lub weekendowej skierowanej do mieszkańców Rzeszowa. Wpływa także pozytywnie na możliwości dostępu mieszkańców Partnerstwa do usług i miejsc pracy oferowanych przez Rzeszów. Konkurencyjny w stosunku do Jarosławia zakres usług oferuje niedaleko położony Przemyśl (59,8 tys. mieszkań), ograniczeniem jest jednak czas dojazdu z Jarosławia – ok. 33 min. To niewiele mniej niż czas dojazdu do Rzeszowa.

Zasięg obsługi Jarosławia i Przeworska – stolic powiatów – w zakresie zadań realizowanych przez samorządy powiatowe odpowiada granicom poszczególnych powiatów. Natomiast zasięg oddziaływania w sferze pozostałych usług, uzależniony jest od dostępności oferty usługowej sąsiadujących miast. Północna część obszaru Partnerstwa leży w dogodnym zasięgu do ok. 15 min dojazdu do Jarosławia lub Przeworska, pozostała część w zasięgu do 30 min. W południowo-zachodniej części Partnerstwa alternatywą usługową może być sąsiedni Dynów (6,7 tys. mieszkańców), z czasem dojazdu 15 minut.

Rysunek 13. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – model struktury funkcjonalno-przestrzennej: Struktura sieci osadniczej

Rysunek na następnej stronie. Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego 2030

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

- GRANICA POWIATU
- GRANICA GMINY
- OBSZAR PARTNERSTWA

- Przeworsk** OŚRODEK POWIATOWY ZIEMSKI
- Kańczuga** OŚRODEK GMINNY MIEJSKO-WIEJSKI
- Pawłosiów** OŚRODEK GMINNY WIEJSKI

UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW

- TEREN LEŚNY/ TEREN ZURBANIZOWANY
- WODY POWIERZCHNIOWE
- M SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA EURO-PARK MIELEC

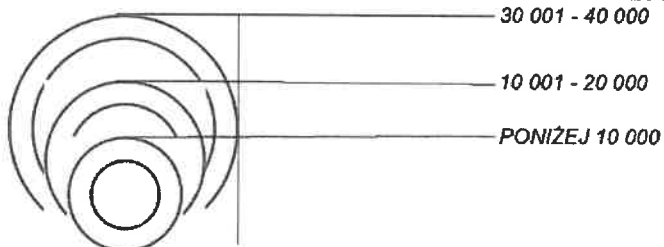
HIERARCHIA OŚRODKÓW MIEJSKICH

- LOKALNY

GŁÓWNE FUNKCJE OŚRODKÓW MIEJSKICH

- PRZEMYSŁOWA
- OBSŁUGI ROLNICTWA
- ADMINISTRACYJNO-USŁUGOWA
- TURYSTYCZNA

PROGNOZA LUDNOŚCI W MIASTACH WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA ROK 2030

OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU PONADREGIONALNYM REGIONALNYM

- WIEJSKI OBSZAR FUNKCJONALNY
- GÓRSKI OBSZAR FUNKCJONALNY
- PRZYGRANICZNY OBSZAR FUNKCJONALNY
- OBSZAR FUNKCJONALNY POGÓRZY KARPACKICH
- OBSZAR FUNKCJONALNY GOSPODARKI ROLNO-SPOŻYWCZEJ

OŚRODKI/ OBSZARY/ PRZEWDZIANE DZIAŁANIA

- OŚRODEK LOKALNY WSKAZANY DO ROZWOJU FUNKCJI SUBREGIONALNYCH
- OŚRODEK MIEJSKI NA TERENIE KTÓREGO PRZEWDZIJE SIĘ REWITALIZACJĘ

Miasta pełnią funkcje administracyjno-usługowe, przemysłowe oraz obsługi rolnictwa. W Jarosławiu rozwija się również funkcja turystyczna, występują obszary aktywności pozarolniczej obejmujące tereny produkcyjno-usługowe, funkcjonuje podstrefa Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO – Park Mielec. Jarosław pełni także rolę ośrodka szkolnictwa wyższego, na jego terenie znajduje się również szpital specjalistyczny. Przeworsk posiada tereny inwestycyjne położone w północnej części miasta. Zgodnie z ustaleniami PZPWP miasto Jarosław i Przeworsk, będące ośrodkami lokalnymi – powiatowymi, posiadają potencjał do rozwoju funkcji subregionalnych. Na terenie wszystkich ośrodków miejskich Partnerstwa przewiduje się rewitalizację obiektów i obszarów które tego wymagają. Pozostałe ośrodki gminne zapewniają dostęp do usług i dóbr publicznych w podstawowym zakresie.

W obrębie partnerstwa w PZPWP wyróżniono obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym: Wiejski Obszar Funkcjonalny (wszystkie gminy wiejskie), Górski Obszar Funkcjonalny (miasto i gmina Jawornik Polski) oraz Przygraniczny Obszar Funkcjonalny (miasto Jarosław, gmina Pawłosiów), a także obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym: Obszar Funkcjonalny Pogórzy Karpackich (miasto i gmina Jawornik Polski) i Obszar Funkcjonalny Gospodarki Rolno – Spożywczej (miasto Jarosław, miasto i gmina Przeworsk, miasto i Miasto i Gmina Kańczuga, gmina Pawłosiów).

4.1.2. S system powiązań przyrodniczych

Obszar Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa jest położony na pograniczu Kotliny Sandomierskiej i Pogórzy Środkowobeskidzkich, w obrębie Pradoliny Podkarpackiej, Podgórze Rzeszowskiego oraz Pogórza Dynowskiego. Rzeźba terenu jest urozmaicona, wysokości bezwzględne wznoszą się z północy na południe, od ok. 175 m n.p.m. do ok. 440 m n.p.m.

Obszar Partnerstwa posiada bardzo dobre warunki do rozwoju rolnictwa, w tym wysokotowarowego, szczególnie w północnej części. Występują tu najbardziej urodzajne gleby w Polsce wytworzone na utworach piaszczysto-pyłowych i lessowych, a także ciepły klimat z długim okresem wegetacyjnym. W krajobrazie dominuje otwarta rolnicza przestrzeń produkcyjna. Użytki rolne stanowią około 59% całego obszaru Partnerstwa. Powierzchnia gruntów leśnych wynosi 4 324 ha, co daje lesistość na poziomie ok. 12%. Najbardziej zalesione obszary występują w południowej części (pogórskiej): w gminach Jawornik Polski i Kańczuga.

Obszar Partnerstwa znajduje się w regionie wodnym Górnej wschodniej Wisły. Niewielki obszar zajmują wody otwarte – ok. 0,2% powierzchni. Głównymi rzekami

są San, prawobrzeżny dopływ Wisły oraz Mleczka wpadająca do Wisłoka na północ od Przeworska, na terenie gminy Tryńcza. We wschodniej części obszaru wody są odprowadzane bezpośrednio do Sanu przez rzekę Szewnię i Przykopę. Ponadto na terenie gminy Przeworsk i miasta Przeworsk znajduje się fragment głównego zbiornika wód podziemnych - GZWP nr 425 „Dębica - Stalowa Wola - Rzeszów”. Występują również obszary szczególnego zagrożenia powodzią Q1% - wodami 100-letnimi i Q10% - wodami 10-letnimi w dolinach rzek Mleczki i Sanu.

Na omawianym terenie występują różne formy ochrony przyrody obejmujące swoim zasięgiem łącznie ok. 10,8 % powierzchni Partnerstwa. Są to:

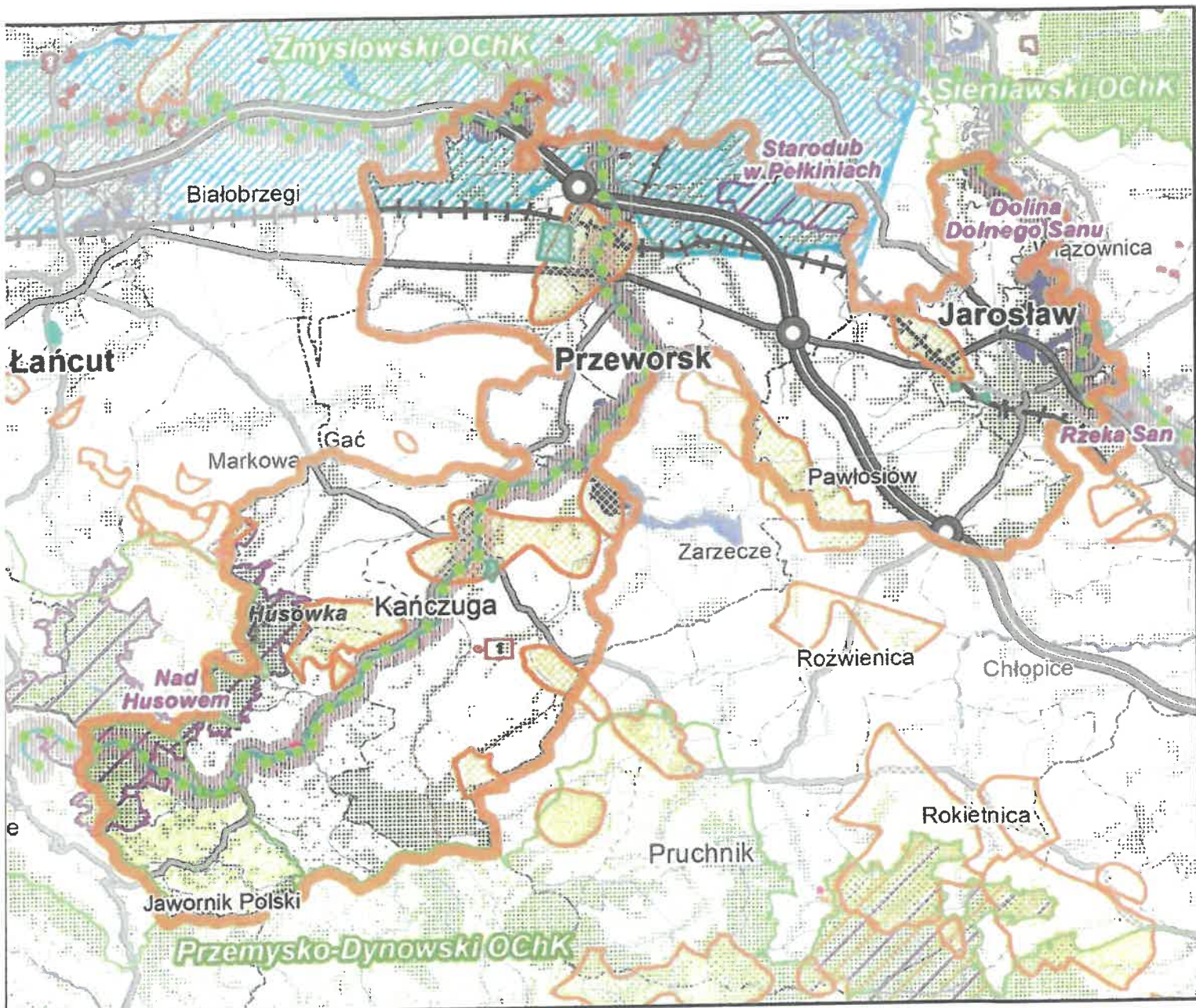
- Obszary Natura 2000 – specjalne obszary ochrony siedlisk:
 - PLH180020 Dolina Dolnego Sanu – część miasta Jarosław,
 - PLH180007 Rzeką San – niewielka część obszaru w granicach miasta Jarosław,
 - PLH180050 Starodub w Pełkiniach – część gminy Przeworsk,
 - PLH180025 Nad Husowem – część miasta i gminy Kańczuga oraz miasta i gminy Jawornik Polski.
- Rezerwat przyrody:
 - Husówka – część miasta i gminy Kańczuga.
- Obszar Chronionego Krajobrazu:
 - Przemysko-Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu – część gminy Jawornik Polski.
- 77 pomników przyrody.

Obszary te razem z terenami leśnymi i polnymi tworzą system przyrodniczy obszaru Partnerstwa, a ich głównymi powiązaniem jest rzeka San, we wschodniej części obszaru oraz rzeka Mleczka, będąca najdłuższym ciekim odwadniającym większą część terenu.

Na obszarze Partnerstwa zlokalizowane są złoża kopalin o znaczeniu strategicznym: złoża gazu ziemnego, eksploatowane w 7 kopalniach oraz nieeksploatowane złoża gipsu. Występują również złoża kopalin pospolitych – kruszyw naturalnych oraz surowców ilastych. Eksploatacja piasków i żwirów ma miejsce w gminie Przeworsk (złóże „Gorliczyna”), natomiast kamieni łamanych i blocznych w gminie Jawornik Polski (złóże „Manasterz”).

Rysunek 14. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – model struktury funkcjonalno-przestrzennej: Środowisko przyrodnicze, system powiązań przyrodniczych

Rysunek na następnej stronie. Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego 2030

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

- GRANICA POWATU
- GRANICA GMINY
- OBSZAR PARTNERSTWA

- Przeworsk** OŚRODEK POWATOWY ZIEMSKI
- Kańczuga** OŚRODEK GMINNY MIEJSKO-WIEJSKI
- Pawłosiów** OŚRODEK GMINNY WIEJSKI

UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW

- TEREN LEŚNY
- TEREN ZURBANIZOWANY
- WODY POWIERZCHNIOWE

OBSZARY OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU

- REZERWAT PRZYRODY
- OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
- NATURA 2000 - SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK / W TYM WZDŁUŻ DOLIN RZECZNYCH

OBSZARY OCHRONY WÓD/ ZAGROŻENIA

- GŁÓWNY ZBIORNIK WÓD PODZIEMNYCH
- OBSZAR SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ Q1% I Q10%

POWIĄZANIA EKOLOGICZNE

- GŁÓWNE POWIĄZANIA PRZYRODNICZE

OBSZARY WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN O ZNACZENIU STRATEGICZNYM

- GAZ ZIEMNY
- GIPSY

POZOSTAŁYCH KOPALIN WAŻNYCH DLA REGIONALNEJ GOSPODARKI SUROWCOWEJ

- PIASKI I ŻWIRY
- SUROWCE ILASTE CERAMINI BUDOWLANEJ
- KAMIENIE ŁAMANE I BLOCZNE

Gospodarowanie wodami

Zgodnie z art. 315 oraz art. 326 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, strategia rozwoju ponadlokalnego powinna uwzględnić ustalenia dokumentów planistycznych z zakresu gospodarowania wodami. Należą do nich: plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, plany zarządzania ryzykiem powodziowym oraz plan przeciwdziałania skutkom suszy. Ujęcie tych dokumentów w strategii pozwala na zapewnienie spójności planowania rozwoju z celami środowiskowymi, bezpieczeństwem powodziowym oraz zrównoważonym gospodarowaniem zasobami wodnymi. Poniżej przedstawiono syntetyczne odniesienie do tych dokumentów w kontekście obszaru objętego strategią, tj. gmin: Przeworsk (miasto i gmina wiejska), Jarosław (miasto), Kańczuga (gmina miejsko-wiejska) oraz Jawornik Polski i Pawłosiów.

Plany Gospodarowania Wodami na obszarach dorzeczy (PGW – dorzecze Wisły)

- Obowiązuje II aktualizacja planu (IIaPGW) od 2023 roku na obszarze dorzecza Wisły (między innymi Przeworsk i Jarosław).
- W planie zidentyfikowano jednolite części wód (JCWP). Na terenie gminy miejskiej Przeworsk oraz gmin wiejskich wokół istnieje JCWP „Mleczka od Łopuszki do ujścia z Mleczką Wschodnią od Węgierki” o kodzie PLRW200019226899 – stan oceniony jako zły, z celem osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu ekologicznego i chemicznego.
- Dla gmin Jarosław, Kańczuga, Pawłosiów i Jawornik Polski — również objęte planem Wisły. PGW zawiera charakterystykę dorzecza, cele środowiskowe, odstępstwa, działania przypisane podmiotom (np. gminy mają obowiązki monitoringu, retencji, współpracy z Wodami Polskimi).
- Na terenie miasta Jarosław oraz gminy Pawłosiów istotne znaczenie ma również jednolita część wód powierzchniowych (JCWP) obejmująca rzekę San, która przepływa przez miasto w kierunku południowo-wschodnim. W IIaPGW (dorzecze Wisły) przypisano jej cel osiągnięcia dobrego stanu ekologicznego i chemicznego. W dokumencie wskazano konieczność działań ograniczających presję urbanizacyjną, odprowadzanie ścieków oraz ochronę korytarzy ekologicznych wzdłuż rzeki. San stanowi również istotny element sieci hydrograficznej w kontekście migracji ichtiofauny oraz jako zasób wody dla systemów komunalnych i przemysłowych.

Zadania dla gmin:

- udział w monitoringu jakości wód,
- wdrażanie działań retencyjnych i renaturyzacyjnych,
- raportowanie i współpraca z RZGW.

Plany Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP)

Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego opracowywane w ramach Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP) obejmują setki kilometrów rzek i cieków wodnych na obszarze całego kraju, w tym także rzeki i potoki przebiegające przez region Partnerstwa. Celem PZRP, zgodnie z wymaganiami Dyrektywy Powodziowej (2007/60/WE), jest ograniczenie ryzyka powodziowego, zmniejszenie skutków powodzi dla ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej, a także poprawa systemów zarządzania ryzykiem. Obejmuje to m.in. działania techniczne, takie jak modernizacja i utrzymanie wałów przeciwpowodziowych, kanałów oraz systemów alarmowania i monitoringu. Na terenie gmin objętych niniejszą strategią skuteczność ochrony przeciwpowodziowej wiąże się m.in. z istnieniem wałów (w nadzorze Wód Polskich w Jarosławiu) oraz systemu kanalizacji odprowadzającego wody opadowe i roztopowe. Analiza lokalnych zagrożeń wskazuje na konieczność dalszego rozwoju infrastruktury ochronnej w zlewni rzeki Mleccki

Na obszarze Partnerstwa, Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP) dla dorzecza Wisły identyfikuje szereg cieków wodnych istotnych z punktu widzenia zagrożenia powodziowego. Głównymi rzekami objętymi planem działań są rzeki Mleccka (w tym jej dopływy: Mleccka Kańczudzka i Mleccka Zarzecka) oraz rzeka San.

Rzeka Mleccka oraz jego odnoga Mleccka Zarzecka, przebiegające przez teren gminy Przeworsk, zostały wskazane jako obszary wymagające interwencji – planowane są działania w zakresie regulacji koryta i modernizacji obwałowań. W granicach miasta Jarosław zagrożenie powodziowe związane jest zarówno z Mleczką Kańczudzką, jak i z fragmentami Mleccki Zarzeckiej, których regulacja ma na celu minimalizację skutków wezbrań i poprawę lokalnego bezpieczeństwa powodziowego.

Podobnie w gminie Kańczuga oraz w Jaworniku Polskim – PZRP wskazuje Mleczkę Kańczudzką jako wymagającą modernizacji wałów oraz działań przeciwdziałających przekształceniom hydromorfologicznym cieków.

W granicach miasta Jarosław istotnym elementem systemu ochrony przeciwpowodziowej jest rzeka San, będąca głównym ciekim wodnym w dorzeczu Wisły. W Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP) wskazano konieczność modernizacji wałów przeciwpowodziowych, utrzymania urządzeń hydrotechnicznych oraz monitoringu przepływów. Na obszarze Jarosławia zlokalizowane są wały przeciwpowodziowe nadzorowane przez Wody Polskie

chroniące zurbanizowaną część miasta przed wystąpieniem z brzegów rzeki San. Działania planistyczne w tym zakresie mają na celu ograniczenie skutków potencjalnych wezbrań, ochronę infrastruktury oraz zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom terenów przyległych do koryta rzeki.

Z kolei gmina Pawłosiów, choć nie została wyróżniona indywidualnie pod kątem szczególnych inwestycji hydrotechnicznych, leży w zlewni wspomnianych cieków i tym samym objęta jest ogólnym zakresem planu dla dorzecza Wisły.

Łącznie rzeki te tworzą układ hydrograficzny istotny dla zarządzania ryzykiem powodziowym w całym obszarze Partnerstwa, wymagający skoordynowanych działań inwestycyjnych, ochronnych i planistycznych.

W obszarze wysokiego zagrożenia powodziowego (10%, raz na 10 lat) w obszarze Partnerstwa zamieszkiwało niespełna 0,01% mieszkańców, w obszarze średniego zagrożenia (1%, raz na 100 lat) – około 1,5%, zaś w obszarze o niskim zagrożeniu (0,2%, raz na 500 lat) – około 2,9 %. Jednym z podstawowych wyzwań dla gmin Partnerstwa jest stopniowe wygaszanie zabudowy mieszkaniowej w obszarze zagrożenia powodziowego oraz nie wskazywanie tam funkcji umożliwiających takie zagospodarowanie w przyszłości.

Zadania dla gmin:

- Utrzymywanie i współpraca w utrzymaniu urządzeń ochronnych,
- Przygotowanie planów lokalnych reagowania powodziowego,
- Przekazywanie danych o terenach zalewowych do RZGW,
- Współpraca przy konsultacjach projektów.

Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS / aPPSS)

Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS), przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 15 lipca 2021 roku (Dz.U. 2021, poz. 1615), obowiązuje w Polsce od 2021 do 2027 roku. Zgodnie z art. 184 ustawy Prawo wodne dokument ten wymaga okresowej aktualizacji co najmniej co 6 lat. PPSS zawiera m.in. analizę możliwości zwiększenia zasobów wodnych, katalog działań inwestycyjnych (w tym retencyjnych), rekomendacje zmian w gospodarce wodnej oraz zestaw działań operacyjnych podzielonych na fazę przygotowania i reagowania na suszę. Obejmuje on obszar dorzecza Wisły, w ramach którego znajdują się gminy Partnerstwa.

7 sierpnia 2024 roku Wody Polskie podpisały umowę na realizację projektu „Przegląd i aktualizacja planu przeciwdziałania skutkom suszy” (aPPSS) – etap prac

zaplanowano od 2024 do 2027 roku. Proces zakończy się gotowym projektem aPPSS oczekiwanym w III kwartale 2027 r.. W projekcie udział biorą także przedstawiciele lokalnych władz samorządowych, organizacji rolnych i społecznych, co oznacza, że przedstawiciele gmin Partnerstwa mogą aktywnie wpływać na rekomendacje dla swoich obszarów.

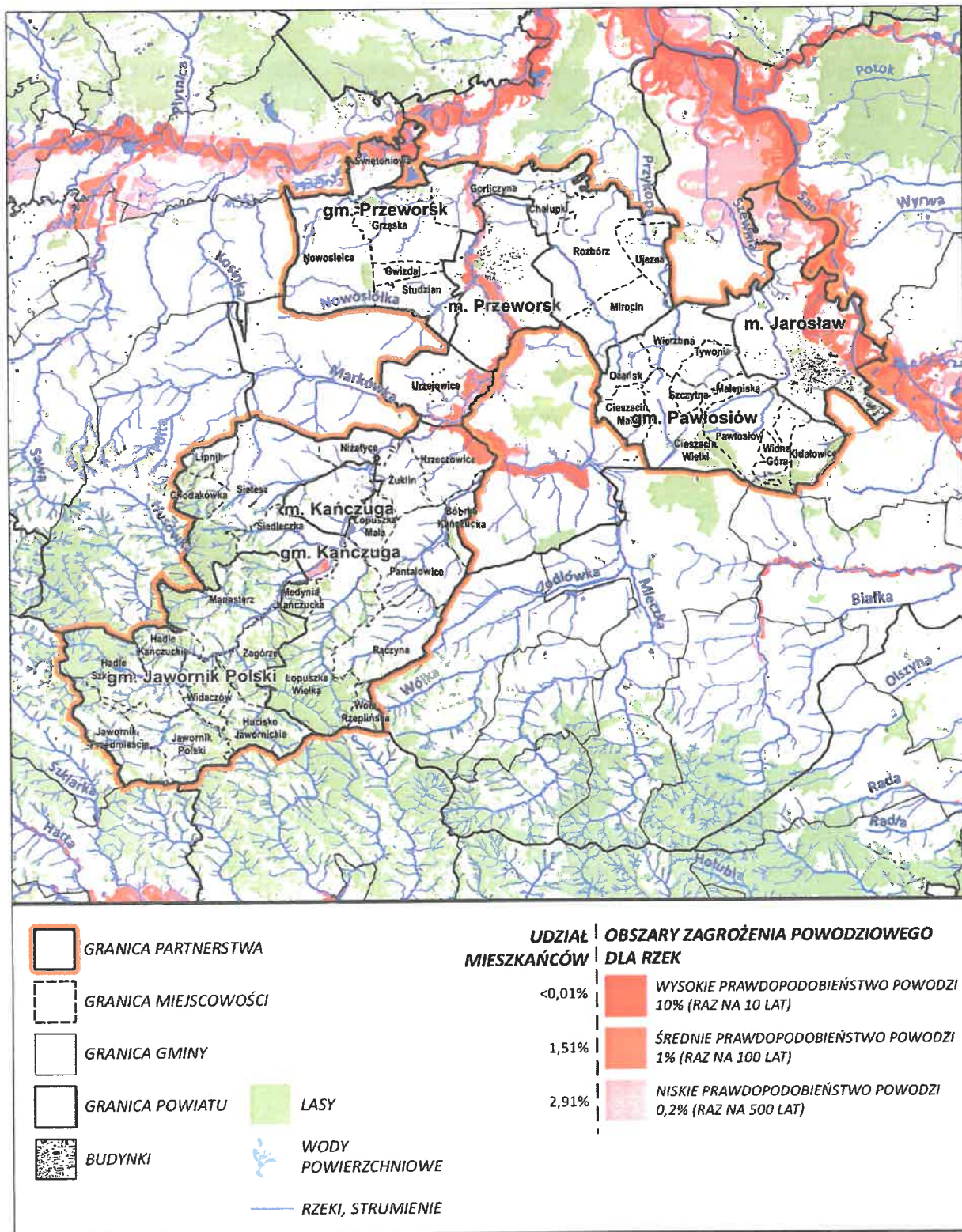
W kontekście planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS), rzeka San – przepływająca przez Jarosław – zaliczana jest do cieków o znaczeniu strategicznym dla bilansu wodnego regionu. W dokumencie wskazano potrzebę zwiększania retencji dolinowej oraz utrzymania koryta w stanie umożliwiającym naturalną retencję i infiltrację. Ze względu na intensywną zabudowę oraz presję urbanizacyjną wzdłuż Sanu w granicach miasta, plan zawiera również zalecenia dotyczące renaturyzacji brzegów oraz odtworzenia starorzeczy w celu zwiększenia odporności systemu wodnego na okresy suszy.

Również rzeka Mleczka, będąca dopływem Wisłoka (wchodzącym w skład systemu rzecznej dorzecza Wisły) i przepływająca przez gminy Kańczuga, Przeworsk i miasto Przeworsk, odgrywa istotną rolę w retencji wód opadowych i roztopowych. W PPSS wskazano potrzebę ochrony dolin rzecznych cieków takich jak Mleczka, w tym utrzymania terenów zalewowych i ograniczenia ich dalszej antropopresji. Rzeka ta, podobnie jak San, powinna zostać objęta działaniami z zakresu retencji naturalnej i mikroretencji, wspierającymi lokalny bilans wodny oraz odporność rolnictwa i terenów zurbanizowanych na skutki suszy.

Zadania dla gmin:

- obowiązek wprowadzenia działań retencyjnych (np. zbiorniki, sucha retencja),
- udział w ankietach interesariuszy i konsultacjach regionalnych,
- wdrażanie lokalnych regulacji i współpraca z RZGW i Wodami Polskimi.

Rysunek 15. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – zagrożenie powodziowe dla rzek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

4.1.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych

Przez obszar Partnerstwa, w jego północno-wschodniej części, przebiegają trasy o charakterze tranzytowym, międzynarodowym, ujęte w sieci bazowej TEN-T:

- autostrada A4 relacji (Drezno) granica państwa (Niemcy) – Jędrzychowice – Krzyżowa – Legnica – Wrocław – Opole – Gliwice – Katowice – Kraków – Tarnów – Rzeszów – Korczowa – granica państwa (Lwów) z węzłami Przeworsk, Jarosław Zachód, Jarosław Wschód (droga międzynarodowa E40);
- linia kolejowa nr 91 relacji Kraków Główny Osobowy – Rzeszów – Przemyśl – Medyka – granica państwa (część magistrali kolejowej E30).

Podstawowy układ drogowy uzupełniają:

- drogi krajowe:
 - DK77 relacji: Lipnik – Sandomierz – Stalowa Wola – Leżajsk – Tryńcza – Jarosław – Radymno – Przemyśl przebiegająca przez miasto Jarosław;
 - DK94 relacji: węzeł „Zgorzelec” (A4) – Wrocław – węzeł „Kraków Wieliczka” (A4) – Rzeszów – węzeł Korczowa (A4) przebiegająca przez miasto Przeworsk, gminę Przeworsk, miasto Jarosław, gminę Pawłosiów;
- drogi wojewódzkie
 - DW835 relacji: Lublin – Wysokie – Biłgoraj – Sieniawa – Przeworsk – Dynów – Grabownica Starzeńska przebiegająca przez miasto Przeworsk, gminę Przeworsk, miasto i gminę Kańczuga, miasto i gminę Jawornik Polski;
 - DW865 relacji: Jarosław – Oleszyce – Cieszanów – Bełzec przebiegająca przez miasto Jarosław;
 - DW880 relacji: Jarosław – Pruchnik przebiegająca przez miasto Jarosław, gminę Pawłosiów;
 - DW 881 relacji: Sokółów Małopolski – Łańcut – Pruchnik – Żurawica przebiegająca przez miasto i gminę Kańczuga.

Zgodnie z projektem Programu Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Podkarpackiego 2030, planuje się modernizację dróg wojewódzkich, a także budowę obwodnic Przeworska, Kańczugi i Urzejowic, co w znacznym stopniu poprawi komunikację środkowej i południowej części obszaru Partnerstwa z miastami powiatowymi i autostradą A4, a także ułatwi przejazd w kierunku Sanoka.

Układ infrastruktury kolejowej na obszarze opracowania tworzą linie kolejowe: nr 91 (E30) o znaczeniu międzynarodowym oraz nr 68 relacji: Lublin – Przeworsk o znaczeniu państwowym, będące elementem sieci kompleksowej TEN-T. Ponadto zlokalizowana jest kolej wąskotorowa Przeworsk – Dynów, służąca jako atrakcja turystyczna, głównie w sezonie letnim. Linia ta będzie także wykorzystywana jako uzupełnienie transportu zbiorowego.

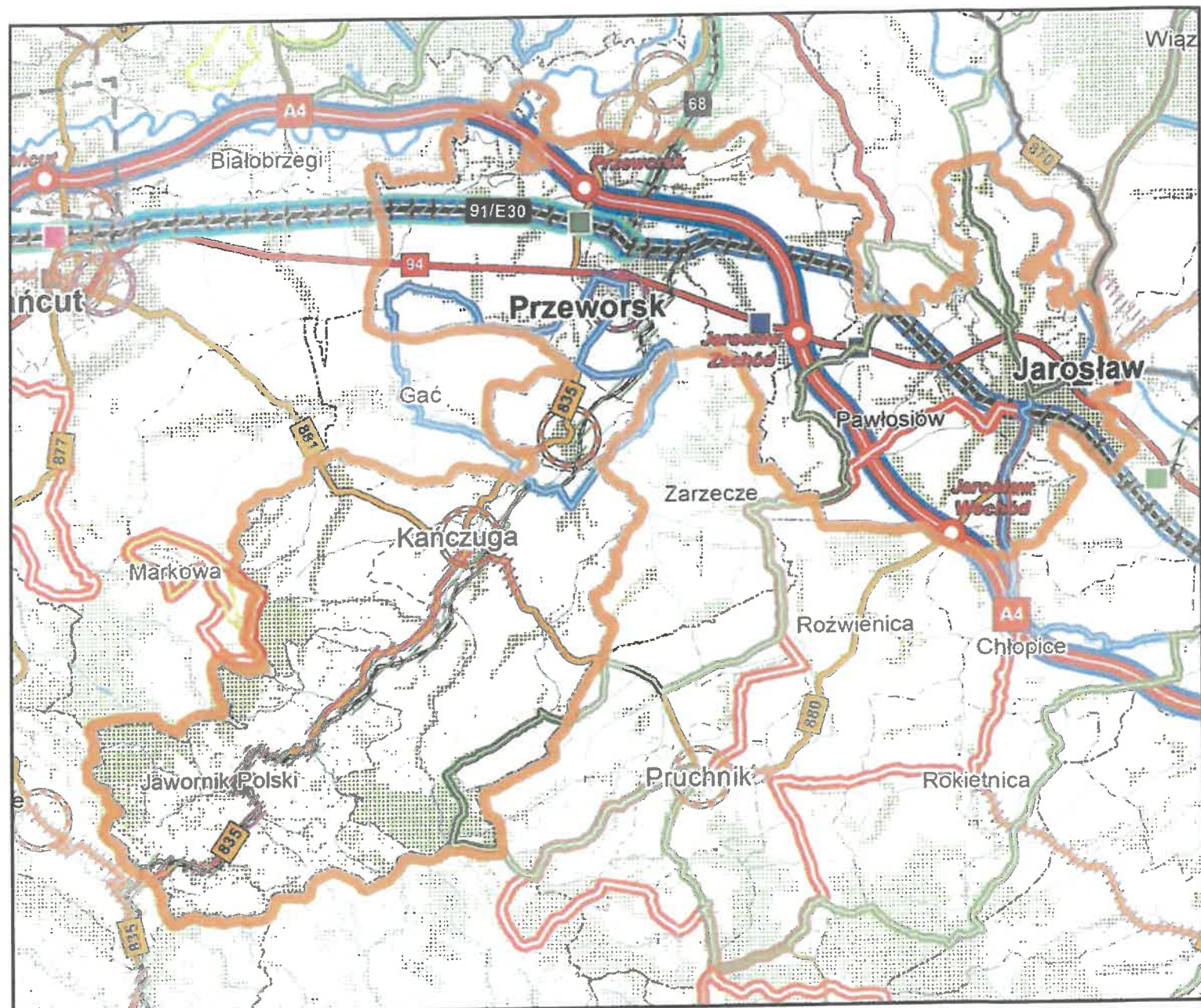
System komunikacji zbiorowej, autobusowej występuje jedynie w Jarosławiu. Połączenia obsługiwane przez Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o. o. odbywają się na siedmiu liniach na obszarze miasta, tylko jedna z nich przebiega przez fragment sąsiedniej gminy Pawłosiów. Połączenia wewnątrz obszaru uzupełnia Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej Jarosław, ale ze względu na małą częstotliwość kursów do miejscowości położonych poza głównymi traktami komunikacyjnymi, większość mieszkańców korzysta z transportu indywidualnego.

Komunikacja kolejowa pasażerska odbywa się głównie na linii nr 91, łączącej obszar Partnerstwa z Rzeszowem, jak i z Przemyślem. Od Przeworska w kierunku Rzeszowa i dalej Dębicy oraz Strzyżowa i Kolbuszowej połączenia realizowane są również w ramach Podkarpackiej Kolei Aglomeracyjnej, średnio kursy odbywają się co 90 min, a w rannych i popołudniowych godzinach szczytu komunikacyjnego co 60 min. Linia kolejowa 68 jest wykorzystywana jako trasa Rzeszów -Stalowa Wola – Lublin- Warszawa i nie ma powiązania z żadną stacją, przystankiem kolejowym na terenie Partnerstwa (omija Przeworsk). Połączenia Jarosław – Lubaczów odbywają się poprzez niezelektryfikowaną linię nr 101, położoną poza obszarem Partnerstwa.

Na obszarze nie działają obecnie żadne porty lotnicze. Najbliższym dostępnym lotniskiem jest Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka, do którego dojazd umożliwia autostrada A4, a w przyszłości również kolej aglomeracyjna (po wybudowaniu linii łączącej Rzeszów z lotniskiem), Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka oferuje połączenia z lotniskami w Wielkiej Brytanii, Stanach Zjednoczonych, Irlandii, Niemczech, Niderlandów, w sezonie wakacyjnym również z Bułgarią, Grecją, Turcją.

Rysunek 16. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – model struktury funkcjonalno-przestrzennej: Transport i komunikacja

Rysunek na następnej stronie. Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego 2030

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

- GRANICA POWIATU
- GRANICA GMINY
- OBSZAR PARTNERSTWA

- Przeworsk** OŚRODEK POWIATOWY ZIEMSKI
- Kańczuga** OŚRODEK GMINNY MIEJSKO-WIEJSKI
- Pawłosiów** OŚRODEK GMINNY WIEJSKI

UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW

- TEREN LEŚNY
- TEREN ZURBANIZOWANY
- WODY POWIERZCHNIOWE

SZLAKI ROWEROWE

- CZERWONY
- ZIELONY
- NIEBIESKI

DROGI

- AUTOSTRADA A4 Z WĘZŁAMI
- DROGA KRAJOWA
- DROGA WOJEWÓDZKA

LINIE KOLEJOWE

- LINIA KOLEJOWA O ZNACZENIU MIĘDZYNARODOWYM MAGISTRALA - E30
- LINIA KOLEJOWA O ZNACZENIU PAŃSTWOWYM ZELEKTRYFIKOWANA
- KOLEJ AGLOMERACYJNA
- KOLEJ WĄSKOTOROWA

ELEMENTY SIECI TRANSEUROPEJSKIEJ

- SIEĆ BAZOWA TEN-T
- SIEĆ KOMPLEKSOWA TEN-T

PLANOWANE DZIAŁANIA

- OBWODNICA
- MOST
- PRZYSTANEK KOLEJOWY
- PRZEBUDOWA / ROZBUDOWA / BUDOWA DROGI
- MODERNIZACJA LINII KOLEJOWEJ

4.1.4. Główne elementy infrastruktury technicznej

Gospodarka wodnościekowa. Na terenie Partnerstwa wyznaczono sześć aglomeracji wodnościekowych o łącznej równoważnej liczbie mieszkańców prawie 124 000. Wyznaczone zostały strefy ochronne dla dwóch ujęć wód podziemnych w Świętoniowej i Urzejowicach na terenie gminy Przeworsk.

W celu zminimalizowania szkód powodziowych w okresach: zimowym i wczesnowiosennym związanymi z roztopami pochodzącymi z topniejącej pokrywy śnieżnej, a także wiosennym, letnim i jesiennym (nawałnych deszczów), został wybudowany suchy zbiornik przeciwpowodziowy „Kańczuga” na rzece Mlecze na terenie gmin Kańczuga i Jawornik Polski.

Dostęp do gazu sieciowego na terenie Partnerstwa zapewniają gazociągi przesyłowe wysokoprężne o znaczeniu krajowym (DN 700 i DN 400, relacji Jarosław – Sędziszów, DN 700, DN 600 i DN 500 relacji granica państwa – Hermanowice – Jarosław, DN 700 relacji Jarosław – Rozwadów – granica województwa – Końskowola, DN 500/600 relacji Kopalnia gazu ziemnego Przemysł – Wschód – Jarosław) oraz o znaczeniu regionalnym (DN 400/500 Lubaczów – Jarosław, DN 300/400 Jarosław – Lubaczów, DN 300 Żurawica – Jarosław, DN 300 Jarosław – Stalowa Wola). Najgęstsza sieć gazociągów wysokoprężnych występuje na terenie miasta Jarosław i w gminie Pawłosiów. Stacje gazowe umożliwiające redukcję ciśnienia i dalsze rozprowadzanie gazu do odbiorców znajdują się w Jarosławiu, Tywoni (gm. Pawłosiów), Przeworsku, Siedleczce (gm. Kańczuga).

Zaopatrzenie w energię elektryczną obszaru Partnerstwa odbywa się za pomocą linii przesyłowych elektroenergetycznych 110 kV, przebiegających głównie w północnej części obszaru opracowania: Łańcut -Przeworsk i Przeworsk – Przemysł, a także Jarosław -Munina i dalej w kierunku Korczowej oraz Jarosław – Jarosław Północ – Sieniawa. W Przeworsku i Jarosławiu zlokalizowane są główne punkty zasilania (GPZ) komunalne ze stacją redukcyjną 110kV/SN. Przesyłanie energii elektrycznej w środkowej i południowej części obszaru realizowane jest za pomocą linii średniego i niskiego napięcia, co przy coraz większym zapotrzebowaniu na energię powoduje niestabilność systemu i przerwy w dostawach prądu. Istnieje potrzeba budowy nowej linii 110 kV, planowany jej przebieg Łańcut – Pruchnik nie uzyskał akceptacji wszystkich zainteresowanych stron.

Sposobem na uzupełnienie zasobów energetycznych jest rozwój odnawialnych źródeł energii. Działania te mają również na celu troskę o czyste powietrze.

Energetyka wiatrowa. Potencjał techniczny energetyki wiatrowej na obszarze gmin powiatu przeworskiego oszacowano na 400 do 800 GWh, natomiast na terenie powiatu jarosławskiego - powyżej 1 500 GWh, najwyższy w całym województwie

podkarpackim. W gminie Pawłosiów średnioroczna prędkość wiatru wynosi 4,0 – 4,5 m/s., co sprawia, że gmina znajduje się w korzystnej strefie walorów energetycznych wiatru.

Energia słoneczna. Według „Mapy nasłonecznienia Polski” całkowite promieniowanie słoneczne na terenie Partnerstwa wynosi około 1 100 kWh/m² na dobę. Potencjał techniczny energetyki słonecznej dla powiatu przeworskiego zawiera się w przedziale od 26 do 35 MW, dla powiatu jarosławskiego – od 35 do 45 MW. Warunki te pozwalają na stosowanie z powodzeniem urządzeń do pozyskiwania, przetwarzania w ciepło użytkowe i magazynowania energii słonecznej

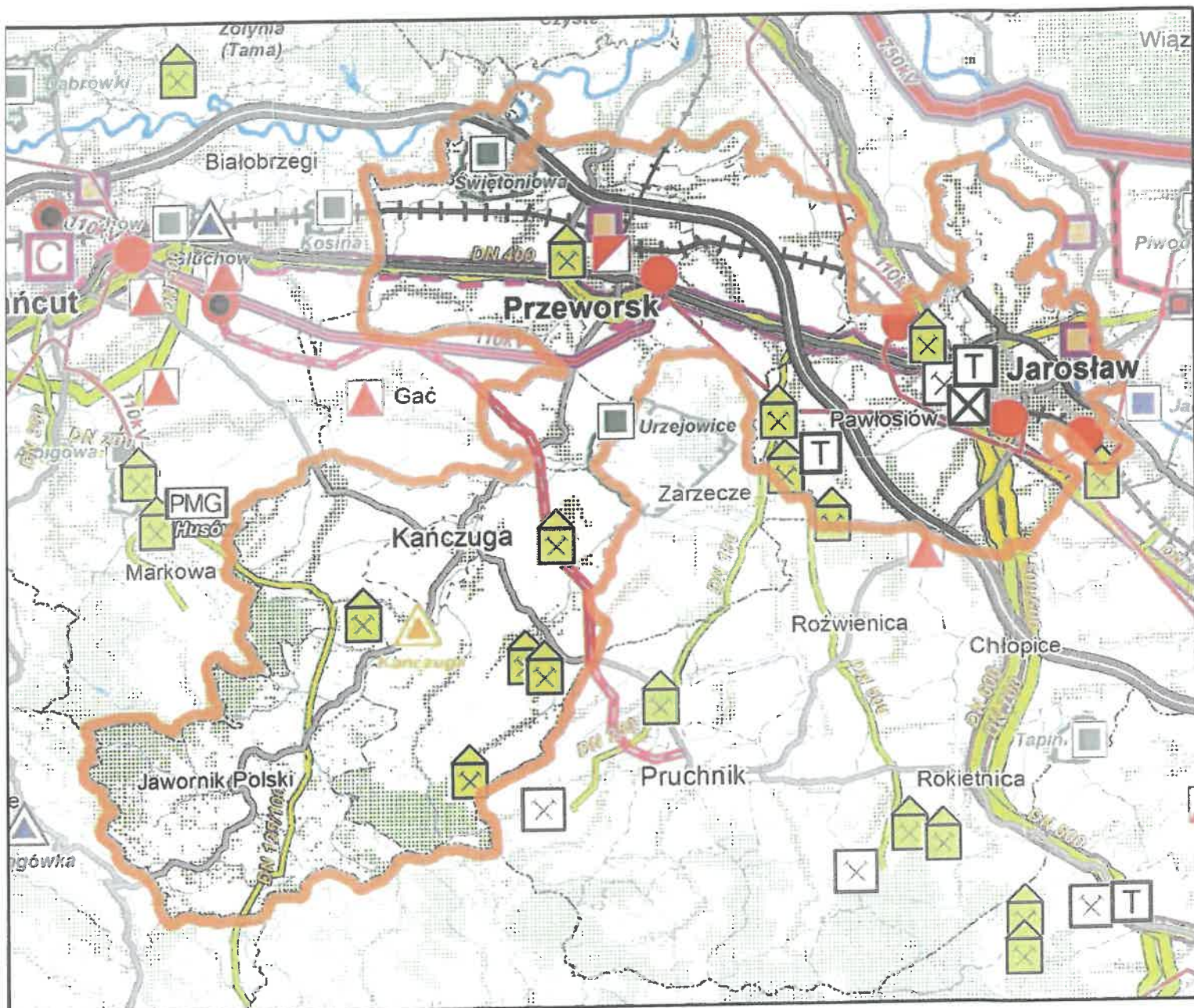
Energetyka geotermalna. Na obszarze Partnerstwa występują korzystne warunki geotermalne. Wody geotermalne zlokalizowane w jego granicach, zostały zaliczone do strefy B, tzn. 1-5 MW mocy technicznej minimalnej. Na podstawie analiz uznano jednak, że budowa instalacji geotermalnych nie jest aktualnie uzasadniona. Istnieje możliwość wykorzystania energii wód podskórnych i ciepła ziemi przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Urządzenia te mają zwykle niewielką moc, od kilkunastu do kilkudziesięciu kW i służą do ogrzewania domków jednorodzinnych, czasami niewielkich firm lub zakładów.

Energia odpadowa (biomasa, gaz wysypiskowy). Na obszarze Partnerstwa istnieje możliwość wykorzystania biomasy na cele energetyczne. Potencjał techniczny biomasy leśnej na terenie powiatu przeworskiego został oceniony na poziomie 11 – 20 GWh, nieco większy występuje w powiecie jarosławskim – od 20 do 40 GWh. Potencjał techniczny biomasy z roślin energetycznych szacuje się na 100 do 200 GWh. Istnieje również możliwości wykorzystania na potrzeby energetyczne potencjałów tkwiących w produkcji biogazu rolniczego oraz z osadów ściekowych – od 1 do 5 GWh. W Jarosławiu funkcjonuje instalacja produkująca energię z biogazu z osadów ściekowych o łącznej mocy 0,13 MW.

Energetyka wodna. Duży potencjał energetyki wodnej występuje w Jarosławiu (ze względu na rzekę San), natomiast rzeki powiatu przeworskiego nie roszą szans na lokalizację siłowni o mocy użytkowej większej od 0,5 MW. Możliwe jest jedynie poszukiwanie lokalizacji dla małych generatorów o znaczeniu lokalnym. Na terenie objętym opracowaniem funkcjonuje jedna mała hydroelektrownia w Przeworsku o mocy 0,097 MW.

Rysunek 17. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – model struktury funkcjonalno-przestrzennej: Infrastruktura techniczna

Rysunek na następnej stronie. Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego 2030

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

- GRANICA POWATU
- GRANICA GMINY
- OBSZAR PARTNERSTWA

Przeworsk OŚRODEK POWATOWY ZIEMSKI

Kańczuga OŚRODEK GMINNY MIEJSKO-WIEJSKI

Pawłosiów OŚRODEK GMINNY WIEJSKI

UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW

- TEREN LEŚNY/ TEREN ZURBANIZOWANY
- WODY POWIERZCHNIOWE
- UJĘCIE WODY PODZIEMNEJ Z USTANOWIONĄ STREFĄ OCHRONNĄ
- GRANICA TERENU OCHRONY POŚREDNIEJ UJĘCIA WODY PODZIEMNEJ
- WIĘKSZE KOMUNALNE UJĘCIE WODY POWIERZCHNIOWEJ (O ZDOLNOŚCI PRODUKCyjNEJ POWYŻEJ 1000 DAM /ROK)
- OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH O ŚREDNIEJ PRZEPUSTOWOŚCI POWYŻEJ 1000 M³/D
- SUCHY ZBIORNIK PRZECIWPowODZIOWY

- 110 kV** LINIA ENERGETYCZNA 110 kV
 - GŁÓWNY PUNKT ZASILANIA (GPZ) PRZEMYSŁOWY ZE STACJĄ REDUKCYJNĄ 110kV/SN
 - MAŁA ELEKTROWNIA WODNA
 - WĘZEL ROZDZIELCZO-POMIAROWY
 - DN 700** GAZOCIĄG O ZNACZENIU KRAJOWYM
 - DN 250** GAZOCIĄG O ZNACZENIU REGIONALNYM
 - DN 150** GAZOCIĄG O ZNACZENIU LOKALNYM
 - TŁOCZNIA GAZU
 - KOPALNIA GAZU ZIEMNEGO
 - OŚRODEK ZBIORU GAZU
- ### PLANOWANE DZIAŁANIA
- SIECI INFRASTRUKTURY PRZEWIDZIANE DO ROZBUDOWY I PRZEBUDOWY
 - PROPONOWANY PRZEBIEG GAZOCIĄGU WYSOKIEGO CIŚNIENIA
 - PROPONOWANY PRZEBIEG LINII 110 kV

4.1.5. Główne elementy infrastruktury społecznej

Edukacja i opieka zdrowotna

Usługi podstawowe to takie, które zaspokajają podstawowe potrzeby mieszkańców i powinny być lokalizowane w jak najlepszej dostępności względem miejsca ich zamieszkania. Do usług podstawowych zalicza się m.in. usługi oświaty i wychowania, podstawowej opieki zdrowotnej, handlu, w tym głównie spożywczego.

W obszarze Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju większość usług podstawowych zlokalizowana jest w miastach Jarosław i Przeworsk. Mniejsze znaczenie ma miasto Kańczuga. Część usług lokalizowana poza miastami to przede wszystkim szkoły podstawowe i przedszkola, usługi handlu (Ryc. 17).

W analizowanym obszarze funkcjonują 42 szkoły podstawowe. Ich duża liczba wynika ze znacznego rozproszenia lub rozciągłości zabudowy. Najwięcej szkół zlokalizowanych jest w mieście Jarosław – 13 placówek, w Przeworsku – 4, a w Kańczudze – 1. Na terenie gmin wiejskich znajduje się łącznie 24 szkoły. Ofertę edukacyjną uzupełniają szkoła sportowa w Hadlach Szklarskich oraz szkoły muzyczne w Przeworsku i Jarosławiu, a także planowana szkoła muzyczna w Kańczudze.

Na usługi oświatowo-wychowawcze składają się również przedszkola. W 2022 roku funkcjonowały 63 takie placówki, w tym 25 w mieście Jarosław, oraz 10 żłobków (w tym 4 w Jarosławiu). Liczba tych obiektów będzie kształtowała się w zależności od zmian demograficznych, przy aktywnym wsparciu gmin w celu zachowania jak najlepszej dostępności. W przyszłości można oczekiwać dalszego rozwoju infrastruktury przedszkolnej i żłobkowej, szczególnie w obszarach dużych skupisk nowej zabudowy mieszkaniowej.

W obszarze partnerstwa funkcjonują trzy podmioty pełniące funkcje szpitali: Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej, Centrum Opieki Medycznej w Jarosławiu oraz Szpital Rejonowy w Przeworsku. Placówki te stanowią główne ośrodki leczenia szpitalnego i odgrywają istotną rolę w systemie opieki zdrowotnej regionu. W perspektywie rozwoju zakłada się ich dalszą modernizację oraz wzmacnianie specjalistycznych funkcji, z naciskiem na integrację z innymi szczeblami systemu ochrony zdrowia.

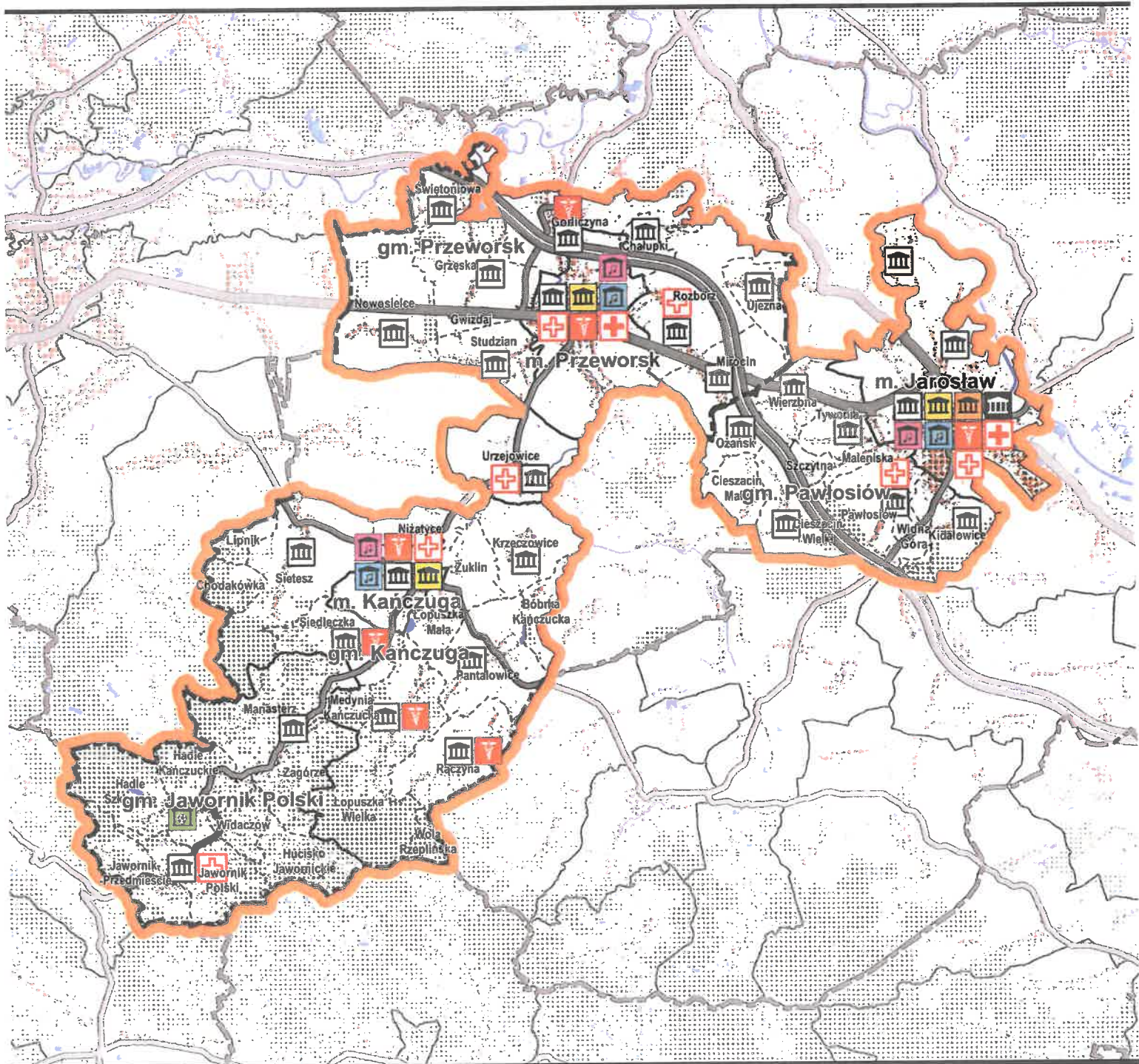
Usługi podstawowej opieki zdrowotnej w 2022 r. świadczyło 31 przychodni POZ w 29 lokalizacjach, z czego 14 w Jarosławiu i 7 (w 5 lokalizacjach) w Przeworsku. Wśród nich znajdują się zarówno duże zakłady opieki zdrowotnej, jak i mniejsze, prywatne placówki oferujące świadczenia z zakresu medycyny rodzinnej. W

przyszłości istotne będzie utrzymanie i rozwijanie sieci przychodni w sposób odpowiadający na zmieniające się potrzeby demograficzne i terytorialne mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich.

Rozmieszczenie obiektów podstawowych usług społecznych w obszarze partnerstwa koncentruje się obecnie przede wszystkim w miastach Jarosław i Przeworsk. W związku z rozproszoną strukturą osadniczą, część usług, takich jak szkoły podstawowe, rozmieszczona jest bardziej równomiernie w całym obszarze. Natomiast ośrodki zdrowia i szkoły średnie występują głównie w większych miejscowościach. Szkoły ponadpodstawowe, poza głównymi miastami, funkcjonują także w mniejszych ośrodkach, w tym w peryferyjnie położonej gminie wiejskiej Jawornik Polski. Taki układ sprzyja zwiększeniu dostępności usług, jednak może również prowadzić do ich rozdrobnienia, co z kolei wpływa na ograniczenia programowe i jakościowe. W związku z tym planuje się działania zmierzające do lepszego powiązania lokalizacji tych usług z koncentracją ludności i potrzebami edukacyjnymi, przy jednoczesnym dążeniu do poprawy jakości i efektywności ich świadczenia.

Rysunek 18. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – model struktury funkcjonalno-przestrzennej: Usługi edukacji i ochrony zdrowia jako elementy infrastruktury społecznej.

Rysunek na następnej stronie. Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego 2030 oraz danych z urzędów gmin.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

- GRANICA POWIATU
- GRANICA GMINY
- GRANICA MIEJSCOWOŚCI
- GRANICA PARTNERSTWA

UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW

- TEREN ZURBANIZOWANY
- TEREN LEŚNY
- WODY POWIERZCHNIOWE

USŁUGI SPOŁECZNE

- PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA
- NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA MISTRZOSTWA SPORTOWEGO
- NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA I STOPNIA
- NIEPUBLICZNA SZKOŁA MUZYCZNA II STOPNIA
- PUBLICZNA SZKOŁA ŚREDNIA
- NIEPUBLICZNA SZKOŁA ŚREDNIA
- SZKOŁA POLICEALNA
- GABINET PIELĘGNIARSKI, LEKARSKI
- OŚRODEK ZDROWIA (POZ)
- SZPITAL

W kontekście rozwoju przyszłej zabudowy mieszkaniowej jedną z najważniejszych przesłanek jest odległość od istniejących i planowanych publicznych szkół podstawowych.

Dla oszacowania dostępności czasowej przyjęto, że:

- średnia prędkość podróży pieszej wynosi 4 km/h, zatem pieszy w przeciągu 15 minut może pokonać dystans około 1 km,
- średnia prędkość podróży rowerem wynosi 15 km/h, rowerzysta w przeciągu 15 minut może pokonać dystans około 3,75 km,
- średnia prędkość podróży samochodem wynosi 40-60 km/h, podróżujący może w ciągu 15 minut dotrzeć do celu odległego do 10 km; analogicznie przyjęto taki sam zasięg dla dojazdów autobusem szkolnym.

Liczba ludności w poszczególnych obszarach dostępności oszacowana została na podstawie danych dla miejscowości i proporcjonalnie do rozkładu powierzchni użytkowej mieszkań, obliczonego na podstawie bazy danych BDOT10k.

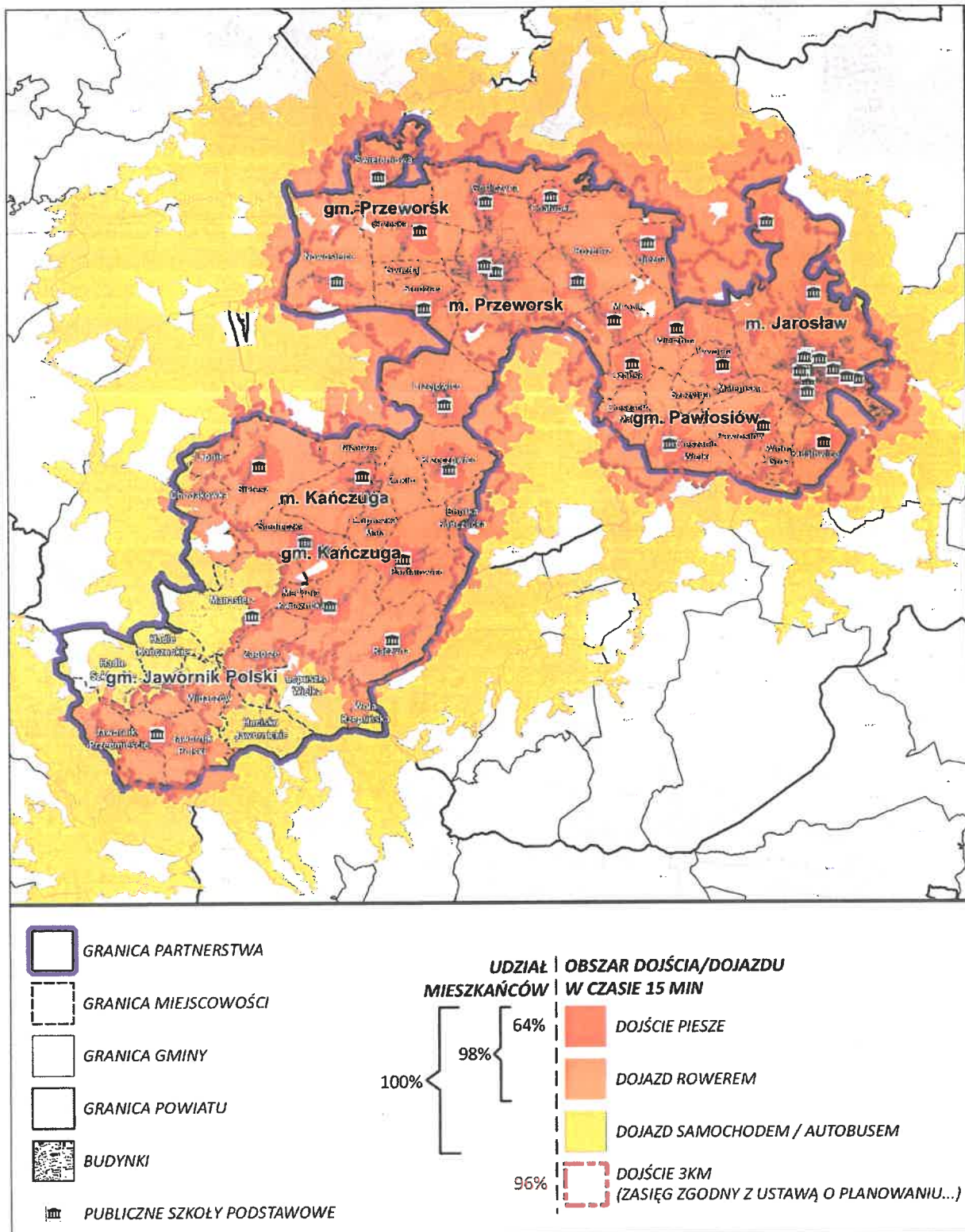
W obszarze partnerstwa funkcjonowały 42 szkoły podstawowe. Na jedną szkołę przypadało średnio niespełna 2200 mieszkańców, co oznacza, że z reguły są to szkoły dość małe. Układ taki nie jest korzystny z punktu widzenia organizacji pracy nauczycieli oraz kosztów związanych z zapewnieniem odpowiedniej jakości nauczania we wszystkich placówkach. Jest on jednak korzystny z punktu widzenia dostępności.

Około 64% ogółu mieszkańców, a co za tym idzie podobny odsetek dzieci, zamieszkuje w zasięgu 15-minutowego dojścia pieszego do szkoły podstawowej (Ryc. 18). 98% dzieci może dotrzeć do szkoły podstawowej w ciągu 15 minut podróżując rowerem. W zasięgu akceptowalnego 15-minutowego dojazdu do szkoły samochodem lub autobusem szkolnym zamieszkuje 100% mieszkańców obszaru.

W odległości 3 km tj. takiej jaka jest proponowana w obszarze wiejskim w ustawie o planowaniu w kontekście Planu Ogólnego Gminy zamieszkiwało 96% osób.

Przyszła zabudowa mieszkaniowa na obszarze gmin powinna być kształtowana w taki sposób, aby w pierwszej kolejności lokalizować ją na terenach znajdujących się w zasięgu 15-minutowego dojścia pieszego do szkół – zarówno istniejących, jak i planowanych. Równocześnie zaleca się ograniczanie lub wyłączenie z zabudowy mieszkaniowej terenów położonych w odległości większej niż 3 km od tych szkół.

Rysunek 19. Dostępność przestrzenna do szkół podstawowych na terenie Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju.

Źródło: opracowanie własne.

Zabytki i krajobraz kulturowy

Krajobraz kulturowy obszaru Partnerstwa jest materialnym świadectwem historii tych terenów, bogatych i różnorodnych tradycji regionalnych. Świadczą o tym historyczne układy urbanistyczne Jarosławia, Przeworska, Kańczugi wpisane do rejestru zabytków, a jeden z nich – jarosławski - został wskazany do uznania za pomnik historii. W układach ruralistycznych zachowały się historyczne formy zabudowy wiejskiej, w tym wielobudynkowe zagrody oraz domy przysłupowe zwane domami łużyckimi, których pojawienie się na Rzeszowszczyźnie miało związek z przybyciem kolonistów ze Śląska i z terenu dzisiejszych Niemiec.

Istotnym elementem dziedzictwa kulturowego są murowane i drewniane kościoły rzymskokatolickie (Jarosław, Przeworsk, Nowosielce), a także budownictwo sakralne chrześcijańskich obrządków wschodnich (Jarosław, Kańczuga, Krzeczowice). Świadkiem wielokulturowości są również dwie synagogi żydowskie zlokalizowane w Jarosławiu: Duża Synagoga z początku XIX w., wybudowana w stylu zbliżonym do koszarowego oraz w jej pobliżu Mała Synagoga wzniesiona pod koniec XIX w. - w latach powojennych zostały zaadaptowane do nowych funkcji.

W krajobrazie kulturowym zachowały się zabytki architektury rezydencjonalnej z XIX i początku XX wieku. Do najciekawszych należy zaliczyć pałace i dwory występujące w Przeworsku, Urzejowicach (gmina Przeworsk), Hadlach Szklarskich (miasto i gmina Jawornik Polski), Cieszacinie Wielkim i Pawłosiowie (gmina Pawłosiów). W skład siedzib szlacheckich wchodziły również budynki mieszkalne dla służby, gospodarcze, usługowe, a nawet produkcyjne (np. cukrownia w Przeworsku), założenia parkowe i ogrodowe. Dla pracowników przeworskiej cukrowni powstała zabudowa willowa, zlokalizowana dziś przy ulicy Lubomirskich.

W Przeworsku, na terenie dawnego majątku dworskiego Lubomirskich, funkcjonuje skansen Pastewnik, muzeum gromadzące zabytki architektury drewnianej z okolicznych terenów. Wśród zbiorów znajduje się XVII-wieczny budynek dworu z Krzeszowic zbudowany z drzewa modrzewiowego, sosnowo - jodłowa chałupa rodziny Kotlińskich z drugiej połowy XVIII w., domy z XIX w. należące do miejscowych rzemieślników, a także budynek władzy samorządowej z 1924 r. i organizacji kulturalno-oświatowych, przeniesiony do skansenu ze wsi Gać. Szczególny rozkwit działalności organizacji społecznych, jaki zaobserwować można w okresie autonomii galicyjskiej, zaowocował m.in. dużą ich aktywnością w zakresie

wznoszenia własnych siedzib. W Jarosławiu i Przeworsku powstały budynki Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, funkcjonujące dziś jako obiekty kultury.

Jednym z najpiękniejszych zabytków jest późnorenesansowa kamienica Orsettich zlokalizowana przy jarosławskim rynku z charakterystycznymi podcieniami i attyką zwieńczającą dach. Obecnie mieści się w niej muzeum.

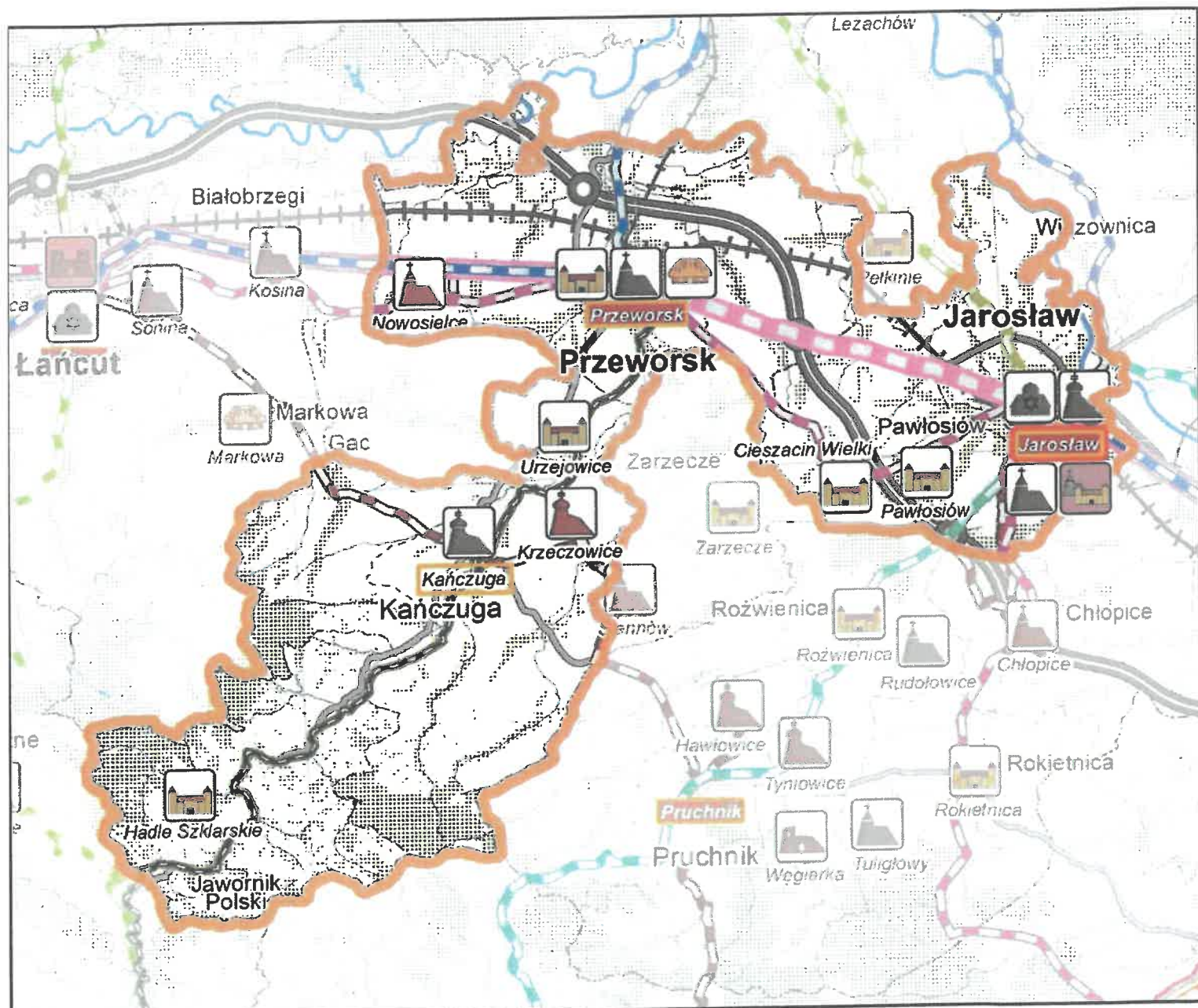
Przez obszar Partnerstwa przebiega kolej wąskotorowa Przeworsk – Dynów, biegnąca dolina rzeki Mlecзки, wpisana do rejestru zabytków. Powstała ponad 100 lat temu do transportu buraków do cukrowni w Przeworsku, a także była wykorzystywana jako środek komunikacji przez mieszkańców miejscowości leżących na jej trasie. Obecnie pełni funkcję turystyczną.

Wyznaczone zostały szlaki kulturowe: architektury drewnianej, św. Jakuba, chasydzki, Lubomirskich, Aleksandra Fredry, I wojny światowej.

Na obszarze Partnerstwa PZPWP rekomenduje objęcie rewaloryzacją historycznego układu urbanistycznego miasta Jarosławia, Przeworska i Kańczugi.

Rysunek 20. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – model struktury funkcjonalno-przestrzennej: Zabytki i krajobraz kulturowy jako elementy infrastruktury społecznej.

Rysunek na następnej stronie. Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego 2030

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

- GRANICA POWIATU
- GRANICA GMINY
- OBSZAR PARTNERSTWA

Przeworsk OŚRODEK POWIATOWY ZIEMSKI

Kańczuga OŚRODEK GMINNY MIEJSKO-WIEJSKI

Pawłosiów OŚRODEK GMINNY WIEJSKI

UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW

- TEREN LEŚNY
- TEREN ZURBANIZOWANY

SZLAKI KULTUROWE

- ARCHITEKTURY DREWNIANEJ
- ŚW. JAKUBA
- I WOJNY ŚWIATOWEJ
- CHASYDZKI
- LUBOMIRSKICH
- ALEKSANDRA FREDRY

DZIEDZICTWO KULTUROWE

- PARK KULTUROWY
- ZABYTEK ARCHITEKTURY REZYDENCJONALNEJ
- BUDOWNICTWO SAKRALNE RZYMSKOKATOLICKIE (MUROWANE)
- BUDOWNICTWO SAKRALNE RZYMSKOKATOLICKIE (DREWNIANE)
- BUDOWNICTWO SAKRALNE CHRZEŚCIJAŃSKICH OBRZĄDKÓW WSCHODNICH (MUROWANE)
- BUDOWNICTWO SAKRALNE CHRZEŚCIJAŃSKICH OBRZĄDKÓW WSCHODNICH (DREWNIANE)
- BUDOWNICTWO SAKRALNE JUDAISTYCZNE (SYNAGOGA)
- SKANSEN
- Jarosław** HISTORYCZNY UKŁAD URBANISTYCZNY WPISANY DO REJESTRU ZABYTKÓW
- Pawłosiów** NAZWA MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ ZLOKALIZOWANE SĄ OBIEKTY LUB ZAŁOŻENIA OBJĘTE OCHRONĄ
- ZABYTKOWA KOLEJ WĄSKOTOROWA
- ZAŁOŻENIE WSKAZANE DO UZNANIA ZA POMNIK HISTORII
- HISTORYCZNY UKŁAD URBANISTYCZNY LUB INNE ZAŁOŻENIE PRZESTRZENNE WSKAZANE DO REWALORYZACJI

4.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej stanowią **strategiczne wytyczne**, które należy stosować przede wszystkim przy sporządzaniu aktów planowania przestrzennego.

Ustalenia i rekomendacje zostały zaadresowane do wszystkich interesariuszy gmin Partnerstwa. Punktem wyjścia dla wytycznych jest **realizacja celów strategicznych i kierunków działań w wymiarze przestrzennym**.

Tym samym ustalenia i rekomendacje odpowiadają na najistotniejsze wyzwania stojące przed gminami oraz mają na celu wykorzystanie szans rozwojowych i zapobieganie ryzykom. Służą również realizacji wizji rozwoju przestrzennego ustalonej w modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru gminy.

Zakres ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania polityki przestrzennej

- Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu.
- Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.
- Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.
- Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego.
- Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego.
- Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej.
- Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
- Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.
- Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji i remediacji.
- Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500kW.

Główne przesłanki dla sformułowania ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania polityki przestrzennej

Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na Rzecz Rozwoju obejmuje gminy miejskie Jarosław i Przeworsk, gminę miejsko-wiejską Kańczuga oraz gminy wiejskie Jawornik Polski, Przeworsk i Pawłosiów. Na terenie Partnerstwa obok **zwartej zabudowy miejskiej, dominuje zabudowa o niskiej intensywności rozciągnięta wzdłuż dróg.**

Skoncentrowana, zwarta struktura zabudowy miast Jarosław, Przeworsk, Kańczuga jest kontynuowana poprzez luźniejszą zabudowę realizowaną wzdłuż dróg wylotowych z tych miast. Pozostałe miejscowości to w większości wsie jednodrożne (łańcuchówki) z zabudową rozwijającą się wzdłuż dróg na długości nawet do 7 km. W ostatnich dziesięcioleciach nastąpiły i nadal następują żywiołowe, **słabo kontrolowane procesy powstawania wtórnej zabudowy i zmiany jej charakteru** z zagrodowej na jednorodziną, niezwiązaną z gospodarstwem rolnym. Tereny ulegają stopniowej parcelacji pod zabudowę jednorodziną, powstają chaotyczne układy zabudowy oparte o bezpośrednie zjazdy z drogi publicznej. Następuje przemieszanie zabudowy o różnym, potencjalnie konfliktowym charakterze.

Większości mieszkańców Partnerstwa zamieszkuje w obrębie skoncentrowanej zabudowy miejskiej Jarosławia i Przeworska oraz Kańczugi, będącej najmniejszym ośrodkiem miejskim partnerstwa, oraz ma zapewniony dobry dostęp do obiektów usług publicznych i komercyjnych oraz stosunkowo dobry do sieci infrastruktury technicznej. Przykładowo, około 64% ogółu mieszkańców, a co za tym idzie podobny odsetek dzieci, zamieszkuje w zasięgu 15-minutowego dojścia pieszo do publicznej szkoły podstawowej. 98% dzieci może dotrzeć do publicznej szkoły podstawowej w ciągu 15 minut podróżując rowerem. Wskaźniki długości sieci infrastruktury, biorąc pod uwagę odsetek korzystającej z sieci ludności, są niższe od przeciętnych dla kraju dla sieci wodociągowej, natomiast dla sieci kanalizacyjnej są znacznie wyższe od przeciętnych.

Zagrożeniem dla ładu przestrzennego i standardu życia mogą być jednak procesy niekontrolowanej suburbanizacji na otaczających terenach wiejskich. Niski stopień koncentracji zabudowy, tworzącej wąskie pasma wzdłuż dróg oraz mała intensywność zabudowy stawiają pod znakiem zapytania możliwość wprowadzenia współczesnych standardów zamieszkiwania w zakresie dostępu do usług oraz infrastruktury technicznej (w tym np. centralnego ogrzewania). Chaotyczne rozlewanie się zabudowy, skutkuje nie tylko dewastacją krajobrazu, ale również generuje **nadmierne koszty funkcjonowania gmin.** Proces taki może następować również w przypadku, gdy zbyt szeroko zaplanowane tereny rozwojowe są

wykorzystywane w niewielkim stopniu, wrywkowo, bez zapewnienia **właściwego dostępu** do standardów uzbrojenia terenu i dostępu do usług publicznych.

Jednym z istotnych zagrożeń dla krajobrazu jest rosnąca presja lokalizacyjna wielkoobszarowych instalacji odnawialnych źródeł energii, w szczególności farm fotowoltaicznych i wiatrowych, których lokalizacja powinna być starannie analizowana pod kątem jej wpływu na walory krajobrazowe, przyrodnicze i kulturowe.

Z punktu widzenia prowadzenia rozsądnej polityki przestrzennej ważne znaczenie ma potencjał Jarosławia – wielkiego miasta polskiego złotego wieku - którego największy rozkwit przypada na XVI i XVII wiek. Odbywające się w nim jarmarki należały do największych nie tylko w kraju, ale też w Europie. Jarosław to miasto z dobrze zachowanym średniowiecznym układem urbanistycznym (XIV w.), liczną historyczną zabudową i szczególną atrakcją turystyczną w postaci rozległych, wielokondygnacyjnych piwnic z charakterystyczną obudową ceglana. Zasób dziedzictwa kulturowego Partnerstwa poszerzają m.in. historyczne centrum miasta w Przeworsku charakteryzujące się dobrze zachowanym średniowiecznym układem centrum wraz ze znaczną liczbą zespołów i obiektów zabytkowych oraz małe galicyjskie miasteczko – Kańczuga. **Ponadto istotną szansą rozwojową jest także bogactwo walorów krajobrazowo-przyrodniczych Partnerstwa.**

4.2.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

1. Wspólna polityka ekologiczna gmin, poprzez podejmowanie wspólnych przedsięwzięć, w tym we współpracy z firmami eksploatującymi zasoby środowiska przyrodniczego i Wodami Polskimi, w zakresie ochrony wód, ziemi, powietrza i krajobrazu jako podstawy dla rozwoju rekreacji oraz turystyki. Rozwój gospodarczy w oparciu o naturalne i przywrócone na terenach pokopalnianych walory przyrodnicze i środowiskowe z jednoczesną dbałością o zachowanie bioróżnorodności naturalnych ekosystemów.
2. Część obszaru Partnerstwa objęta jest formami ochrony przyrody i krajobrazu. Niezbędne jest rygorystyczne respektowanie zakazów i ograniczeń wynikających z ustanowionych form ochrony.
3. Ukierunkowywanie rozwoju gospodarczego Partnerstwa w oparciu o naturalne walory przyrodnicze i środowiskowe z zachowaniem bioróżnorodności naturalnych ekosystemów.
4. Zaleca się działania zmierzające do utrzymania i wzmocnienia powiązań ekologicznych – poprzez wskazanie obszarów niezbędnych do zachowania i

wzmocnienie ciągłości regionalnej sieci korytarzy ekologicznych, mających szczególne znaczenie dla gatunków wędrownych.

5. Podstawową formą ochrony terenów otwartych i krajobrazu, które są ograniczonym dobrem wspólnym, jest ich ochrona przed zabudową lub niekorzystną zmianą sposobu użytkowania. Tereny rolne i leśne, tereny położone wzdłuż cieków wodnych i jezior oraz obszary na przebiegu zielonych korytarzy ekologicznych powinny być chronione przed zabudową w dokumentach planistycznych. Wyjątkiem mogą być jedynie obiekty gospodarcze, związane z gospodarką rolną lub leśną (bez możliwości realizacji nowych siedlisk), niezbędne obiekty infrastruktury, urządzenia związane z regulacją i retencją wód oraz wyspecjalizowane urządzenia obsługi turystyki wodnej.
6. Ustanowienie zasady nie wprowadzania funkcji umożliwiającej rozwój wielkoobszarowych farm wiatrowych oraz fotowoltaicznych na terenach rolniczych i otwartych w obrębie parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, obszaru Natura 2000, krajobrazów priorytetowych wskazywanych w audycie krajobrazowym oraz na przedpolach najcenniejszych zabytków,
7. Ustanowienie jednoznacznej granicy pomiędzy terenami zurbanizowanymi (tereny zabudowy) i terenami otwartymi, nie przewidywanymi do zabudowy. Zmiana sposobu użytkowania terenów rolnych na cele nierolnicze powinna następować jedynie w przypadkach uzasadnionych realnym zapotrzebowaniem (przykładowy czas realizacji: do 5-10 lat) i zostać poprzedzona uchwaleniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a zabudowa poprzedzona lub równoległa z realizacją docelowego uzbrojenia i urządzenia ulic.
8. Ustanowienie zielonych pierścieni wokół Jarosławia, Przeworska i Kańczugi – z ograniczeniami dla nowej zabudowy – połączenie występujących wokół miasta kompleksów leśnych, łąkowych i mokradł oraz terenów rolnych, wolnych od zabudowy lub zabudowanych w nieznacznym stopniu.
9. Wykorzystywanie naturalnych obszarów zieleni (łąki, lasy, zadrzewienia) oraz obiektów fizjograficznych w celu wzbogacenia oferty istniejącego systemu zieleni urządzonej.
10. Wbudowanie terenów rolnych i leśnych w obrębie korytarzy ekologicznych w ogólnodostępny system terenów otwartych i zieleni publicznej, połączenie ich zielonymi ciągami pieszymi i rowerowymi spinającymi poszczególne miejscowości i obszary Partnerstwa.
11. Zwiększanie obszarów zielonych na obszarach zurbanizowanych, a także zwiększanie na tych obszarach retencji wód, stosowanie rozwiązań prorolniczych jako jedno z działań adaptujących do zmian klimatycznych. Ustanowienie retencji jako priorytetu

projektowania systemów gospodarowania wodami opadowymi. Stosowanie rozwiązań takich jak:

- zwiększanie udziału powierzchni biologicznie czynnych, a w przypadku realizacji niezbędnych powierzchni utwardzonych stosowanie rozwiązań wodoprzepuszczalnych (np. ażurowych lub z materiałów jamistych, wodoprzepuszczalnych) zamiast powierzchni szczelnych,
- wykorzystanie istniejących zagłębień i oczek wodnych do retencji,
- zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w sposób minimalizujący utratę naturalnej retencji lub spowalniający odpływ odprowadzanych wód (np. poprzez zbiorniki retencyjno–infiltracyjne; zastosowanie drenaży lub skrzynek rozsączających itp.),
- rozbudowę systemów melioracyjnych oraz kanalizacji burzowej chroniących m. in. przed deszczami nawalnymi,
- zakładanie terenów zielonych, zakładanie zielonych dachów i zielonych, żyjących ścian na budynkach/wiatach, sadzenie kwiatnych łąk zamiast trawników,
- zakładanie ogrodów deszczowych zasilanych deszczówką na terenach zurbanizowanych, szczególnie na terenach o znacznym zasklepieniu gleby.

12. Ochrona przed zabudową terenów zagrożonych niebezpieczeństwem powodzi oraz terenów zagrożonych osuwiskami, przy jednoczesnym dostosowaniu właściwego sposobu użytkowania tych terenów ustalonym na poziomie lokalnym, m.in. w dokumentach planistycznych, mając na uwadze zapobieganie zagrożeniom lub minimalizowanie ich potencjalnych skutków.
13. W kontekście kształtowania stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu, potrzebne jest wprowadzenie i egzekwowanie standardów ochrony zieleni w procesie inwestycyjnym, obejmujących m.in. ograniczenie likwidacji terenów zieleni i wycinki drzew przy realizacji nowych inwestycji - uwzględnienie ww. aspektów w planowaniu przestrzennym oraz przy wydawaniu decyzji administracyjnych, w celu ochrony terenów zieleni przed presją zabudowy i „betonowaniem” nieruchomości.
14. Budowa zbiorników retencyjnych i rozbudowa kanalizacji deszczowej na terenach zalewowych (m.in. na terenie gminy Jawornik Polski i w mieście Jarosław).
15. Racjonalne wykorzystywanie zasobów gleb oraz obszarów leśnych poprzez unikanie przeznaczania obszarów rolniczych, szczególnie tych z glebami klas I-III, na cele nierolnicze, z możliwością zagospodarowania części gruntów rolnych pod rozwój sąsiadujących terenów zainwestowanych, przy uwzględnieniu głównych ciągów komunikacyjnych.

16. Odnowa parków i utworzenie mini parków (w tym parków kieszonkowych) na terenie Partnerstwa.
17. Rewitalizacja stawów na terenie Partnerstwa (np. Hadle Szklarskie, Pawłosiów).
18. Regulacja rzeczki Mlecзки i innych cieków wodnych.
19. Budowa wież widokowych (np. w Łopuszce Wielkiej, Chodakówce, Ożańsku i Widnej Górze).
20. Wdrażanie systemu monitoringu stanu i zagrożeń środowiska przyrodniczego w gminach.
21. Prowadzenie działań zmierzających do ochrony krajobrazu kulturowego gmin Partnerstwa oraz rewitalizacji ich przestrzeni publicznych.
22. Podjęcie działań zmierzających do ochrony i estetyzacji najcenniejszych krajobrazów gminy, prowadzenie spójnej polityki krajobrazowej, w tym np. ograniczenie liczby reklam, ochronę przed zabudową terenów przedpoła zabytków, terenów otwartych, promocję lokalnych form architektonicznych, itp.

4.2.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

1. Ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w tym wartościowych układów urbanistycznych, ruralistycznych, Parku Kulturowego w Jarosławiu, obiektów architektury sakralnej, rezydencjonalnej, historycznych zespołów parkowych, zabytkowej kolejki wąskotorowej Przeworsk – Dynów, a także zadrzewień przydrożnych i śródpolnych jako elementu lokalnego krajobrazu.
2. Renowacja kapliczek przydrożnych i wpisanie ich w trasy turystyczne.
3. Modernizacja starych murów na terenie Partnerstwa (np. w Jarosławiu).
4. Uznanie za pomnik historii zespołu staromiejskiego i zespołu oo. Dominikanów w Jarosławiu oraz rewaloryzacja historycznych układów urbanistycznych Jarosławia i Przeworska oraz Kańczugi.
5. Przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb. Wykorzystanie istniejących obiektów i zespołów zabudowy o wysokich walorach kulturowych (pałace, dwory, parki, zabudowę folwarczną) do rozwoju funkcji usługowych, w tym turystyki poprzez adaptację dla bazy noclegowej, lecznictwa, SPA, usług edukacyjnych itp. (np.

przebudowa i adaptacja budynku dawnego szpitalika Bożogrobców w Przeworsku dla potrzeb utworzenia muzeum Bożogrobców w Przeworsku wraz z wyposażeniem).

6. Wykorzystanie lokalizacji (położenia, połączeń komunikacyjnych, uzbrojenia technicznego, zachowanych elementów zagospodarowania) m.in. dawnych założeń folwarcznych dla realizacji nowych inwestycji przetwórczych lub innych aktywności gospodarczych (adaptacji na inne współczesne funkcje).
7. Estetyzacja istniejącej zabudowy poprzez wprowadzenie spójnej polityki krajobrazowej i ograniczanie liczby reklam.
8. Prowadzenie działań zmierzających do dostosowywania nowej zabudowy do lokalnej tradycji (lokalne formy architektoniczne), modernizacji infrastruktury oraz wspierania modernizacji działalności rolniczej.
9. Prowadzenie polityki w zakresie tworzenia stref ochrony otoczenia zabytków wokół obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków oraz wpisanych do rejestru zabytków.
10. Zachowanie i ochrona budownictwa drewnianego, poprzez utrzymanie wartościowych obiektów in situ lub przeniesienie na teren skansenu.
11. Przypadki samowoli budowlanej polegającej na nielegalnej realizacji zabudowy lub zmiany sposobu użytkowania terenów rolnych (np. poprzez sytuowanie obiektów niezwiązanych trwale z gruntem, niewymagających pozwolenia na budowę) powinny być skutecznie zwalczane.

4.2.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

4.2.3.1. Zapotrzebowanie w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowo-usługowej

Zmiana przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określa sposób obliczania zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową oraz obliczania chłonności terenów niezabudowanych i luk w zabudowie - w planie ogólnym, który ma zastąpić studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Zgodnie z rozporządzeniem określając zapotrzebowanie na nową zabudowę, bierze się pod uwagę:

- prognozowaną, przyszłą liczbę mieszkańców gminy w perspektywie 20 lat;
- przyszły standard zamieszkiwania wyrażony powierzchnią użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca, z założeniem, że standard ten będzie się poprawiał w ciągu kolejnych 20 lat w tempie zgodnym z trendem wyznaczonym z okresu ostatnich 10 lat.

Jako okres perspektywiczny do analiz przyjęto rok 2041. Prognozowana liczba mieszkańców obszaru Partnerstwa zgodnie z prognozami GUS w 2041 r. wyniesie około 84,3 tys. osób, zaś wskaźnik standardu zamieszkiwania około 37 m²/mieszkańca. Dla takich wielkości zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową ogółem wyniesie 3,1 mln m² PUM.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wyniesie około 0,54 mln. m² PUM, dla około 14,7 tys. osób.

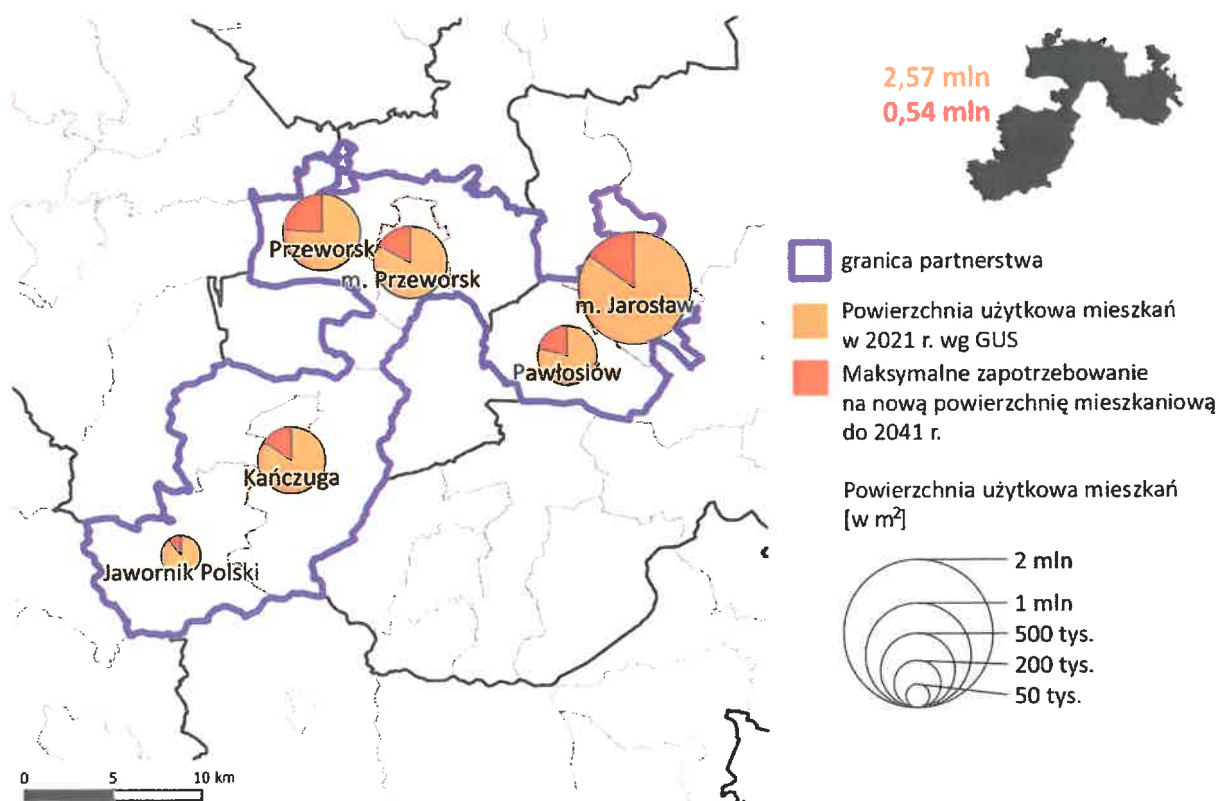
Szczegółowe wyliczenia zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową dla poszczególnych gmin przedstawiono w formie tabelarycznej oraz na kartogramie na następnej stronie.

Tab. 7 Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w Jarosławsko-Przeworskim Partnerstwie do 2041 r.

Gmina (w) wiejska (m) miejska (m-w) miejsko-wiejska	Powiat	Liczba ludności			Standard zamieszkiwania (PUM/mieszkańca)		Powierzchnia użytkowa mieszkań		Zapotrzebowanie na nową zabudowę	
		w osobach			m ² /osobę		m ² (ogółem)		w osobach	w PUM (m ²)
		2021 r.	2030 r.	2041 r.	2021 r.	2041 r.	2021 r.	2041 r.	do 2041 r.	
Jarosław (m)	jarosławski	36303	33610	31117	27,9	37,9	1003320	1179326	4644	176006
Pawłosiów (w)	jarosławski	8448	8647	8851	30,3	36,9	256899	326590	1889	69691
Przeworsk (m)	przeworski	14881	14208	13565	27,9	36,7	412445	497852	2327	85407
Jawornik Polski (w)	przeworski	4301	4090	3889	30,8	37,6	131739	146240	386	14501
Kańczuga (m-w)	przeworski	11925	11906	11887	29,2	34,6	346805	411291	1864	64486
Przeworsk (w)	przeworski	14657	14802	14948	28,9	37,1	421815	554587	3579	132772
Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju		90515	87263	84258	28,4	37,0	2573023	3115885	14688	542862

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i BDOT.

Rysunek 21. Maksymalne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową mieszkań w Jarosławsko-Przeworskim Partnerstwie na rzecz Rozwoju do 2041 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL i BDOT10k z geoportal.gov.pl

4.2.3.2. Ograniczanie rozpraszania, ochrona zwartości zabudowy istniejących miast i miejscowości

1. Prowadzenie polityki rozwoju gmin Partnerstwa w oparciu o poszanowanie przestrzeni jako zasobu ograniczonego i dobra wspólnego, z priorytetowym traktowaniem interesu publicznego względem interesów indywidualnych.
2. Zachowanie zwartości zespołów zabudowy miast i miejscowości, przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy poprzez dostępne instrumenty polityki przestrzennej. Pod nową zabudowę należy w pierwszej kolejności wykorzystać tereny już zurbanizowane, w szczególności tereny, budynki lub obiekty, które utraciły swoje walory użytkowe lub uległy degradacji (brownfields) oraz niewykorzystane, liczne luki w istniejącej zabudowie.
3. Rozwój nowej zabudowy mieszkaniowej w pierwszej kolejności w obszarach zwartej, w pełni wykształconej struktury funkcjonalno-przestrzennej – zapewniającej dostępność do szkół, transportu zbiorowego i infrastruktury technicznej w obrębie aglomeracji wodno-ściekowych.
4. Ograniczenie lub wyłączenie terenów położonych w odległości większej niż 3 km od istniejących i planowanych publicznych szkół podstawowych z możliwości lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, m.in. poprzez niewyznaczanie tam obszarów uzupełniania zabudowy.
5. W pierwszej kolejności wskazywanie terenów pod zabudowę mieszkaniową zlokalizowanych w odległości do 15 minut pieszego dojścia od istniejących lub planowanych publicznych szkół podstawowych.
6. Rozwijanie idei miasta / miejscowości 15-minutowej, w tym poprzez skupianie zabudowy, dla zapewnienia dostępu do podstawowych usług publicznych i komercyjnych oraz w miarę możliwości do znaczącej liczby miejsc pracy w zasięgu 15 minutowego dojścia pieszego (długość dojścia do 1 km) lub w szerszym obszarze w zasięgu 15 minutowego dojazdu rowerem od miejsca zamieszkania.
7. W sytuacji wyczerpania rezerw terenowych wewnątrz istniejącej zabudowy, nowe struktury należy projektować w formie skupionej - jako jednostki sąsiedzkie, wyposażone w niezbędne usługi publiczne i lokalne ośrodki usługowe. Nowe jednostki mogą być kontynuacją istniejących struktur zwartej zabudowy (zabudowa krawędziowa) lub tworzyć małe miejscowości (jednostki satelitarne). Należy wykluczyć rozwój zabudowy w formie pasmowej wzdłuż dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych, na rzecz koncentracji zabudowy.

8. Ograniczenie zabudowy letniskowej indywidualnej. Należy wykluczyć zabudowę letniskową w formach rozproszonych stanowiących zagrożenie dla środowiska oraz element ekspansji na tereny otwarte i zawłaszczania najbardziej atrakcyjnych elementów krajobrazu, który stanowi dobro wspólne i powinien podlegać ochronie.
9. Ograniczanie zabudowy na terenach rolniczych (poza zwartą zabudową) wyłączenie do istniejących gospodarstw rolnych, celem ograniczenia suburbanizacji przy zachowaniu siedlisk zabudowy zagrodowej.
10. Stopniowe wygaszanie zabudowy mieszkaniowej w obszarze zagrożenia powodziowego (0,2%, 1% i 10%) oraz nie wskazywanie funkcji umożliwiających takie zagospodarowanie w przyszłości.

4.2.3.3. Kreowanie wielofunkcyjnych i zróżnicowanych społecznie sąsiedzkich zespołów mieszkaniowo-usługowych wyposażonych w atrakcyjne przestrzenie publiczne

1. Preferowanie wielofunkcyjnych zespołów zabudowy, sprzyjających integracji społecznej, które oferują atrakcyjne i dostępne usługi, mieszkania i możliwości pracy dla grup społecznych o zróżnicowanych potrzebach i dochodach. Zespoły wielofunkcyjne gwarantują też całodzienną aktywność użytkowników na danym obszarze.
2. Kreowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych, szczególnie rewitalizacja wartościowej substancji zdegradowanych centrów miast i miejscowości oraz przywrócenie pierwotnej funkcji miejskiego placu wraz z priorytetem ruchu pieszego w centrach ośrodków.
3. Realizacja hierarchicznej sieci ośrodków usługowych, grupujących obiekty usługowe i wyposażonych w atrakcyjne przestrzenie publiczne w oparciu o istniejące obiekty usług publicznych i komercyjnych.
4. Kształtowanie ośrodków usługowych z ograniczeniem realizacji monofunkcyjnych parterowych obiektów usługowych, na rzecz realizacji zabudowy o funkcjach mieszanych, w tym zabudowy usługowo-mieszkaniowej, w formach architektonicznych i gabarytach dostosowanych do rangi ośrodka i kontekstu miejsca. Wykorzystanie parterów budynków na usługi, w szczególności w centrach miast i w obszarach ośrodków usługowych, w narożnikach ulic.
5. Wzmacnianie lokalnych centrów usługowych miejscowości wiejskich nasycanie ich nową zabudową i żywymi przestrzeniami publicznymi. Wprowadzenie bardziej zwartych, wielorodzinnych form zabudowy może być alternatywą dla dalszego jej rozpraszania.

6. Zapewnienie terenów zieleni i wypoczynku na terenach zabudowy wielorodzinnej, w ramach osiedla i na poziomie miejskim. Wykorzystanie istniejących obszarów zieleni (np. łąki, lasy, zadrzewienia) oraz obiektów fizjograficznych (np. jeziora, rzeki, wzniesienia) poprzez wbudowanie ich w komunalny system zieleni publicznej.
7. Rozwój zabudowy mieszkaniowej wpisującej się w krajobraz i charakter miejsca z wykorzystaniem nowoczesnych technologii wspierających zrównoważony rozwój, w tym takich jak odnawialne źródła energii,
8. Konsekwentne wdrażanie zasad uniwersalnego projektowania, tj. poprawę bezpieczeństwa korzystania z przestrzeni oraz niwelacji barier architektonicznych, w tym dla osób z ograniczoną mobilnością,
9. Lokalizowanie nowych obszarów aktywności gospodarczej (stref gospodarczych) w pobliżu lokalnych ośrodków wzrostu, zapewniających uzbrojenie terenu, najlepszą dostępność komunikacyjną i brak konfliktów przestrzennych, np. z zabudową mieszkaniową i turystyczną, a także z otwartym krajobrazem.
10. Stworzenie wspólnej strefy inwestycyjnej, wykup gruntów, uzbrojenie terenów w infrastrukturę techniczną, budowa dróg dojazdowych.
11. Tworzenie i ochrona rezerw przestrzennych pod funkcje publiczne (w tym transportowe).
12. Wykorzystywanie narzędzi polityki przestrzennej do minimalizacji oraz rozwiązywania konfliktów przestrzennych.
13. Uwzględnianie w aktach planowania i zagospodarowania przestrzennego elementów planowania rozwoju wynikających z rozstrzygnięć przyjętych w dokumentach strategicznych wyższego rzędu.

4.2.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego

1. Tworzenie nowych obszarów aktywności gospodarczej w miejscach o najkorzystniejszej lokalizacji, wysokich predyspozycjach rozwoju funkcji (produkcyjnych i usługowych) oraz o ograniczonym oddziaływaniu na środowisko i zabudowę mieszkaniową.
2. Rezygnacja z lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² w zakresie usług handlu (poza artykułami wielkogabarytowymi, np. budowlanymi), gastronomii i rozrywki, na rzecz nasycania usługami obszarów śródmiejskich, rynków, ulic handlowych, placów oraz osiedlowych zespołów usługowych z preferencją dla ruchu pieszego.

3. Dopuszczenie do budowy centrów handlowo-usługowych powyżej 1000 m² o zróżnicowanej ofercie, z parkingami wbudowanymi w obiekt lub powierzchniowymi oraz obiektów usługowych do 1000 m², o zróżnicowanym lub jednorodnym charakterze oferty rynkowej, jako wbudowanych w budynki wielopiętrowe (miasto) lub w układzie powierzchniowym (wieś),
4. Kształtowanie lokalnych ośrodków usługowych poprzez ograniczanie realizacji monofunkcyjnych, parterowych obiektów usługowych na rzecz zabudowy o funkcjach mieszanych (usługowo-mieszkaniowych), sprzyjającej intensyfikacji użytkowania przestrzeni. Wzmacnianie centrów usługowych w miejscowościach wiejskich poprzez ich dogęszczanie nową zabudową oraz tworzenie atrakcyjnych i aktywnych przestrzeni publicznych.

4.2.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

1. Systematyczne (w miarę potrzeb, w powiązaniu z ich wzrostem) wyposażenie miejscowości wspierających funkcje ośrodków powiatowych i gminnych w obiekty infrastruktury społecznej (szkoły podstawowe, obszary zieleni publicznej, przedszkola, żłobki, ambulatoria podstawowej opieki zdrowotnej, biblioteki, domy kultury, domy pomocy społecznej, urządzone tereny sportu, przystanki publicznego transportu zbiorowego, placówki pocztowe, apteki, posterunki policji, posterunki jednostki ochrony przeciwpożarowej).
2. Rozbudowa/budowa infrastruktury technicznej oraz obiektów i urządzeń zwiększających atrakcyjność poszczególnych obszarów gmin Partnerstwa (w szczególności w zakresie korzystania z terenów zieleni, wypoczynku, sportu i rekreacji).
3. Kreowanie lokalnych centrów miejscowości, będących jednocześnie miejscami integracji i rozwoju lokalnych więzi społecznych. W pierwszej kolejności w obszarze miejscowości posiadających szkoły podstawowe, parafie, itp.
4. Bieżącą realizacją zadań nałożonych na władze gmin w ustawie o ochronie ludności i obronie cywilnej.
5. Remonty i modernizacja budynków użyteczności publicznej, w tym obiektów zabytkowych (np. pałacu, jadalni, kuźni na terenie ZPP w Hadlach Szklarskich).
6. Uzgadnianie lokalizacji inwestycji celu publicznego z dokumentami planistycznymi oraz planowaną siecią osadniczą i układem komunikacyjnym
7. Współpraca międzygminna w zakresie planowania i lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym- w przypadku inwestycji, których

oddziaływanie wykracza poza granice jednej gminy (np. szkoły ponadpodstawowe, szpitale, zakłady opieki całodobowej, instalacje gospodarki odpadami, zbiorniki wodne, centra logistyczne), rekomenduje się ich planowanie i lokalizację w trybie partnerskim – z udziałem gmin sąsiednich i powiatu – tak, aby uniknąć dublowania funkcji oraz zapewnić efektywność kosztową.

8. Uwzględnianie dostępności transportowej i zasady równości terytorialnej - Inwestycje celu publicznego powinny być lokalizowane z uwzględnieniem dostępności transportowej dla mieszkańców całego obszaru partnerstwa, w tym osób z niepełnosprawnościami, dzieci i seniorów. Szczególną uwagę należy poświęcić obszarom peryferyjnym i depopulacyjnym, aby ograniczać zjawisko wykluczenia infrastrukturalnego.
9. Spójność z zasadami ładu przestrzennego i ochrony krajobrazu.

4.2.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

4.2.6.1. Kierunki rozwoju systemów transportu i komunikacji publicznej

1. Kreowanie przyjaznego dla pieszych i rowerzystów układu ulic, ograniczanie wielkości kwartałów zabudowy, wprowadzanie nowych i rewitalizacja istniejących powiązań, bezpiecznych przejść „na skróty”, eliminowanie konieczności użycia samochodu, a w konsekwencji zatorów komunikacyjnych, hałasu i zanieczyszczenia powietrza.
2. Rozwijanie sieci dróg i ścieżek rowerowych oraz uliczek przyjaznych dla pieszych i rowerzystów – uliczek ruchu uspokojonego lub wolnych od samochodów. W szczególności na osiedlach mieszkaniowych, w sąsiedztwie szkół i przedszkoli oraz w centrach miast w obrębie prestiżowych przestrzeni publicznych.
3. Stosowanie, przy technicznym projektowaniu ulic miejskich i osiedlowych, rozwiązań zachęcających do podróży pieszych oraz innych, niewymagających użycia samochodu, takich jak ruch rowerowy i transport publiczny. Rozwiązania drogowe w obszarach zabudowy powinny minimalizować geometrię dróg i skrzyżowań, pozostawiając jednocześnie wystarczającą, wygodną przestrzeń dla pieszych, ruchu rowerowego, transportu publicznego, jak również dla osób niepełnosprawnych i starszych (m.in. dogodnie usytuowane i wygodne przystanki, pasy zieleni, krótkie przejścia dla pieszych w obrębie skrzyżowań: w poziomie terenu i na wprost).
4. Rekomenduje się działania na rzecz integracji transportowej gmin poprzez wspólne podejście do organizacji transportu zbiorowego na poziomie Partnerstwa. Pozwoli to

na lepszą koordynację oferty transportowej oraz oszczędności powodowane większą skalą zamówienia oferty przewozowej.

5. Rozwijanie wysokiej jakości, dostępnego transportu publicznego, ze zwróceniem szczególnej uwagi na rozwiązania węzłów przesiadkowych – maksymalne skracanie drogi przejść pomiędzy różnymi środkami transportu (np. budowa nowoczesne centrum przesiadkowe (dworca PKS) w Kańczudze oraz w Przeworsku).
6. Rewitalizacja kolei wąskotorowej Przeworsk Wąskotorowy – Dynów.
7. Wykorzystanie potencjału istniejącej infrastruktury transportowej, w szczególności kolejowej (w tym kolej wąskotorowa) do przewozów pasażerskich.
8. Utworzenie nowych połączeń transportu zbiorowego Jawornik Polski –Rzeszów Jawornik Polski – Kańczuga –Przeworsk-Jarosław.
9. Organizacja parkingów Park&Ride (Parkuj i Jedź) i Bike & Ride (Parkuj rower i Jedź), w ramach węzłów integrujących różne środki transportu (stacja kolejowa).
10. Rozwijanie w miarę możliwości systemów współużytkowania środków transportu (rower miejski, hulajnoga miejska, car-sharing, itp.).
11. Rozwój systemu szybkiego wsiadania i wysiadania (Kiss & Ride) przy obiektach kumulujących mieszkańców (zakłady pracy, miejsca usług publicznych, miejsca gromadzenia się ludności).
12. Wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza centra miast i miejscowości poprzez budowę obwodnic (np. budowa obwodnicy Kańczugi i Urzejowic, dokończenie budowy obwodnicy Przeworska).
13. Limitowanie liczby miejsc parkingowych w centrach miast przy jednoczesnym ograniczeniu czasu parkowania lub wprowadzeniu opłat parkingowych w celu równoważenia popytu i podaży miejsc parkingowych. Właściwa polityka parkingowa w centrum ma na celu zapewnienie pełnej dostępności dla pieszych i rowerzystów oraz transportu zbiorowego jako nadrzędnych w stosunku do dostępności samochodem.
14. Zmniejszanie zajętości terenów przez parkingi poprzez ich realizację w formach spiętrzonych np. nad parterami usługowymi lub wewnątrz kwartałów zabudowy. W obszarach centralnych należy wykluczyć realizację indywidualnych boksów garażowych, które zajmują więcej miejsca niż miejsca parkingowe i mogą być wykorzystywane jedynie przez właściciela (nie podlegają rotacji). Długotrwały postój pojazdów ciężarowych oraz autobusów może być dopuszczony wyłącznie na specjalnych, wyznaczonych do tego parkingach.
15. Stymulowanie rozwoju miast w obszarach dobrze obsługiwanych transportem zbiorowym; koncentrowanie miejsc pracy, nauki i usług w sąsiedztwie tras

komunikacyjnych (komunikacji zbiorowej), a w szczególności w rejonach węzłów integracyjnych przy przystankach kolejowych.

16. Budowę nowych szlaków turystycznych (rowerowych, pieszych) w maksymalny sposób pozwalających korzystać z ofert turystycznych gminy i gmin sąsiednich.
17. Podnoszenie parametrów technicznych dróg gminnych oraz wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza centrum miasta i innych miejscowości.
18. Budowa sieci inteligentnego oświetlenia.

4.2.6.2. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej

1. Dalszy rozwój infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej szczególnie w kierunkach miejscowości stanowiących lokalne ośrodki usługowe i na obszary przeznaczone dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usługowej, w tym w rozwój systemów centralnego ogrzewania w oparciu o skojarzoną produkcję energii elektrycznej i ciepła (kogenerację) lub z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.
2. Rozwój małej energetyki wodnej, w szczególności małych turbin, poprzez wykorzystanie istniejącej zabudowy hydrotechnicznej (budowli piętrzących) oraz innych innowacyjnych rozwiązań, z jednoczesnym utrzymaniem lub poprawą drożności cieków wodnych jako korytarzy.
3. Rozwój instalacji OZE wykorzystujących energię promieniowania słonecznego lokalizowanych na budynkach, budowlach oraz w obrębie terenów już zainwestowanych - na terenie całego Partnerstwa. Ograniczenie rozwoju farm fotowoltaicznych na terenach otwartych, w szczególności należy unikać lokalizacji:
 - na gruntach wysokich klas bonitacyjnych (I-IV), w obrębie kompleksów glebowych o wysokiej przydatności rolniczej,
 - w obrębie regionalnych lub lokalnych korytarzy ekologicznych, gdzie mogłyby zakłócać naturalne procesy migracji zwierząt,
 - na terenach otwartych o wyróżniających się walorach przyrodniczych i krajobrazowych, gdzie mogłyby te walory degradować,
 - na terenach objętych formami ochrony przyrody, w szczególności w parkach krajobrazowych i ich otulinach, obszarach chronionego krajobrazu oraz w obszarach Natura 2000,
 - na terenach stanowiących przedpola i otoczenie obiektów zabytkowych o wysokich wartościach kulturowych, w szczególności obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków oraz rejestru zabytków.

4. Rozwój lokalnych instalacji OZE z wykorzystaniem energii wiatrowej, geotermalnej lub hydrotermalnej, biomasy lub biogazu na terenie całego Partnerstwa – z wykluczeniem lokalizacji, które mogłyby negatywnie wpływać na otoczenie, w szczególności na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową.
5. Utworzenie banku energii (na terenie gminy Przeworsk i miasta Jarosław).
6. Wspieranie ograniczania niskiej emisji i poprawy efektywności energetycznej budynków (m.in. termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Partnerstwa).
7. Tworzenie i utrzymywanie, na obszarze gminy, zasobów ochrony ludności oraz infrastruktury niezbędnej do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej oraz zaopatrzenia w wodę.
8. Kontrolowanie szczelności bezodpływowych zbiorników na nieczystości oraz systemu przyjmowania ścieków w punktach odbioru,
9. Prowadzenie gospodarki odpadami opartej na zasadach: zapobiegania powstawania odpadów, ograniczania wytwarzania odpadów zmieszanych, podnoszenia poziomu recyklingu.
10. Konsekwentną walkę z nielegalnymi składowiskami odpadów.

4.2.6.3. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury społecznej

1. Rozbudowę systemu obiektów świadczących usługi publiczne, w szczególności w miastach Przeworsk, Jarosław i Kańczuga oraz w miejscowościach stanowiących centra lokalne na obszarach wiejskich.
2. Modernizacje i rozbudowy Ośrodków Kultury i Bibliotek na terenie Partnerstwa (m.in. rozbudowa i modernizacja Miejskiego Ośrodka Kultury w Przeworsku im. Oscara Kolberga oraz obiektów w gminie Kańczuga).
3. Realizację projektów zapewniających integrację różnych kultur (np. Modernizacja zabytkowej kamienicy na jarosławskim rynku z przeznaczeniem na cele kulturalne, w tym działalność organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury - Lokalne Centrum Kultur Pogranicza).
4. Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych (np. w Hadlach Szklarskich i Łopuszce Małej).
5. Dążenie do stworzenia sieciowego produktu turystycznego z sąsiednimi ośrodkami turystycznymi (Leżajsk, Łańcut, Markowa, Przemyśl).
6. Rozwój i promocja dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury (np. na trasie zabytkowej Przeworskiej Kolei Wąskotorowej).
7. Promocja kolei wąskotorowej Przeworsk Wąskotorowy – Dynów.

8. Stworzenie oferty turystycznej i rekreacyjnej na terenie Partnerstwa (np. miejsca postojowe w obrębie torowiska na działkach gminnych, rozbudowa budynku jadalni na terenie zespołu pałacowo-parkowego , itp. w gminie Jawornik Polski).
9. Ułatwienia dostępu do obiektów gminnych świadczących usługi dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi lub niepełnosprawnościami.
10. Poprawa bezpieczeństwa, modernizacja i rozbudowa tras pieszych i rowerowych prowadzących do szkół, szczególnie podstawowych.
11. Rozwój infrastruktury sportu, wypoczynku i rekreacji poprzez wsparcia dla inwestycji gminnych i prywatnych (np. budowa basenu w Kańczudze, rozbudowa obiektów sportowych w Rozborzu, Przeworsku, Jaworniku Polskim, itp.).
12. Rewitalizację zaniedbanych obszarów i obiektów w gminie (np. odnowa zalewu Łopuszka Mała wraz z przygotowaniem przestrzeni integracyjnej dla mieszkańców oraz zagospodarowanie terenu wokół Stacji Kolei Wąskotorowej w Kańczudze).
13. Rozwój infrastruktury usług medycznych.
14. Rozwój systemu usług społecznych poprzez współpracę z organizacjami społecznymi oraz firmami prywatnymi, m. in. poprzez wdrażanie systemów dotacyjnych oraz programów i zachęt.
15. Wprowadzanie inteligentnych systemów zarządzania usługami i zasobami w gminie, eliminację barier cyfrowych.
16. Przyspieszenie transformacji technologicznej na obszarze gmin Partnerstwa (dostępność technologii cyfrowych, sztuczna inteligencja, robotyka, internet rzeczy) oddziałującej pozytywnie na wiele aspektów życia: sposoby pracy, komunikację, zdrowie, edukację, kulturę i rozrywkę.
17. Budowa tężni (np. w Pawłosiowie, nad zalewem w Łopuszka Mała, na terenie Zespołu Pałacowo- Parkowego w Hadlach Szklarskich wraz z infrastruktura towarzyszącą).
18. Utworzenie ścieżek edukacyjnych wzdłuż szlaków rowerowych.
19. Budowa szkoły muzycznej w Kańczudze.
20. Stworzenie oferty na podkarpacką zieloną szkołę na terenie ZPP 2025-2030 w Hadlach Szklarskich

4.2.7. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

1. Realizowanie nowych inwestycji z uwzględnieniem:
 - zapewnienia ciągłości powiązań ekologicznych (korytarzy ekologicznych);
 - ochronę przed działalnością inwestycyjną uniemożliwiającą zachowanie ciągłości i funkcjonalności powiązań;
 - ograniczanie przekształcania terenów przyrodniczo najcenniejszych;
 - wzmacnianie istniejących powiązań i korytarzy (nowe trwałe użytki zielone, lasy, zadrzewienia i zakrzewienia, drzewa i aleje, wody powierzchniowe, grunty orne);
 - wzbogacanie struktury zieleni urządzonej gminy (skwery, parki) o nowe realizacje, w szczególności zapewniające ciągłość obszarów zielonych;
 - realizacja programów i działań zwiększających bioróżnorodność obszaru gminy,
2. Ograniczanie indywidualnej zabudowy realizowanej w formach rozproszonych, stanowiących zagrożenie dla środowiska oraz element ekspansji na tereny otwarte i zawłaszczania najbardziej atrakcyjnych elementów krajobrazu, który stanowi dobro wspólne i powinien podlegać ochronie.
3. Przestrzeganie zasady, że przedsięwzięcia służące działalności usługowej lub przemysłowej/produkcyjnej) nie mogą powodować przekraczania dopuszczalnych norm w zakresie emisji szkodliwych substancji, promieniowania elektromagnetycznego, hałasu oraz wibracji itd. poza działkę budowlaną.
4. Wspieranie ochrony środowiska poprzez monitoring istniejących zagrożeń dla stanu i funkcjonowania środowiska.

4.2.8. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

1. Na obszarze Partnerstwa występują obszary o dominującej funkcji rolniczej charakteryzujące się dobrymi warunkami dla prowadzenia produkcji rolnej - gleby dobrej i bardzo dobrej jakości. Należy chronić grunty rolne najwyższych klas bonitacyjnych przed zmianą sposobu użytkowania.
2. Należy dążyć do rozwoju rolnictwa zintegrowanego z przetwórstwem poprzez lokalizację i budowę inkubatorów przedsiębiorczości wspierających m.in. wyspecjalizowane, ekologiczne formy rolnictwa i przetwórstwa.
3. Działalność rolniczą na terenach rolnych należy traktować jako priorytetową. Zajmowanie terenów rolnych na inne funkcje (np. pod budownictwo lotniskowe,

mieszaniowe, usługowe, produkcyjne, infrastrukturalne, OZE) należy traktować, jako ostateczność w przypadku wykluczenia możliwości wykorzystania innych lokalizacji, w szczególności terenów, które utraciły swoje dotychczasowe funkcje - przewidzianych do przekształceń.

4. Wprowadzanie zakazów lub nie wprowadzania funkcji umożliwiających realizację instalacji OZE na gruntach klasy bonitacyjnej I-III.
5. Promocja lokalnych produktów i marek, w tym wspieranie lokalnego rynku handlu płodami rolnymi (lokalne place targowe).

4.2.9. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji i remediacji

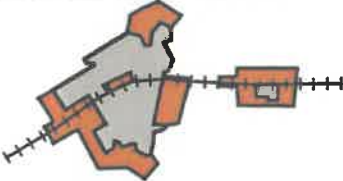
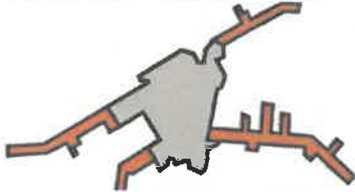
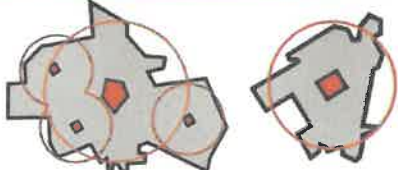

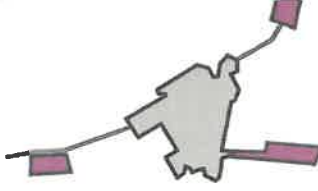

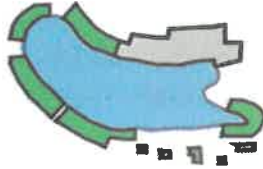
1. Zarządzanie przestrzenią w spójności z z programami rewitalizacji.
2. Przeprowadzenie diagnozy i identyfikacji obszarów zdegradowanych wymagających interwencji.
3. integrację polityki przestrzennej z celami i projektami rewitalizacyjnymi.
4. Tworzenie planów miejscowych z uwzględnieniem partycypacji społecznej, które ułatwiają realizację projektów rewitalizacyjnych.
5. Pozyskiwanie funduszy unijnych i krajowych na działania rewitalizacyjne.
6. Opracowanie programów rekultywacji terenów zdegradowanych.
7. Nadanie terenom zdegradowanym nowych funkcji np: zieleni miejskiej, rekreacji, lokalizacji instalacji OZE
8. Monitorowanie stanu przestrzeni Partnerstwa i reagowanie na nowe symptomy degradacji.
9. Promocja zrównoważonego budownictwa i adaptacji do zmian klimatu.

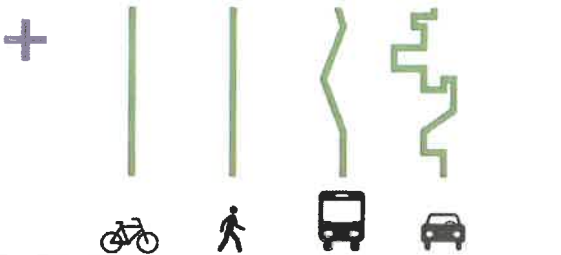
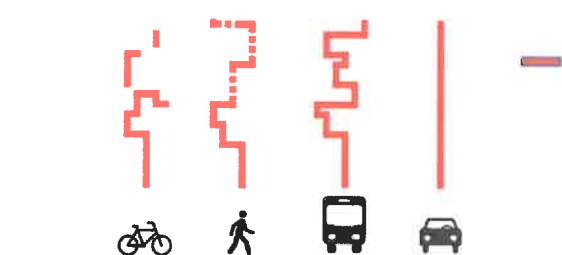
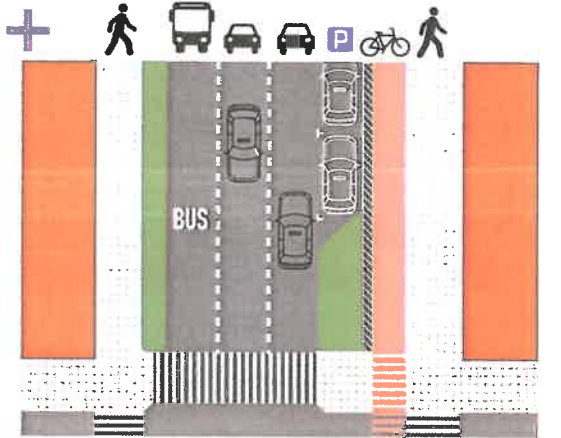
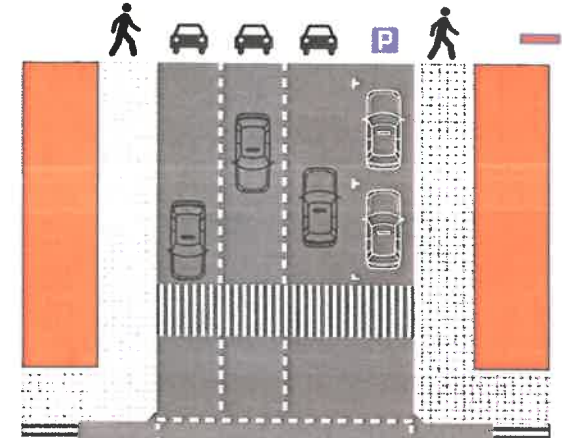
4.2.10. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500kW

1. lokalizowanie urządzeń wytwarzających energię elektryczną o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW w pierwszej kolejności na terenach logistyczno-magazynowych i produkcyjnych, zdegradowanych, komunikacyjnych (w tym wzdłuż linii kolejowych, dróg ekspresowych i krajowych),
2. Promocja instalacji OZE na budynkach, z wyłączeniem budynków objętych ochroną konserwatorską,
3. Zakaz rozwoju wielkopowierzchniowych farm fotowoltaicznych lub wiatrowych o mocy powyżej 500 kW:

- na obszarach chronionych,
- na obszarach otoczenia zabytków,
- na gruntach wysokich klas bonitacyjnych (I-III), w obrębie kompleksów glebowych o wysokiej przydatności rolniczej,
- w obrębie regionalnych lub lokalnych korytarzy ekologicznych,
- na terenach otwartych o wyróżniających się walorach przyrodniczych i krajobrazowych, gdzie mogłyby te walory degradować,
- na terenach wskazanych w audycie krajobrazowym jako krajobrazy priorytetowe,
- na terenach zabudowy mieszkaniowej.

Rysunek 22. Ustalenia i rekomendacje - pozytywne i negatywne schematy rozwoju zabudowy i zagospodarowania

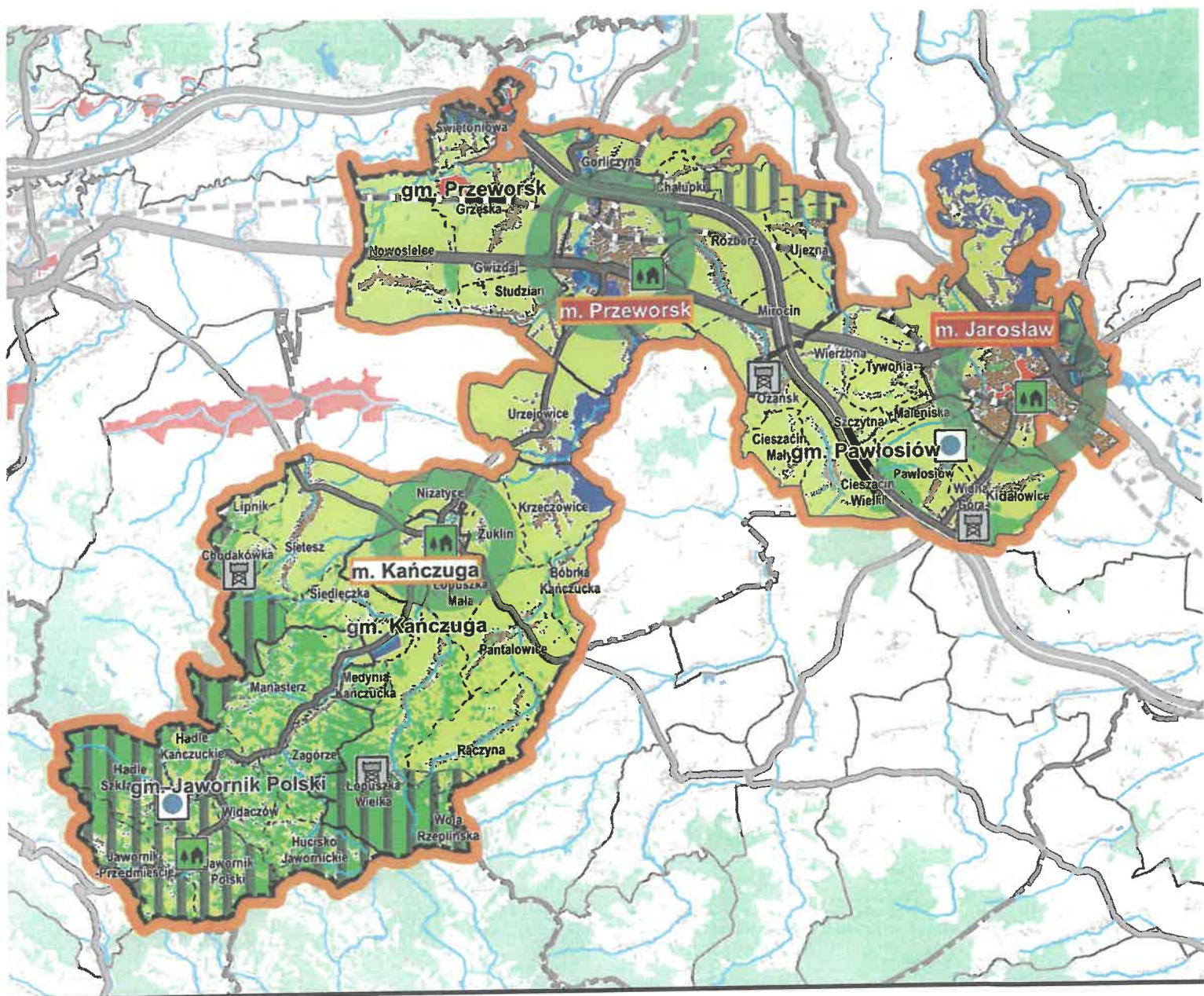
Przykłady pozytywne / korzystne (+)	Przykłady negatywne / niekorzystne (-)
ZABUDOWA MIESZKANIOWA / ZABUDOWA OGÓLEM	
<p data-bbox="177 551 220 600">+</p> <p data-bbox="188 730 724 763">ROZWÓJ DO WEWNĄTRZ – WYKORZYSTANIE REZERW</p>	<p data-bbox="1321 528 1364 577">-</p> <p data-bbox="927 725 1203 752">ZABUDOWA ROZPROSZONA</p>
<p data-bbox="177 797 220 846">+</p> <p data-bbox="181 987 735 1021">MODEL KRAWĘDZIOWY / NOWE JEDNOSTKI OSADNICZE</p>	<p data-bbox="1321 797 1364 846">-</p> <p data-bbox="879 981 1262 1010">ZABUDOWA PASMOWA WZDŁUŻ DRÓG</p>
USŁUGI KOMERCYJNE I PUBLICZNE	
<p data-bbox="177 1106 220 1155">+</p> <p data-bbox="172 1301 746 1330">HIERARCHICZNE WIELOFUNKCYJNE OŚRODKI USŁUGOWE</p>	<p data-bbox="1321 1106 1364 1155">-</p> <p data-bbox="879 1290 1262 1319">ZABUDOWA PASMOWA / ZEWNĘTRZNA</p>
ZABUDOWA BIUROWA, PRZEMYSŁ NIEUCIĄŻLIWY	
<p data-bbox="177 1415 220 1464">+</p> <p data-bbox="181 1608 740 1637">MODEL KRAWĘDZIOWY / ZABUDOWA WIELOFUNKCYJNA</p>	<p data-bbox="1321 1415 1364 1464">-</p> <p data-bbox="852 1599 1299 1628">ZABUDOWA ZEWNĘTRZNA MONOFUNKCYJNA</p>
ZABUDOWA TURYSTYCZNA / LETNISKOWA	
<p data-bbox="177 1724 220 1774">+</p> <p data-bbox="201 1910 727 1966">SILNY OŚRODEK TURYSTYKI KWALIFIKOWANEJ ZLOKALIZOWANY W MIEJSCOWOŚCI TURYSTYCZNEJ</p>	<p data-bbox="1321 1724 1364 1774">-</p> <p data-bbox="810 1906 1347 1962">OBRZEŻNA ZABUDOWA PASMOWA WOKÓŁ ZBIORNIKA LUB ZABUDOWA ROZPROSZONA</p>
PROJEKTOWANIE DRÓG I PRZESTRZENI PUBLICZNYCH	

Przykłady pozytywne / korzystne (+)	Przykłady negatywne / niekorzystne (-)
	
PRIORYTET DLA RUCHU PIESZYCH I ROWERZYSTÓW	PRIORYTET DLA PŁYNNEGO RUCHU SAMOCHODÓW
	
PRZESTRZEŃ PUBLICZNA - PRZYJAZNA DLA PIESZYCH I ROWERZYSTÓW ULICA RUCHU MULTIMODALNEGO	PRZESTRZEŃ NIEPRZYJAZNA DLA PIESZYCH I ROWERZYSTÓW TRASA KOMUNIKACYJNA DLA SAMOCHODÓW

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 23. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – Ustalenia i rekomendacje w zakresie środowiska naturalnego, terenów zielonych, krajobrazu, dziedzictwa kulturowego i rozwoju OZE.

Rysunek na następnej stronie. Źródło: Opracowanie własne

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

- GRANICA POWIATU
- GRANICA GMINY
- GRANICA MIEJSCOWOŚCI
- GRANICA PARTNERSTWA

TERENY ZURBANIZOWANE

- Zwiększanie obszarów zielonych i retencji wód na obszarach zurbanizowanych,
- Zielone pirsćie wokół miast
- Zwiększenie obszarów zielonych, utworzenie parków (w tym parków kieszonkowych)

OCHRONA TERENÓW OTWARTYCH

- lasy
- tereny olne - ochrona przed zabudową lub niekorzystną zmianą sposobu użytkowania
- wody powierzchniowe i rzeki (w tym rzeki przeznaczone do regulacji)

OCHRONA KRAJOBRAZU I TERENÓW CHRONIONYCH

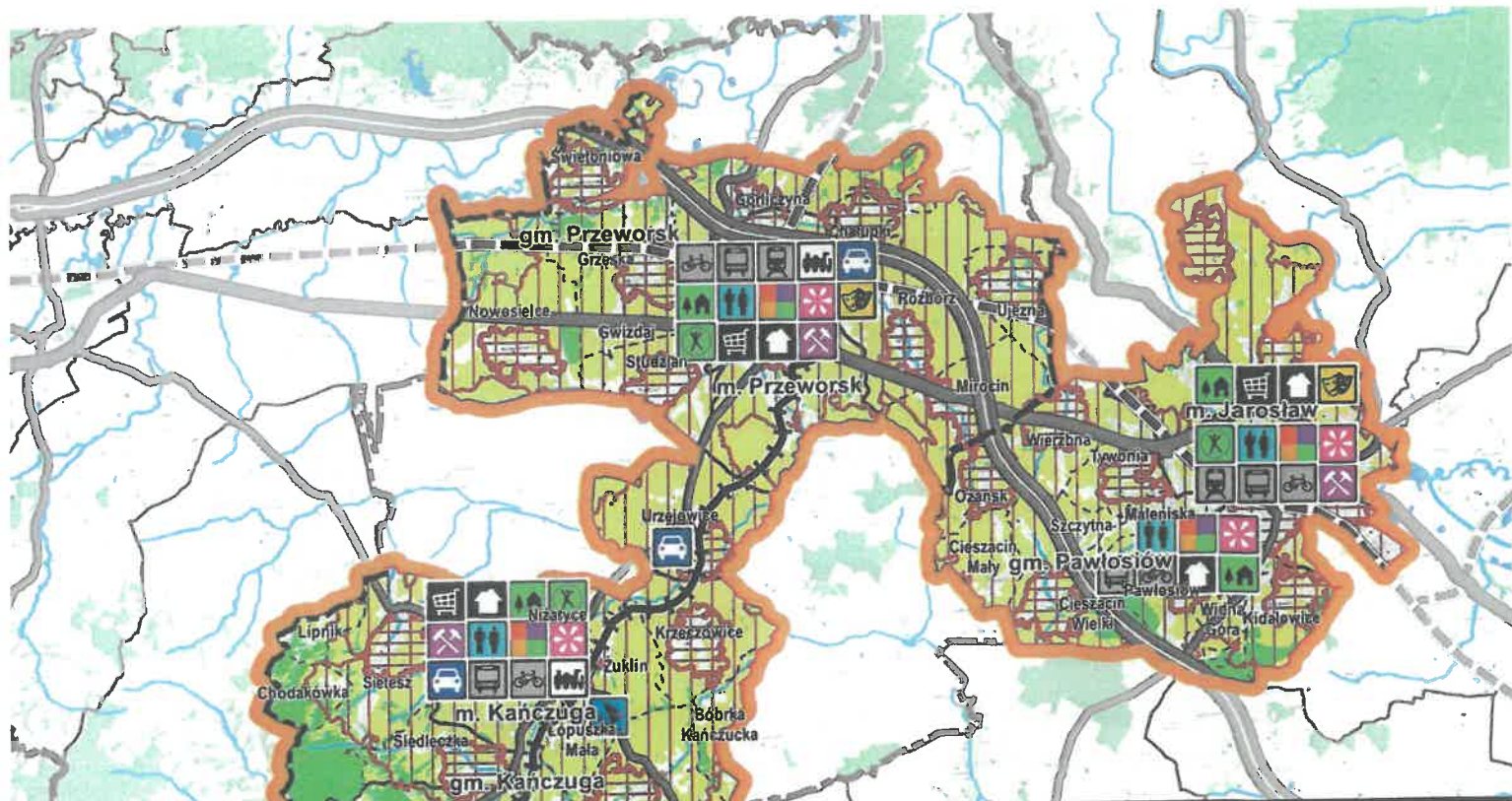
- Obszar wyłączenia rozwoju wielkoobszarowych farm wiatrowych oraz fotowoltaicznych w obrębie obszaru chronionego krajobrazu, obszaru Natura 2000, korytarzy ekologicznych, krajobrazów priorytetowych
- Ochrona przed zabudową terenów zagrożonych niebezpieczeństwem powodzi
- Krajobrazy priorytetowe wskazane w audycie krajobrazowym
- Budowa wieży widokowej
- Rewitalizacja stawów

OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

- Historyczny układ urbanistyczny wpisany do rejestru zabytków
- Założenie uznane do wpisania za pomnik historii
- Historyczny układ urbanistyczny lub inne założenie przestrzenne wskazane do rewitalizacji
- Przebudowa i adaptacja budynku dawnego szpitalika Bożogrobców w Przeworsku dla potrzeb utworzenia muzeum Bożogrobców

Rysunek 24. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – Ustalenia i rekomendacje w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej, handlu wielkopowierzchniowego, systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej.

Rysunek na następnej stronie. Źródło: Opracowanie własne

- Dopuszczenie do budowy centrów handlowo-usługowych w budynki wielopiętrowe z parkingami wbudowanymi w obiekt
 - Rozwój zabudowy mieszkaniowej w pierwszej kolejności w obszarach zwartej, w pełni wykształconej struktury funkcjonalno-przestrzennej
 - wzmacnianie lokalnych centrów usługowych miejscowości oraz preferowanie wielofunkcyjnych zespołów zabudowy
 - Kreowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych, szczególnie rewitalizacja centrów miast i miejscowości z priorytetem ruchu pieszego
 - Tworzenie nowych obszarów aktywności gospodarczej w miejscach o najkorzystniejszej lokalizacji, wysokich predyspozycjach rozwoju funkcji
 - Rozwijanie sieci dróg i ścieżek rowerowych (w tym systemów współużytkowania środków transportu np. rower miejski)
 - Rozwijanie wysokiej jakości, dostępnego transportu publicznego, ze zwróceniem szczególnej uwagi na rozwiązania węzłów przesiadkowych
 - Wykorzystanie potencjału istniejącej infrastruktury kolejowej do przewozów pasażerskich (tworzenie węzłów integracyjnych i skupianie zabudowy)
 - Rozbudowa systemu obiektów świadczących usługi publiczne
 - Zwiększenie obszarów zielonych, tworzenie parków (w tym parków kieszonek)
 - Rozwój infrastruktury sportu, wypoczynku i rekreacji poprzez wsparcia dla inwestycji gminnych i prywatnych
 - Rozwój i promocja dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury (np. modernizacja i rozbudowy Ośrodków Kultury i Bibliotek)
 - Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych (np. Zalew Łopuszka Mała)
 - Budowa i rozbudowa obwodnicy miejscowości
 - Rewitalizacja kolei wąskotorowej Przeworsk – Dynów (wykorzystanie potencjału do przewozów pasażerskich oraz promocja dziedzictwa kulturowego)
- Linia kolejki wąskotorowej

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

- GRANICA POWIATU
- GRANICA GMINY
- GRANICA MIEJSCOWOŚCI
- GRANICA PARTNERSTWA

KLUCZOWE USTALENIA I REKOMENDACJE DLA ROZWOJU ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ, USŁUG I TRANSPORTU

- Rozwój i modernizacja infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej
- Ograniczenie lub wyłączenie terenów położonych w odległości większej niż 3 km od istniejących i planowanych publicznych szkół podstawowych z możliwości lokalizacji zabudowy mieszkaniowej
- Obszar rekomendowany w pierwszej kolejności do wskazywania terenów pod zabudowę mieszkaniową zlokalizowanych w odległości do 15 minut pieszego dojścia od istniejących lub planowanych publicznych szkół podstawowych
- Obszar rolniczy rekomendowany do ograniczania zabudowy wyłączenie do istniejących gospodarstw rolnych, celem ograniczenia suburbanizacji przy zachowaniu siedlisk zabudowy zagrodowej

4.3. Obszary strategicznej interwencji określone w Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030

W Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030 (przyjętej uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego Nr XXVII/458/20 z dnia 28.09.2020 r.) określono obszary strategicznej interwencji (OSI) wynikające z kompilacji dwóch podejść – krajowego (SOR i KSRR 2030) i regionalnego. Wśród OSI wskazanych na poziomie krajowym, na obszarze Partnerstwa znalazły się:

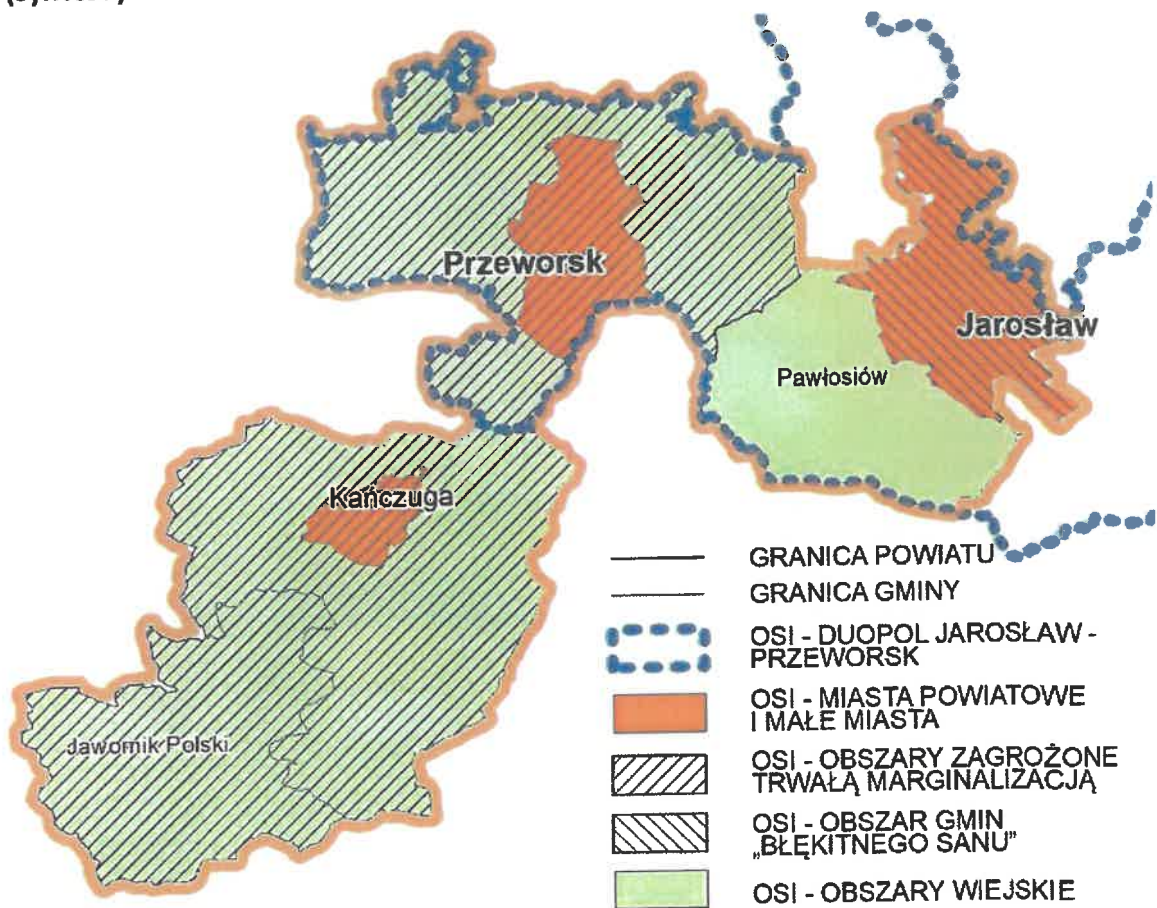
1. **Obszary zagrożone trwałą marginalizacją – obejmujące: miasto i gminę Jawornik Polski, gminę miejsko-wiejską Kańczuga, gminę Przeworsk, miasto Przeworsk;**
2. **Miasta średnie tracące funkcje społeczno – gospodarcze – obejmujące: miasta Jarosław i Przeworsk;**
3. **Wschodnia Polska – obejmujące wszystkie gminy województwa w tym: wszystkie gminy Partnerstwa.**

W SRWP 2030, poza OSI krajowymi, do objęcia specjalnym wsparciem wskazano na obszarze Partnerstwa **regionalne obszary strategicznej interwencji:**

1. **Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego (priorytet 7.1.) – obejmujące subregionalne bieguny wzrostu i miejskie obszary funkcjonalne (kierunki działań 7.1.1., 7.1.2., 7.1.3.): duopol miast Jarosław i Przeworsk wraz z gminami Przeworsk i Pawłosiów; miasta powiatowe i miasta małe (kierunki działań 7.1.4.): miasta powiatowe Jarosław i Przeworsk, miasto Kańczuga;**
2. **Obszary wymagające szczególnego wsparcia w kontekście równoważenia rozwoju (priorytet 7.3.), w tym – obszary zagrożone trwałą marginalizacją w województwie (kierunki działań 7.3.1.) obejmujące: miasto i gminę Jawornik Polski, gminę miejsko-wiejską Kańczuga, gminę Przeworsk, miasto Przeworsk oraz rozwój i wspieranie obszaru gmin „Błękitnego Sanu” (kierunki działań 7.3.3.) obejmujące: miasto Jarosław;**
3. **Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku (priorytet 7.4. kierunki działań 7.4.1., 7.4.2., 7.4.3, 7.4.4.) – obejmujące gminy wiejskie: Jawornik Polski, Pawłosiów, Przeworsk i część wiejską gminy miejsko-wiejskiej Kańczuga.**

Przynależność gmin Partnerstwa do obszarów strategicznej interwencji określonych w Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030 przedstawiono na rys. 25, 26 i 27.

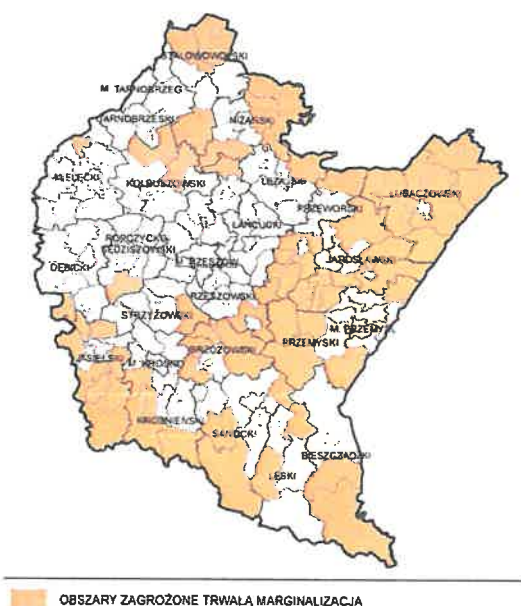
Rysunek 25. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju - obszary strategicznej interwencji określone w Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030 (synteza)

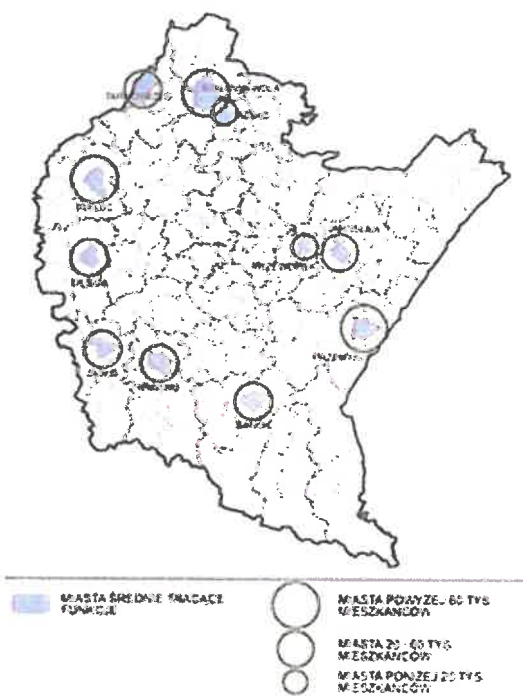
Źródło: Opracowanie własne na podst. Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030

Rysunek 26. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju - obszary strategicznej interwencji (poziom krajowy) określone w Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030 (wyrys z SRW 2030)

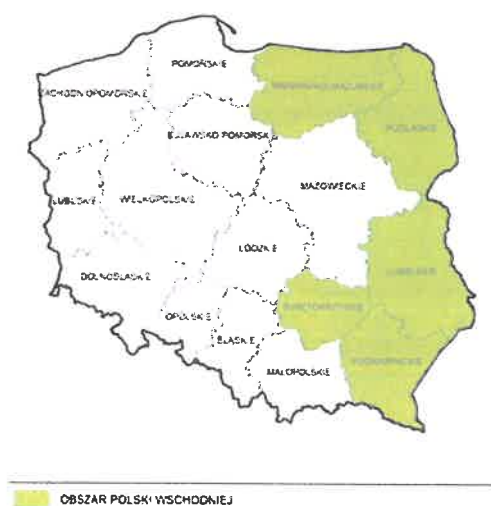
Obszary zagrożone trwałą marginalizacją

Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze

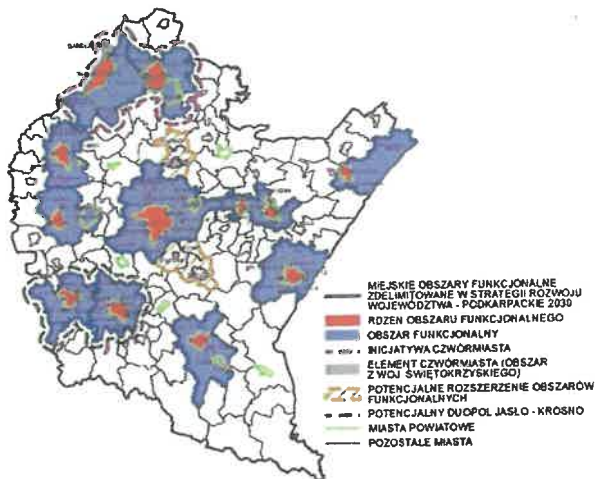
Wschodnia Polska

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030

Rysunek 27. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju - obszary strategicznej interwencji (poziom regionalny) określone w Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030 (wyrys z SRW 2030)

Miejskie Obszary Funkcjonalne

Obszary zagrożone trwałą marginalizacją – poziom regionalny

Obszar objęty Programem Strategicznym „Błękitny San”

Obszary wiejskie województwa podkarpackiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030

4.3.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego (priorytet 7.1.)

OSI obejmuje subregionalne bieguny wzrostu i miejskie obszary funkcjonalne (kierunki działań 7.1.1., 7.1.2., 7.1.3.): **duopol miast Jarosław i Przeworsk wraz z gminami Przeworsk i Pawłosiów** oraz miasta powiatowe i miasta małe (kierunki działań 7.1.4.): **miasta powiatowe Jarosław i Przeworsk, miasto Kańczuga.**

4.3.1.1. Wzmocnienie roli biegunów wzrostu w świadczeniu usług publicznych oraz usług wyższego rzędu, a w szczególności wzmocnianie potencjałów wyróżniających je w skali krajowej (kierunki działań 7.1.1.)

Województwo charakteryzuje się korzystnym policentrycznym układem struktury osadniczej tj. centralne położenie najważniejszego ośrodka miejskiego – Rzeszowa oraz zogniskowane wobec niego w sposób równomierny aglomeracje miejskie. Miasta, ze względu na realizowane funkcje społeczno-gospodarcze różnego rzędu i ich rozprzestrzenianie na obszary sąsiadujące, zostały zidentyfikowane jako regionalne bieguny wzrostu dla danego subregionu i całego województwa. Stałe wzmocnianie ich potencjału, otwiera perspektywy uczestniczenia poszczególnych obszarów w procesach rozwojowych województwa oraz warunkuje zwiększenie spójności terytorialnej i społeczno-gospodarczej całego obszaru województwa. Kreowanie warunków do dynamicznego rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych wpłynie na rozwój konkurencyjności i innowacyjności funkcji biegunów wzrostu, jak również pozwoli na zidentyfikowanie nowych rdzeni i ich obszarów oddziaływania.

Zakładane działania:

- umocnienie pozycji biegunów wzrostu w oparciu o ich potencjał w celu podniesienia ich pozycji w hierarchii ośrodków rozwoju na poziomie regionu i kraju;
- podejmowanie działań przeciwdziałających pogarszaniu się sytuacji społeczno-ekonomicznej w sytuacji ewentualnego zastoju gospodarczego wynikającego z uwarunkowań kryzysowych, w tym epidemii COVID-19 w 2020 r.;
- wzmocnienie rdzeni biegunów wzrostu w zakresie realizowanych funkcji miastotwórczych;

- zachowanie policentrycznej struktury osadniczej umożliwiającej rozpowszechnianie efektów działań rozwojowych na obszar całego województwa;
- wsparcie biegunów wzrostu w zakresie wykorzystania potencjałów endogenicznych;
- kreowanie nowych regionalnych biegunów wzrostu;
- tworzenie układów multipolarnych uwzględniających rozprzestrzenianie się procesów rozwojowych ponad granicami administracyjnymi;
- rozwój kapitału ludzkiego poprzez poprawę jakości edukacji oraz zróżnicowanie oferty edukacyjnej i popularyzującą naukę z wykorzystaniem innowacji;
- rozwój usług publicznych i podniesienie ich jakości, m.in. w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego;
- poprawa ładu przestrzennego obszaru poprzez integrację planowania przestrzennego;
- poszerzenie oferty kulturalnej i zwiększenie udziału mieszkańców w życiu kulturalnym regionu;
- wykorzystanie potencjału turystycznego ośrodków poprzez kreowanie różnorodnych produktów turystycznych;
- wsparcie uczelni oraz szkół poprzez włączanie ich w lokalne i regionalne programy promocji, a także uwzględnienie ich funkcjonowania w ofertach inwestycyjnych.

4.3.1.2. Rozwój potencjału gospodarczego miast, ze szczególnym uwzględnieniem biegunów wzrostu wraz z rozprzestrzenianiem trendów rozwojowych na otaczające je obszary funkcjonalne oraz wiejskie (kierunki działań 7.1.2.)

Potencjał gospodarczy ośrodków miejskich jako biegunów wzrostu uzależniony jest m.in.: od zakresu realizowanych usług publicznych, jakości systemu nauki i oświaty, poziomu rozwoju gospodarczego w tym rynku pracy, dostępności komunikacyjnej oraz atrakcyjności oferty inwestycyjnej, oddziaływania rdzenia na obszary funkcjonalne i wiejskie. Potencjał gospodarczy biegunów wzrostu, uzależniony jest również od ich zasobów endogenicznych. Podejmowane działania należy skierować na podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez stymulowanie procesów prorozwojowych przez miasta i ich obszary funkcjonalne, w tym:

Duopol Jarosław-Przeworsk – predyspozycje do rozwoju funkcji kulturalnych oraz gospodarczych, w szczególności rozwijania powiązań z Ukrainą. Bogate zasoby materialnego dziedzictwa kulturowego predysponują do rozwoju turystyki, w tym

turystyki kulturowej. Należy rozważyć dywersyfikację partnerów wymiany międzynarodowej.

Zakładane działania:

- wzmocnienie sieci ciężów grawitacyjnych miast regionu stanowiących szansę do stworzenia sieci stymulowania przepływu procesów rozwojowych;
- rozwój obszarów dla potencjalnych inwestorów pod kątem możliwości rozwoju stref działalności gospodarczej;
- wspieranie rozwoju strefy działalności gospodarczej w kierunku powstawania i efektywnego funkcjonowania przedsiębiorstw wraz z oddziaływaniem na obszary wiejskie;
- kreowanie nowych miejsc pracy oraz zwiększenie wartości PKB poprzez rozwój sektora usług i przedsiębiorstw;
- dywersyfikacja gospodarki biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych celem wzmocnienia funkcji gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego okresu regresu gospodarczego w wymiarze ponadregionalnym;
- zniwelowanie istniejących barier transgranicznych i zacieśnienie współpracy gospodarczej z przedsiębiorstwami z Ukrainy i Słowacji;
- wprowadzenie w ośrodkach miejskich rozwiązań wpisujących się w ideę Smart City;
- kształtowanie miejskich terenów zieleni w nawiązaniu do idei: „zielone miasta”;
- wsparcie rozwoju biegunów wzrostu z wykorzystaniem ich potencjału turystycznego i rekreacyjnego.

4.3.1.3. Rozwój powiązań komunikacyjnych wewnątrz obszarów funkcjonalnych biegunów wzrostu (kierunki działań 7.1.3.)

Policentryczność układu osadniczego umożliwia budowanie wielokierunkowych powiązań funkcjonalnych. Jednym z narzędzi wspierających dyfuzję procesów rozwojowych jest nasycenie obszaru województwa siecią komunikacyjną i infrastrukturą transportową, która zapewni spójność terytorialną i gospodarczo-społeczną. Inwestycje infrastrukturalne należy ukierunkować na zapewnienie efektywnego i bezpiecznego procesu przemieszczania się z uwzględnieniem zachowania ładu przestrzennego.

Zakładane działania:

- zwiększenie spójności terytorialnej obszarów funkcjonalnych budowę, rozbudowę oraz modernizację infrastruktury kolejowej;
- podniesienie bezpieczeństwa komunikacyjnego poprzez budowę obwodnic i odciążenie centrów miast od przeciążeń wynikających z transportu indywidualnego i komunikacji publicznej;
- modernizacja i rozwój infrastruktury dróg lokalnych w celu zwiększenia spójności obszarów funkcjonalnych miast;
- rozwój transportu publicznego, w tym poprzez modernizację i rozwój infrastruktury w celu efektywniejszego przemieszczania się wewnątrz obszarów funkcjonalnych oraz między nimi;
- wspieranie systemu zrównoważonego transportu wraz węzłami intermodalnymi typu P&R, B&R;
- rozwój zintegrowanej sieci ścieżek rowerowych, tras rowerowych jako alternatywy dla przemieszczania się na krótkich odcinkach oraz służących rekreacji.

4.3.1.4. Rozwój miast powiatowych i miast mniejszych (kierunki działań 7.1.4.)

Miasta powiatowe i mniejsze, pełnią istotną rolę w kreowaniu uwarunkowań społeczno-gospodarczych poza strefami wpływu subregionalnych aglomeracji. Stanowią lokalne centra pełniące funkcje administracyjne oraz gospodarczo-usługowe z ograniczonym zasięgiem oddziaływania. Działania w tym obszarze zostaną nakierowane na wzmacnianie potencjału tych miast i ich roli w strukturze osadniczej m.in.: poprzez wsparcie w tworzeniu stabilnych podstaw rozwoju, wzrost aktywności gospodarczej i przedsiębiorczej, przemodelowanie rynku pracy (wzrost zatrudnienia), stymulowanie aktywności i zdobywania kompetencji przez społeczność lokalną oraz skuteczne budowanie partnerstw. System wsparcia powinien mieć charakter zindywidualizowany i spójny z potrzebami i potencjałem danego terytorium.

Zakładane działania:

- poprawa i rozwój warunków prowadzących do dynamizacji przedsiębiorczości w oparciu o potencjalne specjalizacje gospodarcze ośrodka miejskiego;
- wzmacnianie powiązań funkcjonalnych w celu przywrócenia roli ośrodka w układzie osadniczym;
- zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców poprzez rozwój kompetencji zawodowych;

- modernizacja przestrzeni miejskiej umożliwiającej wykorzystanie potencjałów i zasobów miast,
- w tym turystycznych i wypoczynkowo-rekreacyjnych;
- poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wzrost dostępu do usług publicznych;
- rozwój kapitału społecznego i wzmocnienie tożsamości regionalnej poprzez zaangażowanie mieszkańców w procesy rozwojowe;
- poprawa jakości zarządzania poprzez współpracę z innymi samorządami terytorialnymi;
- podejmowanie działań w zakresie ochrony przyrody i poprawy stanu środowiska;
- poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji oraz związanego z nim zjawiska smogu;
- kreowanie instrumentów przyciągających do osiedlania się w miastach, w szczególności osób młodych i wykształconych;
- wykorzystanie możliwości programowych i finansowych UE w obszarze polityki miejskiej;
- dostosowanie sieci usług i zagospodarowania przestrzennego do zmian demograficznych;
- niwelowanie barier transportowych poprzez rozwój systemów transportu zbiorowego pomiędzy ośrodkami miejskimi a sąsiednimi obszarami wiejskimi oraz innymi ważnymi ośrodkami miejskimi;
- rozwój zintegrowanej sieci ścieżek rowerowych, tras rowerowych jako alternatywy dla przemieszczania się.

4.3.2. Obszary wymagające szczególnego wsparcia w kontekście równoważenia rozwoju (priorytet 7.3.)

OSI obejmuje obszary zagrożone trwałą marginalizacją w województwie (kierunki działań 7.3.1.): **miasto i gminę Jawornik Polski, gminę miejsko-wiejską Kańczuga, gminę Przeworsk, miasto Przeworsk** oraz rozwój i wspieranie obszaru gmin „Błękitnego Sanu” (kierunki działań 7.3.3.), w tym **miasto Jarosław**.

4.3.2.1. Wzmocnienie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją w województwie (kierunki działań 7.3.1.)

Polityka regionu dąży do realizacji zasady zrównoważonego rozwoju, która obliguje do kierunkowania działań na zapewnienie mieszkańcom pełnego pakietu możliwości rozwojowych niezależnie od miejsca zamieszkania. Podejmowane działania mają identyfikować i wzmacniać czynniki rozwojowe obszarów o słabszych perspektywach rozwojowych, wynikających ze struktury społeczno-gospodarczej,

peryferyjnego położenia bądź utraty dotychczasowych funkcji. Oczekiwanymi celami będzie m.in. zwiększenie zasobów infrastrukturalnych w strategicznych sektorach, zdynamizowanie rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o lokalne potencjały, rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności, poprawa dostępu do podstawowych usług publicznych, zniwelowanie wykluczenia transportowego. Obszary te zostały zidentyfikowane na poziomie powiatów, w oparciu o syntetyczny wskaźnik uwzględniający ich poziom rozwoju społeczno-gospodarczego.

Zakładane działania:

- rozwój sektora inwestycji prywatnych w oparciu o lokalne zasoby;
- aktywizacja lokalnych inicjatyw gospodarczych i społecznych, poprzez wykorzystanie potencjału podmiotów publicznych, prywatnych, organizacji pozarządowych i mieszkańców;
- poprawa atrakcyjności inwestycyjnej poprzez zapewnienie przygotowanych terenów inwestycyjnych;
- pobudzanie procesów rozwojowych poprzez zapewnienie lepszej dostępności komunikacyjnej na zewnątrz, w tym rozwój infrastruktury drogowej łączącej się z węzłami sieci dróg szybkiego ruchu oraz infrastruktury kolejowej;
- włączenie komunikacyjne obszarów o utrudnionej dostępności;
- dostosowanie infrastruktury technicznej (energetycznej, telekomunikacyjnej, wodnokanalizacyjnej) i społecznej warunkującej rozwój gospodarczy i wyższą jakość życia mieszkańców;
- wzmocnienie roli instytucji publicznych jako inicjatora nawiązywania partnerstw, współpracy z innymi instytucjami publicznymi, społeczeństwem i innymi interesariuszami na rzecz rozwoju regionu;
- ograniczenie skutków peryferyjnego położenia obszarów przygranicznych poprzez wielopłaszczyznowe wykorzystanie potencjału współpracy transgranicznej;
- intensyfikacja działań w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska przyrodniczego.

4.3.2.2. Rozwój i wspieranie obszaru gmin „Błękitnego Sanu” (kierunki działań 7.3.3.)

Wspólną cechą obszaru gmin „Błękitnego Sanu” jest położenie wzdłuż biegu rzeki San, stąd wyjątkowość obszaru polega na wspólnym koncentrowaniu uwagi na problematyce gospodarki wodno-kanalizacyjnej całej zlewni Sanu oraz możliwości

turystycznego wykorzystania rzeki z uwzględnieniem zróżnicowanych warunków przyrodniczych i kulturowych.

Zakładane działania:

- wykorzystanie biegu rzeki San dla rozwoju przedsiębiorczości i atrakcyjności turystycznej poprzez wielofunkcyjne wykorzystanie i zagospodarowanie jego brzegów i obszarów nadbrzeżnych;
- utrzymanie walorów środowiska przyrodniczego w zlewni rzeki San poprzez rozwiązanie w sposób skoordynowany problemu gospodarki wodno-ściekowej i składowania odpadów;
- zabezpieczenia obszaru gmin „Błękitnego Sanu” przed zagrożeniem powodziowym.

4.3.3. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku (priorytet 7.4.)

OSI obejmuje wszystkie obszary wiejskie Partnerstwa - tereny poza miastami.

4.3.3.1. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich poprzez rozwój infrastruktury technicznej (kierunki działań 7.4.1.)

Obszary wiejskie dotyka zjawisko postępującej marginalizacji i niskiego poziomu jakości życia. Kluczową kwestią przeciwdziałającą tym trendom jest rozwój infrastruktury w szczególności: wodno-kanalizacyjnej, energetycznej, teleinformatycznej oraz transportowej. Działania należy tak ukierunkować, aby umożliwiały rozwój gospodarki i przedsiębiorczości w tym powstawanie miejsc pracy w sektorach pozarolniczych, dostępność do usług publicznych, przekwalifikowanie zawodowe oraz mobilność przestrzenną, przy zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego. Realizacja wyzwań regionalnych pozwoli na wielokierunkowy i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.

Zakładane działania:

- poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i transgranicznym, w tym w relacji do najbliższego regionalnego bieguna wzrostu;
- zwiększenie dostępności cyfrowej poprzez rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej;
- modernizacja i rozbudowa energetycznych linii przesyłowych jako podniesienie komfortu życia i bezpieczeństwa mieszkańców;
- rozwój i poprawa dostępności do infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i ściekowej;

- poprawa zarządzania sektorem gospodarki odpadami;
- tworzenie korzystnych warunków w tym kompleksowej infrastruktury technicznej dla rozwoju przedsiębiorczości.

4.3.3.2. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich (kierunki działań 7.4.2.)

Rozwój obszarów wiejskich należy oprzeć na wykorzystaniu zróżnicowanych potencjałów rozwojowych, wzmocnieniu sektora rolnictwa, jak również pozarolniczych specjalizacji gospodarczych. Strategicznym działaniem jest również aktywizowanie społeczności do podejmowania działalności gospodarczej wykorzystującej endogeniczne zasoby obszaru jako elementu konkurencyjności i zwiększenia dochodów ludności.

Zakładane działania:

- promowanie lokalnych zasobów (produktów tradycyjnych, regionalnych, ekologicznych) w celu powstawania alternatywnych źródeł dochodów;
- aktywizacja lokalnych społeczności ukierunkowana na rozwój przedsiębiorczości jako element wzrostu dochodów ludności wiejskiej;
- kreowanie postaw przedsiębiorczych i lokalnych inicjatorów działalności gospodarczej;
- wspieranie i profilowanie specjalizacji regionalno-lokalnej oraz centrów produkcyjno-usługowych;
- ukierunkowanie na dywersyfikację specjalizacji w celu podniesienia towarowości gospodarstw rolniczych;
- rozwój funkcji turystycznych, kompleksowo wykorzystujących lokalne zasoby i specjalizacje.

4.3.3.3. Integracja i aktywizacja społeczności wiejskiej w aspekcie społecznym i kulturowym (kierunki działań 7.4.3.)

Kluczowym czynnikiem determinującym inicjowanie procesów rozwoju obszarów wiejskich jest wielokierunkowa aktywizacja społeczności lokalnej. Podniesienie poziomu życia zależy od właściwej identyfikacji potrzeb i możliwości danego obszaru, w który to proces należy włączyć lokalną społeczność. Grupy społeczne powinny także współuczestniczyć w zarządzaniu lokalnymi zasobami. Istotne jest również oddolne zaangażowanie się społeczności w partnerstwa regionalne i ponadregionalne, a nawet międzynarodowe.

Zakładane działania:

- wsparcie mieszkańców w realizacji działań wynikających z lokalnych dokumentów strategicznych mających na celu wzmocnienie tożsamości regionalnej;
- podejmowanie współpracy na rzecz integracji społeczności lokalnej w planowaniu wspólnych działań i podejmowaniu wyzwań rozwojowych;
- poszerzenie i wzbogacenie oferty kulturalnej i usług czasu wolnego opartych na lokalnych zasobach przyczyniające się do zwiększenia poczucia tożsamości mieszkańców obszarów wiejskich, integracji społecznej i aktywizacji, szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- promocja lokalnej twórczości kulturalnej, rzemieślniczej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa, przyczyniającej się do wykreowania produktów charakterystycznych dla poszczególnych miejscowości w oparciu o istniejące zasoby;
- promocja regionalnych specjalizacji w rolnictwie, jego otoczeniu i rybactwie (winiarstwo, pszczelarstwo itp. oraz usługi socjalne i rzemiosło, handel, przetwórstwo produktów rolnych, rękodzieło itp.);
- upowszechnianie dobrych praktyk przez społeczność lokalną na płaszczyźnie międzyregionalnej i międzynarodowej;
- wzmocnienie powiązań funkcjonalnych obszarów wiejskich z lokalnymi ośrodkami osadniczymi.

4.3.3.4. Racjonalizacja przestrzeni wiejskiej (kierunki działań 7.4.4.)

Jakość przestrzeni obszarów wiejskich warunkuje możliwość i efektywność działań prorozwojowych. Dlatego też, gospodarka przestrzenna obszarów wiejskich powinna być określona w opracowaniach urbanistycznych, aby zapewnić racjonalne wykorzystanie przestrzeni i zasobów endogenicznych, przy zachowaniu walorów krajobrazowych i przyrodniczych. Należy również dążyć do zachowania zgodności z dokumentami planistycznymi sporządzanymi dla obszarów sąsiednich.

Zakładane działania:

- dostosowanie przestrzeni wiejskiej do potrzeb gospodarczych i społecznych mieszkańców;
- efektywne wykorzystanie przestrzeni poprzez rozwój funkcji rekreacyjnej, sportowej i społeczno-kulturalnej obejmującej budowę i adekwatne wyposażenie obiektów;
- wykorzystanie potencjału uzdrowiskowego w projektowaniu przestrzeni wiejskiej;

- poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni wiejskiej uzyskana poprzez wspieranie projektów mających na celu urządzenie i porządkowanie terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku;
- budowa oraz modernizacja infrastruktury wspierającej rozwój funkcji kulturowo-społecznych na terenach wiejskich;
- racjonalne wykorzystanie przestrzeni produkcyjnej i osadniczej dzięki wspieraniu działań scaleniowych i zagospodarowania poscaleniowego.

4.4. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gmin Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju

Terytorialny wymiar polityki rozwoju przejawia się w programowaniu rozwoju i podejmowaniu interwencji w stosunku do wskazanych obszarów strategicznej interwencji. Na obszarze Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa, oprócz pięciu obszarów strategicznej interwencji (OSI) określonych w Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030, wskazuje się niżej wymienione obszary strategicznej interwencji mające kluczowe znaczenie dla rozwoju gmin Partnerstwa oraz działania zakładane na tych obszarach.

Lokalne obszary strategicznej interwencji są przejawem zintegrowanego podejścia do planowania i zarządzania, mają na celu ukierunkowanie działań do konkretnych obszarów i dopasowanie ich do potrzeb i możliwości tych obszarów jak i oczekiwań mieszkańców.

Identyfikacja Obszarów Strategicznej Interwencji kluczowych dla Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju jest szczególnie istotna z punktu widzenia prawidłowego planowania działań w gminach i zachowania pełnej spójności pomiędzy dokumentami strategicznymi różnych szczebli.

Zidentyfikowane zasoby Partnerstwa oraz wyzwania stojące przed wspólnotą samorządową pozwoliły na określenie czterech lokalnych obszarów strategicznej interwencji:

I OSI – Bieguny rozwoju (Jarosław i Przeworsk oraz lokalne ośrodki wzrostu)

II OSI Rozwoju gospodarczego (wykorzystując przygraniczne położenie Partnerstwa)

III OSI Rozwoju komunikacji

IV OS Rozwoju potencjału przyrodniczego i kulturowego

4.4.1. I OSI – Bieguny rozwoju

OSI I jest nawiązaniem i rozwinięciem OSI wymienionych w Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030: *OSI - Duopol Jarosław – Przeworsk* oraz *OSI - Miasta powiatowe i małe miasta*. Celem jest wzmocnienie atrakcyjności usługowej i osiedleńczej głównych ośrodków miejskich: Jarosławia i Przeworska jako duopolu subregionalnego oraz wzmocnienie pozostałych ośrodków gminnych.

Zakładane działania:

- 1.1. Poprawa koordynacji i jakości zarządzania przestrzenią poprzez współpracę z innymi samorządami terytorialnymi i społecznością lokalną.

Rekomendacje:

- *Stworzenie wspólnej platformy współpracy między gminami oraz między gminą a jej mieszkańcami w oparciu o spójny system informacji przestrzennej.*

- 1.2. Porządkowanie ekstensywnie zagospodarowanych struktur zabudowy, wzmocnianie ośrodków usługowych oraz jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych w obszarach centralnych ośrodków gminnych w celu przywrócenia/wzmocnienia ich roli w układzie osadniczym oraz wsparcia budowy tożsamości miejsca i poczucia lokalnej dumy mieszkańców.

Rekomendacje:

- *Wyłonienie najlepszych koncepcji odbudowy/rozbudowy/rewitalizacji obszarów centralnych ośrodków gminnych w drodze konkursów urbanistyczno-architektonicznych*
- *Przygotowanie i realizacja projektów odbudowy, rozbudowy lub rewitalizacji, w tym ofert inwestycyjnych dla inwestorów zewnętrznych - mających na celu lepsze wykorzystanie zasobów terenów uzbrojonych oraz poprawę jakości życia mieszkańców.*

- 1.3. Ograniczanie rozpraszania zabudowy, racjonalne wykorzystanie terenów położonych w zasięgu istniejących i planowanych węzłów komunikacyjnych jako miejsc koncentracji zabudowy mieszkaniowo-usługowej

Rekomendacje:

- *Działania koordynacyjno-projektowe – przygotowanie nowej przestrzeni urbanizacji w zasięgu do 15 min. dojazdu do powstających punktów przesiadkowych lub przystanków*
- *Przygotowanie projektów zabudowy i zagospodarowania terenów przy węzłach przesiadkowych dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej*
- *Przygotowanie ofert inwestycyjnych dla inwestorów zewnętrznych - wykorzystanie potencjału terenów, które będą miały dogodny, szybki połączenie drogowe/kolejowe z otoczeniem Partnerstwa.*

1.4. Poprawa jakości środowiska poprzez rozwój infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej oraz lokalnych systemów grzewczych, ograniczenie niskiej emisji oraz ruchu samochodowego, rozwój odnawialnych źródeł energii.

Rekomendacje:

- *Wyznaczanie pod nową zabudowę terenów w zasięgu sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz z możliwością podłączenia do lokalnych systemów grzewczych*
- *Wyznaczanie stref bez samochodu lub z ograniczeniami dla ruchu samochodów, w szczególności w centrach miejscowości, w obrębie prestiżowych przestrzeni publicznych (np. rynek miejski) oraz w sąsiedztwie świadczenia usług publicznych (edukacja, zdrowie, opieka, kultura)*
- *Rozwijanie sieci dróg i ciągów ulic przystosowanych do komunikacji dla pieszych i rowerzystów, szczególnie w miejscach uspokojonego ruchu lub wolnych od samochodów - w centrach miast, w obrębie prestiżowych przestrzeni publicznych, na osiedlach mieszkaniowych, w sąsiedztwie szkół i przedszkoli*
- *Budowa instalacji służących produkcji energii odnawialnej; w przypadku instalacji fotowoltaicznych preferowana lokalizacja na budynkach mieszkalnych, obiektach publicznych.*

1.5. Zwiększenie dostępności terenów zielonych

Rekomendacje:

- *Rozbudowa systemu miejskich terenów zieleni urządzonej (parki, zieleńce) stanowiących obszar wypoczynku i rekreacji oraz element kompozycji urbanistycznej oraz wiązanie ich z terenami zieleni naturalnej otaczającymi miasto.*

4.4.2. OSI II Rozwoju gospodarczego

Wzmocnienie gospodarki z wykorzystaniem potencjału przygranicznego położenie Partnerstwa tj. korytarzy transportowych wschód-zachód w bliskości z sąsiednią Ukrainą.

Zakładane działania:

- 2.1. Wykorzystanie szansy wynikającej z położenia przy szlakach komunikacyjnych wschód-zachód i bliskość granicy. Aktywne działania na rzecz promocji gospodarczej obszaru Partnerstwa oraz przyciągania podmiotów gospodarczych.

Rekomendacje:

- *Doskonalenie systemu obsługi przedsiębiorców, w tym wspomaganie rozwoju instytucji otoczenia biznesu*
- *Wsparcie rozwoju branży logistycznej, transportowej, budowlanej, wytwórstwa części, prefabrykatów*
- *Stworzenie kompleksowej oferty na potrzeby udziału w odbudowie Ukrainy i współpracy gospodarczej z Ukrainą (w tym usługi magazynowe, logistyczne, handlowe, obsługi biznesu)*
- *Tworzenie warunków do budowania powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw z biznesem Ukrainy.*

- 2.2. Tworzenie zwartych terenów inwestycyjnych oraz realokacja aktywności gospodarczych kolidujących z zabudową mieszkaniową, porządkowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej poszczególnych miejscowości i gmin.

Rekomendacje:

- *Wskazanie terenów do lokalizacji inwestycji w sąsiedztwie autostrady A4, dróg krajowych, linii kolejowych oraz opracowanie (wyłonienie najlepszych) koncepcji zagospodarowania przestrzennego*
- *Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod względem zaopatrzenia w wymaganą infrastrukturę techniczną*
- *Intensyfikacja użytkowania terenów zainwestowanych (brownfields).*

4.4.3. III OSI Rozwoju komunikacji

Zakładane działania:

- 3.1. Wzmacnianie lokalnych powiązań transportowych w celu poprawy dostępności ośrodków usługowych w układzie osadniczym, rozwój komunikacji publicznej

Rekomendacje:

- *Poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich w wymiarze lokalnym poprzez rozbudowa systemu dróg gminnych i powiatowych oraz modernizację jego najślabszych elementów*
- *Wzmacnianie powiązań komunikacyjnych, w celu poprawy dostępności ośrodków usługowych w układzie osadniczym, w tym integracja z Przeworską Kolejką Wąskotorową, z Podkarpacką Koleją*

Aglomeracyjną oraz jej przedłużenie do Jarostawia, a także rozwój komunikacji publicznej

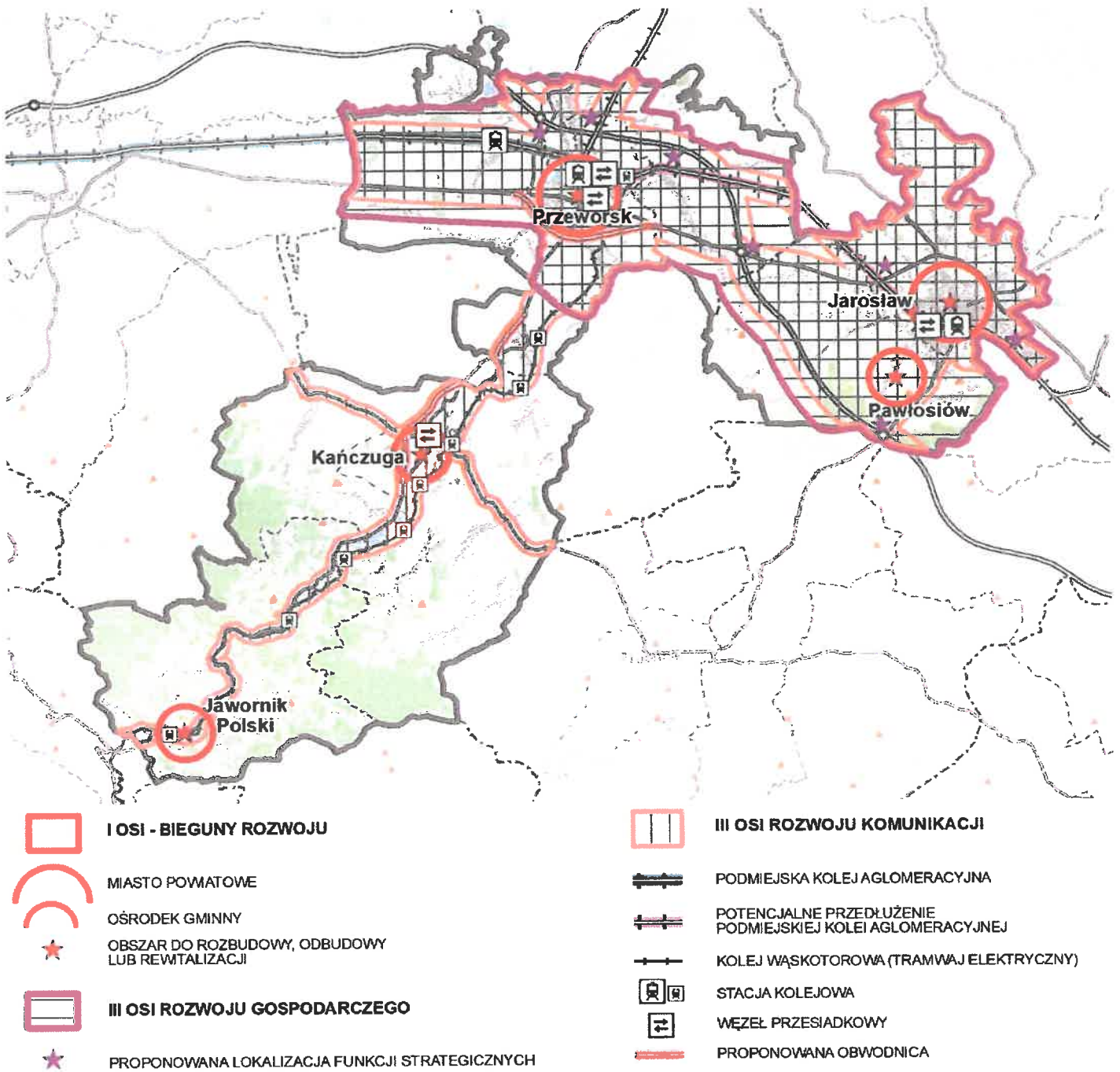
- *Budowa przyjaznych i bezpiecznych przystanków oraz węzłów przesiadkowych transportu publicznego, wraz z parkingami Park&Ride i Bike&Ride, w szczególności związanych linią kolejową E30, w obrębie której funkcjonuje Podkarpacka Kolej Aglomeracyjna, a także w obrębie Przeworskiej Kolejki Wąskotorowej*
- *Dokończenie budowy obwodnicy Przeworska na drodze krajowej DK94 oraz budowa obwodnic Kańczugi i Urzejowic na drodze wojewódzkiej DW835.*

3.2. Komunikacja rowerowa jako realna alternatywa do przemieszczania się wewnątrz: miejscowości, gmin Partnerstwa.

Rekomendacje:

- *Rozbudowa systemu dróg rowerowych tworzących sieć dostępu do wszystkich miejscowości Partnerstwa oraz integrujących wewnętrznie poszczególne miejscowości, w szczególności ułatwiających dostęp do centrów miejscowości gminnych, ośrodków usługowych i centrów usług publicznych (zdrowie, edukacja, opieka, kultura)*
- *Dostosowanie infrastruktury transportowej i taboru komunikacji publicznej do obsługi pasażera z rowerem.*

Rysunek 28. OSI kluczowe dla gmin Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju: OSI I, II, III

Źródło: Opracowanie własne.

4.4.4. IV OSI Rozwoju potencjału przyrodniczego i kulturowego

Zakładane działania:

4.1. Rozwój sektora rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego

Rekomendacje

- *Opracowanie mechanizmów zmierzających do zwiększenia efektywności produkcji rolnej – m.in. systemu dzierżawy gruntów rolnych, strategii scaleń – jako odpowiedzi na współczesne problemy wsi, w tym zmiany demograficzne (starzenie się społeczeństwa, wyludnianie)*
- *Stworzenie warunków zachęcających do zakładania i funkcjonowania wyspecjalizowanych grup producenckich prosperujących również na potencjale zlokalizowanym poza obszarem Partnerstwa*
- *Promocja i wsparcie rozwoju rolnictwa ekologicznego.*

4.2. Rewitalizacja obiektów i terenów mogących stanowić atrakcyjne obszary rozwoju usług turystycznych.

Rekomendacje:

- *Rewitalizacja Przeworskiej Kolei Wąskotorowej Pogórzanin, w tym modernizacja, przebudowa budynków stacji kolejowych w celu dostosowania do rozwoju funkcji turystycznych*
- *Rewitalizacja, renowacja, modernizacja obiektów dziedzictwa kulturowego, stanowiących potencjał turystyczny Partnerstwa*
- *Wykorzystanie obiektów dziedzictwa kulturowego (dwory, pałace, folwarki), a także budynków, obiektów, które utraciły swoje walory użytkowe i są niewykorzystane, jako miejsc rozwoju bazy noclegowej, lecznictwa, SPA itp.*
- *Przeprowadzenie analizy oceniającej zasadność oraz potencjalne korzyści dla rozwoju turystyki odtworzenia grodziska w Chodakówce*
- *Promocja lokalnych wartości krajobrazu, tradycji architektonicznej, lokalnych form zabudowy i zagospodarowania, zieleni przydomowej i zieleni terenów otwartych (w tym utrzymywanie charakterystycznych zadrzewień przydrożnych).*

4.3. Rozwój infrastruktury turystycznej

Rekomendacje:

- *Budowa infrastruktury szlaków pieszych oraz ścieżek i szlaków rowerowych oraz łączących centra miejscowości z interesującymi zabytkami i obiektami, umożliwiając dostęp do turystycznych i kulturowych ofert Partnerstwa*

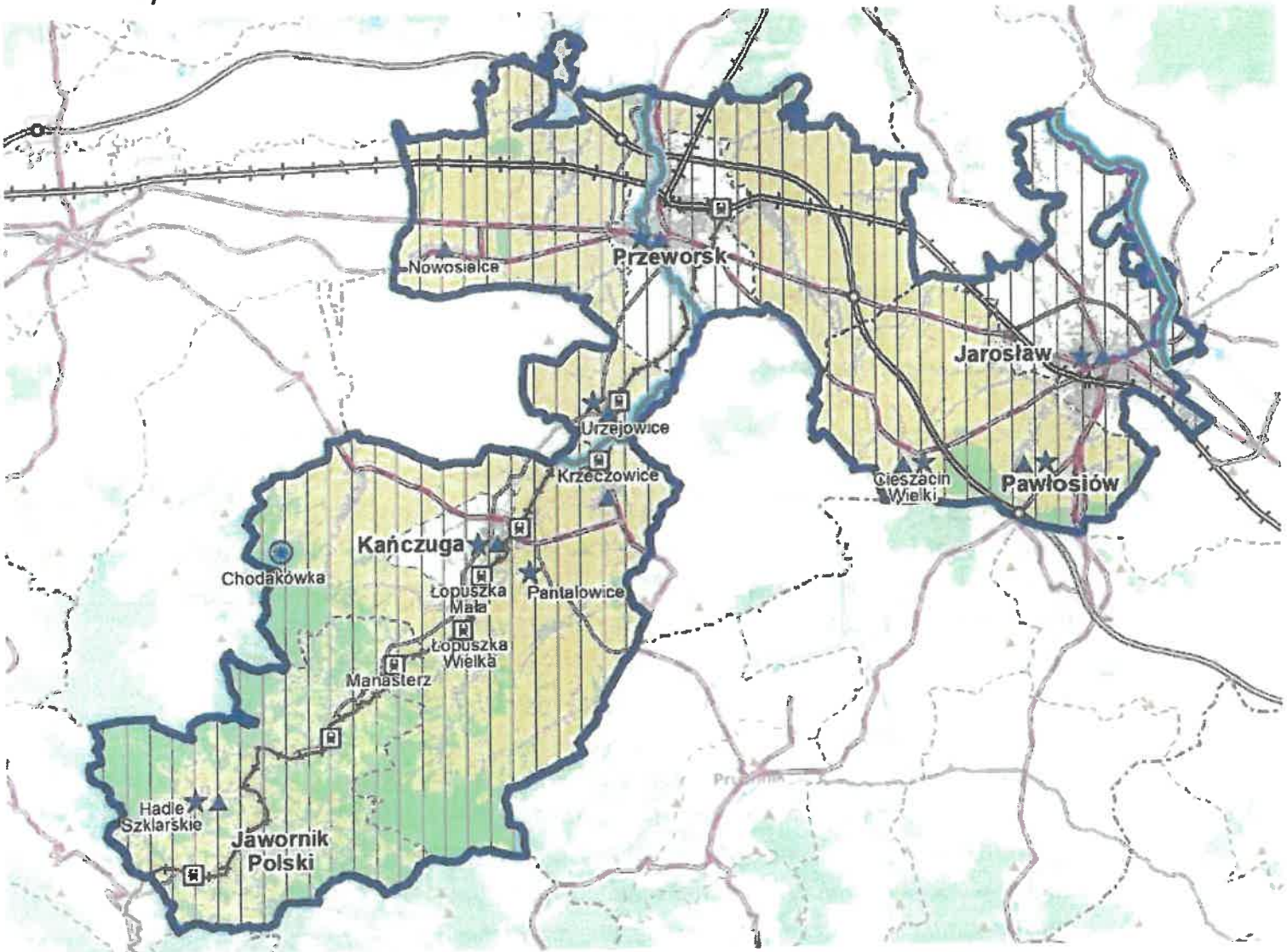
- *Tworzenie infrastruktury umożliwiającej rozwój turystyki kajakowej na wyznaczonych odcinkach rzeki San i Mleczki - udroźnianie cieków, budowa przystani, przygotowania sprzętu i logistyki, itp.*
- *Rozwój funkcji rekreacyjnej, sportowej i społeczno-kulturalnej m.in. poprzez budowę i adekwatne wyposażenie obiektów, w tym basenów, kompleksów sportowych, budowę wież widokowych (m.in. w Pawłosiowie, Pantalowicach), budowę tężni, urządzenie i porządkowanie terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku*
- *Tworzenie bazy turystycznej noclegowej, gastronomicznej, agroturystycznej dającej możliwość zatrzymania turysty na dłużej niż na jeden dzień.*

4.4. Wsparcie w zakresie budowy wspólnego produktu turystycznego

Rekomendacje:

- *Opracowanie produktów turystycznych powiązanych z funkcjonowaniem Przeworskiej Kolei Wąskotorowej, w tym wykorzystanie stacji kolejowych jako miejsc lokalizacji atrakcji turystycznych*
- *Promowanie lokalnych zasobów (produktów tradycyjnych, regionalnych, ekologicznych), wspieranie i profilowanie specjalizacji regionalno-lokalnych*
- *Wsparcie mieszkańców w realizacji działań mających na celu kultywowanie lokalnych tradycji i wzmocnienie tożsamości regionalnej, w tym kreowanie klastra kulinarnego*
- *Wspieranie rozwoju agroturystyki, wykorzystującej lokalne zasoby*
- *Utworzenie bazy/sieci informacji turystycznej o atrakcjach gmin Partnerstwa, a także o możliwościach łączenia ich z innymi produktami turystycznymi spoza Partnerstwa (np. zlokalizowanymi w Łańcucie, Leżajsku, Markowej, Zarzeczcu itp.)*
- *Opracowanie aplikacji cyfrowej, nawiązującej do historii i tradycji regionu, połączonej z innymi produktami turystycznymi, istotnej w promowaniu turystyki rodzinnej, weekendowej oraz szkolnej*
- *Opracowanie i rozmieszczenie w terenie tablic informacyjnych o szlakach kulturowych przebiegających w obszarze Partnerstwa*
- *Połączenie bulwarów nad Sanem ze szlakiem Św. Jakuba (Via Regia)*
- *Utworzenie ścieżek edukacyjnych wzdłuż szlaków rowerowych.*

Rysunek 29. OSI kluczowe dla gmin Partnerstwa Jarosławsko-Przeworskiego: OSI IV

- IV OSI ROZWOJU POTENCJAŁU PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO**
- OBSZAR ROZWOJU ROLNICTWA
 - TERENY LEŚNE / REKREACYJNE
 - ZABYTKOWA KOLEJ WĄSKOTOROWA
 - STACJA KOLEJOWA - POTENCJALNE MIEJSCE ROZWOJU FUNKCJI TURYSTYCZNYCH
 - MIEJSCE WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO
 - GRODZISKO - POTENCJALNIE DO ODTWORZENIA
 - PROPONOWANA LOKALIZACJA FUNKCJI STRATEGICZNYCH (TURYSTYCZNYCH)
 - PROPONOWANE ODCINKI RZEK DO ROZWOJU REKREACJI
 - BULWARY NAD SANEM - PROPONOWANE POŁĄCZENIE ZE SZLAKIEM ŚW. JAKUBA
 - ISTNIEJĄCE SZLAKI KULTUROWE

Źródło: Opracowanie własne.

5. Projekty

5.1. Proces identyfikacji i wyboru projektów

Lista projektów została wstępnie opracowana na podstawie pracy warsztatowej w dniach 27 stycznia 2023 r. oraz 10 marca 2023 r. Następnie materiał opracowany na warsztatach został przekazany do konsultacji wewnętrznej każdej jednostki wchodzącej w skład Partnerstwa. Ostatnim etapem dla uszczegółowienia listy projektów było opracowanie fiszek projektowych.

Zgodnie zapisami Programu Fundusze Europejskie dla Podkarpackiego 2021-2027 (FEP 2021-2027), wsparciem w ramach Innego Instrumentu Terytorialnego mogą zostać objęte **tylko Gminy Jawornik Polski, Kańczuga oraz powiat przeworski**, gdyż tylko one zaliczają się do obszarów, o których mowa w Rozdziale I pkt 3, pkt 4 i pkt 5 lit. a), lit. b) i lit. c), w Rozdziale II pkt 2 i Rozdziale III pkt 1, pkt 3 i pkt 4 Załącznika nr 1 do FEP 2021-2027. W związku z tym pozostali członkowie Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na Rzecz Rozwoju, a więc **Gmina Pawłosiów, Miasto Przeworsk oraz Miasto Przeworsk i Jarosław** nie będą mogli ubiegać się w ramach IIT o finansowanie, będą jednak mogły aplikować o fundusze w ramach ZIT. Zatem, ponieważ na jednym obszarze Partnerstwa będą mogły równolegle funkcjonować dwa różne instrumenty terytorialne, tworzące Partnerstwo jednostki samorządu terytorialnego zapewnią **komplementarność** podejmowanych działań oraz to, że **nie będzie występowało podwójne finansowanie** projektów realizowanych w ramach obu instrumentów. Organem, który zapewni przestrzeganie powyższych zasad jest powołana na mocy podpisanego Porozumieniu Rada Partnerstwa.

W konsekwencji, w strategii przygotowano dwie listy projektów tj. do Innego Instrumentu Terytorialnego oraz - pozostałe projekty.

5.2. Lista projektów do IIT

Projekty przedstawione poniżej koncentrują się na wykorzystaniu Innego Instrumentu Terytorialnego, o którym mowa w Dz. 6.2. Programu FEP 2021-2027, wpisując się w jego cele.

Gminy tworzące Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju zaliczają się do obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, posiadają też poważne walory kulturowe, co stanowi o jego znaczącej, choć nadal potencjalnie, atrakcyjności turystycznej. Zaplanowane w ramach strategii rozwoju ponadlokalnego inwestycje w konkretne miejsca i obiekty, odwołujące się do jego endogenicznych potencjałów, historycznych, kulturowych, przyrodniczych, stworzą szansę na przyspieszenie rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, wzmacniającego wymiar kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarze Partnerstwa.

Wszystkie trzy projekty są skoncentrowane na kreacji oferty turystycznej Partnerstwa, tworząc łącznie zintegrowany produkt turystyczny.

W tworzeniu produktu turystycznego pt. „Pociąg do pasji. Wąskim torem, szeroko w historię i przygodę”, stawiamy na autentyczność i lokalne dziedzictwo, pragnąc, by każdy odwiedzający nasze Partnerstwo doświadczył zarówno jego bogatej historii, jak i piękna naturalnych krajobrazów oraz bogactwa dziedzictwa kulturowego.

Podstawową osią, wokół której organizowany jest produkt „Pociąg do pasji. Wąskim torem, szeroko w historię i przygodę” jest Przeworska Kolejka Wąskotorowa Pogórzanin. Ta historyczna, 46-kilometrowa trasa kolejowa, urozmaicona o 600-metrowy tunel, jedyny na polskich trasach kolei wąskotorowej, jest nie tylko świadkiem historii, ale i magnesem dla turystów. Trasa Przeworskiej Kolei Wąskotorowej słusznie uważana jest za jedną z najbardziej malowniczych w Polsce. Odcinek trasy związany z produktem turystycznym „Pociąg do pasji. Wąskim torem, szeroko w historię i przygodę” rozpoczyna się w Przeworsku, przejeżdża przez dwa stalowe mosty na rzece Mleczcze, dociera na stację w Kańczudze, następnie w Łopuszce Małej, osiągając na końcu Partnerstwa Jawornik Polski. Przedsięwzięcia objęte projektami składającymi się na produkt turystyczny „Pociąg do pasji. Wąskim torem, szeroko w historię i przygodę” są komplementarne i jednocześnie nie pokrywają się z projektami realizowanymi dotychczas przy Przeworskiej Kolejce Wąskotorowej Pogórzanin⁸.

Idea produktu turystycznego „Pociąg do pasji. Wąskim torem, szeroko w historię i przygodę” polega na tym, że turyści, przyjeżdżając do Partnerstwa, będą przemieszczać się

⁸ Dotychczas zrealizowano (lub są w realizacji) następujące projekty adresowane do Przeworskiej Kolejki Wąskotorowej Pogórzanin:

do poszczególnych atrakcji, zlokalizowanych na jego obszarze, korzystając z unikalnej i niezwykle atrakcyjnej formy transportu jaką oferuje Przeworska Kolejka Wąskotorowa. Po drodze, wysiadając na przystankach, będą mogli wybierać te atrakcje, które najbardziej odpowiadają ich profilowi turystycznemu (turystyka zorientowana na kulturę i dziedzictwo kulturowe, turystyka przyrodnicza, rodzinna, rekreacyjna). Podejście takie, nawiązujące do koncepcji szlaku turystycznego, spowoduje wydłużenie pobytu turysty na obszarze Partnerstwa (krótkie pobyty turystyczne są jednym ze zdiagnozowanych w strategii Partnerstwa deficytów), a tym samym zostawi on więcej pieniędzy na miejscu. Zaowocuje to rozwojem w otoczeniu usług towarzyszących, komercyjnych, głównie usług gastronomicznych, noclegowych, ale także handlowych, produkcji i sprzedaży pamiątek i inne. Planowany produkt turystyczny, o cechach szlaku turystyczno-kulturowego, umożliwi także udostępnianie przestrzeni turystycznej do uprawiania pieszych wędrówek czy wycieczek rowerowych na obszarze Partnerstwa. Co istotne, koncept produktu turystycznego zachęca również do pozostawiania samochodu na pierwszym przystanku i

W latach 2019-2021 przy współfinansowaniu Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w ramach Programu Ochrona Zabytków wykonano część prac budowlanych przy zabytkowym budynku Lokomotywni i Hali Napraw w Przeworsku. Całkowita wartość wykonanych dotychczas prac opiewa na kwotę ok 712 000,00 zł. W 2021 zakończono również prace na budynku Stacji Przeworsk. Koszt wykonania wyniósł ok. 1 870 000,00 zł. Zadanie finansowane było ze środków Funduszu Przeciwdziałania Covid- 19.

W czerwcu 2023 zakończono prace przy budynku stacyjnym kolejki wąskotorowej w Kańczudze. Po wykonaniu prac remontowych budynek stacyjny został przywrócony do dawnej świetności. Odnowiono detale, starannie odtworzono elementy historyczne oraz odświeżono wnętrza. Całkowity koszt zadania wyniósł 2 415 670,28 zł

Obecnie trwa realizacja projektu „Rewitalizacja Kolei Dojazdowej Przeworsk Wąskotorowy – Dynów” związanego z remontem części torowiska, finansowanego w ramach RPO Województwa Podkarpackiego 2014-2020. Wartość projektu wynosi ok. 56 273 215,55 zł, w tym dofinansowanie z EFRR - 37 636 407,49 zł.

Kolejne prace remontowe prowadzone są na odcinku linii uszkodzonej w wyniku powodzi w czerwcu 2020. Zadanie finansowane jest w ramach Funduszu Solidarności Unii Europejskiej i wynosi ok. 3 000 000,00 zł.

wykorzystywaniu na szlaku transportu zbiorowego. Oznaczać to będzie istotną redukcję śladu węglowego generowanego w produkcie turystycznym.

Głównymi adresatami produktu turystycznego „Pociąg do pasji. Wąskim torem, szeroko w historię i przygodę są: rodziny z dziećmi, osoby preferujące turystykę rekreacyjną, aktywną, a także przyrodniczą i kulturową.

Realizacja projektów będzie miała także istotne znaczenie dla lokalnych przedsiębiorców, da silny impuls dla wzmocnienia współpracy z nimi, stwarzając nowe możliwości rozwijania usług turystycznych, a przez to wzmocnienia lokalnej gospodarki. Dzięki zaawansowanej modernizacji i rozbudowie infrastruktury turystycznej, przedsiębiorcy z sektora usługowego, w tym gastronomii, handlu i obsługi turystycznej, otworzą się na nowe, obiecujące perspektywy biznesowe.

Rozwinięcie współpracy z lokalnymi społecznościami i partnerami dodatkowo różnicuje ofertę turystyczną. Lokalni przedsiębiorcy będą mogli aktywnie uczestniczyć w organizacji wydarzeń oraz dostarczać usługi towarzyszące. Ta synergia między projektem a lokalnymi przedsiębiorcami przyczyni się do budowania atrakcyjnej oferty turystycznej.

Inicjatywa tworzenia miejsc serwisowych dla rowerów i promowanie środków transportu przyjaznych dla środowiska przyczyni się do rozwoju usług wypożyczalni i naprawy sprzętu rekreacyjnego. Całkowita modernizacja i wprowadzenie nowych atrakcji przyciągną większą liczbę turystów, generując wzrost popytu na lokalne produkty i usługi. W efekcie projekt nie tylko umocni lokalną przedsiębiorczość, ale także stworzy sprzyjające warunki do generowania zrównoważonych przychodów i nowych miejsc pracy dla mieszkańców regionu.

Zintegrowany, nowoczesny produkt turystyczny, wykorzystując potencjał miejsc oraz Przeworskiej Kolejki Wąskotorowej, łączący kluczowe atrakcje Partnerstwa, stanie się wizytówką województwa Podkarpackiego, spajając historię, kulturę i piękno przyrody, jednocześnie przyczyniając się do zrównoważonego rozwoju społeczności, wspierając lokalny biznes i promując ekoturystykę. M.in. z tego powodu, przy zbiorniku wodnym w Łopuszce Małej przewidziano stworzenie budynku promocji produktu lokalnego, który będzie pełnił funkcję punktu informacji turystycznej zapewniającego kompleksową informację o pełnej ofercie turystycznej całego Partnerstwa.

Realizacja zintegrowanych wzajemnie projektów, będzie silnie wspierać kreację marki turystycznej Partnerstwa. Potrzeba wykreowania takiej marki jest zapisana bezpośrednio w strategii, wynika z diagnozy, była też silnie akcentowana podczas prac nad tym dokumentem.

Produkt turystyczny „Pociąg do pasji. Wąskim torem, szeroko w historię i przygodę” zostanie przygotowany i będzie wdrażany przy zachowaniu Zasad zrównoważonej

turystyki, a więc będzie pomagał chronić przyrodę, tradycje, kultywować lokalną tożsamość, podejmowane działania będą planowane i realizowane w ścisłej koordynacji przestrzennej z sąsiednimi gminami.

Poniżej zaprezentowano projekty, które będą ubiegać się o dofinansowanie w ramach Funduszy dla Województwa Podkarpackiego - wsparcie w ramach Działania FEPK.06.02 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich i małych miast. Z przyjętych zgłoszeń, trzy inicjatywy zostaną przedstawione w celu złożenia wniosku, wybierając te o największym potencjale i spójności z założeniami FEPK. Jednocześnie czwarty i piąty projekt, stanowią rezerwę, zostaną zachowane, przygotowane do aktywacji w razie ewentualnych zmian programowych lub niedostępności jednego z głównych projektów.

Tabela 12. Wzór listy projektów instrumentu IIT

Wzór listy projektów planowanych do ubiegania się o dofinansowania w sposób konkurencyjny w ramach Instrumentu IIT w CS 5(ii) w FEP 2021-2027		
1.	Tytuł projektu	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych w Hadlach Szklarskich i Łopuszce Małej
2.	Lider/partner projektu	Lider: Miasto i Gmina Jawornik Polski Partner: Miasto i Gmina Kańczuga Partner: Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Kańczudze
3.	Priorytet FEP 2021-2027	PRIORYTET 6 – ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY TERYTORIALNIE
4.	Cel szczegółowy FEP 2021-2027	Cel szczegółowy 5(ii) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie
5.	Zakres rzeczowy – typ projektu zgodny z FEP 2021-2027	<u>Typ I. ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych</u> <u>Cel projektu:</u> stworzenie atrakcyjnego środowiska, które przyciągnie turystów, wydłuży ich pobyt w regionie oraz przyczyni się do rozwoju lokalnej gospodarki. Projekt obejmuje inwestycje w infrastrukturę turystyczną, mające na celu wzmocnienie i rozwój oferty atrakcji Zespołu Pałacowo-Parkowego w Hadlach Szklarskich i oraz oferty wokół kolejki wąskotorowej Pogórzanin. Zakres rzeczowy projektu obejmuje w szczególności: 1. Budowę zjeżdżalni i innych atrakcji wodnych oraz budowa parkingu z oświetleniem (jako niezbędnego elementu dla zapewnienia dostępu do atrakcji w

	<p>ramach większej inwestycji). Organizacja miejsc do serwisowania rowerów, obsługi ruchu turystycznego na terenie Zespołu Pałacowo-Parkowego w Hadlach Szklarskich.</p> <p>Działania te będą służyć rozwojowi zrównoważonej turystyki, bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie .</p> <p>Przyczynia się do poprawy walorów turystycznych terenu Zespołu Pałacowo-Parkowego w Hadlach Szklarskich oraz całego obszaru gminy, wzmacniając potencjał turystyczny regionu.</p> <p>Zadanie realizowane przez lidera: Miasto i Gminę Jawornik Polski.</p> <p>2. Rozbudowa infrastruktury turystycznej przy zbiorniku wodnym w m. Łopuszka Mała oraz zagospodarowanie jego otoczenia wraz z infrastrukturą poprawiającą dostępność obiektów i atrakcji turystycznych w szczególności: budowa wiat grillowych, wodnego placu zabaw (w tym związanego z nim budynkiem technologii wody + wyposażenie technologiczne), placów zabaw (m.in. teqball, stół do tenisa stołowego), elementy małej architektury jak donice betonowe, stojaki na rowery, kosze, ławki, żagle zacieniające, wieża dla ratownika itp., ciągi komunikacyjne w obrębie nowych elementów, zmiana nawierzchni, parking na potrzeby obsługi ruchu turystycznego, miejsca na paleniska, altany, budowę pomostów z domkami dla przyjezdnych turystów, których pasją jest wędkarstwo, ogrodzenie plaży.</p> <p>W ramach projektu przewiduję się również budowę budynku promocji produktu lokalnego wraz z infrastrukturą OZE (doposażenie m.in. w kioski multimedialne), pełniącego rolę punktu informacji turystycznej, miejsca gdzie można zapoznać się z historia regionu, poznać atrakcje turystyczne możliwe do odwiedzenia w okolicy, a także zmianę sposobu użytkowania istniejącego budynku na zalewie poprzez dostosowanie na potrzeby nowoczesnych sanitariatów, oraz stworzenia dodatkowej powierzchni magazynowej.</p> <p>Zadanie realizowane przez partnera: Miasto i Gminę Kańczuga.</p> <p>3. Utworzenie obszarów zieleni z nowymi nasadzeniami drzew i krzewów rodzimych. Prace</p>
--	---

		związane ze stworzeniem możliwości gromadzenia i wykorzystania wody deszczowej Zadanie realizowane przez partnera: Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Kańczudze.
6.	Budżet projektu PLN	15 000 000,00 – wydatki kwalifikowane Dopuszczalne dofinansowanie: 13 500 000,00 – środki UE + współfinansowanie ze środków (90%) 12 750 000,00 – środki UE (85%)
7.	Okres realizacji projektu	2025-2027

Wzór listy projektów planowanych do ubiegania się o dofinansowania w sposób konkurencyjny w ramach Instrumentu IIT w CS 5(ii) w FEP 2021-2027

1.	Tytuł projektu	Powrót do historii i wspomnień na turystycznej trasie zabytkowej Przeworskiej Kolei Wąskotorowej
2.	Lider/partner projektu	Lider: Powiat Przeworski
3.	Priorytet FEP 2021-2027	PRIORYTET 6 – ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY TERYTORIALNIE
4.	Cel szczegółowy FEP 2021-2027	Cel szczegółowy 5(ii) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie
5.	Zakres rzeczowy – typ projektu zgodny z FEP 2021-2027	<u>Typ II. ochrona, rozwój i promocja dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury</u> <u>Cel projektu: poszerzenie oferty kulturalnej regionu poprzez odnowienie dworca w Jaworniku-Przedmieście oraz przyległego do niego terenu, pozwalających na bardziej atrakcyjną ekspozycję zabytków związanych z Przeworską Kolejką Dojazdową</u> Zakres rzeczowy projektu obejmuje w szczególności: 1. Projekt ma na celu nadanie nowych funkcji dworcowi Przeworskiej Kolejki Dojazdowej zlokalizowanemu w

Jaworniku-Przedmieście, którego właścicielem jest Powiat Przeworski, (trwały zarząd - Powiatowy Zarząd Dróg w Przeworsku - jednostka organizacyjna Powiatu Przeworskiego). W ramach projektu planujemy wykonanie **robót budowlanych, restauratorskich i konserwatorskich w zabytkowym obiekcie** wpisanym do rejestru zabytków pod numerem A-463, uwzględniając zachowanie jego historycznych elementów. W ramach projektu przewidziane są kompleksowe prace mające na celu przywrócenie zabytkowi pierwotnego stanu użytkowania, z zachowaniem jego historycznych elementów, co umożliwi jego udostępnienie do celów turystycznych i kulturalnych. Założenia projektu obejmują m.in.: odtworzenie pomieszczeń noclegowni dla drużyny kolejowej, stworzenie nowoczesnej przestrzeni o wielofunkcyjnym charakterze, która będzie dedykowana historii kolei wąskotorowej. Znajdą się tam m.in. eksponaty związane z historią, techniką oraz wpływem kolei na rozwój regionu, co umożliwi zwiedzającym zapoznanie się z bogatym dziedzictwem kulturalnym. Dodatkowo, przestrzeń zostanie wzbogacona o nowoczesne, interaktywne tablice informacyjno-komunikacyjne, inteligentne oświetlenie LED. Przeprowadzone zostaną także prace konserwatorskie nad pozyskanymi archiwaliami, które zostaną umieszczone w odrestaurowanych pomieszczeniach jako część stałej ekspozycji. Budynek stanie się kluczowym punktem na trasie kolejki wąskotorowej, pełniąc rolę centrum kulturalno-edukacyjnego, w którym będą organizowane wystawy tematyczne i edukacyjne, warsztaty oraz interaktywne gry terenowe związane z historią i kulturą regionu. Zostaną przygotowane różnorodne programy edukacyjne skierowane do szkół, różnych grup wiekowych, które będą obejmować lekcje historii oraz techniki, wykorzystując obiekt jako żywe muzeum.

W ramach inwestycji zaplanowano również działania mające na celu **zagospodarowanie terenu** funkcjonalnie związanego z budynkiem dworca, który będzie pełnił szereg zróżnicowanych ról, dostosowanych do potrzeb podróżujących, w tym osób niepełnosprawnych. Kluczowe elementy infrastrukturalne obejmują: parking, peron, utwardzenie przestrzeni międzytorowej, renowację zabytkowego żurawia kolejowego oraz rozbiórkę obiektów niebędących zabytkami – w celu uporządkowania przestrzeni i przywrócenia jej historycznego charakteru. Zagospodarowanie zieleni będzie istotnym elementem projektu, obejmującym nasadzenie drzew i krzewów, wykonanie kwietników oraz aranżację przestrzeni, które znacząco podniosą walory estetyczne oraz ekologiczne terenu. W trosce o zrównoważony rozwój, w ramach projektu planowana jest budowa zbiornika na wody opadowe w celu nawadniania nasadzeń. Dodatkowo, system ten zostanie połączony z funkcjonowaniem

		<p>żurawia wodnego, co umożliwi efektywne i ekologiczne zarządzanie wodami opadowymi. Cały obiekt, po zakończeniu prac, stanie się nowoczesnym centrum, które łączy historyczny charakter z innowacyjnymi rozwiązaniami technologicznymi, umożliwiając jego użytkowanie w sposób zrównoważony i zgodny z nowoczesnymi standardami.</p> <p>Jednym z kluczowych elementów planowanej rewitalizacji przestrzeni wokół budynku stacji będzie odrestaurowanie zabytkowej lokomotywy parowej Px48-1734, wpisanej do rejestru zabytków pod numerem B-978, która stanie się nie tylko symbolem techniki, ale również czynnym pomnikiem dziedzictwa kulturowego. Po zakończeniu prac restauratorskich, lokomotywa nie tylko zachwyci swoim wyglądem, ale również stanie się żywym świadkiem technicznych osiągnięć minionych epok. Zabytkowa lokomotywa zostanie wyeksponowana w specjalnie zaprojektowanej przestrzeni na bocznym torze, który będzie przeznaczony do jej stałej prezentacji. Miejsce to będzie zarówno estetycznie dopasowane do otoczenia, jak i funkcjonalne, umożliwiając łatwe przemieszczanie lokomotywy w razie potrzeby, co pozwoli szerzej promować dziedzictwo techniczne. Lokomotywa będzie mogła pełnić rolę czynnego eksponatu, który wspiera edukację techniczną i popularyzację historii kolejnictwa. Lokomotywa stanie się nieodłącznym elementem tej przestrzeni, poprawiając jej estetykę i stanowiąc pomnik techniki, który będzie żył i ewoluował wraz z historią Przeworskiej Kolei Dojazdowej.</p> <p>Zadanie realizowane przez lidera: powiat przeworski.</p>
6.	Budżet projektu PLN	<p>15 000 000,00 – wydatki kwalifikowane</p> <p>Dopuszczalne dofinansowanie:</p> <p>13 500 000,00 – środki UE + współfinansowanie ze środków (90%)</p> <p>12 750 000,00 – środki UE (85%)</p>
7.	Okres realizacji projektu	2025-I kwartał 2028 (ze względu na złożoność prac związanych z odrestaurowaniem zabytkowej lokomotywy parowej Px48-1734)

Wzór listy projektów planowanych do ubiegania się o dofinansowania w sposób konkurencyjny w ramach Instrumentu IIT w CS 5(ii) w FEP 2021-2027

1.	Tytuł projektu	Bezpieczna oaza: odnowa zalewu Łopuszka Mała wraz z przygotowaniem przestrzeni integracyjnej dla mieszkańców oraz zagospodarowanie terenu wokół Stacji Kolei Wąskotorowej w Kańczudze
2.	Lider/partner projektu	Lider: Miasto i Gmina Kańczuga

		Partner: Powiat przeworski Partner: Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Kańczudze
3.	Priorytet FEP 2021-2027	PRIORYTET 6 – ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY TERYTORIALNIE
4.	Cel szczegółowy FEP 2021-2027	Cel szczegółowy 5(ii) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie
5.	Zakres rzeczowy – typ projektu zgodny z FEP 2021-2027	<p><u>Typ IV. fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych.</u></p> <p>Cel projektu: odnowa przestrzeni publicznej wokół zalewu w m. Łopuszka Mała oraz Stacji Kolei Wąskotorowej w Kańczudze sprzyjających integracji mieszkańców oraz zwiększających możliwości wypoczynku i aktywności.</p> <p>Zakres rzeczowy projektu obejmuje w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W m. Łopuszka Mała Realizacja nowych pomostów, promenady, sceny nadbrzeżnej, pomostów dla łódek przy zbiorniku wodnym w Łopuszce Małej. Pomosty połączą brzegi z wyspą, na której powstanie sceniczny podest umożliwiający organizację różnorodnych przedstawień, np. efektownych widowisk świetlnych. Wybudowanie atrakcyjnej altany na wyższej części zalewu, oferującej malownicze panoramy. <p>Zagospodarowanie terenu nad zalewem Łopuszka Mała, w tym: budowa strefy biesiadowania, muszli koncertowej, mola, tężni, groty solnej, parkingu (jako niezbędnego elementu dla zapewnienia dostępu do atrakcji w ramach większej inwestycji), oświetlenia (wyłącznie terenu parkingu), systemu monitoringu, elementów małej architektury, pergole, utworzenie punktów obozowania, z dostępem do energii elektrycznej i wody, nadbudowa istniejącej sauny w celu zwiększenia atrakcyjności obiektu, zwiększenie możliwości wypoczynku i aktywności mieszkańców poprzez utworzenie strefy fitness, strefy wypoczynku na promenadzie Wszystko połączone ciągami komunikacyjnymi umożliwiającym swobodne przemieszczanie się między atrakcjami.</p>

		<p>Przeprowadzenie prac odmuleniowych, budowa roślinnych wysp filtracyjnych, mających na celu poprawę głębokości i jakości zalewu oraz wody w zalewie, co wpłynie pozytywnie na bezpieczeństwo i zainteresowanie turystów.</p> <p>Dodatkowo w ramach projektu przewidują się wykonanie niezbędnej infrastruktury instalacji elektrycznych, sanitarnych, mediów dla obiektów ujętych w zadaniu, wykonanie instalacji fotowoltaicznych na potrzeby zasilania monitoringu i oświetlenia odnowionych obszarów</p> <p>Zadanie realizowane przez lidera: Miasto i Gminę Kańczuga.</p> <p>2. Utworzenie zielonych obszarów (nasadzenia drzew i krzewów rodzimych, łąki kwietne). Prace związane ze stworzeniem możliwości gromadzenia i wykorzystania wody deszczowej</p> <p>Zadanie realizowane przez partnera: Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Kańczudze.</p> <p>3. W m. Kańczuga Projekt dotyczy zagospodarowania terenu położonego na działce, na której znajduje się budynek Stacji Kolei Wąskotorowej w Kańczudze, budynek wieży ciśnień oraz drewniany budynek spedycji. Obiekty te stanowią elementy wcześniej zrewitalizowanej infrastruktury Przeworskiej Kolei Wąskotorowej, której właścicielem jest Powiat Przeworski (trwały zarząd - Powiatowy Zarząd Dróg w Przeworsku - jednostka organizacyjna Powiatu Przeworskiego).</p> <p>W ramach realizacji zadania przewidziano szereg działań mających na celu zarówno poprawę estetyki, jak i funkcjonalności zagospodarowanego terenu. Działania te będą miały na celu stworzenie przestrzeni sprzyjającej wypoczynkowi, edukacji oraz integracji społecznej, a także wkomponowanie nowej infrastruktury w otaczający krajobraz, z zachowaniem poszanowania dla lokalnych walorów przyrodniczych i kulturowych. Wśród planowanych działań znajdują się: prace ziemne i przygotowanie terenu- budowa ścieżek spacerowych w formie drewnianych kładek, montaż elementów małej architektury, nasadzenie bogatej roślinności, wykorzystanie historycznych</p>
--	--	--

		elementów infrastruktury kolejowej, uzupełnieniem nowo powstałej przestrzeni będzie utworzenie „łaki kwietnej.
6.	Budżet projektu PLN	15 000 000,00 – wydatki kwalifikowane Dopuszczalne dofinansowanie: 13 500 000,00 – środki UE + współfinansowanie ze środków (90%) 12 750 000,00 – środki UE (85%)
7.	Okres realizacji projektu	2025-2027

Zgodnie z powyższym stworzono matrycę:

Tabela 13. Matryca logiczna strategii IIT

Cel strategiczny strategii rozwoju ponadlokalnego/IIT	Kierunek działania strategii rozwoju ponadlokalnego/ IIT	Tytuł projektu, który realizuje kierunek działania	Problemy/deficyty/potrzeby oraz potencjały, na które odpowiada projekt	Wyzwania rozwojowe, na które odpowiada projekt
<p>CEL STRATEGICZNY 1</p> <p>Wykorzystanie gospodarczego potencjału Partnerstwa</p>	<p>1.3.1 Budowa ofert turystycznych</p>	<p>Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych w Hadlach Szklarskich i Łopuszce Małej</p>	<p>Deficyty:</p> <p>Brak wykreowanej marki turystycznej. Region nie posiada spójnej i rozpoznawalnej tożsamości turystycznej, co ogranicza jego atrakcyjność na rynku turystycznym.</p> <p>Pomimo bogatych zasobów, turystyka nie stanowi dominującej funkcji gospodarczej, co obniża dynamikę rozwoju regionu.</p> <p>Słaba pozycja na tle innych regionów województwa. Wskaźniki rozwoju funkcji turystycznej są na niższym poziomie niż w powiatach o silniej rozwiniętej turystyce, takich jak powiat leski czy miasto Rzeszów.</p> <p>Brak skutecznych działań promocyjnych i informacyjnych, które mogłyby zwiększyć rozpoznawalność regionu wśród turystów krajowych i zagranicznych.</p> <p>Ograniczona dostępność komunikacyjna może wpływać na niższe zainteresowanie turystów odwiedzinami.</p> <p>Niedobór infrastruktury noclegowej, długoterminowej i krótkoterminowej jest jednym z czynników wpływających na</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie przedsiębiorczości na obszarze Partnerstwa, w tym stwarzanie dogodnych warunków do wzmocnienia lokalnych inicjatyw przedsiębiorczych oraz pozyskiwania inwestorów zewnętrznych. • Umiejętnie wykorzystanie premii położenia geograficznego • Wykorzystanie potencjałów i walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz unikatowego dziedzictwa kulturowego dla tworzenia atrakcyjnego produktu turystycznego • Wykreowanie marki miejsca z atrakcyjną, zróżnicowaną i dostępną ofertą turystyczno-rekreacyjną - odwołującą się do mitu kresów wschodnich Polski, jako wielokulturowej krainy z silnymi wpływami polskiej kultury • Prowadzenie dialogu z osobami i instytucjami (w tym także w sąsiedztwie obszaru Partnerstwa) zajmującymi się szeroko rozumianą kulturą i turystyką, który winien zaowocować wspólnymi inicjatywami w zakresie rozwoju produktu turystycznego;

Cel strategiczny strategii rozwoju ponadlokalnego/IIT	Kierunek działania strategii rozwoju ponadlokalnego/ IIT	Tytuł projektu, który realizuje kierunek działania	Problemy/deficyty/potrzeby oraz potencjały, na które odpowiada projekt	Wyzwania rozwojowe, na które odpowiada projekt
			<p>spadek liczby turystów korzystających z noclegów. Mimo atrakcyjnych zasobów, brakuje kompleksowych pakietów usług łączących różne formy turystyki, co poprzez poprawę różnorodności i komplementarności oferty turystycznej mogłoby zwiększyć konkurencyjność regionu.</p> <p>Potencjały:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wyniki badań diagnostycznych wskazują na istnienie zasobów, które mogą przyczynić się do wzrostu ruchu turystycznego. • Obszar charakteryzuje się bogactwem naturalnym, które może stanowić podstawę dla turystyki aktywnej, czy też ekoturystyki • duża liczba obiektów historycznych i miejsc o znaczeniu kulturowym, które mogą być kluczowym elementem oferty turystycznej. • Potencjał i zasoby związane z Przeworską Koleją Dojazdową stanowią szansę na dalsze ożywienie turystyki i przyciągnięcie większej liczby turystów. • W porównaniu do bardziej rozwiniętych ośrodków turystycznych, obszar Partnerstwa może wyróżnić się 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa infrastruktury turystycznej, w tym np. turystycznej linii kolejowej, ścieżek rowerowych łączących atrakcje obszaru; • Wzmocnienie podstaw rozwoju turystyki kulinarnej na obszarze Partnerstwa; • Intensyfikacja promocji gmin Partnerstwa. <p>Koncentracja Partnerstwa na wykorzystaniu potencjałów przyrodniczo-krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego w celu stworzenia atrakcyjnego produktu turystycznego przyniesie znaczące korzyści społeczności lokalnej oraz wpłynie na różne aspekty życia społecznego i gospodarczego obszaru. Kreacja marki miejsca i rozwinięcie atrakcyjnej oferty turystycznej przyciągną zarówno mieszkańców, jak i turystów. Lokalna społeczność będzie miała okazję do korzystania z różnorodnych atrakcji i wydarzeń kulturalnych, co zwiększy jakość życia. Wspólne inicjatywy w ramach dialogu kulturalnego i turystycznego stworzą platformę do zacieśniania więzi społecznych. Spotkania, wydarzenia i projekty wspólne dla mieszkańców i odwiedzających tworzą atmosferę wspólnoty. Kreacja marki miejsca i promocja lokalnych walorów kulturowych mogą wzmocnić tożsamość</p>

Cel strategiczny strategii rozwoju ponadlokalnego/IIT	Kierunek działania strategii rozwoju ponadlokalnego/ IIT	Tytuł projektu, który realizuje kierunek działania	Problemy/deficyty/potrzeby oraz potencjały, na które odpowiada projekt	Wyzwania rozwojowe, na które odpowiada projekt
			<p>nowatorskimi rozwiązaniami i unikalną ofertą.</p> <p>Potencjał do opracowania kompleksowego produktu turystycznego łączącego atrakcje przyrodnicze, kulturowe i rekreacyjne. Świadczą o tym powyższe potencjały oraz wnioski z analizy rozwoju funkcji turystycznej.</p>	<p>społeczności lokalnej, zwiększając lokalny patriotyzm i dumę z przynależności do danego obszaru. Atrakcyjna oferta turystyczna i wzrost jakości życia mogą przyczynić się do zatrzymania trendu depopulacji poprzez zatrzymanie migracji ludności i zachęcanie do osiedlania się w regionie. Perspektywy atrakcyjnej pracy dla młodych mieszkańców, rozwiniętej infrastruktury i nowych możliwości kulturalnych mogą przyczynić się do zatrzymywania młodych rodzin w obszarze. Rozwój turystyki i przedsiębiorczości generuje nowe miejsca pracy, zwłaszcza w sektorze usług turystycznych, kultury, gastronomii, a także w obszarze przedsiębiorczości. Wzrost ruchu turystycznego generuje dodatkowe źródła dochodu dla lokalnych przedsiębiorców, sklepów, restauracji, pensjonatów, co przekłada się na wzrost gospodarczy obszaru. Przyjęcie strategii rozwoju turystyki jako elementu gospodarczego stymuluje inwestycje i rozwój przedsiębiorstw, co przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności lokalnego rynku.</p> <p>Skoncentrowanie się na turystyce może przyczynić się do ożywienia społeczności, zatrzymania depopulacji, tworzenia miejsc pracy, podnoszenia poziomu życia oraz</p>

Cel strategiczny strategii rozwoju ponadlokalnego/IIT	Kierunek działania strategii rozwoju ponadlokalnego/ IIT	Tytuł projektu, który realizuje kierunek działania	Problemy/deficyty/potrzeby oraz potencjały, na które odpowiada projekt	Wyzwania rozwojowe, na które odpowiada projekt
				stymulowania lokalnej gospodarki w obszarze Partnerstwa.
<p>CEL STRATEGICZNY 2</p> <p>Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska naturalnego</p>	<p>2.1.7 Podejmowanie działań w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa publicznego i osobistego.</p>	<p>Bezpieczna oaza: odnowa zalewu Łopuszka Mała wraz z przygotowaniem przestrzeni integracyjnej dla mieszkańców oraz zagospodarowanie terenu wokół Stacji Kolei Wąskotorowej w Kańczudze</p>	<p>Deficyty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak kompleksowej rewitalizacji otoczenia stacji kolejki wąskotorowej Pogórzanin – nie wszystkie stacje zostały objęte inwestycjami rewitalizacyjnymi, co ogranicza ich potencjał społeczny i turystyczny. • Niski przyrost terenów zielonych i przestrzeni, który nie odpowiada potrzebom mieszkańców. • Ograniczona infrastruktura rowerowa. Brakuje także połączeń między miejscowościami oraz infrastruktury wspierającej (stojaki rowerowe, miejsca odpoczynku). • Niedostateczna modernizacja przestrzeni publicznych – wiele obiektów, takich jak parki, stawy czy place, utraciło swoje funkcje społeczne ze względu na zły stan techniczny elementów infrastruktury (alejek, ławek, oświetlenia, moli). • Brak systematycznych modernizacji i wdrażania 	<p>Bezpieczeństwo staje się istotną determinantą ogólnej jakości życia, a niski poziom przestępczości oraz poczucie spokoju i bezpieczeństwa są kluczowymi czynnikami zachęcającymi do życia i aktywności na danym obszarze. W obecnych czasach zapewnienie bezpieczeństwa staje się nie tylko ważnym, lecz wręcz kluczowym elementem, na który coraz częściej zwracają uwagę mieszkańcy oraz osoby decydujące się na odwiedzenie danego obszaru. Długofalowo, ład społeczny i bezpieczeństwo obywateli mogą stać się atutem i wyróżnikiem Partnerstwa.</p> <p>W kontekście wyzwań rozwojowych obszaru, projekt skupia się na kilku istotnych obszarach, odpowiadając jednocześnie na problemy demograficzne, społeczne, rynek pracy oraz przedsiębiorczości. Poprzez tworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturowej, projekt dąży do przyciągnięcia zarówno obecnych mieszkańców, jak i potencjalnych nowych mieszkańców, poprzez zwiększenie atrakcyjności obszaru. Kreacja nowoczesnej przestrzeni kulturowej ma na celu podniesienie poczucia</p>

Cel strategiczny strategii rozwoju ponadlokalnego/IIT	Kierunek działania strategii rozwoju ponadlokalnego/ IIT	Tytuł projektu, który realizuje kierunek działania	Problemy/deficyty/potrzeby oraz potencjały, na które odpowiada projekt	Wyzwania rozwojowe, na które odpowiada projekt
			<p>nowych elementów infrastruktury, takich jak oświetlenie, monitoring czy zagospodarowanie przestrzeni, co może negatywnie wpływać na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.</p> <p>Potencjały:</p> <ul style="list-style-type: none"> Istniejące już ścieżki rowerowe oraz plany ich rozbudowy mogą przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej oraz poprawy mobilności mieszkańców. Dotychczasowy rozwój terenów zielonych (np. w powiecie przeworskim) wskazuje na możliwość dalszej ich rozbudowy oraz poprawy jakości rekreacyjnej przestrzeni. <p>Investycje w Przeworską Kolej Dojazdową przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa transportu, ochrony dziedzictwa architektonicznego oraz zwiększenia potencjału turystycznego regionu.</p>	<p>przynależności oraz stworzenie miejsca, które stanie się środkiem integracji społeczności. Tworzenie nowych atrakcji turystycznych, miejsc rekreacyjnych, a także działań promujących lokalne dziedzictwo może generować nowe miejsca pracy i stymulować lokalny rynek pracy. Stworzenie nowoczesnej przestrzeni, promującej lokalne dziedzictwo, może dodatkowo zachęcić do rozwoju przedsiębiorczości, zwłaszcza w sektorach związanych z turystyką, kulturą i usługami. Poprzez te kompleksowe działania, projekt nie tylko reaguje na konkretne wyzwania obszaru, ale również kładzie solidne fundamenty pod zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy, zwiększając atrakcyjność obszaru, tworząc nowe miejsca pracy i stymulując aktywność przedsiębiorczą w lokalnym środowisku.</p>
<p>CEL STRATEGICZNY 3</p> <p>Wzmacnianie poczucia wspólnoty i umiejętności współpracy</p>	<p>3.2.4 Nowoczesna infrastruktura dla edukacji, sportu, turystyki, kultury, ochrony zdrowia, opieki społecznej.</p>	<p>Powrót do historii i wspomnień na turystycznej trasie zabytkowej Przeworskiej Kolei Wąskotorowej</p>	<p>Deficyty:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ograniczony dostęp do usług kulturalnych wynika z peryferyjnego położenia względem głównych szlaków komunikacyjnych. Oddalenie 	<p>Projekt skupia się na poszerzeniu oraz wzbogaceniu oferty kulturalnej i usług czasu wolnego, wykorzystując lokalne zasoby. Celem jest przyczynienie się do zwiększenia poczucia tożsamości mieszkańców obszarów wiejskich, integracji społecznej i aktywizacji, zwłaszcza osób zagrożonych</p>

Cel strategiczny strategii rozwoju ponadlokalnego/IIT	Kierunek działania strategii rozwoju ponadlokalnego/ IIT	Tytuł projektu, który realizuje kierunek działania	Problemy/deficyty/potrzeby oraz potencjały, na które odpowiada projekt	Wyzwania rozwojowe, na które odpowiada projekt
			<p>od większych ośrodków miejskich wpływa także na mniejsze zainteresowanie zewnętrznymi organizatorami wydarzeń kulturalnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Badania ankietowe wykazały istotną potrzebę poszerzenia oferty kulturalnej w regionie. • Brak profesjonalnego zaplecza technicznego. Dotychczasowy brak sceny estradowej powoduje konieczność wynajmu sprzętu i ogranicza organizację wydarzeń. • Organizacja wydarzeń kulturalnych wymaga współpracy z podmiotami zewnętrznymi, co wiąże się z dodatkowymi kosztami i problemami logistycznymi. • Potencjał dziedzictwa kulturowego nie jest w pełni wykorzystywany, co utrudnia jego promocję i rozwój kulturalny regionu. <p>Potencjały:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jawornik Polski oraz Kańczuga dysponują wartościowym dziedzictwem, które może przyciągać zarówno mieszkańców, jak i turystów. • Dostępne zasoby w postaci budynków pozwalają na stworzenie przestrzeni 	<p>wykluczeniem społecznym. Projekt tworzy nowoczesną przestrzeń, eliminując deficyty kulturowe, jednocześnie wzmacniając poczucie wspólnoty i umiejętności współpracy mieszkańców, stając się miejscem integracji społecznej.</p> <p>Istnieją ograniczenia w dostępie do infrastruktury kulturalnej, co projekt rozwiązuje poprzez koncentrację na tworzeniu nowoczesnej infrastruktury. Ten kierunek może generować nowe miejsca pracy, stymulować lokalny rynek usług kulturalnych i przyczynić się do gospodarczego rozwoju obszaru.</p> <p>Działy projektu związane z promocją dziedzictwa kulturowego mają na celu przyciągnięcie turystów, co może wpłynąć pozytywnie na lokalną gospodarkę poprzez rozwój sektora turystycznego.</p>

Cel strategiczny strategii rozwoju ponadlokalnego/IIT	Kierunek działania strategii rozwoju ponadlokalnego/ IIT	Tytuł projektu, który realizuje kierunek działania	Problemy/deficyty/potrzeby oraz potencjały, na które odpowiada projekt	Wyzwania rozwojowe, na które odpowiada projekt
			<p>umożliwiających nowoczesną interpretację i promocję lokalnej kultury.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kreowanie wspólnej i dobrze wyposażonej przestrzeni dla mieszkańców może przyczynić się do budowania więzi społecznych i rozwijania umiejętności współpracy, a także poprawy dostępności usług kulturalnych. • Wzbogacenie oferty kulturalnej może stanowić dodatkowy impuls dla rozwoju turystyki w regionie. <p>Nowe inicjatywy kulturalne mogą stworzyć mieszkańcom więcej możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym.</p>	

5.3. Lista pozostałych projektów.

Poniżej zaprezentowano pozostałe projekty wynikające z prac nad Strategią, które będą finansowane poza Działaniem FEPK.06.02 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich i małych miast:

Tabela 14. Lista pozostałych projektów

Lp.	Projekty	Opis projektu
1	Rewitalizacja kolejki wąskotorowej (kolejny etap)	<p>Zadanie:</p> <p>1. Rewitalizacja kolei wąskotorowej Przeworsk Wąskotorowy – Dynów</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Lider projektu Powiat Przeworski Partnerzy Gminy (Partnerzy) przez których przebiega linia kolei wąskotorowej</p> <p>Planowany zakres: Zakres rzeczowy projektu będzie obejmował roboty remontowe na:</p> <p>1. Torowisku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - roboty rozbiórkowe, - roboty ziemne i podtorowe, - zabudowę nawierzchni torowej ☒ roboty na szlaku i stacjach, - zabudowa nawierzchni – rozjazdy, - pozostałe roboty, w tym min.: rozbudowa odbojnic na obiektach mostowych, oznakowanie linii kolejowej, budowa przepustów pod przejazdami, - odwodnienie lub oczyszczenie rowów, - oczyszczenie i udrożnienie przepustów, - roboty drogowe (przejazdy kolejowo ☒ drogowe), <p>2. Obiektach inżynierskich:</p> <ul style="list-style-type: none"> - roboty rozbiórkowe, - roboty ziemne, - zbrojenie, - roboty pod nawierzchnią kolejową, - prace naprawcze, - odwodnienie, - elementy zabezpieczające, - inne roboty mostowe. <p>Planowany okres realizacji: 2025-2026</p> <p>Szacowana wartość: 56 000 000,00 zł</p>

2	Stworzenie oferty turystycznej i rekreacyjnej na terenie Partnerstwa (poza obszarem który może być finansowany w ramach IIT)	<p>Zadanie:</p> <p>1. Stworzenie oferty turystycznej i rekreacyjnej w Gminie Jawornik Polski</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Jawornik Polski</p> <p>Planowany zakres:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wiaty rowerowe, - mała architektura, - miejsca postojowe w obrębie torowiska na działkach gminnych, - rozbudowa budynku jadalni na terenie zespołu pałacowo-parkowego oraz obiektów - turystycznych i rekreacyjnych na terenie gminy <p>Planowany okres realizacji: 2024-2030</p> <p>Szacowana wartość: 2 000 000,00 zł</p> <p>2. Stworzenie oferty turystycznej i rekreacyjnej w Gminie Miejskiej Jarosław</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Miejska Jarosław</p> <p>Planowany zakres:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja zabytkowej kamienicy na jarosławskim rynku z przeznaczeniem na cele kulturalne, w tym działalność organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury (z dostosowaniem dla osób ze szczególnymi potrzebami). W Kamienicy powstałoby Lokalne Centrum Kultur Pogranicza. Już od średniowiecza Jarosław leżał na styku trzech kultur i wyznań: rzymskokatolickiego, grekokatolickiego i judaizmu. Centrum prowadziłyby szeroką działalność międzynarodową w szczególności skierowaną na kraje pogranicza, w celu prezentacji i rozwoju kultury narodów pogranicza oraz budowania międzykulturowego dialogu. Celem działalności będzie przygotowanie i pozyskanie społeczeństwa do aktywnego uczestnictwa w kulturze poprzez stworzenie szerokiej oferty działań kulturalnych. Centrum realizowałoby zadania w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych, poprzez organizowanie różnorodnych form zespołowego uczestnictwa w kulturze. W LCKP odbywały się koncerty zespołów ludowych różnych kultur, promujące dziedzictwo kulturowe. 2. Zakup wyposażenia i sprzętu na cele kulturalne. 3. Wyposażenie w niezbędny sprzęt, techniczny/ gospodarczy, m.in. lodowisko mobilne (ustawiane na sezon zimowy na płycie rynku), kajaki i niezbędne sprzęt dodatkowy (na potrzeby wspólnych wydarzeń z Gminą Miejską Przeworsk), samochód do przewozu sprzętu, z przyczepą np. do przewozu kajaków. Produktem będzie wspólny szlak turystyczny – szlak kajakowy. 4. Przebudowa terenu przy murze oporowym Jarosławskiego Opactwa z przeznaczeniem na punkt widokowy wraz z zagospodarowaniem, m.in. schodami, rondem (z dostosowaniem dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym zakup oprogramowania i sprzętu do oglądania terenu z poziomu punktu widokowego poprzez okulary/gogle VR) 5. Zagospodarowanie przestrzeni w Parku Miejski im. Bohaterów Monte Cassino w Jarosławiu poprzez wykonanie małej infrastruktury m.in. tablic informacyjnych, ławek solarnych z systemem darmowego ładowania urządzeń mobilnych i turystycznych wraz z stanowiskami na rowery oraz stacjami naprawy rowerów (stojak + klucze), a także wbudowanym inteligentnym oświetleniem nocnym ławki. 6. Wykonanie ścieżek/tras rowerowych na terenie miasta. Wzdłuż ścieżek rowerowych wykonanie ścieżek edukacyjnych nawiązujących dziedzictwa kulturalnego miasta ze szczególnym uwzględnieniem jarmarków. 7. Remont sceny w sali kinowej Jarosławskiego Ośrodka Kultury i Sztuki.
---	--	---

Planowany okres realizacji:

2024-2027

Szacowana wartość: 81 385 334,86

3. Stworzenie oferty turystycznej i rekreacyjnej w Gminie Miejskiej Przeworsk

Podmiot odpowiedzialny za realizację:

Gmina Miejska Przeworsk

Planowany zakres:

- zakup przewodników elektronicznych system audio guide 20 szt.
- zakup aplikacji audioguide na smartfony w systemie Windows/iOS wraz z przygotowaniem przewodnika,
- zakup wyposażenia Informacji Turystycznej miasta Przeworska

Planowany okres realizacji:

2025-2027

Szacowana wartość:

120 000,00 zł

4. Budowa i modernizacja infrastruktury związanej z dziedzictwem historyczno-kulturowym na rzecz wzmacniania potencjału turystycznego

Podmiot odpowiedzialny za realizację:

Miasto i Gmina Jawornik Polski

Planowany zakres:

Remont i modernizacja budynków: pałacu, modrzewia, jadalni, kuźni na terenie ZPP w Hadlach Szklarskich na potrzeby mieszkańców, turystów

Planowany okres realizacji:

2025-2030

Szacowana wartość:

3 000 000,00 zł

5. Modernizacja i przebudowa infrastruktury dla potrzeb dziedzictwa kulturowego

Podmiot odpowiedzialny za realizację:

Gmina Miejska Przeworsk

Planowany zakres:

Przebudowa nawierzchni alei oraz pozostałości murów obronnych starego miasta przy ul. Kazimierzowskiej,
Przebudowa i adaptacja budynku dawnego szpitalika Bożogrobców dla potrzeb utworzenia muzeum Bożogrobców w Przeworsku wraz z wyposażeniem,
Zakup i wyposażenie obiektów historycznych w tablice informacyjne, oznaczenia i kierunkowskazy
Modernizacja budynku ratusza

		<p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 20 000 000,00 zł</p> <p style="text-align: center;">6. Renowacja zabytkowej kaplicy grobowej rodzinny Kellermanów w Nizatycach k/Kańczugi oraz przydrożnych kapliczek</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Kańczuga</p> <p>Planowany zakres: Renowacja zabytkowej kaplicy grobowej rodzinny Kellermanów w Nizatycach k/Kańczugi oraz przydrożnych kapliczek</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2027</p> <p>Szacowana wartość: 2 000 000,00 zł</p> <p style="text-align: center;">7. Renowacja kapliczek</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Jawornik Polski</p> <p>Planowany zakres: Modernizacja, renowacja kapliczek (Matki Boskiej od Gradobicia)</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 500 000,00 zł</p> <p style="text-align: center;">8. Rewitalizacja/renowacja kaplicy Bożogrobców w Ujeznej</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Przeworsk</p> <p>Planowany zakres: Rewitalizacja/renowacja kaplicy Bożogrobców w Ujeznej</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 500 000,00 zł</p>
--	--	--

9. Tężnia nad zalewem w Łopuszka Mała

Podmiot odpowiedzialny za realizację:

Miasto i Gmina Kańczuga

Planowany zakres:

Tężnia nad zalewem w Łopuszka Mała

Planowany okres realizacji:

2025-2027

Szacowana wartość:

200 000,00 zł

10. Budowa tężni w Pawłosiowie

Podmiot odpowiedzialny za realizację:

Gmina Pawłosiów

Planowany zakres:

Budowa bryły o małych rozmiarach otoczonej łąkami, służącej do inhalacji oparami solanki wraz z instalacją elektryczną, instalacjami technologicznymi do rozprowadzania solanki, utwardzenie terenu pod tężnię z ciągami komunikacyjnymi, budowa oświetlenia, budowa ogrodzenia, montaż małej architektury, urządzenie terenów zielonych.

Planowany okres realizacji:

2025-2030

Szacowana wartość:

300 000,00 zł

11. Budowa tężni na terenie Zespołu Pałacowo- Parkowego w Hadlach Szklarskich wraz z infrastruktura towarzyszącą

Podmiot odpowiedzialny za realizację:

Miasto i Gmina Jawornik Polski

Planowany zakres:

Budowa tężni na terenie Zespołu Pałacowo- Parkowego w Hadlach Szklarskich wraz z infrastruktura towarzyszącą.

Planowany okres realizacji:

2025-2030

Szacowana wartość:

300 000,00 zł

12. Utworzenia miejsca z opisem historii grodziska w Chodakówce

Podmiot odpowiedzialny za realizację:

Miasto i Gmina Kańczuga

Planowany zakres:

		<p>Grodzisko w Chodakówce - utworzenia miejsca z opisem historii Planowany okres realizacji: 2025-2026 Szacowana wartość: 100 000,00 zł</p> <p>13. Utworzenie ścieżek edukacyjnych wzdłuż szlaków rowerowych</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Kańczuga, Miasto i Gmina Jawornik Polski, Planowany zakres: Budowa infrastruktury ścieżek, szlaków rowerowych na terenie Partnerstwa, oznakowanie, mała architektura, informatory Planowany okres realizacji: 2024-2030 Szacowana wartość: 1 300 000,00 zł</p> <p>14. Utworzenie bazy/sieci informacji turystycznej w każdej gminie Partnerstwa</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Kańczuga, Miasto i Gmina Jawornik Polski, Planowany zakres: Utworzenie bazy/sieci informacji turystycznej w każdej Gminie Partnerstwa Planowany okres realizacji: 2024-2030 Szacowana wartość: 1 000 000,00 zł</p> <p>15. Stworzenie aplikacji cyfrowej m.in. gra terenowa, mapa szlaków, zabytków, wykorzystująca potencjał turystyczno-kulturalny Partnerstwa</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Kańczuga, Miasto i Gmina Jawornik Polski, Planowany zakres: Stworzenie aplikacji cyfrowej m.in. gra terenowa, mapa szlaków, zabytków, wykorzystująca potencjał turystyczno-kulturalny Partnerstwa Planowany okres realizacji: 2024-2030 Szacowana wartość: 2 000 000,00 zł</p>
--	--	---

16. Modernizacja starych murów na terenie Partnerstwa

Podmiot odpowiedzialny za realizację:

Gmina Miejska Jarosław, Miasto i Gmina Jawornik Polski

Planowany zakres:

Modernizacja starych murów obronnych na terenie Partnerstwa

Planowany okres realizacji:

2024-2030

Szacowana wartość:

2 000 000,00 zł

- 17. Rozwój produktu turystycznego oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego (np. Jarmark Jarosławski, jako flagowy produkt turystyczny i promocyjny, 'mit kresów' – do wykorzystania! hala targowa w Jarosławiu, jakie inne obiekty Jako baza dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, wykorzystania lokalnego kapitału)**

Podmiot odpowiedzialny za realizację:

Gmina Miejska Jarosław, Miasto i Gmina Jawornik Polski,

Planowany zakres:

Organizacja majówki pod jaworem – rozwój produktu turystycznego i zasobów dziedzictwa, tradycji- ZPP w Hadlach Szklarskich – impreza cykliczna

Planowany okres realizacji:

2024-2030

Szacowana wartość:

600 000,00 zł

18. Połączenie bulwarów nad Sanem ze szlakiem Św. Jakuba (Via Regia)

Podmiot odpowiedzialny za realizację:

Gmina Miejska Jarosław

Planowany zakres:

Połączenie bulwarów nad Sanem ze szlakiem Św. Jakuba (Via Regia)

Planowany okres realizacji:

2024-2030

Szacowana wartość:

2 000 000,00 zł

3	Rozwój bazy: noclegowej, gastronomicznej, turystycznej, agroturystycznej, rekreacyjnej, SPA, budowa grot solnych w celu wzmacniania potencjału turystycznego, kulturowego i przyrodniczego Partnerstwa (poza obszarem który może być finansowany w ramach IIT)	<p>Zadanie:</p> <p>1. Przebudowa i modernizacja bazy noclegowo gastronomicznej Zajazdu Pastewnik na terenie Miasta Przeworska</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Miejska Przeworsk</p> <p>Planowany zakres: Zajazd Pastewnik</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa pomostu i kładki dla pieszych łączących wyspę z terenem zajazdu Pastewnik - modernizacja i przebudowa budynków noclegowych zajazdu Pastewnik - modernizacja i przebudowa Karczmy i zaplecza karczmy Zajazdu Pastewnik - modernizacja zagospodarowania terenów Zajazdu Pastewnik (drogi, parkingi, utwardzone place, oświetlenie terenu, monitoring, ogrodzenie itp. kajakową. <p>Planowany okres realizacji: 2024-2030</p> <p>Szacowana wartość: 15 000 000,00 zł</p>
4	Odnowa parków na terenie Partnerstwa (poza obszarem który może być finansowany w ramach IIT)	<p>Zadanie:</p> <p>1. Odnowa Parku na terenie Gminy Jawornik Polski</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Jawornik Polski</p> <p>Planowany zakres: Park na terenie ZPP w Hadlach Szlarskich – prace pielęgnacyjne i konserwatorskie</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 4 000 000,00 zł</p> <p>2. Odnowa Parku na terenie Miasta i Gminy Kańczuga</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Kańczuga</p> <p>Planowany zakres: Rewitalizacja parków: w Krzczowicach, Kańczudze, Pantalowicach</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2027</p> <p>Szacowana wartość: 3 000 000,00 zł</p>

		<p>3. Odnowa Parku na terenie Miasta Jarosław Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Miejska Jarosław Planowany zakres: Rewitalizacja parków na terenie miasta Jarosław Planowany okres realizacji: 2024-2030 Szacowana wartość: 4 000 000,00 zł</p> <p>4. Odnowa Parku na terenie Gminy Przeworsk Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Przeworsk Planowany zakres: Rewitalizacja parków na terenie Gminy Przeworsk Planowany okres realizacji: 2024-2030 Szacowana wartość: 4 000 000,00 zł</p>
5	Rewitalizacja stawów na terenie Partnerstwa (poza obszarem który może być finansowany w ramach IIT)	Zadanie: <p>1. Rewitalizacja stawów na terenie Partnerstwa-Hadle Szklarskie</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Jawornik Polski Planowany zakres: Rewitalizacja stawu na terenie ZPP w Hadlach Szklarskich wraz z otoczeniem i infrastrukturą Planowany okres realizacji: 2025-2030 Szacowana wartość: 2 000 000,00 zł</p> <p>2. Rewitalizacja stawu w Pawłosiowie</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Pawłosiów Planowany zakres: Odmulenie zbiornika wodnego wraz z umocnieniem linii brzegowej i przebudową jazu, przebudowa moło, budowa oświetlenia terenu, budowa ogrodzenia, zagospodarowanie terenu (mała architektura, urządzenie zieleni)</p>

		<p>Planowany okres realizacji: 2025-2026</p> <p>Szacowana wartość: 2 500 000,00 zł</p>
6	<p>Budowa, rozbudowa, modernizacja kompleksów sportowych, rekreacyjnych, basenów (poza obszarem który może być finansowany w ramach IIT)</p>	<p>Zadanie:</p> <p>1. Infrastruktura sportowa na terenie Gmin Jawornik Polski</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Jawornik Polski</p> <p>Planowany zakres: Budowa, rozbudowa, modernizacja kompleksów sportowych na terenie gminy (ZPP w Hadlach Szklarskich, Jawornik Polski, Manasterz)</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 20 000 000,00 zł</p> <p>2. Budowa basenu w gminie Kańczuga</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Kańczuga</p> <p>Planowany zakres: Budowa Basenu w Kańczudze</p> <p>Planowany okres realizacji: 2024-2030</p> <p>Szacowana wartość: 55 000 000,00 zł</p> <p>3. Infrastruktura sportowa na terenie Gmin Przeworsk</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Przeworsk</p> <p>Planowany zakres: Budowa, rozbudowa, modernizacja kompleksów sportowych na terenie gminy</p> <p>Planowany okres realizacji: 2024-2030</p> <p>Szacowana wartość: 4000 000,00 zł</p>

		<p>4. Przebudowa i rozbudowa budynku szatniowego, budowa boiska treningowego/ lodowisko sztuczne w okresie zimowym, budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z zagospodarowaniem terenu w postaci budowy sieci oświetlenia i monitoringu, budowa sieci kanalizacji deszczowej z zbiornikiem retencyjnym i pompownią, budowa boksów dla zawodników i dodatkowego segmentu trybun oraz wykonanie wysokiego ogrodzenia i piłkochwyłów w Rozborzu.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Przeworsk</p> <p>Planowany zakres: Przebudowa i rozbudowa budynku szatniowego, budowa boiska treningowego/ lodowisko sztuczne w okresie zimowym, budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z zagospodarowaniem terenu w postaci budowy sieci oświetlenia i monitoringu, budowa sieci kanalizacji deszczowej z zbiornikiem retencyjnym i pompownią, budowa boksów dla zawodników i dodatkowego segmentu trybun oraz wykonanie wysokiego ogrodzenia i piłkochwyłów w Rozborzu.</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2026</p> <p>Szacowana wartość: 4500 000,00 zł</p> <p>5. Przebudowa i modernizacja istniejących kompleksów sportowo-rekreacyjnych na terenie miasta Przeworska</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto Przeworsk</p> <p>Planowany zakres:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przebudowa i modernizacja obiektów rekreacyjno-sportowych przy ul. Krakowskiej (boiska, otwarte baseny, place zabaw, brodziki, jakuzii, nadbudowa budynku szatni i zaplecza gastronomiczno-higienicznego. - przebudowa stadionu miejskiego przy ul. Budowlanych w tym budynku szatni z trybunami, rozbudowa i przebudowa budynku sanitariatów, budowa trybun zewnętrznych, budową oświetlenia boiska głównego i boiska treningowego, budowa systemu nawadniania boiska głównego, przebudowa ciągów komunikacyjnych. - przebudowa terenu rekreacyjno-sportowego przy ul. Kazimierzowskiej <p>Planowany okres realizacji: 2024-2030</p> <p>Szacowana wartość: 20000 000,00 zł</p>
7	Budowa wież widokowych (poza obszarem który może być finansowany w ramach IIT)	Zadanie:

		<p>1. Budowa wieży widokowej – Łopuszka Wielka, Chodakówka</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Kańczuga</p> <p>Planowany zakres: Budowa wieży widokowej – Łopuszka Wielka, Chodakówka</p> <p>Planowany okres realizacji: 2024-2030</p> <p>Szacowana wartość: 600 000,00 zł</p> <p>2. Budowa wież widokowych w Ożańsku i Widnej Górze</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Pawłosiów</p> <p>Planowany zakres: Budowa wieży widokowej o konstrukcji drewnianej (20 m wysokości) w m. Widna Góra wraz z obiektem kubaturowym, budowa oświetlenia wieży i terenu, zagospodarowanie terenu (elementy małej architektury, ciągi komunikacyjne, urządzenie terenów zielonych). Budowa wieży widokowej o konstrukcji drewnianej (20 m wysokości) w m. Ożańsk, zagospodarowanie terenu (elementy małej architektury, ciągi komunikacyjne, urządzenie terenów zielonych).</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2026</p> <p>Szacowana wartość: 3 000 000,00 zł</p>
8	<p>Utworzenie mini parków, małych skwerów (balneologiczne, sensoryczne) na terenie Partnerstwa (poza obszarem który może być finansowany w ramach IIT)</p>	<p>Zadanie:</p> <p>1. Utworzenie mini parków, małych skwerów na terenie Gminy Jawornik Polski</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Jawornik Polski</p> <p>Planowany zakres: Utworzenie mini parków, małych skwerów w Jaworniku Polski i ZPP w Hadlach Szklarskich</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 1 000 000,00 zł</p> <p>2. Utworzenie mini parków, małych skwerów na terenie Miasta i Gminy Kańczuga</p>

		<p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Kańczuga Planowany zakres: Mini parki botaniczne, parki egzotyczne na terenie Miasta i Gminy Kańczuga Planowany okres realizacji: 2024-26 Szacowana wartość: 500 000,00 zł</p> <p>1. Tworzenie ogrodów kieszonkowych na terenie Miasta Przeworsk</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto Przeworsk Planowany zakres: Utworzenie ogródków kieszonkowych na terenie miasta Przeworska. Budowa tężni na terenie miasta Przeworska. Planowany okres realizacji: 2025-2030 Szacowana wartość: 2000 000,00 zł</p>
9	Budowa infrastruktury ścieżek, szlaków rowerowych, szlaków kajakowych na terenie Partnerstwa (poza obszarem który może być finansowany w ramach IIT)	<p>Zadanie:</p> <p>1. Budowa ścieżek rowerowych, szlaków rowerowych na terenie gminy Jawornik Polski</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Jawornik Polski Planowany zakres: Budowa ścieżek rowerowych, szlaków rowerowych na terenie gminy Jawornik Polski Planowany okres realizacji: 2025-2030 Szacowana wartość: 5 000 000,00 zł</p> <p>2. Budowa infrastruktury ścieżek, szlaków rowerowych na terenie Miasta i Gminy Kańczuga</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Kańczuga Planowany zakres: Budowa infrastruktury ścieżek, szlaków rowerowych na terenie Miasta i Gminy Kańczuga, oznakowanie, mała architektura, informatory Planowany okres realizacji: 2024-2027</p>

		<p>Szacowana wartość: 1 000 000,00 zł</p> <p>3. Budowa infrastruktury rowerowej na terenie Miasta Jarosław</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Miejska Jarosław</p> <p>Planowany zakres: Budowa infrastruktury ścieżek, szlaków rowerowych na terenie Miasta Jarosław</p> <p>Planowany okres realizacji: 2024-2030</p> <p>Szacowana wartość: 4 000 000,00 zł</p> <p>4. Budowa infrastruktury rowerowej na terenie Gminy Przeworsk</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Przeworsk</p> <p>Planowany zakres: Budowa infrastruktury ścieżek, szlaków rowerowych na terenie Gminy Przeworsk</p> <p>Planowany okres realizacji: 2024-2030</p> <p>Szacowana wartość: 4 000 000,00 zł</p> <p>5. Budowa szlaków i ścieżek rowerowych na terenie miasta Przeworska</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Miejska Przeworsk</p> <p>Planowany zakres:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyznaczenie szlaków i ścieżek rowerowych o łącznej długości 45 km na terenie miasta Przeworska, - oznakowanie - wyznaczenie i budowa szlaku kajakowego wodnego ok 5 km - budowa przystani kajakowej <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 5 000 000,00 zł</p> <p>6. Budowa szlaku kajakowego na rzece Mlecze wraz z infrastrukturą towarzyszącą</p>
--	--	--

		<p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Kańczuga</p> <p>Planowany zakres: Na odcinku na terenie Miasta i Gminy Kańczuga- Budowa szlaku kajakowego na rzece Mlecze wraz z infrastrukturą towarzyszącą</p> <p>Planowany okres realizacji: 2026-2030</p> <p>Szacowana wartość: 3 000 000,00 zł</p>
10	Dążenie do stworzenia sieciowego produktu turystycznego z sąsiednimi ośrodkami turystycznymi (Leżajsk, Łańcut, Markowa, Przemysł)	<p>Zadanie:</p> <p>1. Stworzenie produktu sieciowego w oparciu o ZPPw Hadlach Szklarskich</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Jawornik Polski</p> <p>Planowany zakres: Stworzenie produktu sieciowego w oparciu o ZPP w Hadlach Szklarskich</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 300 000,00 zł</p>
11	Przygotowanie terenów inwestycyjnych w Partnerstwie (poza obszarem który może być finansowany w ramach IIT)	<p>Zadanie:</p> <p>1. Uzbrojenie terenów pod inwestycje na terenie gminy Jawornik Polski</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Jawornik Polski</p> <p>Planowany zakres: Uzbrojenie terenów pod inwestycje na terenie gminy Jawornik Polski</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 2 000 000,00 zł</p> <p>2. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną, budowa dróg dojazdowych na terenie Gminy Miejskiej Jarosław</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację:</p>

		<p>Gmina Miejska Jarosław Planowany zakres: Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną, budowa dróg dojazdowych na terenie Gminy Miejskiej Jarosław Planowany okres realizacji: 2024-2027 Szacowana wartość: 10 000 000,00 zł</p> <p style="text-align: center;">3. Uzbrojenie terenów pod inwestycje na terenie gminy Przeworsk</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Przeworsk Planowany zakres: Uzbrojenie terenów pod inwestycje na terenie gminy Przeworsk Planowany okres realizacji: 2024-2030 Szacowana wartość: 4 000 000,00 zł</p> <p style="text-align: center;">4. Budowa dróg wraz z infrastrukturą techniczną dla potrzeb dojazdu do terenu inwestycyjnych i stref aktywności gospodarczej przy ul. Gorliczyńskiej w Przeworsku.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto Przeworsk Planowany zakres: Budowa dróg wraz z infrastrukturą techniczną dla potrzeb dojazdu do terenu inwestycyjnych i stref aktywności gospodarczej przy ul. Gorliczyńskiej w Przeworsku. Planowany okres realizacji: 2025-2027 Szacowana wartość: 5 000 000,00 zł</p> <p style="text-align: center;">5. Uzbrojenie terenów pod inwestycje na terenie Miasta i Gminy Kańczuga</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Kańczuga Planowany zakres: Uzbrojenie terenów pod inwestycje na terenie miasta i gminy Kańczuga Planowany okres realizacji: 2025-2030 Szacowana wartość: 4 000 000,00 zł</p>
--	--	--

12	Działania wzmacniające/konsolidujące/ poprawiające atrakcyjność miejsca dla lokalnych przedsiębiorców	<p>Zadanie:</p> <p>1. Stworzenie miejsc, punktów informacji dla lokalnych przedsiębiorców na terenie gminy Jawornik Polski</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Jawornik Polski</p> <p>Planowany zakres: Stworzenie miejsc, punktów informacji dla lokalnych przedsiębiorców Wzmocnienie działań konsolidujących z przedsiębiorcami</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 300 000,00 zł</p> <p>2. Stworzenie wspólnej strefy inwestycyjnej, wykup gruntów, uzbrojenie terenów w infrastrukturę techniczną, budowa dróg dojazdowych</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Miejska Jarosław</p> <p>Planowany zakres: Stworzenie wspólnej strefy inwestycyjnej, wykup gruntów, uzbrojenie terenów w infrastrukturę techniczną, budowa dróg dojazdowych</p> <p>Planowany okres realizacji: 2024-2027</p> <p>Szacowana wartość: 30 000 000,00 zł</p>
13	Budowa centrów przesiadkowych, przewóz towarów, wykorzystanie kolejki wąskotorowej do transportu publicznego, utworzenie nowych połączeń transportu zbiorowego Jawornik Polski –Rzeszów Jawornik Polski – Kańczuga –Przeworsk- Jarosław	<p>Zadanie:</p> <p>1. Rozwój komunikacji zbiorowej na terenie gminy Jawornik Polski</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Jawornik Polski</p> <p>Planowany zakres: stworzenie centrum przesiadkowego w Jaworniku Polskim, utworzenie nowych połączeń transportu zbiorowego Jawornik Polski-Rzeszów, Jawornik Polski – Kańczuga –Przeworsk -Jarosław</p> <p>Planowany okres realizacji: 2026-2028</p> <p>Szacowana wartość: 15 000 000,00 zł</p>

		<p>2. Budowa nowoczesne centrum przesiadkowe (dworca PKS) w Kańczudze</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Kańczuga</p> <p>Planowany zakres: Budowa nowoczesne centrum przesiadkowe (dworca PKS) w Kańczudze</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 3000 000,00 zł</p> <p>3. Budowa, przebudowa i modernizacja miejsc przesiadkowych na terenie miasta Przeworska</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto Przeworsk</p> <p>Planowany zakres: Przebudowa dworca PKS pl. Jana Pawła II. Modernizacja centrum przesiadkowego przy ul. Słowackiego (oświetlenie, wiaty przystankowe i rowerowe, stacje ładowania pojazdów elektrycznych, budowa budynku sanitarnego i obsługi). Budowa centrum przesiadkowego ul. Łańcucka (parkingi, zaplecze sanitarne, oświetlenie, wiaty rowerowe i stacje ładowania pojazdów).</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 10 000 000,00 zł</p>
14	Budowa obwodnic dla miejscowości Urzejowice, Kańczuga	<p>Zadanie:</p> <p>1. Budowa obwodnicy dla miejscowości Kańczuga</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Kańczuga</p> <p>Planowany zakres: Budowa obwodnicy dla miejscowości Kańczuga</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 10 000 000,00 zł</p> <p>2. Budowa obwodnicy dla miejscowości Urzejawice</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Przeworsk</p> <p>Planowany zakres: Budowa obwodnicy dla miejscowości Urzejowice</p>

		<p>Planowany okres realizacji: 2024-2030</p> <p>Szacowana wartość: 5 000 000,00 zł</p>
15	Budowa sieci inteligentnego oświetlenia	<p>Zadanie:</p> <p>1. Budowa inteligentnego oświetlenia na terenie gminy Jawornik Polski</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Jawornik Polski</p> <p>Planowany zakres: Budowa inteligentnego oświetlenia na terenie gminy Jawornik Polski</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 5 000 000,00 zł</p> <p>2. Budowa inteligentnego oświetlenia na terenie gminy Gminy Miejskiej Jarosław</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Miejska Jarosław</p> <p>Planowany zakres: Budowa inteligentnego oświetlenia na terenie Gminy Miejskiej Jarosław.</p> <p>Planowany okres realizacji: 2024-20276</p> <p>Szacowana wartość: 6 000 000,00 zł</p> <p>3. Budowa inteligentnego oświetlenia na terenie gminy Przeworsk</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Przeworsk</p> <p>Planowany zakres: Budowa inteligentnego oświetlenia na terenie gminy Przeworsk</p> <p>Planowany okres realizacji: 2024-2030</p> <p>Szacowana wartość: 4 000 000,00 zł</p>

		<p>4. Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, miejsc publicznych w celu poprawy bezpieczeństwa oraz zmniejszenia emisji - na terenie miasta Przeworska</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto Przeworsk</p> <p>Planowany zakres: planowane jest wybudowanie nowego oświetlenia ulicznego i miejsc publicznych w ilości 2000 punktów świetlnych oraz modernizację istniejącego oświetlenia w ilości 700 punktów świetlnych wraz z systemem sterowania.</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 20 000 000,00 zł</p>
16	Utworzenie banku energii	<p>Zadanie:</p> <p>1. Utworzenie banku energii na terenie gminy Przeworsk</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Przeworsk</p> <p>Planowany zakres: Utworzenie banku energii – okolice Przeworska (Budy Przeworskie, Chałupki) w sąsiedztwie linii kolejowej nr 94 i autostrady A4 (połączenie z siecią 750kV)</p> <p>Planowany okres realizacji: 2024-2030</p> <p>Szacowana wartość: 4 000 000,00 zł</p> <p>2. Utworzenie banku energii na terenie Miasta Jarosław</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto Jarosław</p> <p>Planowany zakres: Utworzenie banku energii w mieście Jarosław.</p> <p>Planowany okres realizacji: 2024-2030</p> <p>Szacowana wartość: 4 000 000,00 zł</p>

17	Rozwój energetyki odnawialnej	<p>Zadanie:</p> <p>1. Budowa farm fotowoltaicznych z magazynami energii na terenie gminy Jawornik Polski</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Jawornik Polski</p> <p>Planowany zakres: Budowa farm fotowoltaicznych z magazynami energii na terenie gminy Jawornik Polski</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 15 000 000,00 zł</p> <p>2. Budowa farmy fotowoltaicznej przy planowanej strefie inwestycyjnej 8 MW</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Miejska Jarosław</p> <p>Planowany zakres: Budowa farmy fotowoltaicznej przy planowanej strefie inwestycyjnej 8 MW</p> <p>Planowany okres realizacji: 202-2027</p> <p>Szacowana wartość: 30 000 000,00 zł</p> <p>3. Budowa farm fotowoltaicznych z magazynami energii na terenie gminy Przeworsk</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Przeworsk</p> <p>Planowany zakres: Budowa farm fotowoltaicznych z magazynami energii na terenie gminy Przeworsk</p> <p>Planowany okres realizacji: 2024-2030</p> <p>Szacowana wartość: 4 000 000,00 zł</p> <p>4. Budowa farmy fotowoltaicznej w Pantalowicach, OZE na budynkach użyteczności publicznej</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Kańczuga</p> <p>Planowany zakres: Budowa farmy fotowoltaicznej w Pantalowicach, OZE na budynkach użyteczności publicznej</p>
----	-------------------------------	---

		<p>Planowany okres realizacji: 2025-2030 Szacowana wartość: 15 000 000,00 zł</p> <p style="text-align: center;">5. Budowa instalacji utylizacji elementów instalacji OZE w Pantalowicach</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Kańczuga Planowany zakres: Budowa instalacji utylizacji elementów instalacji OZE w Pantalowicach Planowany okres realizacji: 2025-2030 Szacowana wartość: 8000 000,00 zł</p> <p style="text-align: center;">6. Budowa instalacji OZE na obiektach użyteczności publicznej oraz projekty parasolowe dla mieszkańców miasta Przeworska</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto Przeworsk Planowany zakres: Budowa na wszystkich obiektach zarządzanych przez miasto Przeworsk instalacji OZE. Wyposażenie budynków mieszkalnych jednorodzinnych w instalacje OZE. Wyposażenie spółdzielni mieszkaniowych oraz wspólnot w instalacje OZE. Planowany okres realizacji: 2024-2030 Szacowana wartość: 30 000 000,00 zł</p>
18	Regulacja rzeki Mleczy i innych cieków wodnych	<p>Zadanie: 1. Regulacja i modernizacja cieków wodnych na terenie miasta Przeworska</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto Przeworsk Planowany zakres: regulacja i modernizacja cieków wodnych na terenie miasta Przeworska (otwartych rowów deszczowych) o łącznej długości 10 km Planowany okres realizacji: 2025-2030 Szacowana wartość: 10 000 000,00 zł</p>

19	Budowa zbiorników retencyjnych na terenach zalewowych	<p>Zadanie:</p> <p>1. Budowa zbiorników retencyjnych na terenie gminy Jawornik Polski</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Jawornik Polski</p> <p>Planowany zakres: Budowa zbiorników retencyjnych na terenie gminy Jawornik Polski</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 20 000 000,00 zł</p> <p>2. Utworzenie zbiornika retencyjnego poprzez rozbudowę kanalizacji deszczowej</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Miejska Jarosław</p> <p>Planowany zakres: Utworzenie zbiornika retencyjnego poprzez rozbudowę kanalizacji deszczowej</p> <p>Planowany okres realizacji: 202-2027</p> <p>Szacowana wartość: 60 000 000,00 zł</p>
20	Uzbrojenie osiedla mieszkaniowego w infrastrukturę techniczną, w tym budowa dróg, na terenie Partnerstwa	<p>Zadanie:</p> <p>1. Wykonanie uzbrojenia terenu osiedla mieszkaniowego na terenie gminy Jawornik Polski</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Jawornik Polski</p> <p>Planowany zakres: Wykonanie uzbrojenia terenu osiedla mieszkaniowego na terenie gminy Jawornik Polski (budowa dróg, sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, oświetlenia)</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 5 000 000,00 zł</p> <p>2. Budowa dróg osiedla LWOWSKA II wraz z infrastruktura techniczna</p>

		<p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Miejska Przeworsk</p> <p>Planowany zakres: Budowa dróg osiedla LWOWSKA II wraz z infrastruktura techniczna</p> <p>Planowany okres realizacji: 2024-2030</p> <p>Szacowana wartość: 10 000 000,00 zł</p> <p style="text-align: center;">3. Uzbrojenie osiedla mieszkaniowego w infrastrukturę techniczną</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Kańczuga</p> <p>Planowany zakres: Uzbrojenie osiedla mieszkaniowego w infrastrukturę techniczną</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 10 000 000,00 zł</p> <p style="text-align: center;">4. Budowa i przebudowa dróg na terenie gminy Przeworsk</p> <p style="text-align: center;">5.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Przeworsk</p> <p>Planowany zakres: Budowa i przebudowa dróg na terenie gminy Przeworsk.</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2027/</p> <p>Szacowana wartość: 15 000 000,00 zł</p>
21	Budowa szkoły muzycznej w Kańczudze	<p>Zadanie</p> <p style="text-align: center;">1. Budowa szkoły muzycznej w Kańczudze</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Kańczuga</p> <p>Planowany zakres: Budowa szkoły muzycznej w Kańczudze</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2028</p> <p>Szacowana wartość: 30 000 000,00 zł</p>

22	Poprawa dostępu i zwiększenie oferty usług publicznych: służby zdrowia, oświaty	<p>Zadanie:</p> <p>1. Poprawa dostępu i zwiększenie oferty usług publicznych: służby zdrowia, oświaty</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Jawornik Polski</p> <p>Planowany zakres: Poprawa dostępu i zwiększenie oferty usług publicznych: służby zdrowia, oświaty</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 2000 000,00 zł</p> <p>2. Rozbudowa i modernizacja Miejskiego Ośrodka Kultury w Przeworsku im. Oscara Kolberga</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto Przeworsk</p> <p>Planowany zakres: Modernizacja sali kinowo-teatralnej obejmująca wymianę konstrukcji podestu siedzisk, wymianę foteli, wymianę obić ściennych , wymianę podłogi sceny, wewnętrzne instalacje c.o. wentylacje mechaniczną, instalacje elektryczną, instalacje oświetleniowe wraz z oprawami, pomieszczenia techniczne kotłowni, magazyny i wentylatorownie. Rozbudowa budynku dla potrzeb Centrum Rękodzieła Artystycznego (roboty budowlane i instalacyjne). Zakup wyposażenia.</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2028</p> <p>Szacowana wartość: 12 000 000,00 zł</p>
23	Stworzenie oferty na podkarpacką zieloną szkołę	<p>Zadanie:</p> <p>1. Stworzenie oferty na podkarpacką zieloną szkołę na terenie ZPP 2025-2030 w Hadlach Szklarskich</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Jawornik Polski</p> <p>Planowany zakres: Poprawa dostępu i zwiększenie oferty usług publicznych: służby zdrowia, oświaty</p> <p>Planowany okres realizacji: 2025-2030</p> <p>Szacowana wartość: 500 000,00 zł</p>

24	Modernizacja i rozbudowy Ośrodków Kultury i Bibliotek na terenie Partnerstwa	<p>Zadanie:</p> <p>1. Rozbudowa i modernizacja Miejskiego Ośrodka Kultury w Przeworsku im. Oskara Kolberga</p> <p>Gmina Miejska Przeworsk Planowany zakres: Budowa dróg osiedla LWOWSKA II wraz z infrastruktura techniczna Planowany okres realizacji: 2025-2028 Szacowana wartość: 12 000 000,00 zł</p> <p>2. Modernizacja i rozbudowa ośrodków kultury z terenu Miasta i Gminy Kańczuga</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Miasto i Gmina Kańczuga Planowany zakres: Modernizacja i rozbudowa ośrodków kultury z terenu Miasta i Gminy Kańczuga Planowany okres realizacji: 2025-2030 Szacowana wartość: 3 000 000,00 zł</p>
25	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Partnerstwa	<p>Zadanie</p> <p>1. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Jarosławiu</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Miejska Jarosław Planowany zakres: Termomodernizacja 35 budynków użyteczności publicznej w Jarosławiu, w tym montaż nowej instalacji CO, montaż nowych kotłów, wymiana opraw oświetleniowych na oprawy LED, montaż instalacji fotowoltaicznej, docieplenie ścian zewnętrznych nadziemnych i fundamentowych, cokołów, docieplenie stropów, wymiana drzwi zewnętrznych i stolarki okiennej, roboty odtworzeniowe. Planowany okres realizacji: 2024-2027 Szacowana wartość: 32 300 000,00 zł</p>

5.4. Powiązanie pomiędzy projektami (wiązki projektów)

Przez wiązkę projektów rozumie się grupę projektów powiązanych ze sobą merytorycznie lub funkcjonalnie w sposób na tyle bezpośredni i istotny, że ich planowanie, wdrażanie lub późniejsza eksploatacja wymaga skoordynowania. Wiazka to grupa projektów które spełniają co najmniej jeden z trzech warunków:

- 1. Na etapie przygotowania muszą być opracowywane równolegle i w sposób skoordynowany, z uwzględnieniem merytorycznej spójności między nimi lub synchroniczności późniejszego wdrażania;**
- 2. Na etapie realizacji wymagają wdrażania skoordynowanego z uwagi na ścisłe powiązanie merytoryczne lub funkcjonalne;**
- 3. Na etapie eksploatacji wymagają skoordynowanego zarządzania.**

Projekty w ramach danej wiazki wykazują wzajemną komplementarność i synergię. Zintegrowanie może odbywać się nie tylko na poziomie pojedynczego projektu, ale także na poziomie wiazki projektów.

Tabela 15. Wiązki projektów i opisy powiązań funkcjonalnych między projektami Partnerstwa.

Wiązka projektów	Projekty i opisy powiązań pomiędzy nimi:
<p>Wiązka I</p> <p>Zwiększenia efektywności energetycznej i dostosowania do zmian klimatu obszaru Partnerstwa</p>	<p>1) Utworzenie mini parków, małych skwerów (balneologiczne, sensoryczne) na terenie Partnerstwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utworzenie mini parków, małych skwerów na terenie Miasta o Gminy Jawornik Polski <ul style="list-style-type: none"> - Utworzenie mini parków na terenie Miasta i Gminy Kańczuga - Utworzenie ogrodów kieszonkowych na terenie Miasta Przeworsk <p>2) Budowa centrów przesiadkowych, przewóz towarów, wykorzystanie kolejki wąskotorowej do transportu publicznego, utworzenie nowych połączeń transportu zbiorowego Jawornik Polski – Rzeszów Jawornik Polski – Kańczuga –Przeworsk-Jarosław:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozwój komunikacji zbiorowej na terenie miasta i gminy Jawornik Polski - Budowa nowoczesne centrum przesiadkowe (dworca PKS) w Kańczudze <p>3) Budowa obwodnic dla miejscowości Urzejowice, Kańczuga</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budowa obwodnicy dla miejscowości Kańczuga - Budowa obwodnicy dla miejscowości Urzejowice <p>4) Budowa sieci inteligentnego oświetlenia:</p>

- Budowa inteligentnego oświetlenia na terenie miasta i gminy Jawornik Polski

- Budowa inteligentnego oświetlenia na terenie gminy Miejskiej Jarosław

- Budowa inteligentnego oświetlenia na terenie gminy Przeworsk

- Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, miejsc publicznych w celu poprawy bezpieczeństwa oraz zmniejszenia emisji - na terenie miasta Przeworska

5) Utworzenie banku energii:

- Utworzenie banku energii na terenie gminy Przeworsk, Miasto Jarosław

6) Rozwój energetyki odnawialnej:

- Budowa farm fotowoltaicznych z magazynami energii na terenie miasta i gminy Jawornik Polski

- Budowa farmy fotowoltaicznej przy planowanej strefie inwestycyjnej 8 MW

- Budowa farm fotowoltaicznych z magazynami energii na terenie gminy Przeworsk

- Budowa farmy fotowoltaicznej w Pantalowicach, OZE na budynkach użyteczności publicznej

- Budowa instalacji utylizacji elementów instalacji OZE w Pantalowicach

7) Regulacja rzeczki Mleczki i innych cieków wodnych:

- Regulacja i modernizacja cieków wodnych na terenie miasta Przeworska

8) Budowa zbiorników retencyjnych na terenach zalewowych:

- Budowa zbiorników retencyjnych na terenie miasta i gminy Jawornik Polski

- Utworzenie zbiornika retencyjnego poprzez rozbudowę kanalizacji deszczowej (m Jarosław)

9) Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Partnerstwa

- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Jarosławiu

Wiązka projektowa poprzez działania inwestycyjne w zakresie OZE, termomodernizacji wpłynie bezpośrednio na zredukowanie zapotrzebowania na energię i zmniejszanie emisji CO₂. Pozwoli na zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, wprowadzenie kompleksowych rozwiązań prowadzących do stabilizacji kosztów energii, poprawę świadomości ekologicznej mieszkańców i turystów. Realizacja tej wiązki projektów przyczyni się do zaspokojenia potrzeb energetycznych obszaru przy jednoczesnej poprawie jakości powietrza dzięki wykorzystaniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych redukujących poziom zużycia energii oraz rozwojowi odnawialnych źródeł energii.

Realizacja wiązki projektów zapewni również lepszą dostępność transportową obszaru. Poprawa rozwiązań z zakresu komunikacji publicznej przyczyni się do zwiększenia jakości życia mieszkańców i turystów. Wysokiej jakości transport publiczny dostosowany do potrzeb mieszkańców. Jednocześnie wsparcie rozbudowy przestrzeni publicznej poprzez nasadzenia wpisuje się w tematykę zapobiegania

	<p>wyspom ciepła, wspieranie bioróżnorodności gatunkami rodzimymi i retencję wód opadowych w przestrzeni publicznej.</p> <p>Przedsięwzięcia, jakie zostały wskazane, stanowią kluczowy czynnik napędzający postęp w obszarze Partnerstwa. Poprzez swoje działania, przyczynią się zarówno do wzrostu zrównoważonego rozwoju środowiskowego, jak i społecznego, wpływając równocześnie na poprawę kondycji gospodarczej regionu. Wspomniane inicjatywy stanowią skuteczną strategię w realizacji wszystkich celów przyjętej strategii, szczególnie zaś celu numer 2, dotyczącego rozwijania infrastruktury przy jednoczesnym szacunku dla środowiska naturalnego. Działania te, oparte na zrównoważonym podejściu, kształtują powiązania pomiędzy postępowaniem gospodarczym a ochroną środowiska, dążąc do synergii między rozwojem a poszanowaniem natury.</p>
<p>Wiązka II</p> <p>Rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i kulturalnej</p>	<p style="text-align: right;">1) Rewitalizacja kolejki wąskotorowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rewitalizacja budynku stacji kolei wąskotorowej w miejscowości Jawornik-Przedmieście wraz z otoczeniem. - Remont lokomotywy wąskotorowej parowej Px48-1734 – zabytku techniki charakterystycznego dla techniki dawnej <li style="padding-left: 100px;">- Rewitalizacja kolei wąskotorowej Przeworsk Wąskotorowy – Dynów <p style="text-align: right;">2) Stworzenie oferty turystycznej i rekreacyjnej na terenie Partnerstwa:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie oferty turystycznej i rekreacyjnej w Mieście i Gminie Jawornik Polski <li style="padding-left: 40px;">- Stworzenie oferty turystycznej i rekreacyjnej w Gminie Miejskiej Jarosław - Zagospodarowanie terenu nad zalewem Łopuszka Mała poprzez budowę przestrzeni sportowo-rekreacyjnej wraz ze stworzeniem punktu informacji turystycznej (gm. Kańczuga) <li style="padding-left: 40px;">- Stworzenie oferty turystycznej i rekreacyjnej w Gminie Miejskiej Przeworsk - Budowa i modernizacja infrastruktury związanej z dziedzictwem historyczno-kulturowym na rzecz wzmocnienia potencjału turystycznego <li style="padding-left: 40px;">-Modernizacja i przebudowa infrastruktury dla potrzeb dziedzictwa kulturowego - Renowacja zabytkowej kaplicy grobowej rodziny Kellermanów w Niżatycach k/Kańczugi oraz przydrożnych kapliczek <li style="padding-left: 80px;">- Renowacja kapliczek <li style="padding-left: 40px;">- Rewitalizacja/renowacja kaplicy Bożogrobców w Ujeznej <li style="padding-left: 80px;">- Tężnia nad zalewem w Łopuszka Mała <li style="padding-left: 80px;">- Budowa tężni w Pawłosiowie - Utworzenia miejsca z opisem historii grodziska w Chodakówce
--	--

- Utworzenie ścieżek edukacyjnych wzdłuż szlaków rowerowych

- Utworzenie bazy/sieci informacji turystycznej w każdej gminie Partnerstwa

- Stworzenie aplikacji cyfrowej m.in. gra terenowa, mapa szlaków, zabytków, wykorzystująca potencjał turystyczno-kulturalny Partnerstwa

- Modernizacja starych murów na terenie Partnerstwa

- Rozwój produktu turystycznego oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego (np. Jarmark Jarosławski, jako flagowy produkt turystyczny i promocyjny, 'mit kresów)

- Połączenie bulwarów nad Sanem ze szlakiem Św. Jakuba (Via Regia)

3) Rozwój bazy: noclegowej, gastronomicznej, turystycznej, agroturystycznej, rekreacyjnej, SPA, budowa grot solnych w celu wzmacniania potencjału turystycznego, kulturowego i przyrodniczego Partnerstwa:

- Rozwój infrastruktury turystycznej w Mieście i Gminie Jawornik Polski

- Przebudowa i modernizacja bazy noclegowo gastronomicznej Zajazdu Pastewnik i rekreacyjno-sportowej na terenie Miasta Przeworska

4) Odnowa parków na terenie Partnerstwa:

	<ul style="list-style-type: none"> - Odnowa Parku na terenie Miasta i Gminy Jawornik Polski - Odnowa Parku na terenie Miasta i Gminy Kańczuga - Odnowa Parku na terenie Miasta Jarosław - Odnowa Parku na terenie Gminy Przeworsk 5) Rewitalizacja stawów na terenie Partnerstwa: <ul style="list-style-type: none"> - Rewitalizacja stawów na terenie Partnerstwa-Hadle Szklarskie - Rewitalizacja stawu w Pawłosiowie 6) Budowa wież widokowych: <ul style="list-style-type: none"> - Budowa wieży widokowej – Łopuszka Wielka, Chodakówka - Budowa wież widokowych w Ożańsku i Widnej Górze 7) Budowa infrastruktury ścieżek, szlaków rowerowych, szlaków kajakowych na terenie Partnerstwa: <ul style="list-style-type: none"> - Budowa infrastruktury ścieżek, szlaków rowerowych, szlaków kajakowych na terenie Partnerstwa - Budowa infrastruktury ścieżek, szlaków rowerowych na terenie Miasta i Gminy Kańczuga - Budowa infrastruktury rowerowej na terenie Miasta Jarosław
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa infrastruktury rowerowej na terenie Gminy Przeworsk - Budowa infrastruktury rowerowej na terenie Miasta Przeworsk - Budowa szlaku kajakowego na rzece Mleczce wraz z infrastrukturą towarzyszącą <p>8) Dążenie do stworzenia sieciowego produktu turystycznego z sąsiednimi ośrodkami turystycznymi (Leżajsk, Łańcut, Markowa, Przemyśl):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie produktu sieciowego w oparciu o ZPPw Hadlach Szklarskich <p>Realizacja tej serii projektów stworzy sprzyjające warunki dla rozwoju turystyki i pełnego wykorzystania potencjału turystycznego obszaru Partnerstwa. Poprzez zróżnicowane i zrównoważone podejście do prezentacji walorów przyrodniczych i kulturowych, a także harmonijną promocję oferty turystycznej, kulturalnej i kulinarnej, nastąpi wzrost usług turystycznych. Wszystkie podejmowane inicjatywy przyczynią się do trójstronnego rozwoju obszaru, zarówno pod względem środowiskowym, społecznym, jak i gospodarczym. Działania te skoncentrowane są na osiągnięciu celów przyjętej strategii, zwłaszcza celu numer 1, dotyczącego maksymalnego wykorzystania gospodarczego potencjału Partnerstwa. To powiązanie działań turystycznych z celami gospodarczymi kształtuje wspólną przyszłość regionu, gdzie rozwój turystyki sprzyja równoczesnemu postępowi społeczno-gospodarczemu.</p>
Wiązka III	<p>1) Budowa, rozbudowa, modernizacja kompleksów sportowych, rekreacyjnych, basenów:</p>

<p>Rozwój usług społecznych oraz infrastruktury</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Infrastruktura sportowa na terenie Gmin Jawornik Polski - Budowa basenu w gminie Kańczuga - Infrastruktura sportowa na terenie Miasta i Gmin Jawornik Polski 2) Budowa szkoły muzycznej w Kańczudze 3) Poprawa dostępu i zwiększenie oferty usług publicznych: służby zdrowia, oświaty 4) Stworzenie oferty na podkarpacką zieloną szkołę: <ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie oferty na podkarpacką zieloną szkołę na terenie ZPP 2025-2030 w Hadlach Szklarskich 5) Modernizacje i rozbudowy Ośrodków Kultury i Bibliotek na terenie Partnerstwa: <ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja, rozbudowa, przebudowa i termomodernizacja budynków GOK-U oraz budynku kina w Jaworniku Polskim na sale widowiskowo-kinowo, centrum spotkań - Rozbudowa i modernizacja Miejskiego Ośrodka Kultury w Przeworsku im. Oskara Kolberga - Modernizacja i rozbudowa ośrodków kultury z terenu Miasta i Gminy Kańczuga <p>Realizacja projektów związanych z wiązką III stanowi kluczowy krok w rozwijaniu i podnoszeniu standardu usług społecznych. Poprzez rozwój infrastruktury, planowanej w obszarze kulturalnym, sportowym i rekreacyjnym, projekt ten stworzy zróżnicowaną ofertę spędzania czasu wolnego. Jednocześnie rozwój infrastruktury szkolnej przyczyni się do poszerzenia oferty edukacyjnej. Działania te wpłyną także na zapewnienie wysokiej jakości i powszechnej dostępności</p>
--	---

	<p>podstawowych usług publicznych. Wszystkie te inicjatywy, łącznie z kształtowaniem infrastruktury społecznej, przyczynią się do dynamicznego rozwoju obszaru zarówno pod kątem społecznym, jak i gospodarczym. Realizacja tych projektów jest ściśle powiązana z osiągnięciem strategicznych celów, zwłaszcza celu numer 3, który dotyczy wzmocnienia poczucia wspólnoty i umiejętności współpracy.</p> <p>Wspólna praca nad rozbudową infrastruktury społecznej sprzyja budowaniu silniejszych więzi społecznych, jednocześnie wspierając rozwój umiejętności kooperacji wśród mieszkańców obszaru.</p>
<p>Wiązka IV</p> <p>Zrównoważony rozwój obszaru Partnerstwa</p>	<p>1) Przygotowanie terenów inwestycyjnych w Partnerstwie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uzbrojenie terenów pod inwestycje na terenie miasta i gminy Jawornik Polski - Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną, budowa dróg dojazdowych na terenie Gminy Miejskiej Jarosław - Uzbrojenie terenów pod inwestycje na terenie gminy Przeworsk <p>- Budowa dróg wraz z infrastrukturą techniczną dla potrzeb dojazdu do terenu inwestycyjnych i stref aktywności gospodarczej przy ul. Gorliczyńskiej.</p> <p>2) Działania wzmocniające/konsolidujące/ poprawiające atrakcyjność miejsca dla lokalnych przedsiębiorców:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie miejsc, punktów informacji dla lokalnych przedsiębiorców na terenie miasta i gminy Jawornik Polski

- Stworzenie wspólnej strefy inwestycyjnej, wykup gruntów, uzbrojenie terenów w infrastrukturę techniczną, budowa dróg dojazdowych

3) Uzbrojenie osiedla mieszkaniowego w infrastrukturę techniczną, w tym budowa dróg, na terenie Partnerstwa:

- Wykonanie uzbrojenia terenu osiedla mieszkaniowego na terenie miasta i gminy Jawornik Polski

- Budowa dróg osiedla LWOWSKA II wraz z infrastruktura techniczna

- Uzbrojenie osiedla mieszkaniowego w infrastrukturę techniczną

Realizacja projektów związanych z wiązką inicjatyw stanowi kluczowy krok w podnoszeniu atrakcyjności obszaru Partnerstwa jako miejsca do zamieszkania. Skierowane są one na skuteczne przeciwdziałanie problemom związanym z depopulacją, koncentrując się na rozbudowie infrastruktury mieszkaniowej oraz tworzeniu warunków sprzyjających powstawaniu atrakcyjnych miejsc pracy. Partnerstwo, posiadając wystarczające zasoby, ma potencjał znacząco poprawić kluczowe obszary swojego funkcjonowania.

Stworzenie atrakcyjnego rynku pracy, opartego na sektorze małych i średnich przedsiębiorstw w branżach takich jak turystyka czy handel, stanowi skuteczną strategię przeciwdziałania negatywnym trendom demograficznym. Dla osiągnięcia tego celu niezbędne jest zapewnienie wysokiej jakości usług wsparcia dla biznesu, praktycznej edukacji zawodowej oraz rozwijanie postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży.

	<p>Wsparcie tych działań nie tylko przyczyni się do napływu inwestorów zewnętrznych, lecz także generuje wystarczającą liczbę inicjatyw gospodarczych. To powiązanie pomiędzy rozbudową infrastruktury a stworzeniem atrakcyjnego środowiska biznesowego tworzy solidne podstawy dla społeczno-gospodarczego rozwoju obszaru. W rezultacie, inwestycje w edukację, otoczenie biznesu i infrastrukturę mieszkalną prowadzą do przyciągania nowych mieszkańców, utrzymania obecnych oraz budowania trwałej stabilności społeczno-gospodarczej regionu.</p>
--	--

6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

6.1. Zarządzanie wdrażaniem strategii

6.1.1. Forma instytucjonalizacji

W sprawie utworzenia Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju oraz opracowania i realizacji strategii rozwoju ponadlokalnego Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju zawarto porozumienie międzygminne w dniu 12 kwietnia 2023 roku pomiędzy:

- Gmina Miejska Jarosław
- Gmina Miejska Przeworsk
- Gmina Przeworsk
- Gmina Pawłosiów
- Miasto i Gmina Kańczuga
- Miasto i Gmina Jawornik Polski
- Powiat Przeworski

Rysunek 30. Pamiątkowa fotografia z podpisania porozumienia o utworzeniu Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju

Źródło: opracowanie własne

Zawarte Porozumienie będzie służyć:

- rozwojowi społeczno – gospodarczemu poprzez wzmacnianie potencjałów na obszarze Partnerstwa,
- podniesieniu atrakcyjności inwestycyjnej obszaru Partnerstwa,
- przeciwdziałaniu negatywnym trendom demograficznym występującym na obszarze Partnerstwa,
- podniesieniu atrakcyjności turystycznej obszaru Partnerstwa,
- wzrostowi jakości życia mieszkańców obszaru Partnerstwa,
- przeciwdziałaniu zjawisku wykluczenia społecznego oraz wzrost integracji społecznej na obszarze Partnerstwa.

Celem Porozumienia jest:

- utworzenie Partnerstwa, określenie praw i obowiązków oraz zasad współpracy Partnerów przy opracowaniu i realizacji strategii,
- wzmocnienie powiązań funkcjonalnych oraz zapewnienie partnerskiego modelu współpracy pomiędzy Partnerami,
- aktywne współdziałanie na rzecz pozyskiwania środków zewnętrznych, które mogą zostać wykorzystane na finansowanie strategicznych potrzeb Partnerstwa lub Partnerów.

Porozumienie zawarto na okres obejmujący czas opracowania oraz wdrożenia strategii rozwoju ponadlokalnego, zgodnie z dokumentami programowymi Komisji Europejskiej i Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, obowiązującymi w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027.

Przedmiotem porozumienia jest powierzenie przez Partnerów:

- Gmina Miejska Przeworsk
- Gmina Miejska Jarosław
- Gmina Przeworsk
- Gmina Pawłosiów
- Miasto i Gmina Kańczuga
- Miasto i Gmina Jawornik Polski
- Powiat Przeworski

Liderowi Partnerstwa

- Gmina Miejska Przeworsk

opracowania i koordynacji realizacji strategii rozwoju ponadlokalnego.

6.1.2. System zarządzania wdrażaniem strategii

Wdrażanie celów i kierunków działań Strategii polegać będzie przede wszystkim na koordynacji współpracy pomiędzy zaangażowanymi w ten proces podmiotami, tj.:

- Rada Partnerstwa
- Zespół Partnerów Społeczno-Gospodarczych
- Zespół Roboczy
- Zespoły Projektowe.

Rysunek 31. Schemat organizacyjny wdrażania strategii Partnerstwa

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 16. Rada Partnerstwa

<p>Rada Partnerstwa</p>	<p>Skład: osoby pełniące funkcję organów wykonawczych gmin będących Partnerami, a w przypadku Powiatu osoba wskazana przez Zarząd Powiatu</p>
	<p style="text-align: right;"><u>Najważniejsze zadania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • opiniowanie projektu strategii rozwoju ponadlokalnego, propozycji jej zmian oraz innych dokumentów niezbędnych do opracowania i wdrożenia strategii, <ul style="list-style-type: none"> • inicjowanie zmian strategii, • nadzór nad realizacją powierzonych zadań, <p style="text-align: right;"><u>Przewodniczący Rady Partnerstwa, zadania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • reprezentowanie Rady Partnerstwa, <ul style="list-style-type: none"> • zwoływanie posiedzeń Rady, • koordynacja kalendarza prac Rady, • bieżąca współpraca z Koordynatorem Grupy Roboczej <p style="text-align: right;"><u>Tryb pracy Rady:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • spotkania Rady: według potrzeb, nie rzadziej niż raz na dwa miesiące • podejmowanie decyzji: w każdym przypadku - konsensus, w sytuacji jego braku – bezwzględną większością głosów, przewidziana możliwość podejmowania decyzji w formie obiegowej.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 17. Zespół Partnerów Społeczno-Gospodarczych

Zesół Partnerów Społeczno-Gospodarczych	<p>Skład: przedstawiciele organizacji społecznych i gospodarczych, przedstawiciele podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji, działających na obszarze Partnerstwa⁹</p>
	<p style="text-align: right;"><u>Najważniejsze zadania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • udział w organizowanych spotkaniach i warsztatach związanych z przygotowaniem i realizacją strategii, • opiniowanie projektu strategii oraz propozycji jej zmian i innych dokumentów, • inicjowanie zmian strategii

Źródło: opracowanie własne

⁹ W wyniku otwartego naboru, z końcem lutego 2025 r. Burmistrz Miasta Przeworsk powołał siedem osób w skład Zespołu Partnerów Społeczno-Gospodarczych, <https://przeworsk.um.gov.pl/ogloszenia/informacja-o-powolaniu-czlonkow-zespołu-doradczego-do-spraw-strategii-rozwoju-ponadlokalnego-jaroslawsko-przeworskiego-partnerstwa-na-rzecz-rozwoju/>

Tabela 18. Zespół Roboczy

<p>Zespół Roboczy</p>	<p>Skład: przedstawiciele urzędów wszystkich jednostek samorządu terytorialnego tworzących Partnerstwo, wskazani przez władarzy samorządowych (co najmniej po 2 osoby z każdej JST, stały członek i zastępca)</p>
	<p style="text-align: right;"><u>Najważniejsze zadania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • wypracowanie projektu strategii/aktualizacji, • zapewnianie informacji z własnej jednostki samorządowej, • zapewnianie kontaktu z partnerami z własnej jednostki samorządowej <ul style="list-style-type: none"> • poszukiwanie funduszy zewnętrznych na rozwój Partnerstwa, • przygotowanie spotkań Rady Partnerstwa, • przygotowanie projektów raportów monitoringowych (zgodnie z przyjętym systemem monitorowania), <ul style="list-style-type: none"> • opiniowanie projektu raportów ewaluacyjnych, <ul style="list-style-type: none"> • przechowywanie dokumentacji. <p style="text-align: right;">Tryb pracy Zespołu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cykliczne, cotygodniowe spotkania, w razie potrzeby spotkania dodatkowe.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 19. Zespoły projektowe

Zespoły projektowe	<p>Skład: osoby dysponujące wiedzą specjalistyczną, mogące wnieść wartość do pracy nad projektami, wskazane przez władze samorządowych.</p> <p>Nie tylko osoby reprezentujące administrację, także interesariusze, w tym również z podmiotów nie należących do Partnerstwa. Zakres kompetencji, adekwatny do tematyki projektów strategicznych i uzupełniających, realizowanych przez Partnerstwo.</p>
	<p style="text-align: right;"><u>Najważniejsze zadania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • wypracowanie projektów, • realizacja projektów. <p style="text-align: right;"><u>Koordinator Zespołu projektowego, zadania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • koordynowanie prac Zespołu, organizowanie pracy Zespołu, • zapewnienie sprawnego przepływu informacji pomiędzy partnerami, <ul style="list-style-type: none"> • monitorowania realizacji strategii, <p style="text-align: right;"><u>Tryb pracy Zespołu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • cykliczne, cotygodniowe spotkania, w razie potrzeby spotkania dodatkowe.

Źródło: opracowanie własne

6.1.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia rozwoju ponadlokalnego stanowi podstawę zintegrowanego systemu programowania rozwoju Partnerstwa Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju, na który składają się:

- strategię i polityki (tj. dokumenty strategiczne o charakterze **kierunkowo-planistycznym**), tj.:
 - strategię rozwoju poszczególnych gmin wchodzących w skład Partnerstwa,
 - strategię branżowe lub polityki Partnerstwa (strategie całego Partnerstwa sporządzane dla określonych obszarów tematycznych albo dokumenty deklarujące zasady i wartości lub wyrażające sposób myślenia Partnerstwa o danej dziedzinie),
 - strategię branżowe lub polityki gmin wchodzących w skład Partnerstwa (strategie poszczególnych JST wchodzących w skład

Partnerstwa sporządzone dla określonych obszarów tematycznych albo dokumenty deklarujące zasady i wartości lub wyrażające sposób myślenia JST o danej dziedzinie),

- dokumenty wykonawcze (o charakterze **wdrożeniowo-operacyjnym**), tj:
 - programy rozwoju dla strategii rozwoju gmin lub strategii rozwoju ponadlokalnego – dokumenty konkretyzujące (uszczegóławiające) realizację poszczególnych celów strategicznych zawartych w strategiach rozwoju.
 - Zakres tematyczny programów wynika bezpośrednio ze strategii rozwoju gmin lub strategii rozwoju ponadlokalnego.
 - inne dokumenty wykonawcze dla strategii rozwoju gmin lub strategii rozwoju ponadlokalnego (w tym plany i programy inne niż programy rozwoju) – dokumenty dotyczące realizacji innych obowiązkowych zadań samorządu lokalnego (lub ponadlokalnego) wykraczających poza cele określone w strategiach rozwoju.

Obowiązek sporządzenia ww. dokumentów wynika z przepisów prawa lub innych zewnętrznych regulacji.

Rysunek 32. Zintegrowany system programowania rozwoju Partnerstwa Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju

Opracowanie własne

Dokumenty o charakterze strategicznym będą **kierunkowo spójne** ze strategią rozwoju ponadlokalnego Partnerstwa (także w zakresie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustaleń i rekomendacji dotyczących kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej).

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych do strategii rozwoju gmin wchodzących w skład Partnerstwa są lub zostaną określone w strategiach rozwoju tych gmin.

Dokumenty wykonawcze do strategii rozwoju ponadlokalnego będą sporządzane według następujących zasad:

- a. **programy rozwoju Partnerstwa:**
 - horyzont czasowy programów nie będzie przekraczał horyzontu czasowego strategii rozwoju ponadlokalnego,
 - będą uszczegóławiać (konkretyzować) realizację poszczególnych celów strategicznych określonych w strategiach rozwoju,
 - będą określać działania przewidziane do realizacji zgodnie z ustalonym systemem realizacji programu i planem finansowym, stanowiącymi element programu.
- b. **inne dokumenty wykonawcze Partnerstwa lub inne dokumenty wykonawcze poszczególnych gmin (w sytuacji, gdy gminy te nie posiadają własnych strategii rozwoju):**
 - horyzont czasowy dokumentów nie będzie przekraczał horyzontu czasowego strategii rozwoju ponadlokalnego,
 - zostanie zachowana zgodność z przepisami regulującymi obowiązek ich opracowania (w aspekcie formalno-prawnym i merytorycznym),
 - zakres tematyczny nie będzie sprzeczny z celami strategicznymi określonymi w dokumentach strategicznych Partnerstwa.

Zachowanie zasad tworzenia dokumentów wykonawczych, tworzących wraz z dokumentami strategicznymi zintegrowany system programowania rozwoju ma na celu zachowanie spójności systemu a także pośrednio - usprawnienie i ułatwienie Partnerstwu aplikowania o środki rozwojowe ze wszystkich wymagających podejścia strategicznego źródeł finansowania.

6.1.4. Cykl aktualizacji strategii

Strategia została przygotowana (opisana) w pierwszym kwartale 2023 roku, a do jej przygotowania wykorzystano ówczesny stan wiedzy i wynikających stąd wniosków i założeń. W okresie luty-marzec 2025 roku wprowadzono do niej uzupełnienia wynikające ze zmiany stanu faktycznego niektórych danych diagnostycznych oraz projektów. Jednocześnie dokument ten zakłada proces aktualizacji, zatwierdzanej przez Radę Partnerstwa. W zależności od kontekstu formalnego i merytorycznego proces ten może przyjąć formę:

- aktualizacji systemowej, gdzie zmiana dotyczy celów strategicznych, systemów zarządzania, wdrażania lub monitorowania. Konieczność zmian wynika z wniosków z monitorowania oraz ewaluacji, analizy zmian sytuacji społeczno-gospodarczej, lub innych o charakterze systemowym;
- aktualizacji listy projektów, która wynika z procesu wyłaniania projektów partnerskich oraz weryfikacji listy wskazanej w Strategii.

Przyjęto, iż w ramach procesu monitorowania, Strategia będzie przedmiotem oceny wszystkich jej elementów, z uwzględnieniem aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej, systemu finansowania, warunków formalnych i prawnych, i innych mających wpływ na jej efektywną realizację.

6.2. Monitorowanie i ocena wdrażania

6.2.1. Monitorowanie procesu wdrażania Strategii

Monitoring służy obserwacji postępów w realizacji strategii. Ocena realizacji Strategii Partnerstwa będzie dokonywana za pomocą zestawu wskaźników (określonych w Strategii rozdział 3.3. wskaźniki celów strategii oraz wskaźniki projektów dedykowanych IIT) - dlatego też, w monitoring procesu wdrażania strategii będą zaangażowane wszystkie struktury działające w ramach Partnerstwa.

Za monitorowanie realizacji Strategii odpowiada Rada Partnerstwa.

Niezbędne dane będą gromadzone i opracowywane przez Grupę Roboczą, w ramach własnej aktywności, a także na podstawie informacji uzyskiwanych od Zespołów Projektowych, które będą miały bieżący kontakt z wykonawcami/koordynatorami projektów.

Raz w roku Partnerstwo w raporcie o stanie Gminy, Powiatu przedstawia informacje o stanie realizacji Strategii.

Standard informacji, w tym karty monitoringu projektu, opracuje Rada Partnerstwa, na podstawie propozycji przygotowanych przez Grupę Roboczą i Zespoły Projektowe. Raport uwzględni m.in.:

- informacje kontekstowe na temat aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie podkarpackim,
- informacje na temat postępów w realizacji projektów: monitoring rzeczowy odnoszący się do terminowości realizowania zadań oraz monitoring finansowy obejmujący analizę przepływów finansowych,

- informacje na temat wskaźników realizacji celów strategicznych,
- wnioski i rekomendacje na kolejny rok realizacji Strategii.

Projekt o stanie realizacji Strategii zostanie poddany dyskusji, z udziałem wszystkich struktur działających w ramach Partnerstwa, a także z udziałem zainteresowanych interesariuszy.

Dopuszcza się możliwość prezentacji projektu raportu organom samorządów terytorialnych tworzących Partnerstwo. Raport będzie przygotowywany w czasie odpowiednim do wykorzystania go do opracowania raportów o stanie gminy/powiatu.

Po debacie, Rada Partnerstwa przyjmuje raport. Wnioski i rekomendacje mogą posłużyć do ewentualnej aktualizacji strategii lub samej listy projektów.

6.2.2. Ocena (ewaluacja) stopnia osiągnięcia celów strategicznych

Na potrzeby oceny stopnia osiągnięcia celów strategicznych tj. skuteczności wdrażania strategii przyjęto opisane poniżej zasady **ewaluacji strategii**.

W odróżnieniu od monitoringu, który jest procesem ciągłym, ewaluacja odbywa się w konkretnych punktach osi czasu. Partnerzy zdecydowali, iż odbędzie się ona na zakończenie całego procesu wdrażania strategii (ewaluacja końcowa).

Ewaluacja dokonana zostanie na dwóch poziomach:

- skuteczności osiągania rezultatów bezpośrednich,
- skuteczności osiągania celów strategicznych (rezultatów strategicznych).

W systemie oceny uwzględnione zostaną następujące kryteria oceny:

- trafność
- efektywność
- skuteczność
- użyteczność
- trwałość.

7. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych

7.1. Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania strategii

Partycypacja budowana była w czterech wymiarach:

- Robocza współpraca z **kluczowymi interesariuszami** (przede wszystkim członkowie Rady Partnerstwa, Zespołu Roboczego, liderami lokalnymi),
- **Badania i ankiety** zbierające opinie i propozycje,
- Informacje wygenerowane w trakcie procesu na **podstawie kwestionariuszy i formularzy** wypełnianych przez przedstawicieli Grupy Roboczej oraz Rady Partnerstwa
- **Warsztaty** towarzyszące procesowi powstawaniu dokumentu.

Badania i ankiety zbierające opinie społeczne były prowadzone na etapie diagnozy, jak i planowania strategicznego (konsultacje społeczne).

- **Badanie opinii oraz planów życiowych młodzieży**

Badania, przeprowadzone online w dniach 5 do 12 września 2022 roku za pomocą dedykowanego systemu elektronicznego ZMP, objęły 816 uczniów ostatnich/przedostatnich klas szkół ponadpodstawowych mieszkających na obszarze Partnerstwa (z czego na wszystkie pytania odpowiedziało 469 uczniów). Ankieta koncentrowała się na kwestiach związanych z planami życiowymi i zawodowymi uczniów, postawami przedsiębiorczymi oraz postrzeganiem przez młodzież obszaru Partnerstwa, jako miejsca do życia. Badanie przeprowadzono przy aktywnym udziale szkół i ich organów prowadzących.

- **Badanie opinii mieszkańców gmin obszaru Partnerstwa**

Badania przeprowadzono online za pomocą dedykowanego systemu elektronicznego ZMP, na niereprezentatywnej próbie 480 aktywnych internautów-mieszkańców gmin obszaru Partnerstwa, w dniach od 7 lipca do 10 sierpnia 2022 roku (z czego na wszystkie pytania odpowiedziało 253 mieszkańców). W ankiecie poruszono tematy postrzegania Partnerstwa jako miejsca do życia, sposobu korzystania z usług na terenie Partnerstwa i poza nim oraz zapotrzebowania na

przedsięwzięcia, które powinny zostać zrealizowane w latach przyszłych. Badanie przeprowadzono przy udziale członków GR i pracowników właściwych urzędów, którzy zadbali o rozpowszechnienie informacji o ankiecie i prowadzili aktywne działania zachęcające mieszkańców do udziału w badaniu.

- **Badanie opinii lokalnych liderów**

Badanie było skierowane do 4 kategorii liderów lokalnych reprezentujących samorząd lokalny, organizacje społeczne, środowisko przedsiębiorców i liderów opinii. Zostało przeprowadzone online na próbie 15 liderów w dniach od 12 do 19 września 2022 roku. Ankieta zebrała „ekspercką” wiedzę liderów na temat obszaru, przepływu mieszkańców między gminami w celu realizacji usług oraz przedsięwzięć koniecznych dla dalszego rozwoju Partnerstwa.

Informacje wygenerowane w trakcie prac nad strategią na podstawie kwestionariuszy i formularzy:

- **Matryca bilansu usług na terenie obszaru Partnerstwa**

Badania samorządów w zakresie bilansu usług, będące analizą przepływów usług pomiędzy gminami oraz lokalizacji centrów poszczególnych kategorii usług na terenie Partnerstwa, uzupełniły indywidualne wywiady z wójtami i burmistrzami, konsultacje z GR oraz wyniki badań mieszkańców i liderów;

- **Arkusze „Podstawowe pytania dotyczące przedsiębiorczości”**

Badanie diagnozowało warunki/klimat w Partnerstwie do rozwoju przedsiębiorczości. Poza analizą wypełnionego przez gminy arkusza odbyły się konsultacje wyników z Grupą Roboczą (GR) oraz dyskusje na posiedzeniach Rady Partnerstwa (RP) na temat stanu przedsiębiorczości w Partnerstwie. Badaniu towarzyszyły warsztaty/szkolenia prowadzone przez doradców sektorowych ZMP dotyczące podstawowych form działań JST, które mogą wzmocnić zainteresowanie prowadzeniem działalności gospodarczej przez mieszkańców Partnerstwa.

- **Arkusze do identyfikacji i rangowania zasobów i produktów Partnerstwa**

Badania zasobów i produktów na obszarze Partnerstwa polegały na inwentaryzacji oraz ocenie posiadanych przez samorządy zasobów i produktów lokalnych. Po spotkaniach i warsztatach z GR, członkowie RP dokonali rangowania produktów. Wynik tego badania był podstawą do określenia potencjałów Partnerstwa.

- **Drzewo problemów**

Drzewo problemów to, narzędzie pozwalające na zidentyfikowanie kluczowych problemów wspólnych dla całego obszaru Partnerstwa oraz przyczyn i skutków tych problemów.

Kluczowym elementem procesu strategicznego były warsztaty towarzyszące procesowi powstawaniu dokumentu, w tym formułowania celów, priorytetów i wiązek projektów.

- **I Warsztat diagnostyczny - Strategiczna identyfikacja potencjałów i wyzwań Partnerstwa - 13 września 2022 r.**

Do identyfikacji i rangowania potencjałów i wyzwań lokalnych zaangażowani zostali członkowie Rady Partnerstwa oraz Grupy Roboczej, a także osoby spoza tych ciał – przedstawiciele sektora gospodarczego i społecznego. Przyjęta metodyka pracy polegała na przeprowadzeniu sesji warsztatowej wspomagananej narzędziami informatycznymi, podczas której, w ramach dyskusji grupowych oraz konfrontacji wyników prac poszczególnych grup, dokonano identyfikacji potencjałów i wyzwań lokalnych. Następnie uczestnicy warsztatów w formule wywiadu ankietowego dokonali rangowania zasobów i produktów, przy czym w przypadku produktów ankietę dotyczyła zarówno wymiaru na „tu i teraz”, jak i „na przyszłość”.

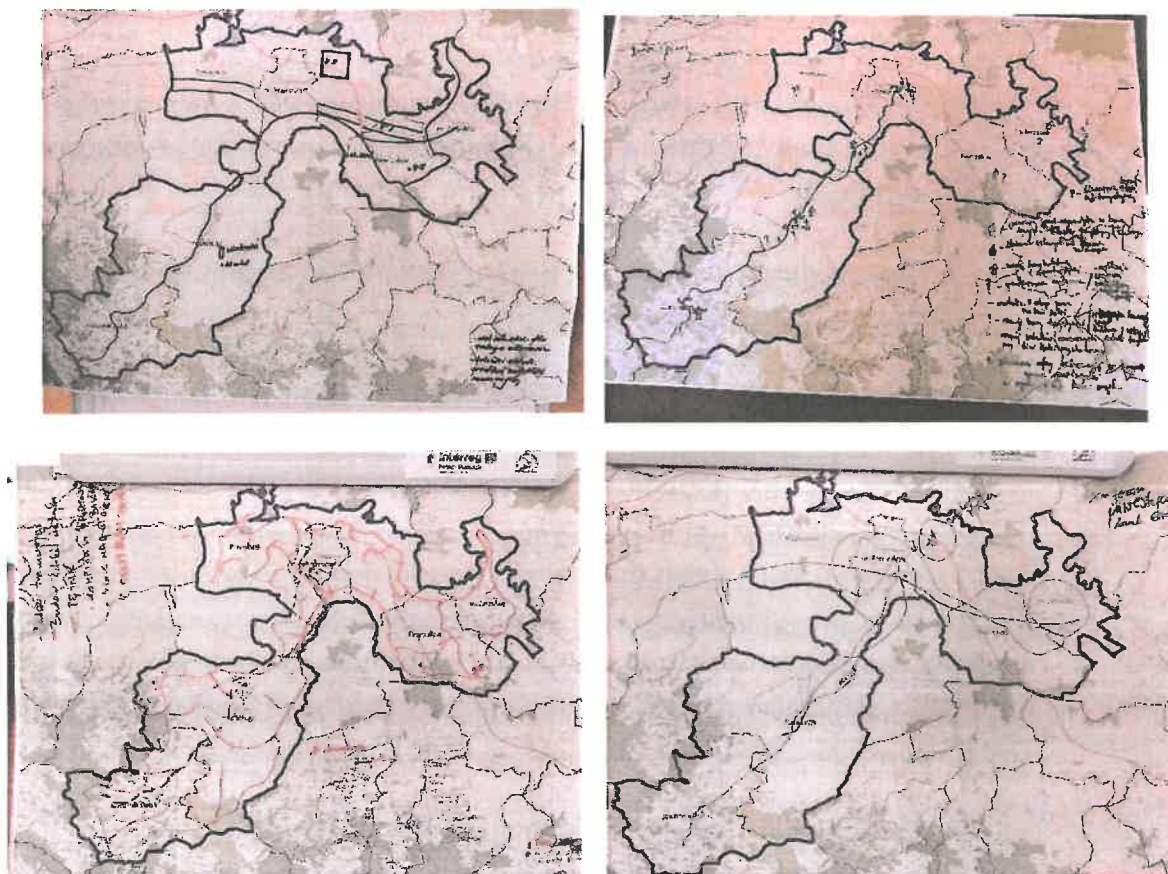
- **II Warsztat diagnostyczny - Problemy i wyzwania Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa dla Rozwoju - 22 września 2022 r.**

Do identyfikacji i rangowania problemów rozwojowych obszaru Partnerstwa zaangażowani zostali członkowie Rady Partnerstwa oraz Grupy Roboczej, a także osoby spoza tych ciał – przedstawiciele sektora gospodarczego i społecznego. Przyjęta metodyka pracy polegała na przeprowadzeniu sesji warsztatowej, podczas której, przy wsparciu narzędzi informatycznych, dokonano identyfikacji i rangowania problemów rozwojowych obszaru Partnerstwa.

- **I Warsztat strategiczny – 27 stycznia 2023 r.**

Warsztat poświęcony był przestrzennym wyzwaniom stojącym przed Partnerstwem. Najważniejszym efektem warsztatów było sformułowanie wstępnych propozycji projektów, które były nanoszone przez grupy warsztatowe na mapie Partnerstwa. Uczestnikami warsztatów byli przedstawiciele Partnerów, jak również zaproszeni goście.

Rysunek 33. Warsztaty strategiczne 27 stycznia 2023 dla Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju

Źródło: opracowanie własne

- **II Warsztat strategiczny – 10 marca 2023 r.**

Warsztaty były poświęcone formułowaniu celów oraz analizie projektów. Najważniejszym efektem warsztatów było sformułowanie celów strategicznych, będących odpowiedzią na stojące przed Partnerstwem wyzwania w wymiarach:

- społecznym,
- gospodarczym,
- środowiskowo-przestrzennym

W warsztacie wzięli udział przedstawiciele Partnerów oraz zaproszeni goście.

- **Warsztaty dotyczące produktu turystycznego – 3 - 4 października 2023 r.**

W trakcie pierwszego dnia warsztatów skupiono się nad dyskusji moderowanej dotyczącej założeń i stanu prac nad projektami strategicznymi z zakresu turystyki w ramach partnerstwa. Drugiego dnia warsztatów skoncentrowano się na aspektach

organizacyjnych, finansowaniu oraz podsumowaniu wniosków z dotychczasowych prac. Warsztaty przyniosły istotne postępy w pracach nad projektami w sferze turystyki. Wzmacniano współpracę między gminami, identyfikowano obszary do udoskonalenia, a także opracowano koncepcję zintegrowanych produktów turystycznych. Warsztat poprowadzili: Adam Mikołajczyk, Grzegorz Szproch oraz Jacek Woźniak ze Związku Miast Polskich

W warsztacie wzięli udział przedstawiciele Partnerów.

- **Warsztat – 1 grudnia 2023 r.**

Dnia 1 grudnia 2023 roku w Jarosławskim Centrum Kultury i Promocji odbył się warsztat pt. "Analiza warunków dla integracji i współpracy przedsiębiorców i administracji samorządowej, dla rozwoju turystyki w Jarosławsko-Przeworskim Partnerstwie na rzecz Rozwoju." Spotkanie zorganizowane zostało w Sali Lustrzanej przy Rynek 5 w Jarosławiu i poprowadzone przez Tomasza Kaysara oraz Jacka Woźniaka ze Związku Miast Polskich.

Podczas warsztatu omówiono rolę samorządu w budowaniu sieci współpracy oraz zadania Destination Management Organization (DMO). Uczestnicy pracowali także nad instytucjonalizacją współpracy z interesariuszami i identyfikacją potencjalnych partnerów. Dodatkowo poruszono temat uwarunkowań i możliwości wprowadzenia Local Operator of Tourism (LOT) w ramach Partnerstwa. Spotkanie zakończyło się podsumowaniem i oficjalnym zakończeniem przez Wojciecha Supersona, przewodniczącego Rady Partnerstwa i zastępcę Burmistrza miasta Przeworsk.

- **Warsztat – 4 grudnia 2023 r.**

W dniu 4 grudnia 2023 roku w Urzędzie Miasta w Przeworsku odbyło się szkolenie warsztatowe pod tytułem "Planowanie Przestrzenne w Nowych Ramach Prawnych oraz Rola Strategii (Ponadlokalnych) w Lokalnym Planowaniu Przestrzennym." Spotkanie zostało poprowadzone przez Grzegorza Romana, Marcina Turzyńskiego oraz Jacka Woźniaka z Związku Miast Polskich.

Spotkanie warsztatowe skoncentrowało się na integracji planowania przestrzennego i strategicznego, ze szczególnym uwzględnieniem wymiaru przestrzennego strategii. Omówiono także zmiany wprowadzone przez nowelizację ustawy UPZP z dnia 7 lipca 2023 roku. Sesje obejmowały także tematy baz danych przestrzennych i ich udostępniania.

Ostatnia część szkolenia skupiła się na organizacji planowania strategicznego i przestrzennego, a także zarządzaniu polityką rozwoju i polityką przestrzenną. Spotkanie zakończono podsumowaniem i oficjalnym zakończeniem przez prowadzących.

- **Warsztat – 14 grudnia 2023 r.**

Dnia 14 grudnia 2023 roku w Jarosławskim Centrum Kultury i Promocji odbył się warsztat pt. "Analiza Warunków dla Integracji i Współpracy Przedsiębiorców oraz Administracji Samorządowej, dla Rozwoju Turystyki w Jarosławsko-Przeworskim Partnerstwie na rzecz Rozwoju." Spotkanie zostało poprowadzone przez Jarosława Górskiego oraz Jacka Woźniaka z Związku Miast Polskich.

Warsztat skupił się na analizie wymagań, projektowaniu działań uzupełniających oraz planowanie aktywności na pierwsze półrocze 2024 roku w odniesieniu do 5 projektów strategicznych zaprojektowanych pod kątem IIT. Spotkanie zakończono podsumowaniem i oficjalnym zakończeniem przez Wojciecha Supersona, przewodniczącego Rady Partnerstwa i zastępcę Burmistrza miasta Przeworsk.

W dniu 28 października 2022 r. odbyła się prezentacja Raportu Diagnostycznego Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na Rzecz Rozwoju, w której oprócz przedstawicieli Partnerstw udział wzięła Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej.

Rysunek 34. Pamiątkowa fotografia z prezentacji projektu raportu diagnostycznego dla Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju

Źródło: opracowanie własne

- **Warsztat – 13 marca 2025 r.**

W dniu 13 marca 2025 r. w Ośrodku Kultury Miasta i Gminy Kańczuga odbyło się spotkanie dotyczące Strategii rozwoju ponadlokalnego Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju. Uczestniczyli w nim członkowie powołani z końcem lutego 2025 r. do Zespołu Partnerów Społeczno-Gospodarczych, a także ok. 80 mieszkańców oraz mieszkanek gmin partnerstwa. W jego trakcie przedstawiono pogłębioną diagnozę w obszarze kultury, turystyki i odnowy przestrzeni, a także propozycje projektów zintegrowanych. W trakcie dyskusji zgłaszano uwagi i propozycje uzupełnienia niektórych wątków strategii, a także wyjaśniano plany inwestycje związane z planowanymi projektami.

W trakcie całego procesu planowania strategicznego odbywały się robocze spotkania Grupy Roboczej oraz spotkania z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego.

W trakcie procesu opracowywania dokumentu, Partnerstwo zdecydowało się na tworzenie struktur, które miały zapewnić reprezentatywność, różnorodność perspektyw, oraz aktywne zaangażowanie różnych środowisk. W tym kontekście powołano Radę Partnerstwa, pełniącą kluczową rolę w kierowaniu i konsolidowaniu różnych opinii oraz reprezentującą różnorodne interesy związane z rozwojem obszaru. Rada Partnerstwa, jako ciało decyzyjne, stała się forum do wymiany myśli, analizy wyzwań i określania priorytetów. Jej skład obejmuje przedstawicieli różnych sektorów społeczeństwa, takich jak przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, lokalne władze, przedstawiciele społeczności lokalnych oraz eksperci z różnych dziedzin. Dodatkowo, w celu skonsolidowania działań i skierowania prac w konkretnych kierunkach, utworzona została Grupa Robocza. Jej zadaniem jest intensyfikacja prac nad konkretnymi aspektami dokumentu, w tym identyfikacja konkretnych działań, określanie priorytetów oraz monitorowanie postępów w realizacji zadań. W dążeniu do pełniejszego uwzględnienia perspektyw różnych grup społecznych, Partnerstwo podjęło inicjatywę zapraszania przedstawicieli z różnych środowisk na warsztaty oraz konsultacje. W ramach tych działań, uczestnicy warsztatów reprezentowali różne sektory, w tym biznes, społeczność lokalną, ekspertów branżowych, przedstawicieli edukacji oraz przedsiębiorców lokalnych. Dodatkowo, przeprowadzenie ankiet skierowanych do różnych grup społecznych miało na celu zebranie opinii i sugestii od szerokiego spektrum uczestników. To podejście do partycypacji pozwoliło na uwzględnienie różnych perspektyw i potrzeb, co z kolei wpłynęło na bardziej zrównoważone i reprezentatywne podejście do procesu opracowywania dokumentu. W efekcie,

takie zaangażowanie różnych grup społecznych, zarówno poprzez struktury decyzyjne, jak i zaangażowanie w warsztaty czy wypełnianie ankiet, wpłynęło na bogactwo perspektyw oraz na lepsze dostosowanie opracowywanego dokumentu do realnych potrzeb i aspiracji społeczności lokalnych. To podejście otwarte na dialog i partycypację przyczyniło się do stworzenia bardziej kompleksowego, reprezentatywnego i zrównoważonego dokumentu strategicznego dla obszaru Partnerstwa.

Konsultacje społeczne dla Strategii zostaną przeprowadzone zgodnie Ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Po ich przeprowadzeniu zostanie opublikowany raport.

Informacja o konsultacjach społecznych projektu strategii

Na podstawie decyzji o akceptacji projektu strategii ponadlokalnej podjętej w trybie obiegowym, Lider Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju 30 kwietnia 2025 r. wydał ogłoszenie o konsultacjach społecznych projektu „Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Jarosławsko- Przeworskiego na rzecz Rozwoju do roku 2030”¹⁰. Konsultacje te przeprowadzone zostały w okresie od 30 kwietnia do 6 czerwca 2025 r. Uwagi do projektu można było zgłaszać na formularzu udostępnionym do pobrania na stronie internetowej Lidera na adres e-mail: zastepca@przeworsk.um.gov.pl. Jednocześnie 5 i 19 maja 2025 r. odbyły się dwa stacjonarne spotkania konsultacyjne w budynku Urzędu Miasta i Gminy w Kańczudze (ul. M. Konopnickiej 2). Informacje o konsultacjach zamieszczono także na stronie Miasta i Gminy Kańczuga¹¹ oraz powiatu przeworskiego¹².

Ze strony mieszkańców nie wpłynęły żadne uwagi do dokumentu.

Informacja o prowadzonych konsultacjach została rozesłana do pozostałych partnerów związku ZIT (Gmina Przeworsk, Miasto i Gmina Jawornik Polski, Powiat Przeworski, Gmina Pawłosiów, Miasto i Gmina Kańczuga, Miasto Jarosław), gmin

¹⁰ <https://przeworsk.um.gov.pl/ogloszenia/konsultacje-spoeczne-strategia-rozwoju-ponadlokalnego-jaroslawsko-przeworskie-partnerstwo-na-rzecz-rozwoju/> (dostęp. 15.08.2025).

¹¹ <https://kanczuga.pl/asp/konsultacje-spoeczne-strategia-rozwoju-ponadlokalnego-jaroslawsko-przeworskie-partnerstwo-na-rzecz-rozwoju,255,artykul,1,5341> (dostęp. 15.08.2025).

¹² <https://www.powiatprzeworsk.pl/aktualnosci/zapraszamy-do-udzialu-w-konsultacjach-spoecznych-projektu-strategii-rozwoju-ponadlokalnego-jaroslawsko-przeworskiego-na-rzecz-rozwoju-do-roku-2030,art5778/> (dostęp. 15.08.2025).

ościennych partnerstwa (Gmina Jarosław, Gmina Wiązownica, Gmina Chłopice, Gmina Roźwienica, Gmina Tryńcza, Gmina Zarzeczce, Miasto i Gmina Pruchnik, Miasto i Gmina Dubiecko, Gmina Dynów, Gmina Hyżne, Gmina Chmielnik, Gmina Markowa, Gmina Łącut, Gmina Białobrzegi), lokalnych partnerów społecznych (Ochotnicza Straż Pożarna Mirocin, Stowarzyszenia Kobiet na Rzecz Rozwoju Gminy Jawornik Polski, Stowarzyszenie Przyjaciół Muzeum w Przeworsku, Lokalna Grupa Działania „Dorzecze Mleczki” w Przeworsku, Lokalna Grupa Działania „Z Tradycją w Nowoczesność” w Pawłosiowie, Stowarzyszenia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego MOF Jarosław-Przeworsk, Stowarzyszenie EWIS w Kańczudze, Stowarzyszenia Przedsiębiorców Ziemi Jarosławskiej „Rozwój i Postęp”), a także do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie. Swoje uwagi do strategii przekazała tylko ostatnia instytucja.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Rzeszowie zaopiniował pozytywnie projekt strategii ZIT, rekomendując jednocześnie uzupełnienie dokumentu w zakresie uwzględnienia zapisów dotyczących ustaleń zawartych w dokumentach planistycznych zgodnie z art. 236 ust. 1 ustawy Prawo Wodne. Uwagi te zostały uwzględnione w strategii.

Niezależnie od konsultacji społecznych projektu strategii ZIT, w dniach 23 czerwca – 14 lipca przeprowadzono konsultacji społecznych projektu Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz rozwoju do roku 2030. Projekt prognozy udostępniony został: a) w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Kańczudze, ul. M. Konopnickiej 2, 37 - 220 Kańczuga, pokoju nr 17 w godzinach pracy Urzędu oraz b) na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy w Kańczudze, pod adresem: <https://kanczuga.biuletyn.net> w zakładce „konsultacje społeczne”. Uwagi można było zgłaszać na piśmie na specjalnym formularzu w siedzibie urzędu, ustnie do protokołu w siedzibie urzędu lub za pomocą poczty elektronicznej. W ramach udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, w wyznaczonym terminie, nie wpłynęły żadne uwagi i wnioski.

Z opinią Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektoratu Sanitarnego oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, a także sprawozdaniem z przeprowadzonych konsultacji można zapoznać się w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy w Kańczudze - <https://kanczuga.biuletyn.net/?bip=2&cid=1185&id=5020>

Po przygotowaniu raportu z konsultacji oraz uzupełnieniu strategii ponadlokalnej o informacje na temat ich przebiegu, Rada Partnerstwa Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstw na rzecz Rozwoju pozytywnie zaopiniowała projekt strategii w dniu 19 sierpnia 2025 r.

7.2. Partycypacja społeczna na etapie realizacji strategii

Partycypacja społeczna na etapie wdrażania strategii zostanie zapewniona poprzez podejmowanie przez Partnerstwo działań polegających na:

- pozyskiwaniu opinii interesariuszy o planowanych lub realizowanych projektach strategicznych
- współzarządzaniu, to jest realizacji wspólnych działań w ramach strategii,
- koordynacji działań podejmowanych przez Partnerstwo z przedsięwzięciami innych partnerów społecznych i gospodarczych
- informowaniu społeczności lokalnej o realizacji celów i projektów strategicznych

Konsultowanie rozwiązań realizacyjnych będzie przybierało formę wywiadów fokusowych i spotkań konsultacyjnych, warsztatów, debat i badań ankietowych. Współzarządzanie będzie polegało na zapewnieniu współudziału społeczności lokalnej w realizacji działań projektowych. **Modelem optymalnym, do którego dążą partnerzy jest zaangażowanie interesariuszy w realizację projektów lub zapewnienie koordynacji działań projektowych z przedsięwzięciami innych podmiotów o zbieżnym celu.**

Społeczność lokalna będzie informowana o postępach w realizacji Strategii, wdrażanych projektach i podjętych przez partnerów działaniach poprzez strony internetowe jednostek samorządu terytorialnego, lokalne radio i telewizję, media społecznościowe, publikacje w prasie lokalnej i regionalnej, a także w ramach organizowanych spotkań informacyjnych i konsultacyjnych.

7.3. Partycypacja społeczna na etapie oceny efektów strategii

Partycypacja społeczna na etapie ewaluacji strategii zostanie zapewniona poprzez podejmowanie przez Partnerstwo działań polegających na:

- konsultowaniu zgodności wdrażania strategii z przyjętymi założeniami, w tym: badaniu stopnia realizacji celów strategicznych z zastosowaniem ankiet dla mieszkańców
- informowaniu interesariuszy o wynikach ewaluacji strategii.

Konsultowanie zgodności wdrażania strategii z przyjętymi założeniami będzie przybierało formę badań ankietowych, debat publicznych, wywiadów pogłębionych lub wywiadów fokusowych.

O realizacji tego etapu społeczność lokalna będzie informowana poprzez strony internetowe partnerów, lokalne radio i telewizję, media społecznościowe, publikacje w prasie lokalnej oraz spotkania informacyjne z udziałem mieszkańców, przedsiębiorców i innych interesariuszy.

W razie potrzeby partnerzy zastosują również inne formy i metody partycypacji umożliwiające mieszkańcom i innym interesariuszom uczestnictwo w procesie wdrażania i ewaluacji Strategii.

8. Ramy finansowe i źródła finansowania

Realizacja projektów strategicznych, ze względu na ich duży zakres, złożony charakter i ogromną skalę oddziaływania, wymagać będzie znacznych nakładów finansowych. Wszystkie projekty planowane do realizacji w ramach Strategii będą zakładać możliwość udziału zewnętrznych źródeł finansowania. Podstawowe źródło finansowania wszystkich inicjatyw strategicznych stanowić będą środki funkcjonujące w ramach różnych polityk UE.

Na poziomie regionalnym będzie to Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027, z alokacją łączną na poziomie 2,265 mld euro, z czego 1,63 mld euro ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a 0,63 mld euro ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Środki te zakładają realizację projektów z obszarów wsparcia, takich jak: konkurencyjna i cyfrowa gospodarka, energia i środowisko, mobilność i łączność, edukacja, dostępność, kultura a także projekty z zakresu kapitału ludzkiego.

Podział na cele tematyczne i przyporządkowane im poszczególne priorytety przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 20. Podział Funduszy Europejskich dla Podkarpacia 2021-2027 na priorytety i cele szczegółowe

Priorytet	Cele szczegółowe
1 Konkurencyjna i cyfrowa gospodarka	<p>1(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii</p> <p>1(ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych</p> <p>1(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne</p> <p>1(iv) Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości.</p>
2 Energia i środowisko	<p>2(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych</p> <p>2(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju</p> <p>2(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego</p> <p>2(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej</p> <p>2(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej</p> <p>2(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia</p>
3. Mobilność miejska	<p>2(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej</p>
4. Mobilność i łączność	<p>3(ii) Rozwój i udoskonalenie zrównoważonej, inteligentnej i intermodalnej mobilności odpornej na zmianę klimatu na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do sieci TEN-T i mobilności transgranicznej</p>

<p>5 Przyjazna przestrzeń społeczna</p>	<p>4(ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.</p> <p>4(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne</p> <p>4(v) Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.</p> <p>4(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych</p>
<p>6 Rozwój zrównoważony terytorialnie</p>	<p>5(i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwojowi społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich</p> <p>5(ii) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwojowi społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie</p> <p>W ramach CS 5(ii) dla obszarów wiejskich i powiązanych z nimi funkcjonalnie małych miast o kumulacji negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych zagrożonych trwałą marginalizacją (w tym, m.in. obszary o szczególnym potencjale turystycznym lub kulturowym) przewidziano mechanizm wsparcia w ramach instrumentu IIT. Wsparciem w ramach instrumentu IIT objęte zostaną OSI o znaczeniu krajowym i regionalnym, tj. obszary wiejskie i powiązane z nimi funkcjonalnie małe miasta o kumulacji negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych zagrożonych trwałą marginalizacją (w tym, m.in. obszary o szczególnym potencjale turystycznym lub kulturowym), o których mowa w Rozdziale I pkt 3, pkt 4 i pkt 5 lit. a), lit. b) i lit. c), w Rozdziale II pkt 2 i Rozdziale III pkt 1, pkt 3 i pkt 4 Załącznika nr 1 do FEP 2021-2027 OSI, które nie zostały objęte instrumentem ZIT. IIT będzie mógł być również wykorzystany przez partnerstwa JST objęte wsparciem CWD. Działania realizowane w ramach instrumentu IIT w CS 5(ii) wynikać muszą ze strategii terytorialnych, tj. strategii rozwoju ponadlokalnego - pełniącej funkcję Strategii IIT (zgodnie z art. 36 ustawy wdrożeniowej) - spełniających minimalne warunki określone w art. 29 rozporządzenia UE 2021/1060¹³.</p>

¹³ Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 Załącznik do Uchwały Nr 433/8772/22 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 24 października 2022 r.

**7 Kapitał ludzki
gotowy do
zmian**

4(a) (EFS+) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej

4(b) (EFS+) modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy

4(d) (EFS+) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia

4(e) (EFS+) poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym przez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego

4(f) (EFS+) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

4(g) (EFS+) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej

4(h) (EFS+) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji

4(i) (EFS+) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów

4(k) (EFS+) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej

	4(l) (EFS+) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci
Rozwój lokalny kierowany przez społeczność	<p>4(f) (EFS+) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami</p> <p>4(g) (EFS+) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej</p> <p>4(k) (EFS+) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej;</p> <p>4(l) (EFS+) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci</p>
Pomoc techniczna	Pomoc techniczna

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego

Program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej to kontynuacja wsparcia dla wschodnich województw na lata 2021-2027, aby przyspieszyć ich rozwój. Obszary wsparcia w ramach Programu:

- **Przedsiębiorczość:** wsparcie dla start-upów, innowacje dzięki zmianom wzorniczym, automatyzacja i robotyzacja, transformacja modeli biznesowych w kierunku gospodarki obiegu zamkniętego, pożyczki na inwestycje w turystykę
- **Energia i klimat:** rozwój inteligentnych sieci energetycznych, dostosowanie miast do zmian klimatu, ochrona bioróżnorodności, podnoszenie świadomości ekologicznej
- **Zrównoważona mobilność miejska**
- **Transport:** rozbudowa ponadregionalnej infrastruktury drogowej i kolejowej
- **Zrównoważona turystyka:** tworzenie ponadregionalnych szlaków turystycznych

Budżet programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej na lata 2021-2027 wyniesie 12 miliardów 428 milionów złotych.

W województwie podkarpackim powiaty: bieszczadzki, leski, sanocki, brzozowski, krośnieński, miasto na prawach powiatu Krosno, jasielski, rzeszowski, miasto na prawach powiatu Rzeszów, przeworski, przemyski, miasto na prawach powiatu Przemyśl, jarosławski, lubaczowski będą mogły ubiegać się o dofinansowanie w ramach Programu Interreg Polska-Słowacja 2021-2027. Budżet programu to 129,8 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Tabela 21. Podział Programu Interreg Polska-Słowacja 2021-2027 na priorytety i cele szczegółowe

Priorytet	Cele szczegółowe
1 Przyjazne naturze i bezpieczne Pogranicze	2 (iv): wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego 2 (vii): wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
2 Lepiej połączone Pogranicze	3 (ii): rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej
3. Twórcze i atrakcyjne turystycznie Pogranicze	4 (vi): wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych
4. Współpraca instytucji i mieszkańców Pogranicza	6 a): zwiększenie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych, w szczególności tych, którym powierzono zarządzanie konkretnym terytorium, i zainteresowanych stron 6 c): budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Europejskiej Współpracy Terytorialnej i Europejskiego Instrumentu Sąsiadującego

Program Interreg NEXT Polska – Ukraina 2021-2027 obejmuje swoim zasięgiem m.in. województwo podkarpackie. Program ma:

- wspierać odbudowę Ukrainy po zakończeniu rosyjskiej agresji;
- kontynuować współpracę w kwestii ochrony środowiska, adaptacji do zmian klimatu, dostępu do wody oraz ochrony przyrody;
- poprawić dostęp do opieki zdrowotnej;

- pomóc w wykorzystaniu walorów turystycznych pogranicza polsko-ukraińskiego w zrównoważony sposób;
- ozwijać współpracę administracji i społeczności na różnych poziomach;
- usprawnić działanie i ochronę polsko-ukraińskiej granicy.

Budżet programu to 187,4 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Poniżej przedstawiono szczegółowe priorytety i cele programu.

Tabela 22. Podział Programu Interreg NEXT Polska – Ukraina 2021-2027 na priorytety i cele szczegółowe

Priorytet	Cele szczegółowe
1 Środowisko	2.4: wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego 2.5: Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej 2.7: Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
2 Zdrowie	4.5: zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej
3. Turystyka	4.6: wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych
4. Współpraca	6.2: zwiększanie sprawności administracji publicznej w drodze wspierania współpracy prawnej i administracyjnej oraz współpracy między obywatelami, podmiotami społeczeństwa obywatelskiego i instytucjami, w szczególności w celu wyeliminowania przeszkód prawnych i innych przeszkód w regionach przygranicznych 6.3: Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie
5 Granice	7.4: Inne działania na rzecz bezpieczniejszej i lepiej chronionej Europy

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Europejskiej Współpracy Terytorialnej i Europejskiego Instrumentu Sąsiadującego

W zależności od zakresu tematycznego, możliwości i warunków formalnych oraz decyzji Partnerstwa rozpatrywanym źródłem finansowania wybranych projektów strategicznych będą programy krajowe, z czego kluczowe to:

- **Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)**

następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Planowany budżet to: ponad 25 mld euro.

- **Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)**

następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Oraz dodatkowo również:

- **Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)**
- **Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)**

Jednocześnie, poza finansowaniem ze środków pochodzących z programów unijnych rekomenduje się również wykorzystanie innych źródeł finansowania, tj.

- Krajowy Plan Odbudowy (KPO) przygotowywany na podstawie Europejskiego Planu Odbudowy;
- inicjatywy krajowe, tj. Nowy gospodarczy Polski Ład, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Program Inwestycji Strategicznych;
- inicjatywy regionalne i lokalne, tj. środki Lokalnych Grup działania;
- środki sektora prywatnego, np. w formule partnerstwa publiczno-prywatnego;
- środki instytucji finansowych i kredytowych, kredyty bankowe;
- środki własne samorządów wchodzących w skład Partnerstwa, jako podstawowe źródło realizacji podstawowych inicjatyw i uzupełniania wymaganych wkładów własnych przy finansowaniu zewnętrznym.

Niewykluczone jest wykorzystanie rozwiązań hybrydowych, mieszanych, polegających na zaangażowaniu we współfinansowanie projektów, kilku środków, w tym sektora prywatnego. Ważnym źródłem dofinansowania realizacji planowanych

projektów, który również może być brany pod uwagę przez jednostki sektora finansów publicznych, mogą być zwrotne kredyty na wydatki inwestycyjne.

Partnerstwo nie dysponuje osobnym budżetem na realizację strategii. Na dzień sporządzenia dokumentu, nie istnieją żadne gwarancje uzyskania dedykowanych środków.

Podsumowanie ram finansowania:

Poniżej zaprezentowano projekty, które będą się ubiegać o dofinansowanie w ramach Funduszy dla Województwa Podkarpackiego - wsparcie w ramach Działania FEPK.06.02 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich i małych miast:

Tabela 23. Projekty, które będą się ubiegać o dofinansowanie w ramach Funduszy dla Województwa Podkarpackiego

Nazwa projektu	Szacowana wartość Projektu	Potencjalne źródło finansowania
Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych w Hadlach Szklarskich i Łopuszce Małej	15 000 000,00 PLN	85% Funduszy dla Województwa Podkarpackiego - wsparcie w ramach Działania FEPK.06.02 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich i małych miast 15% - wkład własny
Powrót do historii i wspomnień na turystycznej trasie zabytkowej Przeworskiej Kolei Wąskotorowej	15 000 000,00 PLN	85% Funduszy dla Województwa Podkarpackiego - wsparcie w ramach Działania FEPK.06.02 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich i małych miast 15% - wkład własny
Bezpieczna oaza: odnowa zalewu Łopuszka Mała wraz z przygotowaniem przestrzeni integracyjnej dla mieszkańców oraz zagospodarowanie terenu wokół Stacji Kolei Wąskotorowej w Kańczudze	15 000 000,00 PLN	85% Funduszy dla Województwa Podkarpackiego - wsparcie w ramach Działania FEPK.06.02 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich i małych miast 15% - wkład własny
Podsumowanie	45 000 000,00 PLN	38 250 000,00 PLN - Fundusze dla Województwa Podkarpackiego - wsparcie w ramach Działania FEPK.06.02 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich i małych miast 6 750 000,00 PLN - wkład własny Partnerstwa

Poniżej zaprezentowano pozostałe projekty wynikające z prac nad Strategią, które będą finansowane poza Działaniem FEPK.06.02 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich i małych miast:

Tabela 24. Pozostałe projekty wynikające z prac nad Strategią

Potencjalne źródła finansowania										
Zapotrzebowania na fundusze wg typów projektów:	Szacowana wartość całkowita	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027	Program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej	Program Interreg Polska-Słowacja 2021-2027	Program Interreg NEXT Polska – Ukraina 2021-	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEniKS)	Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)	Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)	Inne źródła finansowania	Wkład własny
Turystyka	219105335	168711108	4382107	4382107	4382107				4382107	32865800
Kultura	112800000	90240000		2256000	2256000				1128000	16920000
Transport i komunikacja	43000000	34400000	860000						1290000	6450000
Energetyka	177300000	141840000	3546000			3546000			1773000	26595000
Infrastruktura dla usług publicznych	189500000	144020000				3790000	3790000	3790000	5685000	28425000
Infrastruktura dla wspierania przedsiębiorczości	23330000	18664000	466600				466600		233300	3499500
Podsumowanie	765035335	597875108	9254707	6638107	6638107	7336000	4256600	3790000	14491407	114755300

Indykatywna wielkość środków finansowych zaplanowanych na realizację strategii wynosi – 810 mln zł (IIT 45 mln zł plus pozostałe 765,0 mln zł). Przewidywana skumulowana nadwyżka operacyjna netto pozwoli na zapewnienie współfinansowania inwestycji na łącznym poziomie około 833 milionów złotych.

Na potrzeby diagnozy potencjału finansowego Partnerstwa zwrócono uwagę na zdolność poszczególnych partnerów (JST) do spłaty i obsługi nowych zobowiązań, tj. nowego długu, który dotychczas nie był planowany, a jego zaciągnięcie może być niezbędne do realizacji projektów. Ponadto analizie poddano poziom wydatków majątkowych z wyłączeniem wydatków majątkowych, które zostały zaplanowane w wieloletnich prognozach finansowych, jako wydatki wieloletnie (tj. ujmowanych w załączniku przedsięwzięć do WPF) oraz poziom nadwyżki operacyjnej netto. Wskazane informacje pozwalają na określenie zdolności poszczególnych partnerów (JST) do realizacji projektów wynikających ze strategii. Dla celów analitycznych jako ostatni rok prognozy (WPF) przyjęto 2030 r. Analizy dokonano na podstawie złożonych projektów WPF na 2023 r.

Całkowity prognozowany potencjał finansowy Partnerstwa w latach 2023-2030 przedstawia tabela 15. Blisko 137 mln zł dotyczy zdolności do spłaty i obsługi nowego długu. Łączna kwota wydatków majątkowych, która nie została podzielona na wieloletnie zadania inwestycyjne wynosi 460 mln zł. Natomiast prognozowana skumulowana nadwyżka operacyjna netto osiągnie poziom 125 mln zł. Prognozowana skumulowana nadwyżka operacyjna netto umożliwia zapewnienie współfinansowania inwestycji na łącznym poziomie ok. 833 mln zł (przy założeniu wkładu własnego na poziomie 15%).

Tabela 25. Ramy finansowe realizacji projektu przez Partnerstwo

Nazwa JST	Dane	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Wartości skumulowane	
JAROSŁAW	Zdolność do spłaty i obsługi nowego długu	6 212 135,84	4 204 853,96	4 274 589,54	1 186 446,82	1 125 114,12	2 388 629,10	3 454 698,52	5 511 370,74	28 357 838,64	
	Kwota niepodzielonych wydatków majątkowych	61 317 569,62	20 426 416,95	7 579 000,00	7 680 000,00	8 921 000,00	10 340 000,00	9 380 000,00	10 100 000,00		135 743 986,57
	Wynik operacyjny netto	153 224,55	100,13	000,00	000,00	000,00	000,00	000,00	000,00		
PAWŁOSIÓW	Zdolność do spłaty i obsługi nowego długu	1 752 706,36	1 741 194,71	1 809 159,56	1 608 501,44	1 278 386,45	1 100 383,28	1 148 929,60	1 721 776,18	12 161 037,58	
	Kwota niepodzielonych wydatków majątkowych	5 900 000,00	2 100 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 016 000,00	2 000 000,00		20 016 000,00
	Wynik operacyjny netto	-614 245,00	2 100 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 016 000,00	2 000 000,00		
przeworski	Zdolność do spłaty i obsługi nowego długu	6 872 917,49	5 651 986,57	5 094 477,93	3 330 074,27	3 623 496,29	3 511 014,76	2 097 726,32	2 106 842,17	32 288 535,80	
	Kwota niepodzielonych wydatków majątkowych	86 474 910,00	1 433 115,60	893 176,60	4 069 241,60	5 031 691,00	6 147 012,00	6 690 286,00	7 031 994,00		117 771 426,80
	Wynik operacyjny netto	-2 620 013,27	433 115,60	793 176,60	469 241,60	1 431 691,00	2 547 012,00	3 090 286,00	3 431 994,00		
PRZEWORSK	Zdolność do spłaty i obsługi nowego długu	2 773 903,27	2 391 080,57	2 400 330,30	731 452,01	307 908,05	436 531,50	217 139,22	661 572,54	9 919 917,46	

	Kwota niepodzielonych wydatków majątkowych	13 481 946,00	883 537,00	1 149 884,00	1 308 331,00	1 787 064,00	2 317 588,00	2 539 996,00	2 693 404,00	26 161 750,00
	Wynik operacyjny netto	-995 998,00	-716 463,00	-500 116,00	-341 669,00	137 064,00	667 588,00	889 996,00	1 043 404,00	183 806,00
JAWORNIK POLSKI	Zdolność do spłaty i obsługi nowego długu	283 290,25	524 954,76	893 848,62	983 896,27	1 824 713,67	3 312 043,94	3 904 949,25	4 914 372,91	16 642 069,67
	Kwota niepodzielonych wydatków majątkowych	12 278 201,07	6 248 756,68	3 705 261,10	3 875 254,10	3 577 934,70	4 434 353,32	4 155 984,82	4 443 232,04	42 718 977,83
	Wynik operacyjny netto	-1 383 966,80	3 748 756,68	3 705 261,10	3 875 254,10	3 577 934,70	4 434 353,32	4 155 984,82	4 443 232,04	26 556 809,96
KAŃCZUGA	Zdolność do spłaty i obsługi nowego długu	3 077 430,45	2 981 880,00	2 474 860,00	1 546 160,00	1 124 480,00	1 445 760,00	1 340 340,00	1 741 940,00	15 732 850,45
	Kwota niepodzielonych wydatków majątkowych	33 204 446,59	8 269 881,39	5 894 000,00	5 040 000,00	1 740 000,00	1 690 000,00	1 704 342,17	1 800 000,00	59 342 670,15
	Wynik operacyjny netto	941 270,99	1 669 881,39	1 694 000,00	1 840 000,00	1 740 000,00	1 690 000,00	1 704 342,17	1 800 000,00	13 079 494,55
PRZEWORSK	Zdolność do spłaty i obsługi nowego długu	6 366 503,69	5 389 200,00	4 816 800,00	2 462 400,00	1 377 000,00	459 000,00	561 600,00	1 107 000,00	22 539 503,69
	Kwota niepodzielonych wydatków majątkowych	39 281 100,00	4 804 495,00	4 804 495,00	2 904 495,00	2 004 495,00	1 504 495,00	2 004 495,00	1 504 495,00	58 812 565,00
	Wynik operacyjny netto	468 810,00	4 800 000,00	4 800 000,00	2 900 000,00	2 000 000,00	1 500 000,00	2 000 000,00	1 500 000,00	19 968 810,00

Razem: Zdolność do spłaty i obsługi nowego długu	27 338	22 885	21 764	11 848	10 661	12 653	12 725	17 764	
	887,35	150,57	065,95	930,81	098,58	362,58	382,91	874,54	137 641 753,29
Razem: Kwota niepodzielonych wydatków majątkowych	251 938	44 166	26 025	26 877	25 062	28 433	28 491	29 573	
	173,28	202,62	816,70	321,70	184,70	448,32	103,99	125,04	460 567 376,35
Razem: Wynik operacyjny netto	-4 050	15 919	17 571	15 922	17 307	20 678	20 736	21 818	
	917,53	390,80	321,70	826,70	689,70	953,32	608,99	630,04	125 904 503,72

Źródło: Opracowanie własne na podstawie projektów WPF na 2022 r.,

Ministerstwo Finansów, <https://www.gov.pl/web/finanse/wieloletnia-prognoza-finansowa4>.

9. Wykazy i spisy

9.1. Spis rysunków

Rysunek 1.	Granice obszaru Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na Rzecz Rozwoju.....	12
Rysunek 2.	Położenie fizyczno-geograficzne Partnerstwa	13
Rysunek 3.	Szkielet układu komunikacyjnego	15
Rysunek 4.	Wskaźnik rozwoju w 12 obszarach analizy statystycznej	18
Rysunek 5.	Ogólny wskaźnik rozwoju Partnerstwa	19
Rysunek 6.	Środowisko przyrodnicze i kulturowe na obszarze Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju	25
Rysunek 7.	Stacje na trasie kolejki wąskotorowej Pogórzanin.....	33
Rysunek 8.	Wybrane atrakcje turystyczne na obszarze Miasta i Gminy Jawornik Polski, Miasta i Gminy Kańczuga oraz w południowej części powiatu przeworskiego ..	44
Rysunek 9.	Podsumowanie badań ankietowych na pytanie: „Co jest słabą stroną – minusem gminy? / Co zachęca do opuszczenia Twojej gminy / miejscowości? / Co jest słabą stroną – deficytem gminy?”	57
Rysunek 10.	Podsumowanie badań ankietowych na pytanie: „Co jest silną stroną – plusem gminy?” / „Co zachęca do mieszkania w Twojej gminie / miejscowości?” / „Co jest silną stroną – atutem gminy?”	74
Rysunek 11.	Cele strategiczne i szczegółowe Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju	78
Rysunek 12.	Sieć miast Partnerstwa i w jego otoczeniu wg liczby ludności	104
Rysunek 13.	Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – model struktury funkcjonalno-przestrzennej: Struktura sieci osadniczej	105
Rysunek 14.	Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – model struktury funkcjonalno-przestrzennej: Środowisko przyrodnicze, system powiązań przyrodniczych	108
Rysunek 15.	Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – zagrożenie powodziowe dla rzek	114

Rysunek 16. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – model struktury funkcjonalno-przestrzennej: Transport i komunikacja	116
Rysunek 17. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – model struktury funkcjonalno-przestrzennej: Infrastruktura techniczna	120
Rysunek 18. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – model struktury funkcjonalno-przestrzennej: Usługi edukacji i ochrony zdrowia jako elementy infrastruktury społecznej.	123
Rysunek 19. Dostępność przestrzenna do szkół podstawowych na terenie Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju.	126
Rysunek 20. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – model struktury funkcjonalno-przestrzennej: Zabytki i krajobraz kulturowy jako elementy infrastruktury społecznej.....	128
Rysunek 21. Maksymalne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową mieszkań w Jarosławsko-Przeworskim Partnerstwie na rzecz Rozwoju do 2041 r.	138
Rysunek 22. Ustalenia i rekomendacje - pozytywne i negatywne schematy rozwoju zabudowy i zagospodarowania	151
Rysunek 23. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – Ustalenia i rekomendacje w zakresie środowiska naturalnego, terenów zielonych, krajobrazu , dziedzictwa kulturowego i rozwoju OZE.....	152
Rysunek 24. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju – Ustalenia i rekomendacje w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej, handlu wielkopowierzchniowego, systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej.....	154
Rysunek 25. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju - obszary strategicznej interwencji określone w Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030 (synteza)	157
Rysunek 26. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju - obszary strategicznej interwencji (poziom krajowy) określone w Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030 (wrys z SRW 2030)	158
Rysunek 27. Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju - obszary strategicznej interwencji (poziom regionalny) określone w Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030 (wrys z SRW 2030)	159
Rysunek 28. OSI kluczowe dla gmin Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju: OSI I, II, III.....	174
Rysunek 29. OSI kluczowe dla gmin Partnerstwa Jarosławsko-Przeworskiego: OSI IV.....	177

Rysunek 30. Pamiątkowa fotografia z podpisania porozumienia o utworzeniu Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju	238
Rysunek 31. Schemat organizacyjny wdrażania strategii Partnerstwa	240
Rysunek 32. Zintegrowany system programowania rozwoju Partnerstwa Jarosławsko-Przeworskie Partnerstwo na rzecz Rozwoju	245
Rysunek 33. Warsztaty strategiczne 27 stycznia 2023 dla Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju	252
Rysunek 34. Pamiątkowa fotografia z prezentacji projektu raportu diagnostycznego dla Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz Rozwoju.....	254

9.2. Spis tabel

Tabela 1. Podstawowe dane statystyczne.....	16
Tabela 2. Uczestnicy kultury i wydatki na kulturę w wybranych gminach Partnerstwa oraz powiecie przeworskim	38
Tabela 3. Wydarzenia kulturalne organizowane wokół kolejki wąskotorowej Pogórzanin w Kańczudze i Jaworniku Polski przez powiat przeworski w latach 2023-2024.....	40
Tabela 4. Obiekty noclegowe, miejsca noclegowe i udzielone noclegi w powiecie przeworskim w latach 2014-2023.....	47
Tabela 5. Dane dotyczące jakości i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych w Mieście i Gminie Kańczuga, Mieście i Gminie Jawornik Polski oraz powiecie przeworskim	53
Tabela 6. Matryca przyczynowo-skutkowa wybranych problemów obszaru Partnerstwa	59
Tabela 7. Analiza SWOT	64
Tabela 8. Cele, kierunki działań - w wymiarze gospodarczym.....	93
Tabela 9. Cele, kierunki działań - w wymiarze środowiskowo-przestrzennym	95
Tabela 10. Cele, kierunki działań - wymiarze społecznym.....	97
Tabela 11. Rezultaty strategiczne poszczególnych celów i ich wskaźniki	99
Tabela 12. Wzór listy projektów instrumentu IIT	182
Tabela 13. Matryca logiczna strategii IIT	190
Tabela 14. Lista pozostałych projektów	199

Tabela 15.	Wiązki projektów i opisy powiązań funkcjonalnych między projektami Partnerstwa.....	226
Tabela 16.	Rada Partnerstwa.....	241
Tabela 17.	Zespół Partnerów Społeczno-Gospodarczych.....	242
Tabela 18.	Zespół Roboczy.....	243
Tabela 19.	Zespoły projektowe.....	244
Tabela 20.	Podział Funduszy Europejskich dla Podkarpacia 2021-2027 na priorytety i cele szczegółowe	261
Tabela 21.	Podział Programu Interreg Polska-Słowacja 2021-2027 na priorytety i cele szczegółowe	265
Tabela 22.	Podział Programu Interreg NEXT Polska – Ukraina 2021-2027 na priorytety i cele szczegółowe	266
Tabela 23.	Projekty, które będą się ubiegać o dofinansowanie w ramach Funduszy dla Województwa Podkarpackiego.....	268
Tabela 24.	Pozostałe projekty wynikające z prac nad Strategią.....	270
Tabela 25.	Ramy finansowe realizacji projektu przez Partnerstwo.....	272

Załącznik

Raport diagnostyczny – Portret Jarosławsko-Przeworskiego Partnerstwa na rzecz
Rozwoju można znaleźć pod danym adresem -
<https://kanczuga.biuletyn.net/?bip=1&cid=1235>

1

